

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**II Всеукраїнської студентської
науково-практичної конференції**

**«РОМАНО-ГЕРМАНСЬКІ МОВИ В
СУЧАСНОМУ МІЖКУЛЬТУРНОМУ
ПРОСТОРІ»**

23 квітня 2018 р.

Полтава-Старобільськ

2018

**Збірник матеріалів II Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції
«Романо-германські мови в сучасному міжкультурному просторі»**

**Міністерство освіти та науки України
Державний заклад «Луганський національний
університет імені Тараса Шевченка»**

Кафедра романо-германської філології ЛНУ

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
II Всеукраїнської студентської науково-практичної
конференції
«РОМАНО-ГЕРМАНСЬКІ МОВИ В СУЧАСНОМУ
МІЖКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРІ»
(23 квітня 2018)**

**Полтава – Старобільськ
ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка»**

2018

УДК [811.11+811.13]:316.776

Рецензенти:

Моїсєнко О.Ю. - доктор філологічних наук, професор кафедри теорії та практики перекладу, ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».

Кіщенко Ю.В. - кандидат педагогічних наук, доцент, Херсонський державний університет.

Збірник матеріалів II Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції «Романо-германські мови в сучасному міжкультурному просторі» (23 квітня 2018 року, Полтава–Старобільськ) / за заг. ред. Т.А. Кокнової ; Держ. закл. «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка». – Старобільськ : Вид-во ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2018. – 201 с.

До збірника ввійшли матеріали II Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції «Романо-германські мови в сучасному міжкультурному просторі».

Збірник розрахований насамперед на молодих науковців, магістрантів та студентів вищих навчальних закладів.

*Рекомендовано до друку вченою радою Луганського
національного університету імені Тараса Шевченка
(протокол № 9 від 30 березня 2018 року)*

© Колектив авторів, 2018
© ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2018

ЗМІСТ

- 1. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОМАНО- 8
ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ**
- 1 **Карасова Д.А.**
НАЯВНІСТЬ ПОЗИТИВНОГО ФЕНОМЕНУ ЖОВТОГО ТА СИНЬОГО КОЛЬОРІВ У ЛІНГВІСТИЧНОМУ ПРОСТОРИ
- 2 **Кондратович Ю.Г.**
НЕВЕРБАЛЬНІ ЗАСОБИ НА ПОЗНАЧЕННЯ БАЙДУЖОСТІ В АНГЛОМОВНОМУ ХУДОЖНЬОМУ ДИСКУРСІ
- 3 **Подлесна І.О.**
ПРОБЛЕМА РОЗМЕЖУВАННЯ ЛЕКСИЧНОЇ ОМОНІМІЇ ТА ПОЛІСЕМІЇ В СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ
- 4 **Хандій О.О.**
ПРИРОДА СТРАХУ – ОСНОВА ЖАНРУ ЖАХУ
- 5 **Кубанова Т.В.**
ДЕЯКІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ЗМІСТОВНО-ФУНКЦІОНАЛЬНОЇ ОСНОВИ АНГЛОМОВНОГО ГАЗЕТНОГО ЗАГОЛОВКУ
- 6 **Протащук А.А.**
АКТУАЛІЗАЦІЯ АНГЛОМОВНОЇ КОГНІТИВНОЇ ЛЕКСИКИ
- 7 **Склярова І.В.**
ПОХОДЖЕННЯ НІМЕЦЬКИХ ПРИЗВИЩ
- 8 **Smirnykh V.R.**
MALE AND FEMALE COLOUR PALETTE IN FASHION DISCOURSE
- 9 **Ядров А.Л.**
ВПЛИВ ЗАПОЗИЧЕНЬ НА СЛОВНИКОВИЙ СКЛАД НІМЕЦЬКОЇ МОВИ
- 10 **Бабаянц К.В.**
РОЛЬ ДІАЛЕКТІВ У ПОВСЯКДЕННОМУ ЖИТТІ ГРОМАДЯН ГЕРМАНІЇ

- 11 **Барашкова Н.О.**
ФРАЗЕОЛОГІЧНІ ОДИНИЦІ НА ПОЗНАЧЕННЯ
КАТЕГОРІЇ КІЛЬКОСТІ В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА
УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ
- 12 **Березовіченко С.В.**
ОБРАЗНІСТЬ ТА МОВНІ ЗАСОБИ ЇЇ СТВОРЕННЯ В
ХУДОЖНЬОМУ ТЕКСТІ
- 13 **Волкова К. С.**
СТРУКТУРНО-КОМПОЗИЦІЙНІ ОСОБЛИВОСТІ
НАУКОВОЇ СТАТТІ У НАУКОВОМУ ДИСКУРСІ
- 14 **Голованьова А.А.**
АМЕРИКАНСЬКИЙ СЛЕНГ ТА ЙОГО ОСОБЛИВОСТІ НА
ПРИКЛАДІ ТВОРУ МАРКА ТВЕНА
- 15 **Гуменюк О.Д.**
КОНВЕРСИЙНІ ПРОЦЕСИ ЗІ СЛОВОФОРМОЮ БРЕКЗІТ
- 16 **Діхтяр О.А.**
АНАЛІЗ АНГЛІЙСЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ
- 17 **Кисельова В.О.**
ФРАЗЕОЛОГІЧНІ ОДИНИЦІ З ЗООСЕМІЧНИМ
КОМПОНЕНТОМ ГРУПА ФО НА ПОЗНАЧЕННЯ РИС
ХАРАКТЕРУ ЛЮДИНИ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ
- 18 **Крутова О.В.**
АБРЕВІАТУРИ У ВІРТУАЛЬНОМУ СПІЛКУВАННІ
АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ
- 19 **Марченко А. В.**
КЛАСИФІКАЦІЙНО-ДИФЕРЕНЦІАЦІЙНИЙ ДИСКУРС
НЕОЛОГІЗМІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ
- 20 **Нездойминога О. Є.**
ЗАПОЗИЧЕННЯ ЯК ОДИН ІЗ ВИДІВ НЕОЛОГІЗМІВ В
СУЧАСНІЙ НІМЕЦЬКІЙ МОВІ
- 21 **Пилипчук А. А.**
ВЖИВАННЯ АНГЛІЦИЗМІВ У ТЕКСТАХ СУЧАСНИХ
УКРАЇНСЬКИХ ЗМІ
- 22 **Проскурняк О.І.**
ДІЛОВИЙ АНГЛОМОВНИЙ ДИСКУРС: АНАЛІЗ ПОНЯТТЯ

- 23 **Савченко Д.С.**
ЛЕКСИКО-СИНТАКСИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА
АНГЛІЙСЬКИХ ПРИСЛІВ 'ІВ ТА ПРИКАЗОК
- 24 **Якуніна А.А.**
ЛІНГВІСТИЧНА РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ НЕГАТИВНОЇ ОЦІНКИ
В СУЧАСНОМУ АНГЛОМОВНОМУ КІНОДИСКУРСІ (НА
МАТЕРІАЛІ СЕРІАЛУ «ШЕРЛОК»)
- 25 **Тимченко М.С.**
ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ КОНЛАНГУ У РОМАНІ
ДЖОРДЖА МАРТИНА «ГРА ПРЕСТОЛІВ»
- 26 **Лисенко Ю. О.**
ГЕНДЕРНІ СТЕРЕОТИПИ У ФРАЗЕОЛОГІЇ АНГЛІЙСЬКОЇ
МОВИ
- 27 **Залогіна Є.О.**
КОНЦЕПТ "BUSINESS" В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВНІЙ
КАРТИНІ СВІТУ
- 28 **Овчарова Л.А.**
КОНЦЕПТ «КОХАННЯ» У ТВОРІ А.ГАВАЛЬДИ «JE
L'AIMAIS»
- 29 **Кудінова П.Р.**
КОНЦЕПТИ «ДОБРО» ТА «ЗЛО» В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВНІЙ
КАРТИНІ СВІТУ
- 30 **Бондаревська С.С.**
АРАБСЬКІ ЗАПОЗИЧЕННЯ У СУЧАСНІЙ АНГЛОМОВНІЙ
ПРЕСІ
- 31 **Murzych M. U**
THE PHENOMENON OF ONOMATOPOEIA (BASED ON THE
NOVEL "THE GREAT GATSBY" BY F.S. FITZGERALD)

2. СУЧАСНІ СТРАТЕГІЇ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ПРОСТОРІ 105

- 1 **Григоренко В.Л.**
ЗАПОЗИЧЕННЯ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ ЯК ЗАСІБ
СТИЛІСТИЧНОГО ЗАБАРВЛЕННЯ ТЕКСТІВ
ПУБЛІЦИСТИЧНОГО ЖАНРУ
- 2 **Панченко Ю.В.**

Збірник матеріалів II Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції «Романо-германські мови в сучасному міжкультурному просторі»

*НАВЧАННЯ ГОВОРІННЮ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ
МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ У
ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ*

3 **Рукша Л. О.**

*АВТЕНТИЧНА СОЦІАЛЬНА РЕКЛАМА ЯК ДЖЕРЕЛО
РОЗВИТКУ ІНШОМОВНОЇ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ
КОМПЕТЕНЦІЇ*

4 **Волкова Т.О.**

*ПЕРСПЕКТИВИ АКАДЕМІЧНОЇ МОБІЛЬНОСТІ ДЛЯ
СТУДЕНТІВ УКРАЇНИ*

5 **Воробйова В.В.**

*ОСВІТНІ ПРОГРАМИ ОБМІНУ В КРАЇНАХ
ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ*

6 **Ладаміна А.С.**

*ВИКОРИСТАННЯ ДІАЛЕКТІВ У СУЧАСНОМУ
АНГЛОМОВНОМУ ПРОСТОРІ*

7 **Майоренко В.І.**

*ВІДОБРАЖЕННЯ МЕНТАЛЬНИХ РИС У ФРАНЦУЗЬКИХ
ФРАЗЕОЛОГІЗМАХ*

8 **Русакова О.О.**

*ДО ПИТАННЯ ПРО СПЕЦИФІКУ ЄВРОПЕЙСЬКОГО
ВАРІАНТУ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ*

9 **Телитченко М.В.**

*ВИХОВАННЯ ТОЛЕРАНТНОЇ ОСОБИСТОСТІ СТУДЕНТА
НА УРОКАХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ*

10 **Онпиченко О.І.**

*ІНТЕРВ'Ю ЯК ІНТЕРАКТИВНИЙ МОВНИЙ ЖАНР У
СФЕРІ МАСОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ*

11. **Овчарова Л.А.**

МОВА, ГЕНДЕР ТА МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ

12 **Склярова А. О.**

*ПОЛІТИЧНИЙ ДИСКУРС У КОНТЕКСТІ СУЧАСНОЇ
ЛІНГВІСТИКИ*

3. СВОЄРІДНІСТЬ РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ 143

- 1 **Боровська В.А.**
БІБЛІЙНІ ТА МІФОЛОГІЧНІ ОБРАЗИ У РОМАНІ
ДЖ. КЕРУАКА «В ДОРОЗІ»
- 2 **Прилепський О.О.**
ОБРАЗ САТАНИ У ТВОРЧОСТІ Д. МІЛЬТОНА І
Д. Р. БАЙРОНА «КАІН»
- 3 **Кудінова П.Р.**
ЖАНРОВО-СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ МАКСИМ
ФРАНСУА ДЕ ЛАРОШФУКО
- 4 **Димитрієва О.О.**
СПЕЦИФІКА РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ ДВОСВІТТЯ В
ДРАМІ В. НАБЕКОВА «СМЕРТЬ»
- 5 **Сергієнко Н.О.**
РОМАН Ф. М. ДОСТОЄВСЬКОГО «БІСИ» В РЕЦЕПЦІЇ
РІЗНИХ ВИДІВ МИСТЕЦТВА: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ
- 6 **Тюрічев П.В.**
ПЕТЕРБУРГ ГЕОРГІЯ ІВАНОВА ТА ОСИПА
МАНДЕЛЬШТАМА: ІНТЕРТЕКСТУАЛЬНІ ЗВ'ЯЗКИ
- 7 **Шаповал М.О.**
ЛІТЕРАТУРА РЕПУТАЦІЯ П'ЄСИ «АМАДЕЙ»
П.ШЕФФЕРА У КОНТЕКСТІ МЕТАЖАНРУ ХУДОЖНЬОЇ
БІОГРАФІЇ
- 8 **Шепель О.В.**
МИСТИЧНІ ТРАДИЦІЇ У ТВОРЧОСТІ СТВЕНА КІНГА

4. ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИКЛАДАННЯ РОМАНО-ГЕРМАНСЬКИХ МОВ 165

- 1 **Протопопова К. О.**
МОТИВАЦІЯ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ УЧНІВ У ПРОЦЕСІ
НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ШЛЯХОМ
ПОЗНАВАЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
- 2 **Романенко А.В.**

Збірник матеріалів II Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції «Романо-германські мови в сучасному міжкультурному просторі»

ТЕАТРАЛІЗАЦІЯ ЯК ЗАСОБИ ВДОСКОНАЛЕННЯ НАВЧАЛЬНО- ПІЗНАВАЛЬНОЇ МОТИВАЦІЇ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

3 **Шалацька Г.М.**

СПЕЦИФІКА ВИКОРИСТАННЯ ІКТ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ

4 **Мамиченко С.А.**

ПРАКТИКО-ОРІЄНТОВАНЕ НАВЧАННЯ В СИСТЕМІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

5 **Соболь А.Б.**

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ НАВЧАННЯ НАВИЧОК ЧИТАННЯ І РОЗУМІННЯ ТЕКСТУ УЧНІВ НА СЕРЕДНЬОМУ ЕТАПІ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В СЕРЕДНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

6 **Розенбліт А.І.**

ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА В СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ-ФІЛОЛОГІВ ДО ДІЯЛЬНОСТІ В ОСВІТНІЙ СФЕРІ

7 **Бондар А.І.**

МЕТОДИЧНИЙ АСПЕКТ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ СТАРШИХ КЛАСАХ ЗА ДОПОМОГОЮ КОМІКСІВ

8 **Кириченко А.А.**

ЗАСТОСУВАННЯ ТАНДЕМ-МЕТОДУ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ

9 **Отрощенко В.К.**

НАВЧАЛЬНА ЛІТЕРАТУРА З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ДЛЯ УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ ЗАКЛАДІВ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ У КОНТЕКСТІ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

10 **Павлова І.Ю.**

ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ «ВЕБ-КВЕСТУ» НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНИХ МОВ У ВНЗ

11 **Тарасова К. М.**

АУДІОКАЗКА ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ЗАСІБ ЗБАГАЧЕННЯ СЛОВНИКОВОГО ЗАПАСУ ДІТЕЙ

12 **Хрипун О. О.**

АКТИВІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ НА УРОКАХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЗА ДОПОМОГОЮ ЗАСТОСУВАННЯ ІГРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

- 13 **Бахмет М. Ю.**
ВИКОРИСТАННЯ SMART-ТЕХНОЛОГІЙ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ВИЩІЙ ШКОЛІ
- 14 **Жалдакова Ю. В.**
ЗНАЧЕННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОГО ПІДХОДУ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ
- 15 **Хрипун К. О.**
ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЛЮДЬМИ З ВАДАМИ СЛУХУ
- 16 **Черних М. С.**
ОСНОВИ ВИКЛАДАННЯ АКАДЕМІЧНОГО ПИСЕМНОГО МОВЛЕННЯ У СЕРЕДНІХ КЛАСАХ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ
- 17 **Торгунакова Є. П.**
ФОРМУВАННЯ ГРАМАТИНИХ НАВИЧОК АУДІЮВАННЯ В УЧНІВ СЕРЕДНЬООСВІТНІХ ШКІЛ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ
- 18 **Воронько І. В.**
ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЗАСОБАМИ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ШКОЛІ

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

Карасова Д.А., студент
Науковий керівник – Окунькова Л.О., старший викладач
ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка», Старобільськ

НАЯВНІСТЬ ПОЗИТИВНОГО ФЕНОМЕНУ ЖОВТОГО ТА СИНЬОГО КОЛЬОРІВ У ЛІНГВІСТИЧНОМУ ПРОСТОРІ

Мовне виділення назв кольорів сьогодні привертає значну увагу лінгвістів. Особливо це стосується фразеологічних одиниць. Вживання кольорів в усі часи в різних культурах народів світу визивало неординарну оцінку лінгвістів. Розуміння та контекстуальне впровадження деяких відтінків кольорів на сьогоднішній день являється не повністю інтерпретованим. Особливу увагу перевертають фразеологічні вирази не лише в літературних творах, та публічних вимовах ораторів але й на побутовому рівні.

Фразеологізми з колоративами супроводжують та характеризують майже всю людську діяльність, світ навколо людини та саму людину. Колір, як невід'ємна частина сприйняття людиною світу, пронизує фразеологію англійської мови та кумулятивно передає характеристики людського життя. Для людини колір є не просто об'єктивною характеристикою, але й моральною, естетичною категорією, яка виражає оцінки, норми, установки. Фразеологізми з використанням кольору супроводжуються оцінними конотаціями, у зв'язку з чим вони співвідносяться з ціннісною картиною світу окремої національної культури [1, с. 351].

Актуальністю даної статті є універсальне застосування різноманітних функцій кольорів в побудові мовних і культурних моделей. ХХІ століття це століття революції кольорових гам, мега-використання яких є характерною рисою сучасності.

Поняття концепту поки що у мовознавстві не має однозначного визначення. Одні вчені під концептом розуміють підстановки значень, сховані в тексті «заступники» предметів, що

полегшують спілкування і тісно пов'язані з людиною та її національним, культурним, професійним, віковим досвідом [2, с. 4]. Інші вважають, що концепт – це все те, що ми знаємо про об'єкт.

Будучи водночас і основною одиницею концептології, і лінгвокультурології, концепт вирізняється неоднозначністю та суперечливістю свого тлумачення. Слово «концепт» походить від латинського «conceptus», що в перекладі означає «думка, уявлення, поняття» і первинно було використовуване як термін логіки й філософії. На думку В. Колесова, під концептом слід розуміти не conceptus у його прямиому значенні, а conceptum, що в перекладі означає «зародок», «зернятко», з якого в процесі комунікації виростають різні уявлення та змістові форми [4, с. 97].

Одним із яскравих уявлень людини в світі являється колір, ця емоційна реакція ока на навколишнє середовище викликає позитивні або негативні почуття. Колір є невід'ємною частиною як життя, так і наукових пізнань.

Колористика – наука про колір, що збирає в себе знання про характеристики кольору, кольірних контрастах, природу кольору, основних, складових і додаткових кольорах, колориті, гармонії та культурі кольору [5, с. 132].

Феномен кольору – предмет вивчення багатьох фундаментальних наук. З погляду психології відчуття кольору – одна зі специфічних реакцій ока й мозку на світлові частотні коливання. «Світ безбарвний, кольору в природі немає, є враження про якусь реальність, представлене в відчуттях кольору. Внаслідок цього реальність колірною рядом уявлюється» [5, с. 158].

Результати численних досліджень кольору в різних галузях науки детально висвітлювали такі основні аспекти цього явища, як його психологічні характеристики (М.Люшер, Г.Клар), психосемантику (Р.М.Фрумкіна) та символіку (В.Бауер). Окрім цього, на сьогоднішній день науковці дали відповідь на низку питань, пов'язаних із проблематикою кольору, серед яких роль прототипу в мовній концептуалізації кольору (А.Вежицька) та роль кольору в актуалізації архетипного образу (К.Юнг). [3, с. 96].

Розглянемо вживання жовтих та синіх кольорів як фразеологічних одиниць в англійській мові як яскравий доказ відображення культури народів.

Жовтий колір у фразеології зустрічається вкрай рідко. За жовтим кольором закріпилася негативна конотація, зокрема значення зради, боягузтва, лякливості (to turn yellow – злякатися, виявити малодушність, а yellow streak – боягузтво, зрадливість, to have a yellow belly – боятися, to be yellow-bellied/livered – бути боягузливим, to have a yellow streak down smb's back – мати нахил до боягузтва). Цей колір притаманний фразеологізмам для характеристики нікчемної, підлої людини, боягуза (a yellow dog – підла людина).

Наступний приклад вживання жовтого також має негативний відтінок, але менш образливий.

Інкони жовтий колір вживається для вираження нездорового вигляду, поганого самопочуття (to be/feel/look yellow about the gills) тощо.

Третій випадок ілюструє майже позитивне відношення, але з елементом іронії.

Значенням жовтого кольору є недосвідченість, незрілість, наприклад, фразеологізм 'a yellow belly' означає 'жовтороте пташеня'.

Фразеологічні одиниці із колірним компонентом 'blue' є достатньо чисельними в англійській мові. Дуже відомим є такий музичний стиль, як блюз. Цю музику можна назвати спокійною, навіть сумною. Англійською мовою назва цього стилю - "blues".

Назва "blues" виникло від вираження blue devils - меланхолія, нудьга. Звідси є кілька схожих за змістом висловів: «the blues» («меланхолія», «нудьга»), «to give someone blue» («засмутити кого-небудь»), «dark blue» («пригнічений»), «to be in the blues» («хандрити»), «blue study» («важкі роздуми»), «blue devils» («смуток»).

Англійці наділяють цей колір позитивною або нейтральною конотацією (це колір неба, вічності, моря, надії «a bit of blue sky» – (промінчик надії), «the blue blanket» – (небесна блакить)). Також в англійській мові є фразеологізм blue ribbon (букв. блакитна стрічка), що означає перший приз, вища нагорода.

Синій колір вважається кольором ідеалу, мрії романтиків. Відображення такого твердження знаходить підтвердження: «blue-sky ideas» - «блакитна мрія» (тобто часто нездійсненна, недосяжна мрія) [6, с. 30-31].

Найвищим ступенем вживання спорідненості цих кольорів можна простежити на прикладі українського народу, а саме символічного відображення жовто-блакитного кольору в національному прапорі.

Значення жовтого та синього в даному випадку є найбільш позитивним та характеризує висококультурну духовність нації.

Література

1. Гатаулина Л.Р. Роль цветообозначений в концептуализации мира : авто-реф. дисс. на соискание науч. степени кандидата филол. наук : спец. / Л. Р. Гатаулина. – [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://cheloveknauka.com/rol-tsvetooboznacheniy-vkontseptualizatsii-mira>
2. Аскольдов С. А. Концепт и слово / С. А. Аскольдов // Русская словесность. От теории к структуре текста. Антология. – 1980. – С. 10–15.
3. Маслова В. А. Когнитивная лингвистика / В. А. Маслова– Минск: ТетраСистемс, 2008. – 272 с.
4. Білоноженко В. М. Фразеологічний словник української мови : у 2-х т. / В. М. Білоноженко, І. С. Гнапок, В. О. Винник – К. : Наукова думка, 1993. – 235 с.
5. Гумбольдт В. О. Про відмінність будови людських мов і її вплив на духовний розвиток людства // Гумбольдт В. Вибрані праці з мовознавства. – Х., 2013. – С. 156–180.
6. Куликова В. Г. Засоби передачі фразеологічних одиниць: перекладацькі проблеми / В. Г. Куликова // Тези доп. Міжнар. наук.-практ. конф. – Х.: Харк. нац. ун-т, 2015. – С. 30–31.

Кондратович Ю.Г., студентка

Науковий керівник – Шехавцова С.О, д. пед. н, доцент

ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», Старобільськ

НЕВЕРБАЛЬНІ ЗАСОБИ НА ПОЗНАЧЕННЯ БАЙДУЖОСТІ В АНГЛОМОВНОМУ ХУДОЖНЬОМУ ДИСКУРСІ

Вивчення різних видів спілкування доводить, що успіх чи невдача залежить від засобів та способів передачі інформації. З двох видів міжособистісної комунікації невербальна є найдавнішою, але вербальна є ефективним та універсальним інструментом спілкування. Невербальні засоби спілкування зображують емоційний стан комуніканта.

Комунікація – це процес обміну даними між двома або більше особами з метою отримати або передати певну інформацію та взаємодіяти один з одним. Комунікація не існує без обміну знаками (вербальними та невербальними). До засобів невербальної

комунікації належать: міміка, жести, інтонація, постава тіла, контакт очима, дистанція між комунікантами та тривалість їхнього спілкування, які посилюють сенс мовлення та дають додаткову інформацію.

Невербальні засоби передавання інформації людина засвоює раніше, ніж вербальні. При контакті з незнайомою людиною перше враження виникає завдяки експресії та візуальному контакту, тобто невербальним засобам. Маленька дитина починає розрізняти ставлення до себе та емоційний стан оточуючих за допомогою голосу, виразу обличчя, дотиків та жестів, виходячи з цього, можна сказати, що свідомо чи підсвідомо людина може виразити психологічну настанову за допомогою своєї поведінки.

Байдужість не володіє власними позитивними семантичними ознаками, це стан людини, позбавлене інтересу, байдуже ставлення до навколишнього.

Collins English Dictionary дає три основних значення слова «indifference»:

1) the fact or state of being indifferent; lack of care or concern (факт або стан байдужості; відсутність турботи або інтересу/участі);

2) lack of quality; mediocrity (відсутність особливості (характерної риси), посередність; пересічність);

3) lack of importance; insignificance (відсутність, нестача важливості, значущості; незначність; маловажність, несерйозність) [1, с.318].

Комунікативний зв'язок містить цілу низку невербальних засобів – елементів комунікативного коду, які мають немовну (але знакову) природу і разом із засобами мовного коду служать для створення, передавання та сприйняття повідомлень.

Невербальні компоненти на позначення байдужості включають численну систему засобів невербальної комунікації, насамперед із галузі **окулесики** (мова очей, візуальний контакт), **кінесики**, до якої відносять комунікативно значущі жести, рухи тіла, **міміки** (виразні рухи обличчя), **паралінгвістики** (різні голосові модуляції, темп мовлення, висота тону, ритм), **проксеміки** (комунікативно значущі просторові параметри поведінки, тобто відстань між комунікантами, розташування по відношенню один до одного у процесі мовленнєвої взаємодії) [2, с. 5].

У висловлюванні «*Anywhere. I don't care what becomes of me*». And Laurie got up with a *reckless laugh* that grated on his grandfather's ear [3, с.445] вербальним компонентом виступає словосполучення *I don't care what becomes of me*, який виражає байдуже ставлення мовця до самого себе, а невербальним компонентом в даному реченні є прикметник *reckless* який вказує на байдуже ставлення мовця, що містить семантичну ознаку «байдужий до почуттів інших людей» (showing carelessness about other people's feelings). У цьому висловлюванні невербальний компонент байдужості поєднується з вербальним.

Манера та стиль людської ходи теж належать до важливих невербальних засобів спілкування. За ходою людини можна розпізнати емоційний стан співрозмовника – щастя, гнів, сум, гордість, байдужість. Наприклад: *They moved a little in my direction, incurious, recognizing me slowly. But when they had recognized me completely she raised her hands and hid her face in them. A whole minute or more passed. Then I said in a low tone: «Look at me», and she let them fall slowly as if accepting the inevitable* [5]. У цьому реченні байдужість передається словосполученням *moved in my direction incurious*, де слово *incurious* перекладаємо як «незацікавлено, байдуже».

Номінації цих невербальних засобів разом з вербальними несуть функціональне навантаження у позначенні байдужості у художньому дискурсі. Найбільш ефективними та дієвими невербальними засобами за рівнем значущості на позначення байдужості є такесичні, просодичні та кінестетичні компоненти. Тож, невербальні компоненти є так само важливими, як і вербальні, тому що завдяки їм ми показуємо своє ставлення до партнера. Різні люди сприймають невербальні сигнали неоднаково, одні чутливі до них, а інші взагалі не обізнані в цій сфері комунікації. Покращення своїх навичок в сприйнятті невербальних сигналів, які мимовільно передає іншим наше тіло, дасть змогу дізнатися більше, припустити, що суб'єкт щось приховує або просто говорить неправду. Характерно, що здебільшого люди віддають перевагу саме тій інформації, яку одержують через невербальніку.

Література:

1. Collins English Dictionary. 8th Edition. – HarperCollins Publishers, 2006. – 1128 p.
2. Крейдлин Г. Е. Невербальная семиотика: Язык тела и естественный язык / Г. Е. Крейдлин. – М. : Новое литературное обозрение, 2002. – 529с.

3. Alcott L. M. Little Women / Louisa May Alcott. – USA : Signet Classics, 2012. – 507 p.

4. Conrad J. The Arrow of Gold: A Story Between Two Notes [Electronic resource] / Joseph Conrad. – NY : Doubleday, Page & Company, 2004. – Access mode : <http://www.online-literature.com/conrad/arrow-of-gold/25/>

Подлесна І.О., студент
Науковий керівник – Шехавцова С.О., д. пед. н., доц., проф.
ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», Старобільськ

ПРОБЛЕМА РОЗМЕЖУВАННЯ ЛЕКСИЧНОЇ ОМОНІМІЇ ТА ПОЛІСЕМІЇ В СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

У сучасному мовознавстві динамічність збагачення лексики англійської мови, зумовлена науково-технічним прогресом та розвитком інноваційних технологій. Насамперед нова семантика слова виникає разом із відкриттям чи розвитком функції предмета, що веде до розвитку омонімії. У свою чергу в значні труднощі омоніми викликають у перекладачів під час визначення значення слова, що відповідає контексту мовлення. Тому при виникненні такої неоднозначності в процесі комунікації постає проблема диференціації омонімії від полісемії. Відповідно до цього відсутність одностайної точки зору серед лінгвістів щодо розмежування понять полісемії та лексичної омонімії обумовлює актуальність даного дослідження. визначає необхідність ретельного вивчення цього питання.

Метою статті є аналіз диференціації полісемії та лексичної омонімії в сучасній англійській мові.

Слід зазначити, що у практиці англійської мови кількість омонімів значно більша, ніж в інших споріднених мовах. Тому значна когорта лінгвістів присвячували свої праці цьому явищу в різні періоди історії розвитку англійської мови.

Дослідження з даного питання проводили такі науковці, як: В.В.Виноградов, Л.А.Булаховський, В.В.Левицький, М.М.Фалькович, Л.С.Бархударов, Ю.С.Маслов, М.І.Фоміна, П.А.Соболева, Г.В.Колшанський, О.С.Ахманова, В.В.Акуленко, Л.В.Малаховський, М.Кочерган, О.Паламарчук, А.Є.Супрун, Є.В.Федорчук, М.В.Ломоносов, Л.В.Щерба, Н.М.Шансїй та ін.

Омонімія – явище, яке окреслює лексико-семантичну систему кожної мови. Вона характеризується наявністю ідентичних слів, які мають різне значення. Особливої уваги заслуговують лексичні омоніми. Вони є найбільш поширеними й активними у розвитку мови, збагачують, роблять її більш образною і стилістично забарвленою.

Видатний російський лінгвіст, фахівець в області лексикології, стилістики та риторики, основоположник наукової школи стилістики декодування І.В.Арнольд пояснює термін омоніми як «Two or more words identical in sound and spelling but different in meaning, distribution and origin are called homonyms. The term is derived from Greek (homos-“similar”, onoma-“name”）」 [3,с.181].

Наприклад, Heart, n. – seat of life ↔ hart, n. – animal. elude, v. – to escape from ↔ illude – to deceive. made, adj. – created ↔ maid, adj. – unmarried woman[2].

Омоніми виникають внаслідок як фонетичних змін, скорочень, запозичень з інших мов, так і розпаду багатозначного слова.

Грибіник Ю.І вважає, що слово завжди виникає з одним значенням, яке називається первинним чи прямим, оскільки воно прямо називає позначуваний предмет, крім того дуже часто йому властиві переносні значення, похідні від прямих, які мотивовані через прямі значення і виникають унаслідок перенесення назви одного предмета, явища дії чи ознаки на інший предмет, явище, дію чи ознаку, які чимось схожі між собою [4,с.191].

Семантична структура полісемантичного слова становить систему, в якій всі її складові значення тримаються разом логічними асоціаціями. У більшості випадків функція розташування та єдності визначається одним із значень. Якщо цей зміст зникає з семантичної структури слова, асоціації між рештою значень можуть бути

розірвані, семантична структура втрачає своє єдність і потрапляє в дві або більше частин, які потім стають прийнятими як незалежні лексичні одиниці [5,с.196].

Відтак однією з характерних ознак полісемії є зв'язаність значень слова, тобто наявність спільного елемента . Наприклад, семантика слова **smart** : smart person - розумна людина, smart clothes – охайний одяг, smart fellow – винахідливий хлопець, smart answer – зухвала відповідь, smart move – швидкий крок, smart baby – спритна дитина.

Висновки. Таким чином, явища лексичної омонімії та полісемії необхідно розрізняти в англійській мові при виборі певного слова після багатьох запозичень з різних мов, оскільки лексичні одиниці мають здатність постійно змінювати структуру та набувати нової семантики. Обов'язковим принципом диференціації слів виступає співвіднесеність чи відсутність внутрішнього семантичного зв'язку між співзвучними словами. Як бачимо, при розмежуванні цих понять головним критерієм є семантичний, оскільки багатозначність пов'язана спільними семантичними ознаками слів, тоді як для омонімії – їхньою розбіжністю. Активне утворення та функціонування омонімів набуває особливого значення на сучасному етапі англійської як мови, особливо багатой на омоніми, та потребує подальшого системного вивчення.

Література

1. Webster's Synonyms, Antonyms and Homonyms. N.Y.: Ottenheimer Publishers, 1962. - 192 p
2. Арнольд И. В. Лексикология современного английского языка: Учеб. для ин-тов и фак. иностр. яз. — 3-е изд., перераб. и доп. — М.: Высш. шк., 1986. — 295 с., ил. — на англ. яз
3. Грибіник Ю. І. Явища полісемії та омонімії в англійській геодезичній термінології / Ю. І. Грибіник // Молодий вчений. – 2015. - № 2(1). – С. 191-194.
4. Ніколенко А.Г. Лексикологія англійської мови – теорія і практика / А.Г. Ніколенко. – Вінниця: Нова Книга, 2007. – 528 с.

Хандій О.О., магістрант

Науковий керівник – Биндас О.М., к.п.н., доцент
ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», м. Сєвєродонецьк

ПРИРОДА СТРАХУ – ОСНОВА ЖАНРУ ЖАХУ

Жанр жаху знаходить своїх прихильників з початку свого існування, оскільки втілює в собі емоції, які першими відчуває людина, з'являючись на світ. Дитина, яка народжується кричить від нових невідомих їй відчуттів: холоду, світла, звуків, запахів – зміна привичного стану на рівні рефлексів визиває страх. З першої секунди свого існування і до останньої людина не перестав відчувати емоції і, в першу чергу, страх, який має свої відтінки від стану неспокою, тривожності до стану панічних атак, істерики, жаху. «З аналізу наукових джерел відомо, що дитина починає здригатися через декілька діб після народження від різкого звуку або спалаху яскравого світла. У цій реакції вбачали базальний страх. На 6 місяці після народження дитина реагує на невідому особу: вчені трактують це як переляк. Втрачаючи опору, дитина також відчуває страх. Усі ці факти дають підставу ще раз підтвердити гіпотезу про умовно-рефлекторний характер страху» [1]. Виховання дітей включає передачу власного досвіду, але не кожна дитина довіряє дорослим і пізнає власними силами світ. Щоб застерегти дитину або досягти бажаної поведінки від неї, дорослі залякують дітей «бабайками», «злими тваринами», «тим, хто живе у темряві» тощо... З одного боку, створюючи основу для психічних розладів, з іншого боку, оберігаючи від всього поганого, завдяки добре відомому відчуттю страху. З дитинства сильним інструментом маніпулювання для кожного з нас є жах. Але для кожного він має свою природу. Що заставляє вас здригнутись? Чому серед дитячих ігор є гра – налякати сильніше? Від чого ви ціпенієте від жаху? Чи подобаються вам ці відчуття? Більшість з цих питань є предметом дослідження психології, з іншого боку результати цього дослідження дають життя жанру жаху в літературі. Можна налякати один одного, можна прочитати роман про містику, жахи – різниця в естетичній насолоді, хоча емоція одна й та ж сама.

Метою роботи є дослідження природи страху, яка є основою жанру жаху.

Поява жанру жаху пов'язана з народним фольклором, міфологією, Священними писаннями. В народному фольклорі та міфах основні жахливі сцени описані у казках про смерть, демонічне та людське зло, потойбічний світ та його мешканців, зраду рідних, насилля, вбивство дітей батьками, небезпеки невідомих істот, міфічних тварин, нерозвіданих місць, покинутих, занедбаних будівель. Священні писання описують тортури над святими, які жертвували заради людства, жах, який очікує після життя тих, хто порушує норми та закони буття, заповіді Господа Бога. На нашу думку, всі вони мають єдину мету – формування необхідної поведінки, образу мислення, підвищення стресостійкості. За допомогою жахів, страху перед болем та невідомим відбувається маніпулювання свідомістю, а саме, людство оберігається від знищення, вимирання через війни, ненависть, насилля, шлюб родичів (який призводить до великої кількості хвороб) або виховання жертвовності, як норми поведінки, поваги до дорослих, турботи про дітей, оскільки в іншому разі вас чекає кара у наступному житті, а згідно з казками покинуті діти та люди похилого віку, зазвичай виживають і повертаються, щоб помститися.

Сьогодні жахи мають ще і економічне та соціальне підґрунтя. Формуючи страх перед іноземними створіннями – держави витрачають колосальні кошти на оборону, космічну галузь, створюючи інформаційними засобами страх перед інфекціями та вірусами, мутаціями виправдовують значні витрати на боротьбу з небезпекою, формуванням структур, які коли-небудь будуть необхідні у боротьбі з мутантами, страхи перед штучним інтелектом пов'язані із страхом безробіття, а безробіття може привести до деградації особистості та психічних розладів. Існують приклади формування страху нації перед іншою нацією, яка має традиції, релігію, що загрожує безпеці всього людства – і це є обґрунтуванням початку військових дій. Державні структури вже давно використовують жанр жаху в літературі, кінематографі, інших медіа засобах для власних цілей.

Таким чином, споконвіку жанр жаху в літературі своєю метою мав – виживання людства, а сьогодні – все частіше – обґрунтування створення засобів його знищення.

Страх – є самою першою емоцією, яку відчуває людина та має рефлекторну природу. Страх - є найсильнішим інструментом управління націями. У зв'язку з цим, жанр жаху завжди буде популярним і набуватиме розвитку.

Література

1. Живанова В.А. Дослідження страху як психологічного феномену в історичній ретроспективі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: file:///C:/Users/%D0%94%D0%BE%D0%BC%D0%B8%D0%BA/Dowloads/VKPI_fpp_2010_3_22.pdf.

Кубанова Т. В., к. пед. н., магістрант
Шехавцова С. О., д. пед. н., професор
ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка», Старобільськ

ДЕЯКІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ЗМІСТОВНО-ФУНКЦІОНАЛЬНОЇ ОСНОВИ АНГЛОМОВНОГО ГАЗЕТНОГО ЗАГОЛОВКУ

Дослідження газетного заголовку є однією з актуальних проблем сучасної лінгвістики. В публіцистиці саме заголовок є носієм сконцентрованого змісту, вираженням сутності усєї статті. Маючи на меті привертання уваги та зацікавлення читача, заголовки виражає різні функції та забезпечує прагматичні ефекти різних типів. Оскільки сучасне суспільство є інформаційним і характеризується різким зростанням кількості як печатних газетних видань, так і Інтернет-видань, роль газетного заголовку постійно зростає.

Вивченням проблем, пов'язаних із функціонуванням газетного заголовку в різних мовах, займалися І. Арнольд, Е. Лазарева, Н. Шевченко, В. Ронгінський, В. Мужев, Л. Терентьева,

I. Сиров та ін. Проте багато специфічних особливостей цього явища ще залишаються недостатньо дослідженими.

Мета дослідження – визначити сутність і розглянути головні підходи щодо змістовно-функціональної основи англomовного газетного заголовку.

Термін «заголовок» не має однозначного визначення, у зв'язку з чим набуває ряд трактувань. Так, у словнику С. Ожегова заголовок визначено як назва будь-якого твору (літературного, музичного) або окремих його частин [1, с. 173]. У сучасних лінгвістичних дослідженнях під заголовком розуміють комунікативну одиницю, що знаходиться в позиції перед текстом, є його назвою, синтаксично оформлюється як речення, прямо або непрямо вказує на зміст тексту і відмежовує дане мовленнєве повідомлення від іншого [2, с. 59].

Якісний заголовок має бути коротким і помітним, оскільки має на меті заінтригувати читача, який бігло переглядає багато видінь. Заголовок має надавати огляд і узагальнення змісту матеріалу, що міститься у статті, максимально привертаючи увагу читача, і мінімально витрачаючи місце на газетній полосі.

Вищезазначені завдання, що виконуються заголовком в газетному тексті, співвідносяться з його функціональними особливостями. Основними функціями газетного заголовку є такі: номінативна функція, інформативна функція, експресивна функція [5, с. 243-244].

Однією з основних ознак газетного заголовку виступає його структура. Синтаксично газетні заголовки представляють собою короткі речення або фрази, більшість з яких характеризується еліптичністю. На основі дослідження О. Зубрової [3], умовно їх можна розподілити на групи за типом будови та граматичними ознаками.

Першу групу заголовків представлено номінативними фразами, наприклад: «*Obama Economic Approval Lags*», «*Under Pressure from Boss*», «*Unexpected Visit*», «*Overwhelming Response of Voters*», «*A Vicious Circle*».

До другої групи можна віднести фрази, що складаються з ланцюга іменників, наприклад: «*Widow Pension Pay Committee*»,

«*Landscaping Company Disturbance Regulations*», «*Mustang Referral Customer Complaint*».

Третя група речень відзначається наявністю в структурі заголовку дієслова або віддієслівних частин мови. Більшість з них характеризується відхиленнями від нормативної форми дієслова, властивої для даної граматичної структури. Наприклад, фрази з використанням Simple Tense Forms замість Continuous або Perfect Tense Forms, наприклад: «*Forgotten Brother Appears*» = A forgotten brother has appeared, «*Professors Protest Pay Cuts*» = Professors are protesting pay cuts, «*MK Veterans Renew Call for Resignation of SABC Board*» = MK veterans have renewed call for resignation of SABC board, «*U.S. National Swimmer Dies in Overseas Race*» = U.S. national swimmer has died in overseas race.

Таким чином, газетний заголовок (як друкованого, так і Інтернет-видання) є значимим елементом газетної статті, що створює значеннєву цілісність і композиційну завершеність тексту. Газетний заголовок являє собою комунікативне повідомлення, прагматичною установкою якого є адекватна передача задуму автора статті з метою спонукання аудиторії до прочитання матеріалу. Як показало проведене дослідження, газетні заголовки виступають невід'ємною частиною газетної статті та виконують три основні функції: номінативну, інформативну та експресивну. Структурно-семантична організація газетного заголовку представлена різноманітними моделями. Серед них можна виділити номінативні фрази, прості та складні речення, що можуть бути розповідними або питальними, реченнями з прямою мовою, еліптичними або повними. Використання еліптичних речень і коротких фраз, опущення деяких елементів речень у заголовках пояснюється їхньою здатністю подавати матеріал у стислій формі, зосереджуючи увагу на найголовнішому аспекті повідомлення.

Література

1. Ожегов С.И. Словарь русского языка / Под ред. Н.Ю.Шведовой. – М. : Русский язык, 1990. – 921 с.
2. Сыров И. А. Функционально-семантическая классификация заглавий и их роль в организации текста / И. А. Сыров // Филологические науки. – 2002. – №3. – С. 59-68.

3. Зуброва О. До питання характеристики англомовного газетного заголовку / О. Зуброва // Науковий вісник Херсонського державного університету : Серія «Лінгвістика» / МОН України, Херсонський держ. ун-т. - Херсон : Видавництво ХДУ, 2010. – Вип. 12. – С. 312-315.

4. Шевченко С. П. Заголовок у сучасних інтернет-виданнях / С. П. Шевченко // Український інформаційний простір: науковий журнал Інституту журналістики і міжнародних відносин Київського національного університету культури і мистецтв. – 2014. – Вип 2. – С. 241-247.

Протащук А.А., студентка
Науковий керівник – Корнєва З.М., к. пед. н.,
доцент
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря
Сікорського», Київ

АКТУАЛІЗАЦІЯ АНГЛОМОВНОЇ КОГНІТИВНОЇ ЛЕКСИКИ

Феномен відтворення людського інтелекту в лексиці завжди викликав надзвичайний інтерес у дослідників, про що свідчить велика кількість робіт, присвячених вивченню мовних одиниць на позначення інтелектуальних здібностей. Попри те, що інтелект є одним із найбільш досліджуваних явищ, обговорення та дискусії навколо цього поняття не стихають.

Як стверджує вчена В. А. Маслова, мисленнева діяльність людини – це процес сприйняття інформації, виведення висновків, їхнього пояснення за допомогою проведення аналогій, оцінки та когнітивної онтологізації [1, с. 56-57]. Таким чином, можна стверджувати, що лексичними складовими лексико-семантичного поля (ЛСП) «Мисленнева діяльність» є одиниці, які мають у своєму

змісті ознаку когнітивної діяльності: вивчення об'єкту за допомогою розуму задля отримання, структурування та передачі знань, або характеризування ознак, які уточнюють особливості та умови цього процесу. До того ж, складові одиниці ЛСП «Мисленнева діяльність» відображають не лише основні етапи процесу розумової, але й наукової діяльності людини.

Проаналізувавши наявні класифікації когнітивної лексики таких вчених як Л. О. Ніжегородцева-Кириченко (2013), П. М. Постал (1988), І. В. Горохова (2009), С. В. Шепітько (2004), ми систематизували їх так, як зазначено нижче.

Перш за все, серед лексичних одиниць, що характеризують процес мислення, здебільшого зустрічаються іменники, дієслова, прикметники та прислівники.

Було виявлено, що іменникова когнітивна лексика може бути розподілена на групи, що позначають суб'єкта мисленневої діяльності (*a genius*), власне розумові здібності (*comprehension*), прояв здатності мислити (як процес та акт – *mentation*), результат мисленневої діяльності (*an idea*), а також характеристику мислячої людини, якість цієї характеристики, яка може бути як позитивною (*ingenuity*), так і негативною (*foolishness*).

Натомість, дієслова на позначення мисленневої діяльності поділяються на групи, які ототожнюються із етапами пізнавальної діяльності. Таким чином, першим етапом є наявність наміру пізнати щось нове, який проявляється у передбаченні людиною отримання інформації (*to predict*) та перспективою, плануванням шляху її отримання (*to plot*). Наступний етап мисленневої діяльності є власне розумовим процесом – набуттям знань (як інтелектуальним (*to realize*), так і фізичним (*to center*) та обмірковуванням нової інформації (*to cogitate*). До групи дієслів, що позначають третій етап когнітивного процесу належать лексичні одиниці, що характеризують узагальнення результатів розумового

процесу, а саме організацію (*to list*), систематизацію (*to vary*) інформації, а також її перетворення на знання (*to accomplish*). Завершальним етапом пізнавальної діяльності є становлення інтелектуального стану. Дієслівні одиниці, які можна віднести до цього мисленневого етапу, позначають дії, в ході яких знання стає одиницею пам'яті (*to memorize*), а потім нова інформація представляється та передається у вигляді знань іншим людям (*to notice*).

І прикметники, і прислівники, що характеризують процес мислення розподіляються на групу лексичних одиниць, що позитивно характеризують цей процес (*intelligent, carefully*), і на групу лексичних одиниць, які негативно характеризують когнітивний процес (*dumb, silly*).

У ході дослідження було надано загальну характеристику лексики на позначення мисленневої діяльності людини. Результатом даного дослідження стало формування узагальненої класифікації когнітивної лексики, в якій надано повну характеристику розумової діяльності із детальним розглядом кожного із її аспектів.

Література

1. Маслова В. А. Когнитивная лингвистика / Валентина Авраамовна Маслова. – Минск: ТетраСистемс, 2008. – 272 с.
2. Postal P. M. Scenes and Frames Semantics as a Neo-Lexical Field Theory / Paul Martin Postal // Understanding the Lexicon: Meaning, Sense and World Knowledge in Lexical Semantics / Ed. by W. Hüllen and K. Schulze. – Tübingen: Niemeyer, 1988. – P. 36-47.
3. Nizhegorodtseva-Kirichenko L. O. Cognitive judgements on intellectual activity / Larysa Oleksiyivna Nizhegorodtseva-Kirichenko. // Науковий вісник. – Л.: Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, 2013. – P. 71-76.
4. Горохова І. В. Лексико-семантичне поле дієслів зі значенням розумової діяльності / Ірина Володимирівна Горохова // "Науковий часопис НПУ імені М. П.

Драгоманова": Серія 9: Сучасні тенденції розвитку мов. – Київ: Видавництво НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2009. – Вип. 3. – С. 193-196.

5. Шепітько С. В. Механізми утворення та закономірності вторинної номінації англійської загальнонаукової дієслівної лексики : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філ. наук : спец. 10.02.04 "Германські мови" / Світлана Віталіївна Шепітько. – Х., 2004. – 22 с.

Склярова І.В., студентка
Науковий керівник – Кобзар О.І., д. філол. н., проф.
ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», Старобільськ

ПОХОДЖЕННЯ НІМЕЦЬКИХ ПРІЗВИЩ

Сучасна наука приділяє значну увагу питанням ономастики. Це підтверджує існування Міжнародного комітету ономастичних наук та видавництво ономастичних журналів, серед яких польський журнал «Onomastica» та французький – «Revue internationale d'onomastique».

Одним з розділів цієї науки, який займається вивченням особових імен людини та їх походження, є антропоніміка.

Аналіз німецької антропонімії є досить актуальним у наш час, адже допомагає прослідкувати розвиток німецьких імен та прізвищ у різних регіонах Німеччини від найдавніших часів до наших днів, а також відтворити їх значення. Взагалі, головним завданням антропоніміки залишається всебічне дослідження прізвищ різних територій, різнопланове виявлення зав'язків з особовими іменами, топонімами, етніміями [2;с. 73].

Об'єктом нашого дослідження стали німецькі прізвища, а **метою** – розглянути історію їх походження та на прикладах визначити їх значення.

На нашу думку, історія виникнення й існування прізвищ дуже тісно пов'язана з історією народу, з особливостями його

культури та побуту. Це міг бути вплив роду діяльності, зовнішнього вигляду, навколишньої місцевості й навіть статусу в суспільстві.

Вперше німецькі прізвища з'являються у 12 столітті у великих містах на заході країни. На півночі ж, у провінції Ганновер, вони були введені тільки на початку 19 століття за наказом Наполеону.

Родові імена, прізвища закріплювалися насамперед за феодалами. Звернутися до звичайної людини можна було додавши слово, яке б вказувало на стать: у чоловіків – це *Herr*, а у жінок – *Frau*. Тому не дивно, що значна частина німецьких прізвищ утворилися від імен, адже присвоєння прізвищ відбувалося в дуже короткий період. Утворювали зазвичай від чоловічих імен їх перших власників, тобто голови роду, наприклад: *Franco*, *Nordman*, *Werner*, *Hermann*.

Менш поширеною є група прізвищ, які говорять про професійну приналежність першого їх власника, найпопулярнішими серед яких є: *Hoffmann* (придворний слуга), *Fischer* (рибак), *Müller* (мельник), *Schmidt* (коваль), *Schneider* (крavecь), *Wagner* (каретник), *Richter* (суддя), *Weber* (ткач), *Meyer* (заможній селянин), *Becker* (пекар), *Schulz* (сільський староста), *Schäfer* (вівчар), *Koch* (кухар), *Bauer* (господар).

Деякі німецькі прізвища походять з особливостей зовнішності або характеру їх першого власника, наприклад: *Fuchs* був хитрим як лисиця, *Freundlich* – привітним, *Klein* – невисоким за зростом; *Weiß*, *Braun* або *Schwarz* – білявим, шатеном або чорнявим.

Розповсюдженими німецькими прізвищами є ті, що складаються з основної частини та приставки *von* або *der*, що вказує на приналежність до привілейованих родів (дворян, баронів, рицарів, купців, міщан). Родовими прізвищами, в такому випадку, ставали назви маєтків або місцевості: *von Bern*, *von Veldeke*, *von der Vogelweide*, *von Löwenstein*.

Ще однією групою прізвищ є прізвища, які вказували на національне походження власника роду: *Czech, Schweizer, Pollak, Dähn, Unger, Schott*; та ті, які були утворені від назв окремих частин німецької території, давніх племен або етнічних груп: *Hesse, Bayer, Sachs, Pommer, Schwabe*; або навіть будинків, які позначалися образними зображеннями тварин, рослин або предметів: *zum Rosenbaum, zur Krone, zum Adler, zum Spiegel*.

Крім того, в ході дослідження було виявлено окремі прізвища іншомовного походження, а саме: *Drosdowsky, Boskowitz, Radewitz*, запозичені з польської та словацької мов, *Jeversen, Metessen, Thorwaldsen* з датської та скандинавських мов та *Munkacsy* – з угорської.

Проведене дослідження доводить, що німецькі прізвища дійсно мають давню історію та походять від професій, географічних назв та характерних особливостей людини. Прізвища, на відміну від імен, є не індивідуальними, а груповими антропонімами, тобто є спільними для всіх членів певної родини.

Німецькі прізвища мають велику цінність у багатьох культурно-історичних аспектах, бо демонструють багатство культури та побуту Німеччини, які зберігалися протягом багатьох століть.

Література

1. Рудий В. Г. Німецькі прізвища, утворені від назви місця проживання чи походження / В. Г. Рудий // Наукові записки [Національного університету «Острозька академія»]. Сер.: Філологічна. – 2009. – Вип. 11. – С. 333-338.
2. Шутова Н.М. Антропоним и социальный контекст / Н.М. Шутова // Вопросы английской контекстологии. – Л., 1990. – 136 с.
3. Fleischer W. Die deutschen Personennamen. Geschichte, Bildung und Bedeutung. – Berlin. Akademie Verlag, 1964. – 238 S.
4. Familiennamen:
<http://de.wikipedia.org/wiki/Familiennamen>

Smirnykh V.R., student
Scientific supervisor – Tsapro G.Y., PhD, Associate
professor

Borys Grinchenko Kyiv University, Kyiv

MALE AND FEMALE COLOUR PALETTE IN FASHION DISCOURSE

Fashion discourse is changing rapidly. Items of clothes, its cuts and colours that were considered to be fashionable in the XX century changed a lot and evolved in completely different forms. Partially, the situation changed so much due to the fact of gender studies development: “Despite the misgivings of some historians, gender soon took on a life of its own...”, writes Joanne Meyerowitz in *A History of ‘Gender’* [1, p. 4]. As fashion discourse tends to homogeneity, the male and female colour palettes merge. In 1969 Berlin and Kay identified 11 basic colours in English language: *red, yellow, green, blue, black, white, grey, orange, brown, pink, and purple* [2: p. 1]. The aim of this research is to identify basic colours of male and female items of clothes in fashion discourse.

22 male magazines and 26 female magazines for the period from April 2015 to December 2017 composed the material of this research. In these magazines the articles related to fashion were found and the corpus of 46 different colours and their hues was created. 23 colours are considered to be fashionable for men, while female palette consists of 33 various colours.

From the point of view of statistics and impartial numbers – male colour palette accounts to 50% of total number of colours, whereas female colour palette contains much more colours and hues and therefore is more diverse – 71,7%. Thus, we can judge that fashion discourse is far richer for ‘female’ colours (in 21,7%).

Most of the basic colours are shared by men and women. They are: *black, green, grey, red, white, and yellow.*

Brown and *purple* can be found in the male palette as basic colours, but *orange* and *pink* as basics are more popular in female palette. However, different hues of *brown* and *purple* may be worn by women, but *pink* and *orange* are not typical for men. The only basic colour that is missing in both palettes is *blue*. It almost does not exist as basic, but its hues are very popular in both female and male fashion.

The variations (the hues) of the basic colours prevail in female clothing, there are 25: *beige, blush, camel, chrome, cinnamon, claret, cream, forest-green, gold, hot-pink, indigo, khaki, lavender, navy, navy-blue, pastel-pink, pearl, powder-blue, ruby, russet, saccharine, silver, tangerine, terracotta, and wine*. As for men, in their wardrobes only 15 hues can be found: *burgundy, caramel, charcoal, cream, dark-brown, dark-grey, indigo, light-blue, light-grey, maroon, metallic, navy, pale-blue, russet, and sand*.

On the basis of this we make a conclusion that from the point of view of lexical items, female colour palette has more variants of basic colours, in particular, due to compounding (for example, *forest-green, pastel-pink, navy-blue, etc.*). Moreover, a lot of nouns can indicate colours of female clothing items (for example, *camel, navy, cream, pearl, tangerine, etc.*). One more distinctive feature is that among basic colours and their hues, male palette tends to warm and neutral colours (about 39% and 35% respectfully), while in female palette warm colours dominate (about 52%).

To conclude, it should to be mentioned that the colour palette in male and female fashion discourse does not have groundbreaking differences, with the only exception that women have a greater variety of hues and shades, especially of *red, white, pink* and *blue*, while men develop more modest hues – *grey, brown* and *blue*.

References

1. Meyerowitz J. A History of 'Gender' [Internet Resource] / J. Meyerowitz // Oxford University Press. – 2013.

– from:
http://www.fd.unl.pt/docentes_docs/ma/acs_MA_21427.pdf.

2. Hardin C. L. Berlin and Kay Theory [Internet Resource] / C. L. Hardin // Springer Science + Business Media. – 2013. – from:
http://imbs.uci.edu/~kjameson/ECST/Hardin_BerlinKayTheory.pdf.

Ядров А.Л., студент
Науковий керівник – Мєнкова Т.В., асистент
Вінницький державний педагогічний університет
імені М. Коцюбинського, м. Вінниця

ВПЛИВ ЗАПОЗИЧЕНЬ НА СЛОВНИКОВИЙ СКЛАД НІМЕЦЬКОЇ МОВИ

Для розширення словникового складу будь-якої мови існують три найголовніші способи: словотвір, зміна значення слова та запозичення. Запозичення впливає на всі мови, але цей вплив є абсолютно різним. Деякі мови піддаються меншому впливу, інші більшому, тому запозичують не лише іменники, дієслова та прикметники, а й сполучники та прийменники з інших мов. Запозичення – це процес використання елементів однієї мови в іншій.

Словниковий запас німецької мови нараховує запозичення приблизно з п'ятдесяти мов. Деякі вчені вважають, що сімдесят відсотків всіх німецьких слів були запозичені в різні історичні епохи. Запозичення відбуваються під впливом різних чинників: історичного, географічного, соціального, економічного, культурного та ін. Процес асиміляції може бути досить ретельним настільки, що носії мови не відчують жодної різниці між іноземним словом та своїм власним. З'ясувати різницю між словами можна лише провівши етимологічний аналіз [2, с. 214].

Процес запозичення іншомовної лексики характеризується, насамперед, тим, що кожен носій мови може безперервно черпати будь-які слова з іноземних мов, видозмінювати запозичені слова за зразком близьких їм по звучанню й написанню слів рідної мови, а

також надавати запозиченням нові значення. Запозичення здійснюється або в процесі когерентного (погодженого в часі), або некогерентного (непогодженого в часі) впливу різних мов одна на одну й завершується свідомим або помилковим переходом властивим мовам-джерелам явищ у мову-приймач [1].

Словниковий запас кожної мови – це живий феномен, що постійно змінюється. Збагачення лексично-семантичної системи мови є законом історичного розвитку мови як соціального феномену.

В німецькій мові є запозичення з кельтської, латинської, грецької, французької мов, але саме сьогодні англійська мова впливає на німецьку інтенсивніше. Щоденно на мову впливають інновації та технології, які в основному винайшли в англоговірних країнах. У сфері технології та науки (*Computer, Internet, Lokomotive*), мода (*Breakdance, Leggins, Piercing, Smoking*), американські продукти харчування (*Hamburger, Cheeseburger, Pudding, Fast Food*), політика (*Opposition, Parlament*), економіка (*Banknote, Budget*), цей вплив є особливо поширеним.

ЗМІ відіграють все більш важливу роль у цьому розвитку, оскільки вони доступні широкій аудиторії. У друкованих засобах масової інформації журналісти бажають писати свої статті більш зрозумілими, сучасними, цікавішими та точними, і саме тому вони часто використовують запозичені слова, які стають буденним явищем в житті кожної людини.

Провівши невеликий аналіз у німецькому онлайн-журналі "Deutsche Welle", я знайшов запозичені слова в різних статтях цього журналу. У економічній статті є такі запозичення (*Chef, Bank, Firma, Investbanking, Quartal, Aktie, Management*), і це становить близько сім відсотків слів з усього тексту. У статті, присвяченій культурі я знайшов такі запозичення (*Film, Publikum, Regisseur, Ikone, Drama, Comeback, Komödie*), і це число становить приблизно вісім відсотків слів у всьому тексті. У науковій статті є багато запозичень (*Trend, Material, Potential, Plakat, Montage, Hotel, Büro, Restaurant, Etage, reklamieren, Lifestyle, transportieren*), і це приблизно дванадцять відсотків від усіх слів з усього тексту. У спортивній статті, є також запозичення (*Test, Fan, Team, Start, Topstar, testen*), і це число становить приблизно чотири відсотки від слів у всьому тексті. Кількість запозичених слів у спортивній статті значно нижча, ніж в інших.

Правопис та вимова англіцизмів у німецькій мові збігається з правилами англійської мови. Німецька мова замінюється у всіх сферах сучасного суспільного життя великою кількістю англіцизмів, саме тому багато лінгвістів

Збірник матеріалів II Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції «Романо-германські мови в сучасному міжкультурному просторі»

вбачають в цьому небезпеку, оскільки німецька мова може втратити свою виразність та емоційність і з часом може зникнути з лиця світу.

Отже, ми повинні розуміти, що запозичення – це процес збагачення кожної мови, але цей вплив може бути як позитивним, так і негативним. Англійська мова стала домінуючою мовою у світі, тим самим зменшивши використання національних мов та піднімаючи питання про їхній подальший розвиток та перспективи. Щоб зберегти свою мову, потрібно свідомо ставитися до своєї рідної мови та культури.

Література

1. Англiцизми в нiмецькiй мовi / Режим доступу: <https://diplom.org.ua/index.php?name=Kurs2&op=viewfile&id=1014>
2. Баранов М. Англiцизми у мовах свiту / М.Т. Баранов // Вiсн. Житомир. держ. унiверситету iм. I. Франка. – 2004. – №17. – 214 с.
3. Верещагiна С. Словниковий склад нiмецькoї мови / С.М. Верещагiна. – Харкiв, 2006. – 456с.
4. Васильева Л. Обогащение современного немецкого языка иноязычными заимствованиями / Л.В. Васильева.: Дис. канд. филол. наук. – Ставрополь, 2004. – 220с.

Бабаянц К.В., студентка
Науковий керівник – Кобзар О.І., д. філол. н., професор
ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», Старобільськ

РОЛЬ ДІАЛЕКТІВ У ПОВСЯКДЕННОМУ ЖИТТІ ГРОМАДЯН ГЕРМАНІЇ

Актуальність дослідження зумовлена постійною увагою лінгвістів до проблеми національних варіантів німецької мови. Це питання викликає інтерес, тому що вивчення сучасної німецької мови в її національних варіантах дає змогу виявити особливості, що характеризують німецьку мову в процесі її функціонування в суспільстві.

Актуальність теми обумовлюється наступними ознаками:

- діалекти уможливають розуміння процесу історичного розвитку мови: в діалектах часто зберігаються архаїзми, необхідні для відтворення широкого мовного руху;

- діалекти допомагають зрозуміти різноманіття слів, звуків і форм сучасної мови, задля практичного врахування особливостей місцевої мови.[2, с.8]

- діалекти Німеччини давно стали об'єктом наукового інтересу німецьких мовознавців.

- діалекти є складовою частиною національної мови та національної культури, здатні розповісти історію тієї чи іншої місцевості.

Метою дослідження є аналіз ролі діалектів у повсякденному житті громадян Німеччини.

В основі сучасної мовної норми Німеччини Hochdeutsch є варіант ostmideldeutsche (східно-середньо німецька), який широко поширений у Тюрингії та на близьких до неї землях. Саме з цієї причини прийнято вважати, що у середній Німеччині говорять чистою мовою, тому що цей варіант німецької став національним Hochdeutsch. Проте, всі діалекти німецької мови мають однакове значення, тому що кожен з них міг би стати офіційним варіантом німецької мови в той чи інший час.

У. Аммон визначає діалект як один з нестандартних різновидів мови (Nonstandartvarietät), який має регіональний характер та знаходиться в протиставленні зі стандартним різновидом мови (Standartvarietät). [3, с. 89]

Серед діалектів німецької мови варто виділяти найбільш поширені групи: баварський (Bayern), швабський (Schwaben), саксонський (Sachsen), гессенський (Hessen), тюринзький (Thüringer), фрізький (Friesen) та франкський (Franken). Кожна з цих груп ділиться на обласні діалекти. В цілому, вчені виокремлюють приблизно 30 діалектів, хоча насправді їх набагато більше.

Діалекти відрізняються не тільки інтонаційно й фонетично, але й на рівні лексики. Багато слів мають свої варіанти залежно від регіону.

У федеральній землі Заар жителі набагато частіше надають перевагу діалекту, ніж літературній німецькій мові. 94% населення в Заар можуть говорити на діалекті та активно використовують його

у повсякденному житті. На другому місці опинилась Баварія. Там діалектним варіантом німецької мови володіє 86% населення. [4]

Німецькі лінгвісти відмічають зростаючий престиж діалектів. Багато носіїв німецької мови, в тому числі й міські жителі і представники інтелектуальної еліти, мають звичку задля різноманіття або емоціонального забарвлення додавати до свого мовлення деякі діалектні слова або вирази.

Згідно з даними опитувань, майже третина німців надає перевагу баварському діалекту, який є важким не лише для іноземців, а іноді й для німців через його лексичні складності. Жителі Баварії традиційно використовують зменшено-пестливі форми слів, вражають м'якою буквою *g* та шиплячим *sch* замість *s*. Друге місце займає гамбурзький нижньонімецький (північний) діалект. У Баварії більш м'яка вимова, тоді як на півночі Германії люди говорять більш чітко та дзвінко.

За статистикою, носіями німецької мови у різних діалектних варіаціях є більш ніж 100 мільйонів людей у світі. Ще 80 володіють нею як іноземною мовою.

Таким чином, німецька мова, як і будь-яка інша, схильна до постійних змін. Глобальні зміни у повсякденному житті значною мірою позначилися на вербальних звичках носіїв мови. В той час, коли деякі варіанти мови почали забуватися, у німецькомовному просторі з'являються нові діалектичні утворення. Наприклад, розвиток так званих міжрегіональних варіантів діалектів (*Verkehrsdialekte*), а також тенденція вживання розмовної німецької, що поєднує в собі елементи різних діалектичних груп.

Література

1. Домашнев А. И. Современный немецкий язык в его национальных вариантах / А. И. Домашнев. – Л. Наука, 1983.
2. Жирмунский В.М. Немецкая диалектология/ В.М. Жирмунский. - АН СССР: М., 1956.
3. Ammon U. Die deutsche Sprache in Deutschland, Österreich und der Schweiz. Das Problem der nationalen Varietäten / U. Ammon. – Berlin ; New York : Walter de Gruyter, 1995.
4. Інтернет-ресурс:
<http://kiezinberlin.com/nemeckij-i-dialekty/>

Н.О. Барашкова, студент

Науковий керівник - Шехавцова С.О, д.п.н., професор

ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», Старобільськ

ФРАЗЕОЛОГІЧНІ ОДИНИЦІ НА ПОЗНАЧЕННЯ КАТЕГОРІЇ КІЛЬКОСТІ В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ

Сучасна лінгвістика все більше звертається до вивчення різних мовних явищ у лінгвістичному аспекті. Оскільки фразеологізми формально відтворюють різні аспекти життя і діяльності людини, вони кілька разів стали предметом наукового дослідження.

В.Д. Ужченко стверджує що, фразеологізм це- відтворюване, цілісне за значенням, стійке за складом і структурою словосполучення [2, с. 7]. Учений стверджує, що практично всім фразеологізмам властивий культурно-національний компонент [2, с. 433]. Про актуальність теми дослідження обраних для аналізу фразеологізмів англійської мови, які містять категорію кількості свідчить перш за все те, що дана проблема є недостатньо вивченою у фразеології. Оскільки фразеологія є розділом лексикології, то детальне вивчення та аналіз фразеологічних одиниць, які містять категорію кількості є необхідними для досконалого володіння англійською мовою. Для того, щоб якомога детальніше розглянути основні проблеми та поняття, пов'язані з описуваними фразеологізмами, вважаю за доцільне залучити до аналізу відповідний український матеріал, знання про синоніми та вживання їх в англійській мові. Адаже міжкультурна комунікація не може успішно здійснюватися без знання цих особливостей. А фразеологічні одиниці є тим багатим матеріалом, в якому захована народна мудрість, культура народу, його традиції, звичаї, вірування тощо.

Отже моя мета полягає у визначенні властивостей, особливостей значень та функціонування фразеологічних одиниць англійської та української мови, які містять категорію кількості.

На думку О. Куніна, фразеологічні одиниці, або ідіоми, – це окремо сформовані одиниці мови з повністю або частково переосмисленими значеннями [1, с. 23]. У своїй книзі „Курс фразеології сучасної англійської мови” О. Кунін дає дещо інше тлумачення цього терміну, а саме: „...фразеологізми – високо інформативні одиниці мови; ...одна з мовних універсалій, тому що не існує мов, які б не мали фразеологізмів” [1, с. 5]. Як і будь-яка логіко-граматична категорія, кількість у тому чи іншому аспекті знаходить своє втілення в усіх мовах. Однак категорія кількості має унікальну понятійну основу, завдяки чому вона отримує різноманітні засоби репрезентації в залежності від особливостей конкретної мови. Серед мовних засобів вираження поняття числа домінантне положення займають нумеральні сполучення, що вживаються для позначення фрагментів дійсності в їх кількісній репрезентації. Спільним для нумеральних сполучень англійської та української мов є їх використання для позначення точного або приблизного числа, що зумовлюється характером пізнання.

Відсутність збігу формальних характеристик елементів англійської та української мов спостерігається при позначенні дат, сторінок тощо. В англійській мові кількісні числівники вживаються замість порядкових у сполученнях типу *book three, chapter nine, in the year 1914, room fifteen, page thirty*.

В українській мові подібна актуалізація є факультативною.

Пор.: *Служив під другим номером станкового кулемета* (В.С. Кучер). Дж. Голсуорсі, свої романи розпочинає посиланням на темпоральні параметри подій: *On June 15 1886* (The Man of Property); *When, in 1895* (In Chancery); *In that Summer of 1909* (To Let); *On that momentous mid-October afternoon of 1922* (The White Monkey); *at the end of September 1924* (The Silver Spoon); *by the spring of 1926* (Swan Song).

В англійській мові назва року передається кількісним числівником, а число місяця - порядковим: *1st January 1915... the first of January* (January the first), *nineteen (hundred and) fifteen*; *3rd May 1789... the third of May* (May the third) *seventeen (hundred and) eighty-nine*.

Розбіжності у порівнюваних мовах спостерігаються і при сполучуваності нумеральних сполучень із службовими словами.

Так, український вираз *на десятій сторінці* перекладається англійськими сполученнями *at page ten, on page ten (at p. ten, on p. 10)*, що залежить від конкретної ситуації. Але в англійській мові, на відміну від української, вживається кількісний числівник. Серед засобів реалізації поняття приблизного числа в англійській та українській мовах виокремлюється структурний тип „Іменник + числівник”, інверсійна конфігурація.

Пор.: англ. *They are going in a day or two, aren't they?* (K. Prichard). *Sometimes a man, sometimes a girl or two*(Th. Dreiser). *This wood goes for a mile or two, if I remember*(J. Galsworthy). укр. *Днів за п'ять до покосу, як захворів він* (І. Цюпа). *Нарешті, хвилин за десять Коцюбинський дозвонився таки* (Ю. Смолич). При ідентичності моделі (іменник + числівник), стабільності порядку їх послідовності (проклітичне вживання іменника), однакового плану вираження числа (приблизного) згадувані патерни у порівнюваних мовах відрізняються лексичним наповненням.

В англійській мові у цій структурі вживається тільки числівник *two*, а в українській мові - різні числівники. Сполучення типу *a day or two, bird or two, a hawk or two, a month or two, a girl or two, a year or two* знаходяться на межі вільних та стійких словосполучень, у яких стабільним компонентом виступає *two*, останній десемантизуючись, набуває значення «декілька».

Пор.: англ. *word or two*–укр. *одно чи два слова, коротка бесіда, коротке висловлювання*. Структура вільного сполучення *кілометрів двадцять* при перекладі на англійську мову не зберігається, еквівалент тут відшукується за допомогою структурних типів *some 20 kilometres, about 20 kilometres, round twenty kilometers*. Інверсійна конфігурація більш притаманна українській мові, в англійській мові НумС вживаються зі словами-специфікаторами *round, about, nearly, approximately, some* тощо.

Особливої уваги при перекладі заслуговують стійкі нумеральні сполучення. За семантичним принципом ці сполучення розпадаються на декілька груп. До першої групи належать нумеральні сполучення, що реалізують точну кількість (*intwo–наполовину. Four Seas- чотири моря, Four Corners- чотири сторони світу* тощо). Значні труднощі при перекладі становлять нумеральні сполучення другої групи, числівники якої характеризуються

семантичною дифузністю, широким смисловим обсягом. Пор.: *in two twos–mumтю, to be in two minds–бути в нерішучості, two by four–пуста розмова, one and all–усі разом і кожен зокрема*. Адекватному перекладу одиниць цього типу сприяє знання мови та її історії.

У третій групі відособлюються нумеральних сполучень з компонентами-числівниками, що позбулися кількісного значення і виступають у ролі «будівельного матеріалу». Пор.: *like one o'clock–дуже швидко, чимдуж, ascross as two sticks–дуже злий, as two peas–дуже схожі* тощо. Ці сполучення вживаються для позначення якісних ознак, суб'єктивних оцінок, що становить одну із перекладацьких турбот.

Національний колорит мови представляють нумеральні сполучення, які не мають еквівалентів за межами оригіналу і експлікуються за допомогою коментарю: Пор. англ. *Five o'clock tea*–укр. *чай між другим сніданком та обідом*, англ. *To accept the Chiltern Hundred*–укр. *знімати з себе відповідальність члена парламенту*. ” [3, с. 107].

Проведене дослідження підтвердило, що повна міжмовна еквівалентність фразеологізмів є непоширеним явищем, при цьому чим віддаленіші мови (як українська та англійська), тим менше в них ідентичних фразеологічних відповідників.

Це зумовлено розбіжностями та невідповідностями у світобаченні та світосприйнятті української та англійської етнокультур, які відображені у фразеологічній картині світу. Виявлення таких невідповідностей сприятиме вирішенню багатьох проблем, пов'язаних із мовною інтерференцією у процесі між культурної комунікації.

Література

1. Кунин А. Курс фразеологии современного английского языка: Учеб. для ин-тов и фак. иностр. яз. – 2-е изд., перераб. / А. Кунин. – М.: Высш. шк., Дубна: Изд. центр „Феникс”, 1996. – 381 с.
2. Ужченко В.Д., Ужченко Д.В. Фразеологія сучасної української мови: Навч. посіб./ В.Д.Ужченко, Д.В.Ужченко. – К.: Знання, 2007. – 497 с.

3. Числівник англійської мови: навч. посіб. / С.О.Швачко, С.В.Баранова, І.К.Кобякова та ін. - Суми: Вид-во СумДУ, 2010. -171 с.

Березовіченко С.В., студент
Науковий керівник – Глінка Н.В., к. філол. н., доцент
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», Київ

ОБРАЗНІСТЬ ТА МОВНІ ЗАСОБИ ЇЇ СТВОРЕННЯ В ХУДОЖНЬОМУ ТЕКСТІ

Досить часто в сучасних працях з лінгвістики зустрічаються поняття «образ», «образність». Проте, на сьогоднішній день, все ще не існує загальноприйнятої дефініції цього поняття, а ті, що зустрічаються в науковій літературі, суперечать одна одній, а також не можуть абсолютно точно передати сутність явища.

Таким чином, це поняття неодноразово розглядалося з точки зору різноманітних лінгвістичних дисциплін, зокрема семасіології, ономасіології, словотвору, психолінгвістики, прагматики, культурології, когнітивної лінгвістики, лексикографії, тощо. А отже метою нашої роботи стало визначення поняття образності, а також мовних засобів її створення в художньому тексті.

Найдоцільнішим визначенням образності на сьогоднішній день можна вважати запропоноване А.Л. Кораловою. Отже, лінгвістична образність – це створене засобами мови двопланове зображення, засноване на виразі одного предмета через інший. Це дозволяє віднести до образних моделей такі стилістичні прийоми, як метафора, метонімія і порівняння [1].

На сьогоднішній день серед напрямків класифікації образності можна виділити мовностилістичний, експресіологічний, метафорологічний, фразеологічний, та мотивологічний. Загальною рисою для них усіх стало те, що образність у них розглядається як лінгвістична категорія, що має семантичну основу і форми її вираження. Натомість, Е.А. Юріна представляє особливу важливість

психолінгвістичного аспекту. Його необхідність визначається тим, що саме у свідомості мовної особистості відбувається процеси метафоризації та асоціювання, які реалізують образне уявлення [2].

Варто згадати той факт, що поняття образу та знаку сучасними мовознавцями якщо не ототожнюються, проте використовуються дуже тісно. Проте, між цими явищами існує значна різниця, яка полягає в тому, що знак – поняття з семіотики, в той час як образ в мові – поняття суто стилістичне. До того ж, знак – це репрезентація денотату та референту на письмі, а образ – це поняття, пов'язане з референтом лише одностороннім зв'язком [3].

Для використання образності існує безліч причин, а тим паче і мовних засобів для її створення в художньому тексті. Проте потреба в ній присутня не тільки в художніх творах, а також і на усіх рівнях мови. Образність, як і її засоби використовують не тільки в художніх текстах, а і в текстах інших функціональних стилів. Серед засобів створення образності на рівнях мови можна виділити інтонаційні, звукопис – на фонетичному. На морфологічному рівні серед засобів створення образності можна виділити словотвір, авторські неологізми (оказіоналізми), специфічне співвідношення частин мови у реченні. Синоніми, антоніми, омоніми, специфічна лексика, наприклад діалектизми, професіоналізми, жаргонізми, тощо, виділяються на лексичному. Синтаксис у художньому тексті, на відміну від, наприклад, ділового, не наповнений кліше і певними стандартами, тому вважається повністю виразним [4].

Щодо використання тропів та стилістичних фігур у художньому тексті, то їх у ньому можна нарахувати безліч, оскільки вони є надзвичайно продуктивними. Майже всі тропи засновані на співставленні подібних за якою-небудь ознакою явищ. Подібність може бути як очевидною, так і завуальованою, схованою в асоціаціях, котрі виникають під час опису предмета. Саме тому дуже важко розглядати тропи та стилістичні фігури без контексту, оскільки пряме та переносне значення можуть радикально відрізнятись одне від одного. Взагалі тропи бувають простими, – зокрема, епітети, порівняння, а також складними, – метафори, метонімії, алегорії, гіперболи, тощо.

Отже, ми окреслили поняття образності в художньому тексті, обрали, на нашу думку, найбільш підходящу для нього

дефініцію, виділили зв'язок поняття образу зі знаком, а також визначили способи утворення образності в художньому тексті.

Література

1. Коралова А.Л. Прагматические аспекты передачи образности в тексте перевода / А.Л. Коралова [Електронний ресурс] // Думать вслух. – 2012. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.thinkaloud.ru/scienceak.html>.

2. Юрина Е. А. Лексическая структура ассоциативно-образного семантического поля / Е. А. Юрина. – 2003.

3. Науковий дискурс О. О. Потєбні: слово і творчість. // Культура слова. – 2015. №85. – С. 16–21.

4. Пономарів О. Д. Стилістика сучасної української мови / О. Д. Пономарів. – Київ: Либідь, 1993. – 248 с.

Волкова К. С., магістрант

Науковий керівник – Т. А. Кокнова, к. пед. н, доцент
ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», Старобільськ

СТРУКТУРНО-КОМПОЗИЦІЙНІ ОСОБЛИВОСТІ НАУКОВОЇ СТАТТІ У НАУКОВОМУ ДИСКУРСІ

На сучасному етапі розвитку української науки важливим показником ефективності наукової роботи викладача є наявність статей у міжнародних фахових виданнях. Вхідження до кола лінгвістичної еліти за кордоном також досягається завдяки участі науковця у міжнародних наукових форумах, конференціях та дослідницьких проектах. Звідси підготовка якісних наукових статей англійською мовою, що б відповідали рівню та вимогам міжнародних видань, є вагомою складовою становлення науковця.

Проблему жанру наукової статті як первинного жанру наукового дискурсу досліджували такі вчені як Ф. Бацевич, О. Ільченко, В. Лук'янець, А. Селіванова, В. Чернявська, проте питання визначення її структури та композиційного оформлення не

знайшли належного відображення у роботах науковців.

Мета дослідження: визначення структурно-композиційних особливостей наукової статті у науковому дискурсі.

Науковий (академічний) дискурс – це «вербалізований в тексті тип дискурсивної діяльності за сферою комунікації, мовленнєва взаємодія представників відповідної соціальної групи/інституту з метою реалізації статусно-рольових можливостей у заданих цим соціальним інститутом межах» [1, с. 382].

Погоджуємося із думкою Т. Грабовської та Ю. Рожкова, що автори, які досліджують наукові тексти, приділяють багато уваги аналізу лекцій, рецензій, доповідей, тоді як стаття – прототип наукового дискурсу – залишається за межами їх наукових інтересів [2, с. 99].

Наукова стаття є одним із видів публікацій, в якій подаються проміжні або кінцеві результати, висвітлюються конкретні окремі питання за темою дослідження, фіксується науковий пріоритет автора, робить її матеріал надбанням фахівців [3].

Сучасна наукова стаття, має чіткий композиційний формат, який склався у процесі історичного розвитку статті як жанру в цілому: вступ (постановка наукової проблеми, актуальність, зв'язок з найважливішими завданнями, що постають перед Україною, значення для розвитку певної галузі науки і практики); основні дослідження і публікації з проблеми, за останній час, на яких спирається автор, проблеми виділення невирішених питань, яким присвячена стаття; формулювання мети статті (постановка завдання) – висловлюється головна ідея даної публікації, яка суттєво-відрізняється від сучасних уявлень про проблему, доповнює або поглиблює вже відомі підходи; звертається увага на введення до наукового обігу нових фактів, висновків, рекомендацій, закономірностей або уточнення відомих раніше, але недостатньо вивчених; виклад змісту власного дослідження – основна частина статті, в якій висвітлюються основні положення і результати наукового дослідження, особисті ідеї, думки, отримані наукові факти, програма експерименту, аналіз отриманих результатів, особистий внесок автора в реалізацію основних висновків; висновок, в якому формулюється основний умовивід автора, зміст

висновків і рекомендацій, їх значення для теорії і практики, суспільна значущість та перспективи.

Конститутивною або «відмінною жанровою» ознакою наукової статті С. Потапенко вважає стабільність композиційно-змістової організації, «яка реалізує творчий процес вираження ходу думок автора в їх співвідношенні з дійсністю», іншими словами, «це злиття двох начал: динамічного (зміст) та статистичного (композиційна організація). Автор відмічає, що композиційно-змістова організація статей, присвячених різним наукам, може мати свої специфічні особливості, які залежать від предмета науки і традицій друкарського мистецтва [2, с. 99-100].

Композиційну структуру англійської наукової статті позначають англійським акронімом IMRD, який охоплює такі структурні частини: «Вступ» (Introduction); «Методи і матеріали дослідження» (Methods and Materials); «Результати» (Results); «Обговорення» (Discussion). Одним із складових компонентів статті є також «Висновки» (Conclusions), які не завжди виокремлюються і тому не відображені в цьому відомому акронімі [4].

Науковці не завжди пишуть статті по визначеній структурі, упускаючи або додаючи окремі структурні блоки. Натомість, дотримання вимог щодо структурних елементів дозволяє автору більш точно і якісно описати своє дослідження.

Література

1. Лівницька І. Науковий дискурс: рівні та особливості аналізу // Наукові записки. Серія: філологічні науки. Випуск 96 (1). С. 381-385.
2. Грабовська Т. О., Рожков Ю. Г. Наукова стаття як важлива складова системи жанрів дискурсу / Т. О. Грабовська, Ю. Г. Рожков // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія: Філологічні науки. – 2013. – Вип. 186(2). – С. 98-103. Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvnaufil>.
3. Цехмістрова Г.С. Основи наукових досліджень Навчальний посібник / Київ: Видавничий Дім «Слово», 2003. – 240 с.
4. Осипчук М. Композиційні особливості мовленнєвого жанру

Збірник матеріалів II Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції «Романо-германські мови в сучасному міжкультурному просторі»
«наукова стаття» (на матеріалі англомовних статей з корпусної лінгвістики). Режим доступу: <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/21313>

Голованьова А.А., студентка
Науковий керівник – Василенко О.М., к. п. н., доцент
Торговельно-економічний коледж кївського національного
торговельно-економічного університету, Київ

АМЕРИКАНСЬКИЙ СЛЕНГ ТА ЙОГО ОСОБЛИВОСТІ НА ПРИКЛАДІ ТВОРУ МАРКА ТВЕНА

Проблемою вивчення сленгу займався вже не один вчений, однак аналіз лінгвістичної літератури показав, що особливості американського сленгу на прикладі творів Марка Твена є недостатньо дослідженим питанням, що і становить актуальність даної роботи.

Сленг – це, слова, які нерідко розглядаються як порушення літературних мов стандартизованої мови. Сленгізми являють собою експресивні, виразні, часто – іронічні слова, які слугують для позначення предметів, та які вживаються у повсякденному житті. Спірним є питання про критерії віднесення слів до сленгу, оскільки кордони сленгу й на сьогодні залишаються чітко не визначеними.

Загалом, саме американський сленг відбиває національні особливості цього варіанту англійської мови, може позначати певні соціальні чи культурні реалії, розкривати мовленнєву специфіку певних соціальних груп американського суспільства того чи іншого історичного періоду. Відображення американський сленг знаходить у літературних творах, у тому числі у романах Марка Твена «The Adventures of Tom Sawyer» та «The Adventures of Huckleberry Finn», в яких автор зумів розкрити яскраву панораму американського суспільства, саме через мовлення своїх персонажів. Тому, доречним буде вивчення особливостей американського сленгу на матеріалі творів Марка Твена.

Розглянемо деякі приклади загального американського сленгу, який зустрічається у мовленні персонажів творів Марка Твена :

«*O, no, that wouldn't do for this. That's good enough for little rubbishy common things specially with gals, 'cuz they go back on you anyway, and blab if they get in a huff – but there orter be writing 'bout a big thing like this. And blood.*» [3 ,ст.72]

Як ми бачимо, тут наявні сленгізми, як от *gals(girls)*, *blab (to talk idly)*, які демонструють фонетичні особливості американського сленгу.

В американському варіанті англійської мови необхідно відзначити також тенденцію до вживання іменників у функції дієслова. Так в тексті твору ми знаходимо, «...*I went fooling along in the deep woods till I judged I waren't far from the island.*» [3, ст.46]

Сленгізм *fool* у своєму основному значенні є іменником, однак у даному прикладі використовується форма герундія *fooling*, яка демонструє віддієслівне формоутворення.

Характерною сферою функціонування сленгу як лінгвістичного явища завжди була й професійна сфера, що позначилося у тому числі й на використанні сленгових елементів мови Марком Твеном при створенні його творів. У ході сюжету романів читач зустрічає персонажів, з такими професіями як рибак чи моряки, їх мовлення, окрім характерних діалектизмів та загального сленгу, також містить окремі лексеми, які позначають певні явища, що існують у рамках конкретної професії. Такі номінації можуть бути повністю зрозумілими тільки представникам такої професії, а тому являють собою сленгізми. Окрім професійного сленгу мовлення рибалок та моряків, твір включає в себе й інші типові мовленнєві характеристики, притаманні й іншим верствам населення. Загалом, сленг у творі слугує могутнім стилістичним засобом, який насичує художній текст лінгвокультурними елементами та передає унікальну специфіку мовної картини світу американського суспільства.

Марк Твен у своїх творах «*The Adventures of Tom Sawyer*» та «*The Adventures of Huckleberry Finn*» широко використовує сленг для збагачення мови роману і забарвлення мовлення героїв, для розкриття повної картини світу, в якому вони живуть та їх оточення. Найчастіше письменник використовує загальний сленг, проте сленг декласованих елементів американського суспільства, до якого ми відносимо у першу чергу мову рабів, використовується рідше.

Також автор вживає професійний сленг, хоча і порівняно рідко. В основному це мова моряків і рибалок.

Ми проаналізували лінгвістичні особливості сленгу у творах Марка Твена та з'ясували, що у творі міститься відносно невелика частка власне лексичних сленгізмів, тоді як решта сленгу являє собою семантичні діалектичні утворення. Це пояснюється тим, що семантичні сленгізми виникли у більшій мірі через трансформацію лексем загальнонаціональної мови і скороченням їх у розмовній мові.

Література

1. Арнольд И. В. Стилистика. Современный английский язык : Учебник для вузов. 5-е изд., и доп. – М.:Флинта : Наука, 2002. – 384 с.
2. Маковский М. М. Английская диалектология / М. М. Маяковский. – М.: Либроком, 2015. – 194 с.
3. Mark Twain: The Adventures of Tom Sawyer : Капо, 2016 г. – 320 с.

Гуменюк О.Д., студент

**Науковий керівник – Гуменюк Н.Г., к. філол. н., доцент
ДЗ "Київський національний лінгвістичний університет", Київ**

КОНВЕРСИЙНІ ПРОЦЕСИ ЗІ СЛОВОФОРМОЮ БРЕКЗИТ

Подана стаття є результатом подальшого дослідження словотвірних процесів зі словоформою Brexit. Попередня наша робота [1] була спробою розглянути морфологічні способи утворення нових слів від словоформи Brexit.

Актуальність же цієї роботи полягає в тому, що утворення нових слів від словоформи Brexit буде розглянуте з точки зору конверсійних процесів, де конверсія - "це зміна у формі класу форми без будь-якої відповідної зміни форми" [2, с.230].

Як відомо, нова мовна одиниця Brexit з'явилася в англійській мові не так давно, а саме в 2012 році, і закріпилася у мові у формі трьох іменників: Brexit та новоутворених від нього

Brexit та Brexiteer, значення яких знайшло відображення у словниках [3; 4; 5].

Крім зазначених у словниках слів, від словоформи Brexit були утворені та знаходяться у процесі постійного утворення нові слова за різними словотвірними процесами. Проте, цей прошарок мовних одиниць, хоча й активно циркулює в англійській мові, але не отримав потрібного закріплення серед носіїв мови та не був відображеним у словниках.

Логічно, що значення цих новоутворень, хоча й не зафіксовано в словниках, але є контекстуально зумовленим. Іншими словами, про значення цих мовних одиниць ми можемо здогадатися з контексту їхнього використання.

Дослідження новоутворених мовних одиниць від словоформи Brexit показало, що крім морфологічних способів утворення нових слів у формі афіксації та словоскладання, а також крім телескопії [1, с. 16-18], до утворення нових мовних одиниць було задіяно конверсійний спосіб, який передбачає перехід похідного слова до складу іншої частини мови без будь-яких змін у формі цього слова.

Цей спосіб утворення нових слів в англійській мові є достатньо продуктивним та економічним, так як не потребує суттєвих зусиль для утворення нових мовних одиниць.

Як відомо, конверсійний спосіб словотворення передбачає використання таких підвидів як субстантивізацію (утворення іменників від інших частин мови), вербалізацію (утворення дієслів від інших частин мови), аджективізацію (утворення прикметників від інших частин мови) та адвербалізацію (утворення прислівників від інших частин мови).

В ході проведення дослідження було встановлено, що слова, які були утворені від похідного слова Brexit конверсійним способом, були утворені за конверсійною моделлю $N > Adj$., яка належить до аджективізації: *the Brexit law, the Brexit talks, the Brexit referendum, the Brexit secretary, the Brexit fears, the Brexit debate, the Brexit negotiation....*

Однак, в усіх вище зазначених прикладах переходу іменника Brexit до складу прикметника Brexit відбувається часткове набуття ним граматичних ознак прикметника, відоме як часткова конверсія. На користь цього хочемо додати, що в жодному з прикладів з утвореним конверсійним способом прикметником Brexit ми не зустрічали використання категорії ступеня порівняння прикметника.

Таким чином, утворене у 2012 році слово Brexit набуло широкого загалу та було зафіксовано в офіційних словниках разом з новоутвореними від нього словами Brexiter та Brexiteer. Інші слова, які знаходяться в процесі постійного утворення від похідної форми Brexit, активно циркулюють в англійській мові, хоча не набули офіційної фіксації в словниках в міру недостатньої їхньої вживаності серед носіїв англійської мови. Як правило, ці слова утворені за рахунок словотвірних процесів, таких як афіксація, конверсія, словоскладання та телескопії. Серед вище зазначених способів словотворення конверсія є одним з продуктивних та економічних.

Щодо подальших досліджень, на нашу думку, дуже цікавим є розгляд новоутвореної лексики від похідної словоформи Brexit в текстах різних жанрів.

Література

1. Гуменюк О. Д. Брекзит : від суспільних подій до мовних реалій / О. Д. Гуменюк. // Збірник матеріалів Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції «Романо-германські мови в сучасному міжкультурному просторі» (22 листопада 2017 року, Полтава – Старобільськ) / за заг. ред. Т.А. Кокнової ; Держ. закл. «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка». – Вип. 1. – Старобільськ : Вид-во ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2017. – С. 16 -18.
2. Bauer L. English Word-formation / L. Bauer.– Cambridge: Cambridge University Press, 2002. – 311 p.
3. English Oxford Living Dictionaries. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://en.oxforddictionaries.com/definition/brexit>

4. English Oxford Living Dictionaries [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<https://en.oxforddictionaries.com/definition/brexit>

Діхтяр О.А., студентка

**Науковий керівник – Василенко О.М., к.пс.н., доцент
ТЕК КНТЕУ Київ**

АНАЛІЗ АНГЛІЙСЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ

За останні роки жодна галузь лінгвістичної науки не привертала до себе такої уваги, як фразеологія. Це пояснюється структурною і функціональною різноманітністю стійких сполук слів. Особливу групу фразеологізмів становлять – соматизми. Фразеологізм – це самостійна мовна одиниця, яка характеризується відповідними ознаками: фразеологічне значення, компонентний склад та граматичні категорії.

За класифікацією фразеологізми поділяють на фразеологічні зрощення, фразеологічні єдності та фразеологічні сполучення. До фразеологічних зрощень належать такі фразеологізми, як: укр. точити лясина «вести пусті розмови», англ. to show the white feather «злякатися». Як приклади можна навести такі фразеологічні єдності: гнути спину «важко працювати». Фразеологічні сполучення – звороти, в яких самостійне значення кожного слова є абсолютно чітким. Наприклад: укр. брати участь, розквасити ніс, англ. to break silence «порушити мовчання», to make friends «подружитися».

Фразеологізми – це майже завжди яскраві, образні вирази. Найбільшу кількість в англійській мові складають фразеологізми з компонентами hand/ рука, head/голова, eye/око, heart/серце. Це пояснюється частотою вживання і фольклорними традиціями народів, з якими пов'язана велика кількість символів, що позначають певні поняття і вираження емоцій, дій, вчинків [3, с217-219].

Hand відіграє практично універсальну роль, цей соматизм вживається з різноманітними значеннями. Серед них найбільш регулярні ті, які називають характеристику людської особистості і

значенням дії (to sit with one's arms folded), а також соціальні і особисті стосунки (take in arms) [1, с. 502]. Фразеологізми з компонентом hand можуть окреслювати фізичний і психічний стан людини (to have a heavy hand).

Численну групу складають фразеологізми на позначення характеристики особистості з компонентом hand/рука зі значенням діяльності: bound hand and foot – бути зв'язаним по руках та ногах, бути безсилим: In movie, the security guards were all **bound hand and foot** so that they could not sound the alarm.

Від найдавніших часів розвитку мови голова є значим центром найрізноманітніших асоціацій і метафор. В англійській мові фразеологізми з компонентом – соматизмом head/голова найчастіше використовується на позначення інтелектуальних характеристик особистості. Цю групу фразеологізмів можна поділити на такі типи:

-наповненість/пустота голови, а також її форма та вміст: put someone or something out of one's mind/head – викинути з голови, припинити думати про когось/щось (My friend has been trying **to put** his girlfriend **out of his mind** since they stopped seeing each other); soft in the head – пустоголовий, дурний (George is just **soft in the head**. He'll never get away with his little plan); -метафорично відсутність голови, її дефект означає відсутність здорового глузду, і навпаки: go out of one's head – зійти з глузду (My son has completely **gone out of his head** over that girl next door); off one's onion – втратити голову (Some chap was dancing with cars in the street – I think he was **off his onion!**) [4, с.154-158].

Око – орган зору, завдяки якому людина все бачить і оцінює. Очі також можуть бути показником людських стосунків, очима можна подавати якісь знаки, що мають конкретне значення. Наведемо приклади фразеологізмів із компонентом eye (eyes), які описують характерні особливості людини, її вроджені або набуті навички: have eyes to see – бути спостережливим (For those who **have eyes to see** and ears to hear, the forest is at once a laboratory, a club and a temple).

Окремо можна виділити групу фразеологізмів, які відображають емоції та стан людини: eyes on stalks – очі, повні страху, здивування, цікавості (His **eyes** were out **on stalks** as he

watched his neighbour drive past in a brand new Porsche); pipe one`s (the) eye – плакати, (I could see my mother was upset. I thought she might **pipe her eye**, but she pulled herself together and showed no emotion) [4, с.98-103].

В англійській картині світу heart/серце означає осередок емоцій та символізує почуття, переживання, настрої, наприклад почуття: щирості from the bottom of one`s heart – від щирого серця (I love him **from the bottom of my heart**, but his drinking is really affecting our relationship); болю: heart is bleeding – серце кров`ю обливається (My **heart just bleeds** for Nathan – his mom died unexpectedly last week); переживання: to take something to heart – брати близько до серця (All Sue`s advice **was taken to heart** by the show committee); спокою: set one`s heart at rest – не хвилюватись (I can always count on my mom **to set my heart at rest** when I`m wracked with anxiety) [4, с. 324-325].

Даний соматизм часто вживається для опису характеру людей: to have heart of gold/big heart – мати золоте/добре серце (She may be only small, but she **has a big heart** /She was rather brisk in manner but with **a heart of gold**). Проте серце – це ще і співчуття: one`s heart goes out to – від душі комусь співчувати (**My heart goes out to** Clara, with a sick husband and three kids to look after) [4, с. 54].

Отже, ми бачимо що фразеологізми з компонентом head/голова входять в наступні групи: характер, фізичний стан, розумова діяльність, портрет, дії та вчинки людини.

Компонент hand/рука використовується в наступних значеннях: характер, фізичний стан, розумова діяльність, дії та вчинки людини.

Компонент соматизмів eye/ око утворює групи: характер, фізичний стан, розумова діяльність.

Компонент heart/серце входить в наступні групи: емоції, почуття, характеристика людини, діяльність людини, характер.

Вони є надзвичайно активними у позначенні характеристик людської особистості в англійській мові, оскільки безпосередньо пов`язані із сприйняттям світу, почуттями, фізичною та розумовою діяльністю, характеру людини [3, с.285]. Символічна цінність назв частин тіла для носіїв англійської мови дозволяє виявити певні

Збірник матеріалів II Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції «Романо-германські мови в сучасному міжкультурному просторі»
особливості культури, виявити культурну інформацію, закодовану в компонентах фразеологізмів.

Література

1. Англо-український фразеологічний словник. 2-ге вид., впр. / [авт.-уклад. Баранцев К.Т.].-К.: т-во «Знання», 2005.-1056с.
2. Большой англо-русский фразеологический словарь / [авт.-уклад. Кунин А.В.] - М.: «Русский язык», 2005. -1210с.
3. Курс фразеологии современного английского языка. - [авт.-уклад. Кунин А.В.] - М.: «Высшая школа» 1996.-336с.
4. Oxford Idioms Dictionary for learners of English. – Oxford:OUP, 2004. – 543р.

Кисельова В.О., бакалавр
Науковий керівник – Шехавцова С.О., д.п.н, професор
ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка», Старобільськ

ФРАЗЕОЛОГІЧНІ ОДИНИЦІ З ЗООСЕМІЧНИМ КОМПОНЕНТОМ ГРУПА ФО НА ПОЗНАЧЕННЯ РИС ХАРАКТЕРУ ЛЮДИНИ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

У процесі мовлення співрозмовники використовують стійкі словосполучення для більш широкого підкреслення особливостей предмета, об'єкта чи явища. Але не кожному відомо у якій комунікативній ситуації їх краще застосовувати.

Фразеологічні одиниці - це сполучення двох і більше слів, які по'язані між собою лексично та граматично та мають цілісну структуру, дуже часто використовуються мовцями на автоматичній основі.

Англійська мова має у своєму складі різноманітну кількість фразеологізмів. Їх головна мета полягає у тому, щоб збагати мовну картину англійської мови, поповнити лексичний склад мови.

Велика кількість дослідників вивчали питання фразеологізмів у розумовій діяльності людини, вивчали шляхи їх виникнення у процесі пізнання людиною світу та осягнення культури діяльності людини. Ця проблема є дуже актуальною для розгляду бо англійська мова містить численну кількість фразеологізмів із зоосемічним забарвленням. (Насамперед, зоосемічні одиниці виникли у процесі неперервної взаємодії та зв'язку людини з тваринами). Але, деякі компоненти лишаються нерозглянутими. Ще однією проблемою є взаємозіставлення компонентів англійських та українських зоосемічних одиниць, яке зможе допомогти перекладачу у його діяльності та зрозуміти тонку межу переходу фразеологічних сполучень із однієї мови в іншу.

Мета тез полягає у визначенні важливості використання ФО у мовленні, виокремленні чисельності застосування ФО із зоосемічним компонентом щодо ступеня характеристики людини із позитивної чи негативної точки зору.

Однією з характерних рис фразеологізму називають стійкість його структури, повторюваність у одній і тій же готовій формі. У той же час значна кількість фразеологізмів має по кілька варіантів, причому змінними бувають не тільки граматичні форми компонентів, а й самі компоненти[2, ст. 152].

Проблемному питанню класифікації фразеологізмів приділяли увагу В. В. Виноградов, Л.А. Булаховський, Б. О. Ларін, С. Г. Гаврін й ряд інших російських та українських лінгвістів. В зарубіжному мовознавстві цим питанням займалися З. Н. Анісімова, О. І. Смирницький, Т. Н. Дербукова, В. Фляйшер та інші[5].

Дослідження проблеми використання фразеологічних одиниць (ФО) у мовленні займає одне з провідних місць. Фразеологізм, – лексико- граматична єдність двох і більше нарізно оформлених компонентів, що мають цілісне значення [1, ст. 133], – тобто кожен компонент є єдиною структурою та створює певну експресію задля підкреслення характеристики тих чи інших явищ, об'єктів, тощо.

Структурний принцип класифікації фразеологічних одиниць базується на їх

здатності виконувати ті самі синтаксичні функції, які можуть виконувати слова у процесі комунікативної ситуації. У

традиційному вигляді структурний підхід, базується на наступних основних групах фразеологічних одиниць:[6, ст. 280].

1. Дієслівні: *make a mountain out of a molehill* - робити з мухи слона;

2. Субстантивовані: *dog's life* - життя собаки, *cat-and-dog life* - жити як собака з кішкою, *calf love* - телячі ніжності, *birds of a feather* - одного поля ягоди, *birds of passage* - перелітні птахи.

3. Ад'єктивовані: У цій групі так званих порівняльних слів є особливо виразні фразеологічні одиниці та іноді кумедні у своїх непередбачуваних і примхливих асоціаціях: *(as) nervous as a cat* - (як) нервовий, як кішка, *(as) weak as a kitten* - (як) слабка, як кошеня, *(as) mad as a hatter/a hare in March*; (як) божевільний, як заєць у березні;[6, ст. 280].

Фразеологія має у своєму складі велику кількість фразеологічних одиниць, які у певній характерній мовленнєвій ситуації широко використовуються, насамперед - це фрази, які містять у своєму складі зоонім. Вони називаються вченими по-різному: «зоосемічні фразеологічні одиниці», «фразеологія живої природи» (Н.Петрова), «фразеологічні одиниці з ані- малістичним компонентом» (В.Бойко), «зоофразеологізми», «зоофразеологія» (В.Ужченко), «фразеологічні одиниці із зоосемічним компонентом», «зоосемічна фразеологія» (А.Семотюк). Така широка партитура назв зоофразеологічних одиниць, дає підстави говорити про те, що вони розповсюджуються у мовленні, окрім цього яскраво підкреслюють характер, внутрішній світ людини з позитивної чи негативної точки зору.

Значна кількість фразеологізмів англійської мови позначають негативні риси характеру людини.

Наприклад: *An ape* - мавпа- *act (play) the ape* - дразнитися, дуркувати, вести себе по дурному;

gibber like an ape - говорити дуже швидко та нерозбірливо;[3, ст. 47].

An ass - віслук - *never bray at an ass* - не зв'язуйся з дурником;
Balaam's ass - мовчазна, покірна людина, яка раптом виявила протест[3, ст. 52].

A wolf - вовк

A wolf in a sheep's clothing - вовк в овечому одязі;

A Sheep among wolves (букв. «овечка серед вовків») – «про людину, яка занадто довірлива, що опинилася серед великої кількості небезпечних людей»[3, ст. 244].

A bull - roar like a bull - ревіти як бик (про людину, яка втратила контроль над собою)

(*like*) *a bull at a gate* - роз. шалено, несамовито[3].

A beaver - бобер - an eager beaver - невгамовна людина

Фразеологічні одиниці або ідіоми, як їх називають західні вчені, визначаються тими поняттями, що, ймовірно, можуть бути описані якнайвиразніше, яскравіше

і позначають виразну частину мовної лексики[6, ст. 272].

Таким чином, Л. П. Сміт дає класифікацію груп ідіом, якими користуються моряки, рибалки, солдати, мисливці та подає ідіоми пов'язані з реальністю, явищами та умовами їх професій.

У класифікації Сміта ми також знаходимо групи ідіом, пов'язаних з домашніми та дикими тваринами та птахами, сільським господарством та кулінарією[6, ст. 277].

Фразеологізми із зоосемічним компонентом, допомагають виразити емоції, описати ціннісну картину світу, виразити почуття, прагнення. Окрім того, вони виступають виразником людського досвіду спілкування із живою природою.

Проаналізувавши деякі фразеологічні компоненти, які містять зоосемічний характер, із сучасних словників ідіом я дослідила, що чисельна кількість фразеологізмів в ідіомах містить зоологізм.

Велика кількість тварин позначають позитивні риси характеру людини сміливість, силу, працьовитість.

Наприклад, *bear* - ведмідь - позначає сміливість, стійкість

Ця тварина є настільки популярною, що у європейській фольклорній традиції її називають, на відміну від інших представників родини, просто «ведмідь» (індоєвропейська прамова: артко, праслов'янська мова: меду єдъ, германські мови: бер- етимологічно «бурий», українська мова: «бурмило» [7].

bear the brunt of - нести на собі тягар; *grin and bear it* - посміхаючись, виносити це - здатність людини виносити труднощі[7].

horse - кінь

Кінь - символ витривалості, розуму. Кінь виконує тяжку працю і це стало причиною виникнення ідіом:

don't change horses in midstream - choose a sensible moment to change your mind - обирати розумний момент змінити свою думку, frighten the horses cause consternation or dismay; shock - бути засмученим, журливим[7].

dog - собака

Собака - символ вірності, благочестя, випробування.

every dog has his (or its) day- everyone will have good luck or success at some point in their lives, proverb - кожен буде мати удачу або успіх у якийсь момент їхнього життя, прислів'я[7].

Існують деякі зооморфні фразеологізми, що ілюструють сприйняття певної події нейтральним ставленням:

A bird - птах

Birds of a feather - птахи одного польоту

Every bird likes it's own nest - кожна пташка своє гніздо любить[3, ст. 83].

A horse - кінь

It is a good horse that never stumbles – кінь на чотирьох ногах та спотикається[3, ст. 120].

Як бачимо, вивчення лексики із зоосемічним компонентом допомагає з'ясувати природу фразеологічних одиниць цього типу, а також їх місце та функції в мовній системі. Лише деякі екстралінгвістичні фактори допомагають при перекладі фразеологічних одиниць із зоонімічним компонентом. Вони несуть у собі особливу національну колористику, тому часто при їх перекладі можуть виникнути деякі проблеми. Тому одним із найголовніших завдань перекладача є зрозуміти та відчутти логіку іноземного мовлення та розширити свій культурний світогляд.

Література

1. Берловська В. Д. Англійська загальнонаукова лексика і фразеологія : навч. посіб. [для аспірантів] / В. Д. Берловська, Г. Ю. Гребінник. – Харків, 2006. – 165 с.

2. Верба, Л.Г. (2008). Порівняльна лексикологія англійської та української мов : посібник для перекладацьких відділень вузів /

Л.Г. Верба. – 4-ге вид., перероб. та доп. – Вінниця : Нова книга. – 248 с.

3. Кунин А. В Англо-русский фразеологический словарь / А. В. Кунин. – [7-е издание стереотип.]. – М. : Рус. яз. – медиа, 2006. – 571 с.

4. Тлумачний словник української мови. Уклад. Н. Кусайкіна, Ю. Цибульник. — Харків: Книжковий клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2013. — 608с.

5. http://studopedia.com.ua/1_367545_tipi-klasifikatsiy-frazeologichnih-odinitu-u-movoznavstvi.html

6. Nikolenko A. G. English lexicology. Theory and Practice. - Нова книга.-2007.

7. The Oxford Dictionary of Idioms. 2nd Edition. – Oxford University Press, 2004. – 348 p.

Крутова О. В., студентка
Науковий керівник – **Певна С. Є., к.п.н., доцент**
ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка», Старобільськ

АБРЕВІАТУРИ У ВІРТУАЛЬНОМУ СПІЛКУВАННІ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ

Популярність електронного спілкування стрімко зростає за останні роки. Сьогодні понад 90% молоді регулярно спілкуються в соціальних мережах та обмінюються повідомленнями у месенджерах. Це зумовило появу незвичних слів, таких як OMG, LOL, BTW, що є скороченнями англійських слів та виразів. Е. Бергівська називає аббревіатури структурно-стилістичними еквівалентами слів і словосполучень, які отримують "переважне право циркуляції, в той час як розгорнуте найменування служить лише засобом тлумачення значення аббревіатури" [2, с. 20]. Причиною появи таких скорочень була необхідність економії часу. Проте, зараз це набуває дещо іншого значення: якщо людина вміє влучно використовувати ту чи іншу аббревіатуру, Інтернет-спільнота буде сприймати її як людину, яка "у тренді".

Аналіз усіх цих явищ, накопичення досвіду їх розуміння і можливості прогнозування наслідків впливу абрєвіації, що вживається у мові віртуального спілкування, на нормативну англійську, безумовно, актуалізують тему даного дослідження. До того ж, актуальність й перспективність вивчення абрєвіації у віртуальній мові викликані ще й тим, що вона є найбільш продуктивним способом творення слів у сучасній англійській мові. Цей процес потребує аналізу та ретельного вивчення.

Метою даного дослідження є аналіз впливу та використання абрєвіації у засобах електронної комунікації, складання списку найбільш поширених абрєвіатур, їх систематизування та класифікація.

Провідними методами проведення дослідження скорочень у комп'ютерному дискурсі є пошуковий метод, метод систематизації та узагальнення, анкетування, опитування.

Базою цього дослідження слугували різні соціальні мережі, такі як Twitter, Facebook, Instagram, Tumblr. Facebook і Twitter важливі тим, що вони користуються популярністю у користувачів, котрі представляють різні прошарки населення: школярів, студентів, бізнесменів, знаменитостей, представників державної влади [3, с. 5]. Було проведено анкетування, у якому прийняли участь 100 респондентів віком 18-28 років. У ході анкетування були задані питання, що допомогли детальніше розглянути мову віртуальних комунікацій та проаналізувати її вплив на спілкування та нормативну мову.

Результати дослідження дали можливість простежити тенденцію загального використання абрєвіатур в онлайн-спілкуванні, що відбиває майже повну поінформованість молоді в цьому питанні. Абрєвіація впевнено увійшла до віртуального спілкування, стала у нагоді більш ніж половині користувачів, і, таким чином, безумовно, має право на подальше існування, розвиток й активне використання в Інтернет-мережах. Абрєвіатури міцно закріпилися у мові електронного спілкування, бо Інтернет надає радикальні можливості для розвитку мови. Скорочення допомагають виражати емоції, розвивають фантазію, роблять спілкування дружнім і неформальним. Опитувані використовують абрєвіатури для спілкування з іноземцями, для економії часу, для

більш компактного запису інформації, для покращення знань англійської мови. Особливо молодь прагне до індивідуалізму та оригінальності, і це спонукає її до створення все нових абревіатур. Це допомагає молодим користувачам підкреслити свій статус, виділитись серед інших, здаватись більш сучасними, а також креативними і винахідливими, саме тому вони готові на експерименти з текстом.

Серед найпоширеніших абревіатур віртуального спілкування можна назвати такі: *2day – today, AFAIK – as far as I know, aka – also known as, bb – bye-bye / baby, BFF – Best Friends Forever, c'mon – come on, DIY – Do It Yourself, FYI – for your information, G2G (GTG) – I got to go (I gotta go), G8 – great, Hyd – how you doing, ICYMI – in case you missed it, ILYSM – I love you so much, kmp – kill me please, LOL – Laughing Out Loud, NSFW – not safe for work, ppl – people, sis – sister, sup – what's up, tho – though, WTH – what the hell, WWY – where were you? / why would you?, y – why, YOLO – you only live once.*

На основі проведеного дослідження було зроблено аналіз та класифікацію найбільш поширених абревіатур Інтернету. Результати дослідження дають можливість стверджувати, що всі абревіатури, які використовуються у процесі віртуальної комунікації, можна не тільки поділити на групи, але й класифікувати з різних точок зору. Отже, за першою класифікацією всі скорочення, які використовуються у віртуальній комунікації, можуть бути розділені на дві загальні групи: лексичні та графічні, що відповідає традиційній класифікації. Усі представлені абревіатури можна також класифікувати за тематикою використання: знайомство/привітання, стан, час, прощання, позитивні/негативні емоції, побажання, вставні слова, інші вирази.

Шукаючи місце для себе, Інтернет-абревіатура дотримується традиційних цілей і вимог нормативної мови. Це означає, що абревіація у віртуальному просторі разом із віртуальним сленгом може розглядатися як діалект або варіант англійської мови [1].

Таким чином, всі абревіатури, що використовуються у віртуальному спілкуванні, можна поділити згідно з різними класифікаціями задля зручності у використанні. Для лінгвістів більш зручним буде використовувати класифікацію ближчу до

традиційної, для всіх інших користувачів Інтернету стане у нагоді класифікація за темами, бо вона є простішою для розшифровки Інтернет-абревіатур.

Можна зробити висновок, що комп'ютерний сленг – це особливий лінгвокультурний феномен, який знаходиться у стадії бурхливого розвитку, та абревіація грає важливу роль у його використанні, тому подальше вивчення її особливостей є надзвичайно актуальним і перспективним.

Література

1. Johnston, I. (2004, May 1) Internet says 'C U L8R' to proper English. The Scotsman. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.lexisnexis.com.proxy.lib.sfu.ca/hottopics/lnacademic/?shr=t&csi=146174&sr=HLEAD\(internet%20says%20%27c%20u%20l8r%20to%20proper%20english\)%20AND%20DATE%20IS%202004-05-01](http://www.lexisnexis.com.proxy.lib.sfu.ca/hottopics/lnacademic/?shr=t&csi=146174&sr=HLEAD(internet%20says%20%27c%20u%20l8r%20to%20proper%20english)%20AND%20DATE%20IS%202004-05-01)
2. Береговская Э. М. Хрестоматия по французской стилистике. – М.: Просвещение, 1986. – 206 с.
3. Дзюбіна О. І. Структура, семантика та прагматика сленгових неологізмів соціальних мереж Twitter та Facebook (на матеріалі англійської мови): автореф. дис. ... здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук: 10.02.04 / О. І. Дзюбіна; Львівськ. нац. ун-т ім. Івана Франка. – Львів, 2016. – 19 с.

А. В. Марченко, студентка
Науковий керівник – Кокнова Т. А. – к.п.н., доцент
ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка», Старобільськ

КЛАСИФІКАЦІЙНО-ДИФЕРЕНЦІАЦІЙНИЙ ДИСКУРС НЕОЛОГІЗМІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Чи не всі мови світу в останні роки поповнюються новими словами, що утворюються через активний розвиток усіх сфер життя

сучасної людини та нові наукові відкриття. Англійська мова не є виключенням. Нові номінації у словникових запасах англомовних людей призвело до виокремлення окремої науки – неології, мета якої є пошук нових слів, їх класифікація та дослідження.

До розвитку неології та її популяризації у науці долучилися: І. Андрусак, Н. Арутонов, Р. Берчфільд, О. Боярська, В. Гак, О. Мешков, С. Снікеєва, Ю. Жлуктенко, В. Заботкіна, Ю. Зацний, Н. Изулікін, К. Ковтун, С. Кубрякова, Р. Махачшвілі, І. Мурко, Л. Омельченко, Т. Пахомова, Т. Пімахіна, О. Позднякова, В. Телія, С. Черкаська, А. Янков та інші.

«Поява неологізмів зумовлена екстралінгвістичними факторами, такими як постійний розвиток суспільства, техніки та технології, поява нових реалій, які потребують відображення у мові, а також і суто мовними потребами (дія закону економії мовних засобів)» [1, с. 127]. Зважаючи на те, що поява нових неологізмів у англійській мові – процес постійний, дослідження на науковому рівні даних слів є актуальним для мовознавства. Процес появи неологізмів є невпинним, він присутній у кожній галузі науки та суспільства, саме тому є актуальним об'єктом дослідження багатьох мовознавців.

Неологічний дискурс на даному етапі лише розвивається, серед науковців немає сталого визначення терміну «неологізм». Так, за К. Заболотним «неологізм – ценове слово (стійке поєднання слів), яке відповідає вимогам спілкування, нове за значенням і за формою (або за формою, або за значенням), утворене за словотвірними законами мови або ж запозичене з іншої, яке сприймається мовцями мови як нове протягом деякого періоду часу» [2, с. 16] А, наприклад, С. Городецька дає таке визначення: «неологізми – це слова, які існують у мові пізніше якогось періоду, прийнятого за вихідний» [2, с. 16].

Актуальним є питання диференціації основних понять неології. Сучасні дослідники мають за мету розширити та конкретизувати поняття неології. Для інноваційних у англійській мові слів все частіше застосовують визначення: «неологізм», «оказіональне слово, або оказіоналізм», «індивідуально-авторський неологізм», «потенційне слово» [2, с. 22].

Питання, коли конкретний неологізм перестає класифікуватись як такий також не є вичерпним. Конотація новизни

втрачає свою актуальність як тільки слово потрапляє до постійно вживаної лексики, а явище, що воно позначає, стає стандартним. Наприклад, слова *antiviral* – антивірусна програма в комп'ютері, *browser* – браузер, *spacescraft* – космічний корабель, *bioplasma* – біоплазма, що колись трактувались як неологізми, тепер є звичними словами англійської мови.

Виділяють декілька способів створення неологізмів. Транслітерація – текст або окремі слова передаються механічно за допомогою однієї писемності літерами іншої. Наприклад: *blonder* – блондер, молодий хлопець, котрий зав'язує стосунки тільки з білявками. Транскрибування – механічна передача тексту й окремих слів через одну писемність літерами іншої, але враховуючи фонетичний аспект. Наприклад: *brandalism* – брендалізм, завішування фасадів міських будівель потворними рекламними постерами. Калькування – копіювання іншомовного слова за допомогою свого, незапозиченого матеріалу: *garagemahal* – гараж-махал, багатопверховий гараж або парковка. Експлікація – опис слова засобами іншої мови. Наприклад: *outernet* – традиційні засоби масової інформації (які протиставляють Інтернету), або реальне життя.

Все більшої популяризації набуває спосіб скорочення слів до одного письмового знаку. Найпоширенішим є елемент «i». Наприклад: *iCrime*, *iWork*, *iLife*, *iBook*.

Зазвичай виділяють чотири типи класифікації неологізмів[2]. Перший, за видом мовної одиниці (неолексеми, неофраземи, неосемеми). Другий, за ступенем новизни мовної одиниці (абсолютні неологізми (сильні), відносні неологізми (слабкі). Третій, за видом означуваної реалії (нова реалія, стара реалія, актуалізована реалія, відмираюча реалія; гіпотетична реалія). Четвертий, за способом утворення: (запозичені словотвірні, семантичні). Проте дана класифікація не є сталою. Чимало мовознавців розвивають та вдосконалюють можливі типи неологізмів.

Таким чином, ми можемо зробити висновок що питання неологізації слів у англійській мові не є вичерпним. Дискурс серед науковців з приводу класифікації, диференціації та становлення неології як науки має пройти процес розвитку.

Література

1. Бондаренко О.М., Черневич А.О. Англійські неологізми: нове у використанні способів утворення / О. М. Бондаренко//, Вісник ЗНУ. – 2010. – №1. – С. 127-131;
2. Дзюбіна О. І. Структура, семантика та прагматика сленгових неологізмів соціальних мереж Twitter та Facebook (на матеріалі англійської мови) : автореф. дис. канд. філол. наук: 10.02.04 / О. І.Дзюбіна . – Львів, 2016 . – 206 с.

Нездойминога О. Є., магістрант
Науковий керівник – Кіреєнко К. В., к. філол. н., доцент
ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», Старобільськ

ЗАПОЗИЧЕННЯ ЯК ОДИН ІЗ ВИДІВ НЕОЛОГІЗМІВ В СУЧАСНІЙ НІМЕЦЬКІЙ МОВІ

Сучасна німецька мова входить до групи високорозвинених мов нашого часу, її лексика нараховує від 500 000 до 600 000 слів, а разом з термінами їх понад мільйон. Більшість нових слів у німецькій мові з'явилися завдяки суспільному прогресу. Лексика, характерна для окремої групи носіїв мови, швидко стає відомою всім іншим групам за допомогою засобів масової інформації. В такий спосіб усі верстви населення одночасно отримують однакову інформацію, з якою поширюються найменування нових предметів чи понять, що з'являються в тій чи іншій галузі суспільної діяльності [1].

Сучасні дослідження свідчать про те, що словниковий склад неологізмів в німецькій мові утворюються із іменників, прикметників та дієслів. При цьому 93,6 % неологізмів в основі мають іменник, 4,6 % – прикметник і 1,8 % складають нові дієслова [2].

Слід відмітити, що вагомим джерелом поповнення словникового складу в німецькій мові є запозичення. Запозичення були і є, головним чином, наслідком розширення політичних, економічних і культурних зв'язків Німеччини з іншими країнами.

Нова спеціальна лексика, яка широко використовується не лише в засобах масової інформації, але й серед онлайн-видань різноманітних сфер розвитку суспільства, представлена великою кількістю словосполучень, компонентів, абрєвіатур.

1. Широкого вжитку набули такі іменники як *der Manager*, *der Investment*. Вони можуть виступати в якості як першого, так і другого компоненту новотворів (неологізмів):

- *der Brand-Manager*, *der Fonds-Manager*, *der Produktmanager*, *der Roadmanager*, *der Sales-Manager*, *der Topmanager*, *der Risiko-Manager*, *der Pazifik-Fondsmanager*;

- *der Investmenttrust*, *das Investmenthaus*, *das Investmentpapier*, *das Investmentgeschäft*, *das Investmentgruppe*, *das Investmentgesellschaft*, *der Investmentprozeß*, *das Investmentzertifikat* [3].

2. Рідше зустрічаються запозичення серед прикметників:

big, *clever*, *instant*, *inzentiv*, *reflatinär*, *small*, *smart*, *soft*, *transferabel*, *unfair*.

В той же час необхідно виділити складні прикметники, у яких один із компонентів є докорінно німецьким: *teamfähig*, *trustartig*, *computergestützt*.

3. До неологізмів-дієслів можна віднести англо-американізми, деякі з них відомі вже досить давно, наприклад *testen* (укр. тестувати, випробовувати щось), *parken* (укр. припарковувати, паркувати (по відношенню до автотранспорту)), *jobben* (укр. підробляти по відношенню до роботи (тобто мати додаткову роботу)). У більшості випадків німецькі дієслова-неологізми за способом виникнення мають префіксальну або складну структуру. Префіксальні новоутворення часто структурно зрозумілі, і їх перевести нескладно, наприклад: *abnudeln* (укр. розмотувати стрічку), *vermarkten* (укр. збувати щось (по відношенню до товару)), *aufbauen* (укр. просувати по службі) [4].

На думку І. Барц, у німецькій мові наявні два типи запозичень: слова, утворені виключно з іншомовних (запозичених) елементів; слова з комбінованою структурою, які складаються з іншомовних (запозичених) і автохтонних елементів: «Zum Gegenstand der Fremdwortbildung (auch: Lehnwortbildung) werden zwei Gruppen von Wortbildungen gezählt. Die einen sind Bildungen aus

ausschließlich fremdsprachlichen (entlehnten) Elementen wie Telekommunikation, telegen, rekonstruieren, bei den anderen haben sich fremde und native Elemente miteinander verbunden wie in Telefongespräch, Beratungstelefon, telegrafisch, hausieren, konsequenterweise» [5].

Аналіз запозичень показує, що традиційним джерелом для німецької мови є, насамперед, англійська мова: *das/der Overkill* – потенціал (ядерної) зброї для багаторазового знищення супротивника – у метафоричному значенні; *Career Girl* – ділова жінка; *power lunch* – робочий ленч (обід), де на високому рівні обговорюються політичні та бізнесові проблеми; *ethnic cleansing* – масове вигнання, чи винищення людей етнічної меншості чи релігійної групи на певній території; *safe haven* – захисна зона в країні, призначена для членів релігійної чи етнічної меншості; *short sharp shock* – режим призначений для утримання безпосередньо важких зіткнень, непорозумінь; *stakeholder economy* – економіка, в якій кожен член суспільства зацікавлений в економічному прогресі [6].

В цілому, можна зробити висновки, що запозичення у німецькій мові є одним із видів неологізмів, що набувають все більшого вжитку серед різних верств населення та галузей соціально-економічного та культурно-політичного життя.

Література

1. Кирпиченко О. Е. Інновації у словниковому складі німецької мови / О. Е. Кирпиченко // Держава і регіони. – 2016. – № 1 – 2 (44 – 45). – С. 26 – 30.
2. Bubmann H. Lexikon der Sprachwissenschaft / H. Bubmann. – Stuttgart, 1990. – S. 752.
3. Лісогуб Л. І. Нові тенденції розвитку словникового складу сучасної німецької мови / Л. І. Лісогуб // Вісник Запорізького державного університету. – 2000. – № 1. – Режим доступу до статті: <http://web.znu.edu.ua/herald/issues/archive/articles/764.pdf>
4. Закринична Н. І. Дієслова-неологізми у сучасній німецькій мові та визначення сфер їх вживання / Н. І. Закринична // Вчені зап. Харків. гуманітар. ун-ту «Нар. укр. акад.». – Харків, 2015.

– Т. 21. – С. 506 – 510.

5. Устінова В. Словотвірні особливості інновацій-запозичень у сучасній німецькій мові сфери телебачення та телекомунікації / В. Устінова // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Філологія. – 2016. – Вип. 1 (35). – С. 12-15.

6. Шкурко Т. А. Неологізми суспільно-політичної лексики сучасних німецьких та англійських мов / Т. А. Шкурко, В. Б. Гришкіна, І. О. Симонова // Нова філологія. – 2010. – № 42. – С. 240 – 244.

Пилипчук А. А., студентка
Науковий керівник – Василенко О. М. кан.пс.н.
Торговельно-економічний коледж КНТЕУ, Київ

ВЖИВАННЯ АНГЛІЦИЗМІВ У ТЕКСТАХ СУЧАСНИХ УКРАЇНСЬКИХ ЗМІ

В останні роки в українській мові збільшилась кількість іноземних слів, особливо з англійської.

Вчені визнали, що по праву “Латиною ХХ століття” можна вважати англійську, бо з кожним роком українська мова все більше поповнюється англіцизмами та американізмами.

Мета дослідження полягає у характеристиці вживання англіцизмів у текстах сучасних ЗМІ на прикладі онлайн видань.

Практична цінність роботи полягає в узагальненні знань про вживання англіцизмів у текстах ЗМІ.

Більшою мірою англомовні слова засвоїлись через посередництво російської мови [5, с.5].

Через ЗМІ відбувається активне проникнення нових лексем до раніше усталеного словникового складу української мови, що нерідко призводить до певної неординарності процесу [5, с.5].

Виникає потреба термінологічної стандартизації, аналізу дериваційних потенцій новозапозиченої лексики, мотивованої регуляції відповідних явищ у мові ЗМІ. Найбільше англіцизми використовуються в таких сферах, як бізнес і ринок, спорт,

фінансова діяльність і банківська справа, маркетинг і менеджмент, юридична справа .

Проблемам, що постали перед мас-медійним мовознавством, присвячено багато праць О. Чередниченко [5], К. Ленець, К. Демченко [2] та Я. Батківська [1].

В українській мові англіцизми становлять близько 75-80% серед всіх нових запозичень. Запозичена лексика ускладнює процес засвоєння мови професійним громадянином [6].

Предметом запозичення ЗМІ слугують цілі слова або їхні частини ,тобто береться готовий чужий матеріал, зовнішня форма слова. Також запозичується зовнішня форма слова, принцип його внутрішньої побудови, коли відбувається формальний, дослівний переклад чужого слова або цілих синтаксичних зворотів.

Унормування та кодифікація нової лексики передбачають з'ясування її активності й значущості в процесах номінації та комунікації ,відповідності чинним мовним нормам і вже на цій підставі виявлення чинників ,які сприяють її стабілізації в сучасній українській мові [3, с.3].

Завершенням процесу усталення певної інновації в мові можна вважати її фіксацію нормативними словниками.

Лексеми, засвоєні кілька років тому, вже переходять на третій етап адаптації іншомовних лексем у мові-реципієнті, коли носії мови не відчувають чужомовного походження слова, що поступово втрачає жанрово-стилістичні і соціальні особливості. У цей час відбувається продуктивний процес деривації, коли від новопозиченого англіцизму починають утворювати похідні слова. Продуктивним є морфологічний спосіб словотворення, а саме: префіксальний,суфіксальний,постфіксальний,словоскладання,абрєв іація.

Очевидно, що зловживання англomовною термінологією маскує відсутність самостійного мислення ,прийняття інформації ззовні, без критичної оцінки, порожнечу мови, що ховається за оригінальним.

Причетність до стилістичного фактору в мові мас-медіа виражається в установці на підвищений ступінь, або на емоційність. Створюється тональність того чи іншого емоційного перебільшення.

Аналіз мереживих ЗМІ показує, що зустрічаються тут англіцизми фонетично, граматично, семантичною різною мірою асимільовані російською мовою.

Все це призводить до активізації в текстах мас-медіа конструкцій, що представляє собою результат семантико-синтаксичних процесів номіналізації, атрибутизації, адвербіалізації. В структурному плані англіцизми в текстах мас-медіа виконують граматичні, тематичні, оціночні, прагматичні завдання, що визначається характером інформації, типом фактуально-часової спрямованості, типом інтеракції.

Характерною прикметою виступає використання безлічі транслітерованих та транскрибуваних термінів.

Однією з найактивніших сфер залучення до української мови нової англомовної лексики є реклама та ЗМІ. Через мову реклами та ЗМІ до українського лексичного складу потрапляє значна кількість запозичень [2].

За нової доби англійська мова перетворилась на мову міжнародного спілкування та посіла місце засобу інтернаціональної комунікації. Уживання чужомовної лексики в українській мові завжди потребує певної адаптації до власних мовних законів [2].

Таким чином, важливою властивістю лексики є її варіативність.

Узагальнимо, що процес запозичення є досить складним і тривалим. Це зумовлено тим, що для запозичення певних слів в конкретну мову необхідні мотиви.

Перенасичення мови сучасних українських новин іншомовних запозиченнями призводить до їхньої неінформативності, тобто втрати основної функції мас-медіа.

Література:

- 1.Битківська Я.В. Тенденції засвоєння і розвитку семантики англіцизми у сучасній українській мові — Автореф. Дис... канд. Філол. Наук. - Івано-Франківськ, 2008.-20 с.
- 2.Демченко К. В. Функціонування іншомовних лексем у текстах публіцистичного стилю. - [б.в.] - 2005-С.170-172
- 3.Карпіловська Є. Тенденції розвитку сучасного українського

лексикону: чинники стабілізації інновацій//Українська мова. - 2007.- №4.-С.3-15

4. Сучасний словник іншомовних слів: близько 20 тис. слів та словосполучень/ Уклали: О.І.Скопненко,Т.В.Цимбалюк. - К.: Довіра, 2006. -789с.

5. Чередниченко О.І. Англiцизми у французькому та українському медiа дискурсі // Вісник Київського університету ім. Т.Шевченка. Іноземна філологія. Вип. 39. -К., 2005. -С. 4-6.

6. Стишов О.А. Українська лексика кінця ХХ століття: (На матеріалі мови ЗМІ). - 2-ге вид., переробл. -К.: Пуґач, 2005. - 388 с.

Проскурняк О.І., студентка

Науковий керівник – Шехавцова С.О., д. пед..н., професор

ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», Старобільськ

ДІЛОВИЙ АНГЛОМОВНИЙ ДИСКУРС: АНАЛІЗ ПОНЯТТЯ

Діловий дискурс, визначення його комунікативних стратегій є умовою успішного розвитку ділових стосунків, міжособистісної комунікації у сфері бізнесу, що зумовлює актуальність аналізу даного поняття.

Метою дослідження є аналіз та визначення поняття ділового дискурсу.

Діловий дискурс досліджує велика кількість вітчизняних і зарубіжних лінгвістів, проте межі ділового дискурсу в сучасних дослідженнях дуже розмиті: від гранично широкого розуміння цього феномену як будь-якого побутового та нехудожнього спілкування до звуження його до жанру офіційно-ділової кореспонденції [2, с. 47].

Діловий дискурс розуміють як «певну ситуацію комунікативної взаємодії учасників бізнес-комунікації, за якими постає особливий світ – світ бізнесу. Мовленнєва комунікація в діловій сфері являє собою текстову діяльність, метою якої є отримання, переробка, передача, зберігання та використання інформації на різних етапах проведення бізнес-операції, що

складається з декількох етапів: планування, отримання та реалізації кінцевого продукту, оцінки результатів підприємницької діяльності» [1, с. 15].

Систематизація наявних поглядів та уточнення понять і термінів дає Л. Науменко підстави стверджувати, що:

- ділове спілкування – це суспільно обумовлена мовна взаємодія у сфері соціально-правових та економічних відносин;
- діловий дискурс – це офіційне спілкування в адміністративно-управлінській, законодавчо-правничій, дипломатичній, економічній, військовій, освітянській та інших сферах;
- бізнес-дискурс – це мовленнєва практика професійного співтовариства в процесі виробництва, комерційної діяльності, торгівлі, управління персоналом у межах та поза межами установ [3, с. 92–93].

Водночас Л. Науменко зауважує, що «англійському терміну **business** в атрибутивній функції відповідає український прикметник **діловий**» [3, с. 21], а «паралельне вживання термінів **діловий дискурс** і **бізнес-дискурс** на позначення того самого референта в мовознавчих студіях свідчить про контамінацію близьких у семантичному плані термінів й ототожнення понять, які вони позначають» [3, с. 93].

Підсумовуючи зазначимо, що вважаємо за доцільне розмежовувати ділове спілкування / мову ділового спілкування – офіційні комунікації в економічній сфері й поза її межами та діловий або бізнес-дискурс – розумово-комунікативну взаємодію у сфері бізнесу, що є різновидом професійного дискурсу. Отже, будемо послуговуватися терміном *діловий дискурс* услід за традиційними чисельними мовознавчими розвідками (Г. Буркитбаева, З. Гурьєва, В. Карасик, Л. Науменко, Л. Тарнаєва, А. Чаушев, Т. Чрдилели та ін.).

Література

1. Гурьєва З. И. Речевая коммуникация в сфере бизнеса: к созданию интегративной теории (на материале текстов на русском и английском языках) : дис. ... доктора филол. наук : 10.02.19 / Гурьєва Зинаида Ивановна. – Краснодар, 2003. – 446 с.

2. Карасик В. И. О типах дискурса / В. И. Карасик // Языковая личность: институциональный и персональный дискурс : [сб. науч. тр.]. – Волгоград : Перемена, 2000. – С. 5–20.

3. Науменко Л. П. Лінгвоконцептосфера сучасного англомовного бізнес- дискурсу в комунікативно-прагматичному вимірі: монографія / Л. П. Науменко. – К. : Логос, 2015. – 498 с.

Савченко Д.С., студентка

**Науковий керівник – Василенко О.М., к. пс. н., доцент
ТЕК КНТЕУ, м. Київ**

ЛЕКСИКО-СИНТАКСИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА АНГЛІЙСЬКИХ ПРИСЛІВ'ІВ ТА ПРИКАЗОК

Прислів'я – мовне явище з давньою історією – близько 4500 років. За весь час свого існування вони використовувалися з різноманітною метою – естетичною, виховною, навчальною, аргументативною, юридичною тощо. З плином часу змінам підлягали не тільки функціональні аспекти прислів'їв, але й джерела їх поповнення, змінювалося й саме поняття про паремії. Сучасні прислів'я відображають соціальні зміни, зокрема, загальну тенденцію до демократизації. Сфери креації охоплюють, головним чином, шоу-бізнес, інформатику, економіку, рекламний бізнес та політику. Прислів'я належать до антропоуніверсальних і наддіалектних мовних одиниць, що репрезентуються в евфонічних формах колективний досвід і моделюють стереотипи поведінки.

Вивчення процесу творення прислів'їв та приказок допомагає глибше зрозуміти різні аспекти матеріальної та духовної культури народу. В них зафіксовані підказки для розумної поведінки, з них ми вичерпуємо універсальну людську мудрість, яка витримала перевірку часом. Знання англійських приказок та прислів'їв допоможе не тільки у вивченні англійської мови, але і кращому розумінню образу думок, звичок, традицій, світогляду і характеру англійців. Англійські прислів'я та приказки так само, як і українські відображають народні прикмети, історичний досвід,

уявлення, пов'язані з трудовою діяльністю, природою, побутом і культурою жителів.

Проблематикою даного дослідження займалися такі вчені як: Середина К.Г., Антрушина Г.Б., Буковська М.В., Вьяльцева Т.А., Арнольд И.В., Гальперін І.Р., Кунін А.В., Даль В., Потєбня О.О., Мокієнко В.М., Виноградов В.В., Аліференко М.Ф., Смирницький А.І., Соссюр Ф., та інші.[2, с. 12]

Актуальність дослідження англійських прислів'їв та приказок обумовлена необхідністю виявлення зразків прислів'їв загального користування та специфічного в них; теоретичного осмислення в аспекті проблеми взаємозв'язку мови та культури, що сприятиме глибшому розумінню національного світосприймання та використання мовних зразків.

Метою дослідження є характеристика структури та особливостей функціонування прислів'їв та приказок в англійській та українських мовах.

Для досягнення поставленої мети були поставлені наступні завдання:

- опрацювати наукову літературу з даної теми;
- розглянути вживання прислів'їв і приказок в лінгвістиці;
- визначити типи і різноманітні види деформації прислів'їв;
- охарактеризувати практичні особливості вживання прислів'їв та приказок англійській мові.

Методи дослідження: ми використовували метод порівняння та зіставлення під час роботи з науковою літературою, описовий метод під час характеристики прислів'їв та приказок, узагальнення під час роботи з висновками дослідження.

Прислів'я – це стійкий вислів, переважно фольклорного походження, у якому зафіксований практичний досвід народу та його оцінка різних подій і явищ.

Прислів'я - це самостійні судження, інтонаційно й граматично оформлені, як прості (*"Дружній череді і вовк не страшний"*), або складні (*"Біда тому воліві, котрого корова коле"*) речення. Найчастіше прислів'я виникають внаслідок спостережень за певними часто повторюваними подіями та явищами і виділення в них характерного й особливого. Основою прислів'їв є факти

"Згаяного часу і конем не доженеш", під лежачий камінь вода не тече - No rains, no gains. Вік живи - вік учись! - Live and learn!

Значення прислів'їв може бути прямим, тобто похідним від значень його компонентів.

Друзі пізнаються в біді. - A friend in need is a friend indeed

Диму без вогню не буває. - There is no smoke without fire.

Значення інших прислів'їв сприймається, як переносне, узагальнено-метафоричне : *"Під лежачий камінь вода не тече"* (Тут, звичайно, мається на увазі не камінь, як такий, а чиясь бездіяльність). *Не все те золото, що блищить. - All is not gold that glitters.* (Не зовнішній вигляд визначає цінність речей). *Куй залізо, доки гаряче. - Strike while the iron is hot.* (Використовуй слухний момент).

Приказка - стійкий вислів здебільшого фольклорного походження, який образно розкриває певне явище насамперед з погляду його емоційно-експресивної оцінки. Приказки, на відміну від прислів'їв, висловлюють незавершену думку, є частиною судження, що має форму незамкненого кліше. Вони можуть бути реалізовані в мовленні тільки в контексті (*"Більше щастя, як розуму", "З чим пішов, з тим і прийшов"*).

Поки що немає єдиного погляду на відмінність між приказками і прислів'ями. На думку одних (Антрушина Г.Б., Буковська М.В., Вяльцева Т.А.), прислів'я мають або ж як буквальный зміст, так і переносний (*"Сова хоч би попід небеса літала, та соколом ніколи не буде"*), або тільки переносний (*"Була би шия, а хомут буде"*), а приказки – тільки прямий (*"Хто не працює, той не помиляється"*). Проте численна група прислівно-приказкових висловлювань поєднує ознаки і прислів'їв, і приказок (*"На батозі далеко не заїдеш", "На все вважай і на вус мотай"*).

Інші учені(Потебня О.О., Мокієнко В.М., Виноградов В.В.) вважають приказками вислови, які, як і прислів'я, мають тільки переносне значення, але за формою є незавершеним реченням. [1, с. 33]

Прислів'я та приказки займають значне місце в словниковому складі англійської мови. Вони побудовані на загальнонародній лексиці, є продуктом в основному народної творчості, їх широко вживають у розмовній і літературній мові.

Проаналізувавши більше двохсот приказок і прислів'їв, я прийшла до висновку :

1. Приказки і прислів'я багатозначні і яскраві. Вони знаходяться поза часом та класовим поділом, тобто їх використовують всі верстви населення.

2. Приказки і прислів'я як англійської, так і української мов доволі важкі для перекладу. Тому гарний перекладач повинен володіти фразеологічним багатством мов.

3. Майже завжди можна підібрати еквівалент англійським приказкам та прислів'ям, хоча кожна мова має свої закони.

Аналіз зібраного матеріалу показав, що деякі прислів'я та приказки є самостійними реченнями. Із всіх проаналізованих приказок та прислів'їв більшу частину (42%) становлять приказки та прислів'я спільні за змістом; (33%) – прислів'я та приказки притаманні одному народу, що не становить великої кількісної розбіжності із попередньою групою.

Окрім цього, я виявила, що різкої межі між прислів'ями і приказками не існує. Різниця між ними полягає хіба що в тому, що прислів'я завжди мають закінчений вигляд, тобто висловлюють думку повно, а приказки дають лише натяк на неї. Як правило, прислів'я не тільки констатують якийсь факт, а й містять повчання, пораду, застереження проти чогось, схвалення чогось тощо. Наприклад: *don't count your chickens before they are hatched* – курчат восени лічать; *an hour in the morning is worth two in the evening* – ранок від вечора мудріший; *velvet paws hide sharp claws* – слова ласкаві, а думки лукаві. Приказки не мають такого повчання. Наприклад: *sink or swim* – або пан, або пропав; *it would make even a cat laugh* – курям на сміх; *when the devil is blind* – як рак свисне. Приказка часто буває частиною прислів'я. Наприклад, приказка *to look a gift horse in the mouth* – заглядати в зуби дарованому коневі (критикувати подарунок) – є частиною прислів'я *you mouth not look a gift horse in the mouth* – дарованому коневі в зуби не заглядають. [3, с. 116]

Процес творення фольклору безперервний. У стрімкому темпі XXI століття механізм цього культурного явища принципово не змінився, а знання процесу творення прислів'їв та приказок

допомагає глибше зрозуміти різні аспекти матеріальної та духовної культури народу.

Література

1. Верба Л.Г. Порівняльна лексикологія англійської та української мов – вид. «Нова книга» 2003, с. 33;
2. Мостовий М. І. Лексикологія англійської мови – Харків 1993, с. 12;
3. Рейдаут Р., Уіттінг К. Тлумачний словник англійських прислів'їв. СПб., Лань. 1997, с. 115-118;

Якуніна А.А., магістрант
Науковий керівник-Гавриляк В.В., старший викладач
ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», Старобільськ

ЛІНГВІСТИЧНА РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ НЕГАТИВНОЇ ОЦІНКИ В СУЧАСНОМУ АНГЛОМОВНОМУ КІНОДИСКУРСІ (НА МАТЕРІАЛІ СЕРІАЛУ «ШЕРЛОК»)

Сьогодні кінематограф є універсальним засобом репрезентації художньої думки, займаючи провідні позиції за силою впливу на аудиторію. Кінодікурс - складне, комплексне явище. З лінгвістичної точки зору його можна розглядати як особливий, аудіовізуальний тип тексту, який можливо аналізувати виключно з урахуванням багатьох параметрів комунікативної ситуації.

Універсальна природа категорії оцінки зумовлює її належність до основних мовних категорій та пояснює значну кількість наукових досліджень за цією тематикою (див. праці Н. Авганової, Н. Арутюнової, Т. Космеди, О. Вольф, О. Островської, Т. Радзівської, В. Телії, В. Шаховського та ін.). Оцінка як філософське поняття зреалізовує судження, в якому характеризується певний об'єкт у його різноманітній якісній репрезентації, що проявляється в категоріях схвалення/несхвалення.

Актуальність проблеми полягає у провідному значенні телевізійних серіалів як орієнтиру мовної поведінки та недостатній

розробленості лінгвістичної репрезентації негативної оцінки в сучасному англomовному кінодискурсі.

Мета нашого дослідження: дослідити особливості лінгвістичної репрезентації негативної оцінки в серіалі «Шерлок».

Завдяки фільмам глядачі мають можливість не тільки зануритися в атмосферу з тимчасового життя, а й познайомитися з розмовною мовою, яка піддається в сучасних фільмах лише незначній стилізації через прагнення творців фільма максимально наблизити його до реальності. Сукупність відеоряду і тексту забезпечувати швидкий і ефективний вплив на будь-якого глядача.

Таким чином, сучасний кінодискурс, як і будь-який твір мистецтва, втілює сприйняття реальності автором. Будь-який фільм можна розглядати як актуальний зріз сприйняття реальності, де триває соціальний діалог, в якому інтерпретуються і переінтерпретуються такі категорії сприйняття, як час, пространство, минуле, майбутнє, свобода, право, влада, любов, борг, подяка.

Лінгвістична оцінка - це антропоцентрична категорія, тобто категорія, яка безпосереднім чином пов'язана з людиною і відображає весь спектр його культурних, соціальних і психічних характеристик. Оцінність, в свою чергу, - це загальномова категорія, притаманна всім функціональним стилям, але по-різному заломлюючим в кожному з них [6]. Оцінка є одним з видів суб'єктивної модальності, а тому цілком природно, що потенціал оціночних висловлювань розширяється саме в розмовній мові, в сфері повсякденно-побутового, неофіційного спілкування, якому властиві підвищена емоційність і експресивність. Ці характерні риси приватного спілкування зберігаються і в стилізованому його варіанті - стилізованій комунікації, що відбиває, як вважає більшість вітчизняних лінгвістів, всі основні риси живої мови, не дивлячись на певну трансформацію в процесі художньої обробки [7, с. 220]).

Як показав аналіз негативно-оціночних висловлювань персонажів сучасного англomовного серіалу «Шерлок», на мовному рівні оцінка формується перш за все за рахунок того, що учасники кінодискурса в промові використовують лексичні одиниці, які в своєму значенні містять лінгвоаксіологічний компонент. Зокрема,

до найбільш частотних способів вираження оцінки відносяться оціночні прикметники, виразний потенціал яких посилюється за рахунок використання інтенсифікаторів, а також за рахунок вживання вищої і найвищої форми:

MYCROFT: ... the most dangerous criminal
mind the world has ever seen, and in his pocket the ultimate
weapon: a keycode.

SHERLOCK: He's been a bit naughty!

При цьому варто відзначити, що ефективним способом вираження негативного відношення до чого-небудь є використання прикметників в протилежному значенні - в даному випадку мова йде про прийом іронії, при якій слово з самого початку з позитивним або нейтральним забарвленням набуває негативний відтінок в певному контексті:

SHERLOCK: And then, behold, someone turns up and spills all
the beans. How utterly convenient. Who is Brook?

SHERLOCK: Yes. Brilliant impression of an idiot.

Крім цього, звертають на себе окрему увагу випадки вживання фразового визначення:

JOHN: You're doing a we both know what's really going on here
face.

Приклади використання фразових визначень не є частотними, однак саме в силу своєї рідкості і оригінальності вони привертають найбільшу увагу і, як у наведеній лінгвістичній ілюстрації, дозволяють ефективно і однозначно передати негативне ставлення Джона Ватсона до зарозумілого виразу обличчя, властиве Шерлоку Холмсу.

Наступним за чисельністю підкласом в ряду лексичних засобів, що виражають негативну оцінку, є іменники. Іменники можуть вживатися як самі по собі, так і в поєднанні з оцінним прикметником:

CHIEF SUPERINTENDANT: Looked a bit of a weirdo, if
you ask me.

JIM: He's just a big old liar who makes things up to make
himself look good.

Серед іменників, що виражають негативну оцінку, також часто зустрічається прийом іронії, тобто вживання

нейтральних і позитивно заряджених одиниць в контекстуально негативному значенні, наприклад:

JOHN: You machine (Так Джон реагує на відмову Шерлока Холмса відгукнутися на біду, яка сталася з Місіс Хадсон);

SHERLOCK: The scoop that everybody wanted and you got it. Bravo!

Шляхом вживання засобів позитивної оцінки для вираження негативної досягається велика ступінь експресивності, а також виражаються відтінки почуттів мовця - злість, розчарування, роздратування, зневага. Як вже зазначалося, для аналізу подібних комунікативних актів величезне значення має ситуація, відносини між персонажами і контекст в цілому.

При аналізі лінгвістичних ілюстрацій очевидним стає той факт, що шляхом вживання засобів позитивної оцінки в значенні негативної досягається велика ступінь емоційності, а також виражаються відтінки почуттів мовця - роздратування і злість.

Ретельне вивчення оціночних структур показує, що оцінка зачіпає різні сторони мовної системи. Оцінний аспект діалогічного тексту складається зі значень, які реалізуються на всіх рівнях мови - в фонетиці, морфології, лексиці, синтаксисі. При цьому провідними, безумовно, є лексичні засоби. вони не являють собою однорідної групи, включаючи одиниці різних частин мови. Найбільш частіше вживаються прикметники - з їх допомогою виражається негативна оцінка різного ступеня інтенсивності і з різною часткою експресії. Граматичні засоби вираження негативної оцінки є менш частотними і менш різноманітними, проте і їх використання дозволяє говорити яскраво висловити своє негативне ставлення до об'єкта оцінки, а також відтінки своїх почуттів.

Таким чином, при вивченні різних засобів вираження негативної оцінки можна прийти до висновку про те, що в сучасній англійській мові негативна оцінка виражається цілим комплексом мовних засобів. При цьому в створенні оціночного висловлюванні беруть участь елементи всіх рівнів

Збірник матеріалів II Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції «Романо-германські мови в сучасному міжкультурному просторі»
мовної системи - починаючи з фонетичного і закінчуючи
рівнем виразних засобів.

Література:

1.Зайченко С.С. Некоторые особенности кинодискурса как знаковой системы // филологические науки. вопросы теории и практики. 2011. № 4(11). С. 82–86.

2.Арутюнова Н.Д. Дискурс //Лингвистический энциклопедический словарь / гл.ред. в.н. Ярцева. М.: Сов. энцикл., 1990. С. 136–137.

3.Старостина Ю.С., Харьковская А.А. Динамика негативной оценки в англоязычном драматургическом дискурсе: моногр. Прага: Vedecko vydavatelske centrum «Sociosfera-CZ», 2014.

4.Погорелова С.Д. Понятие и структура оценки [электронный ресурс]. URL: <http://frgf.utmn.ru/last/No16/text07.htm> (дата обращения: 25.10.2016).

5.Старостина Ю.С. Лингвистические маркеры английской стилизованной разговорной речи (системные характеристики) // Коммуникативно-когнитивные аспекты лингвистических исследований в германских языках: междунар. сб. науч. ст. / под ред. А.А. харьковской. Самара, 2008. С. 214– 221.

Тимченко М.С., студент

Науковий керівник - Доній В.С., викладач

Відокремлений підрозділ «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв»

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ КОНЛАНГУ У РОМАНІ ДЖОРДЖА МАРТІНА «ГРА ПРЕСТОЛІВ»

В літературі та кінематографі дедалі частіше використовують художні штучно розроблені мови з метою змалювання інших реальностей, планет та всесвітів. Ці мови завойовують все більшу популярність, на відміну від

наукових штучних мов, що й зумовлює актуальність обраної теми.

Мета нашого дослідження полягає у визначенні особливостей художньої штучної мови та її перекладу у романі Джорджа Мартіна «Гра Престолів».

До висвітлення означеної проблематики зверталися Н. Монгілева, А. Ткаля тощо в своїх наукових дослідженнях.

Незважаючи на те що в світі вже близько 7 тисяч природних мов, люди продовжують створювати нові – конланги (від англійського *constructed languages*). Штучні мови виникають задля задоволення художніх потреб. Скажімо, якщо ви пишете фантастичний роман про жителів далекої планети, буде дивним якщо вони говоритимуть українською, англійською чи якоюсь іншою існуючою мовою. У автора виникає бажання винайти для своїх персонажів особливу мову, показати її існування, оскільки, мова - провідна ознака спільноти. Таких мов, якими розмовляють мешканці вигаданих світів, було винайдено досить багато, їх називають художніми мовами, або артлангами – з англійської «*artistic language*» – художня мова [1].

Наприклад, в книгах Джорджа Мартіна з циклу «Пісня Льоду та Вогню» є ціла низка вигаданих мов. Деякі з них розроблені більш детально, деякі тільки згадувались в книгах і були створені спеціально для серіалу «Гра Престолів» знятого за цим циклом.

До мов всесвіту «Гри Престолів» належать: Висока валерійська мова, Низька валерійська, Дотракійська, Скрот, Стара мова та Спільна мова.

Слід зазначити, що авори жанру фентезі дуже часто вдаються до використання штучних мов. Так, Дж. Толкін, найбільш відомий автор таких класичних творів фентезі, як «Хоббіт, або Туди і назад», «Володар кілець» і «Сильмариллион», лінгвіст за освітою, для своїх саг винайшов кілька мов. У його книгах існує своєрідна спільна мова, Вестрон, якою говорить більшість героїв. Дж. Толкін наполягав, що Вестрон – не англійська, і для своїх книг він

зробив переклад топонімів та антропонімів з Вестрона на англійську мову.

Щодо використання колангу у творчості Джорджа Мартіна, то він зазначає, що не ставив собі за мету винайти для своїх романів мови, і не приділяє їм так багато уваги, як Толкін.

Мови Мартіновського роману мають відмінні лінгвістичні характеристики. Ці мови були розроблені Девідом Пітерсоном, американським лінгвістом і очільником Товариства створення мов (Language Creation Society).

У титрах до першої серії серіалу зазначається: «Дотракійська, ашайська мови, скрот створені Товариством по створенню мов і Девідом Петерсоном». Ні скрот, ні ашайська поки не звучали в серіалі, можливо, вони з'являться пізніше [3].

При розробці мов для серіалу керувались такими принципами:

- відповідність світу Мартіна: у книгах не так багато орієнтирів для розробки мови, всього пара значущих слів і кілька десятків імен, що дозволяє визначити звучання і задає вектор в підході до мови. Так, в книгах вказані порядок слів (підмет – присудок – додаток: я володію п'ятьма кіньми), порядок прикметників після іменників, відсутність дієслів-зв'язок. Петерсон враховував також контрастний характер культури дотракійців;

- художня милозвучність: вона повинна також добре запам'ятовуватися;

- теоретична свідомість: головною аналітичною основою для дотракіна в версії Пітерсона стали його власні напрацювання, засновані на природних мовах: російській, турецькій, естонській, інуктітуте (зустрігається на півночі Канади) і суахілі [4].

У зв'язку з цими і художній переклад на українську має певні особливості, що передають традиції і культуру кожного куточку вигаданого всесвіту. Граматика дотракійської мови вийшла досить простою, хоча і не без вишуканих особливостей.

Dothraki – буквально «men who ride», «riders»; дотракійці – вмілі наїзники, навіть діти сідають в сідло раніше, ніж починають ходити. Відповідно, більша частина лексики дотракійської мови обумовлена особливостями кочової культури.

Ці особливості дослідили Н. Монгілева і А. Ткаля, та доречно підкреслили відповідність мови культурі дотракійців:

«Питання *Nash yer dothrae chek? Як справи?* звучить дослівно: *Ти добре їдиш верхи?* А відповідь звучить так: *Anha dothrak chek asshekh*, означає: *Сьогодні я скачу добре. Життя в сідлі відображається у всіх дієсловах, що втілюють повсякденну поведінку: Anha dothrak adakhataan. I'm about to eat. (I ride to eating.) Я збираюсь поїсти (Я їду верхи, щоб поїсти). Anha dothrak adakhatoon. I just ate. (I ride from eating.) Я вже поїв (Я їду від їжі верхи). Khalakka dothrae mr'anha! A prince rides inside me! Принц їде в мені!» [5, с. 15].*

Використовуючи переклад з дотракійської на англійську мову, ми здійснили спробу відобразити переклад художнього змісту окремого діалогу українською мовою:

Персонаж	Дотракійською	Англійською	Українською (буквальною)	Українською (художньою)
<i>Drogo</i>	<i>Vezh fin saja rhaesheres vo zigereo adaroon shiqethi.</i>	The stallion that mounts the world has no need for iron chairs.	Жеребець, що покриє весь світ не потребує залізних стільців.	Наш син не потребує трону.
<i>Daenerys</i>	<i>K'asi assikhqoyisiri</i>	According to the prophecy	Згідно пророцтву	Згідно пророцтву

Збірник матеріалів II Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції «Романогеманські мови в сучасному міжкультурному просторі»

	vezh adothrae nakhaan rhaesheseri.	the stallion will ride to the ends of the world.	, Жеребець проїде до кінця світу.	, наш син захопить весь світ.
<i>Drogo</i>	Sorfosor nakha she Havazzhifi Kazga. Vo hrazef laz yoma evethiz.	The earth ends at The Black Salt Sea. No horse can cross the poison water.	Земля закінчуєть ся біля чорної солонної води. Жоден кінь не може перетнути отруйну воду.	Кінець світу знаходить ся біля моря. Нікому не під силу перетнути його.
<i>Daenerys</i>	Sorfosor nakho vosecchi [she havazh]. Sani sorfi vekha yomme [havash]. Sorfo athyolari anni.	The Earth never ends [at the sea]. There are many dirts across [the sea]. The dirts of my birth.	Земля ніколи не закінчуєть ся біля моря. Там багато бруду. Бруду, де народилас ь я.	Світ не закінчуєть ся за морем. Там ще багато земель. Моїх земель.
<i>Drogo</i>	Vo sorfo. Rhaeshi.	Not dirt. Lands.	Не бруд. Земля.	
<i>Daenerys</i>	Rhaeshi, sek.	Lands, yes.	Земля, так.	
<i>Daenerys</i>	Dalen rhaggati evetha ma ale [vekhi she Vaes Seris]: [Hrazef] ido	There are thousands of ships [in the free cities]. Wooden [horses] that	Тисячі кораблів у Вільних містах. Це дерев'яні коні, що	У Вільних містах тисячі кораблів, що можуть

Збірник матеріалів II Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції «Романогеманські мови в сучасному міжкультурному просторі»

	fini ovethi yomme [havazh].	fly across [the sea.]	летять крізь море.	подолати море.
<i>Drogo</i>	Kisha vastoki vos alikh hrazefi ido m'adori shiqethi.	Let's speak no more about wooden horses or iron chairs.	Досить говорити про дерев'яни х коней та залізні стілці.	Досить розмов про кораблі та престол.
<i>Daenerys</i>	Me vos ador. Me...me...thro ne.	It's not a chair. It's...it's...thro ne.	Це не стілець. Це... Це... Трон.	
<i>Drogo</i>		Throne?	Трон?	
<i>Daenerys</i>	Ador finaan khal nevasoe...che khaleesi.	A chair for a king to sit upon...or a queen.	Стілець для кхала, або кхалісі.	Це спеціальне місце для короля чи королеви.
<i>Drogo</i>	Khal vos zigereo adoroon anevasoe maan. Me zigeree sajosoon disse.	A khal doesn't need a chair to sit on. He only needs a steed [6].	Кхалу не потрібі стілці. Йому тільки потрібен кінь.	Королю не потрібен трон. Все, що йому потрібно – це кінь.

Проаналізувавши та переклавши діалог можна сказати, що, дійсно, вся дотракійська мова заснована на їх побуті, способі життя та традиціях. Цій мові далекі поняття «світського» Вестеросу, в дотракійській немає таких слів як: палац, прийом, трон і навіть відсутні слова ввічливості та вдячності (дякую, будь ласка тощо). Тож, можна припустити, що мова є досить сухою та навіть жорсткою у звичному для нас розумінні, проте, водночас, мова сповнена символів та

філософських метафорам. Яскравим прикладом цього може бути, звертання до чоловіка та жінки: shekh ma shieraki anni – of man, the loved one (my sun and stars) – коханий (звертання до чоловіка); мої сонце та зорі. Jalan atthirari anni –of woman, the loved one (the moon of my life) – кохана (звертання до жінки); сяйво мого життя.

Отже, використання штучних мов дозволяє продемонструвати унікальність художньої реальності твору. Успішне використання конлангів у творчості Дж. Мартіна відображає менталітет, традиції, культуру героїв книги.

Література:

1. Введение в дотракийский: как создавались языки, на которых говорят герои «Игры престолов» [Електронний ресурс] // Теории и практики / Т&П. – Дата створення : 24.07.2017. – Режим доступу : <https://goo.gl/e8oGcD>. – Назва з титулу екрана. – Дата перегляду : 26.03.2018.

2. Общий язык [Електронний ресурс] // Game of Thrones Wiki / Fandom powered by wikia. – Режим доступу : <https://goo.gl/aHzn12>. – Назва з титулу екрана. – Дата перегляду : 26.03.2018.

3. Скрот [Електронний ресурс] // Game of Thrones Wiki / Fandom powered by wikia. – Режим доступу : <https://goo.gl/ecgtVt>. – Назва з титулу екрана. – Дата перегляду : 26.03.2018.

4. Дотракийский язык [Електронний ресурс] // Википедия : свободная энциклопедия / Wikipedia. – Дата редагування : 22.12.2017. – Режим доступу : <https://goo.gl/Ng3TGR>. – Назва з титулу екрана. – Дата перегляду : 26.03.2018.

5. Монгилева, Н. Вымышленный язык как новый способ мировидения [Електронний ресурс] : на примере дотракийского языка в романе Дж. Мартина «Игра престолов» / Н. Монгилева, А. Ткаля // Lingua mobilis № 2 (53) / Lingua mobilis. – 2015. – Режим доступу : <https://goo.gl/L6sjoW>. – Назва з титулу екрана. – Дата перегляду : 26.03.2018.

6. Season One Dothraki Dialogue [Електронний ресурс]
// Dothraki wiki / Dothraki wiki. – Дата редагування :
19.01.2017. – Режим доступу :
http://wiki.dothraki.org/Season_One_Dothraki_Dialogue. –
Назва з титулу екрана. – Дата перегляду : 26.03.2018.

Ю. О. Лисенко, магістрант
Науковий керівник – Т. А. Кокнова, к. пед. н, доцент
ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка», Старобільськ

ГЕНДЕРНІ СТЕРЕОТИПИ У ФРАЗЕОЛОГІЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Дослідження гендерних стереотипів спираються насамперед на уявленнях про жіночі і чоловічі соціальні ролі, якості. Величезний вплив на розподіл ролей, на прищеплення чи необхідність володіння якостями, що можуть бути притаманні чітко визначеній статі, здійснюється крізь призму мовної свідомості народу у його історичному та соціокультурному розвитку. Тому гендер розглядається як соціокультурний конструкт, оскільки враховується не лише фізіологія особистості, а й її соціальні характеристики.

Дослідження гендерних стереотипів у фразеології різних мов здійснюють багато науковців: І. Велика, О. Каменська, Ю. Маслова, Т. Сукаленко, Г. Хакімова, зокрема англійської мови: І. Білоус, А. Мартинюк, В. Островська, Н. Павленко, Я. Павлицева, О. Ткачик, О. Токарева та інші. Мета нашого дослідження – розглянути прояв гендерних стереотипів в семантиці англійського слова.

Як і відповідний український термін «рід», англійське слово gender спочатку мало дуже вузьку референцію і відносилось виключно до сфери граматики. З появою у нього нового термінологічного значення – соціокультурна стать – і з розвитком гендерної складової гуманітарного знання, стало очевидно, що

гендерний вимір актуальний для всіх рівнів мовної системи і набагато глибше характеризує семантику лексичних одиниць, формуючи асоціації, пов'язані зі словом в даному мовному соціумі.

У лінгвістиці гендер відображає мовні механізми його конструювання, а також фактори, що впливають на цей процес. Як зазначає І. Велика, гендерний фактор є однією з найважливіших характеристик особистості і протягом усього її життя впливає на вчинки, визначає стратегію і тактику поведінки, ідентифікує її як члена того чи іншого соціально-мовного співтовариства [1]. Стереотипи визначають мовну форму їхнього вираження, що співвідноситься з одиницями мови, що репрезентують соціокультурні шаблонні уявлення про сутність при визначеній передбачуваності асоціативних зв'язків.

Фразеологічний фонд є основним джерелом гендерних стереотипів, актуальних у конкретному суспільстві і в конкретний історичний період. Тож, фразеологія відображає динаміку соціокультурних змін у суспільстві. Аналіз гендерних стереотипів на матеріалі фразеологічних одиниць дозволяє відстежити розвиток певного гендерного стереотипу стосовно стосунків між чоловіком і жінкою.

Однією з особливостей фразеосфери як знакової системи є здатність концентрувати в собі, зберігати і реконструювати колективну пам'ять народу, що говорить на тій чи іншій мові, розкривати його самобутність і унікальність. Взаємодія різних фразеологічних систем в рамках єдиної фразеосфери, їх співіснування забезпечується їх відкритістю, можливістю і готовністю до переходу на «іншу» систему культурних кодів. Адаптування цих кодів і їх подальше дешифрування й обумовлюють в кінцевому підсумку успішність процесу міжкультурної комунікації [2].

У гендерній картині світу англomовного суспільства дослідники акцентують увагу на тому, що образ чоловіка, зазвичай, представлений в позитивному ключі і формується за рахунок понять – «мужність», «кар'єра», «забезпечене життя», «захоплення жінками», «батьківство», «рівноправний чоловік»; жіночий образ характеризують поняття – «соціально-біологічні функції жінки», «сексуально-приваблива зовнішність», «вік», «любов», «заміжжя»,

«ідеальна дружина», «материнство», «господиня», «незалежна жінка», «рівноправний партнер». Характерною особливістю англійських іменників спільного роду, що позначають статус або професію, є те, що, теоретично ставлячись до осіб обох статей, вони, як правило, не використовуються, коли мова йде тільки про жінок. Гендерні параметри референції подібних іменників «чутливі» до адресату і предмета промови.

Прислів'я – дуже цінний для аналізу пласт фразеології в плані виявлення та опису культурних стереотипів, зафіксованих у мові. Дослідження англійських прислів'їв і приказок показало, що більшість орієнтовані на дефініції та оцінки жінок з точки зору чоловіка, при цьому акцент робиться на таких традиційно приписуваних жінкам пороках, як балакучість, сварливість, дурість і хитрість. У корпусі досліджених прислів'їв лише 207 одиниць мають референтами жінок (29%). Таке співвідношення можна вважати свідченням андроцентричності англійської мови: жінці та її діяльності історично відведено менш значне місце в соціальному житті, між тим відомо, що кількість номінацій концепту в мові прямо пропорційно його культурної значущості для даного народу. Крім кількісної асиметрії, дослідженням виявлено, що жіноче світобачення представлено фрагментарно; соціальні ролі жінки вельми обмежені і в основному визначені через чоловіка – дружина, наречена, вдова. Однак зафіксовані прислів'я і приказки, що виражають жіноче світобачення / досвід / оцінки (*A man is like a streetcar: if you miss one, there will be another one along in a few minutes*). В основному дані прислів'я відносяться до тих сфер суспільного життя, в яких участь жінок допускалася і віталася (будинок, сім'я, виховання дітей). У ряді прислів'їв і приказок відображено критичне ставлення до сильної статі і міститься своєрідний протест проти чоловічого тиску.

Таким чином, дослідження гендерних стереотипів у фразеології англійської мови свідчить про їх значний вплив на поведінку особистості незалежно від статі та приписування певних соціальних ролей і рис характеру, що відображається на підтримці цих стереотипів чи подоланні. Перспективами подальшого дослідження є виявлення лінгвокультурних особливостей гендерних стереотипів у фразеології англійської мови.

Література

1. Велика І. Гендерні стереотипи в оцінних маскулінних номінаціях (на матеріалі німецької мови). – Режим доступу:

http://www.philology.kiev.ua/library/zagal/Studia_Linguistica_3/040_047.pdf

2. Білоус І. Лінгвокомунікативні аспекти гендерних конструктивів у фразеологічному просторі (на матеріалі сучасної англійської мови). – Режим доступу:

http://philo.pnpu.edu.ua/English_Philology_2008.pdf

Залогіна Є.О., магістрантка

Степикіна Т.В. к.ф.н., доцент

ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», Старобільськ

КОНЦЕПТ "BUSINESS" В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВНІЙ КАРТИНІ СВІТУ

На сьогодні однією з найбільш актуальних проблем у сучасній лінгвістиці є питання про взаємозв'язок мови і культури. Дане дослідження присвячене вивченню мовної репрезентації концепту «business» в англійській картині світу. Робота ведеться в рамках лінгвокультурологічного підходу, який наразі знаходиться в процесі розвитку і являє собою синтез декількох методів дослідження.

Актуальність нашого дослідження визначається тим, що в рамках домінуючої когнітивно-комунікативної парадигми сучасної лінгвістики пояснюються особливості типових для лексичної системи явищ полісемії та синонімії, пов'язаних з вербалізацією концепту «business», що є одним із ключових концептів ділової англійської мови. Здійснене дослідження сприяє вирішенню актуальної для лінгвістики проблеми – з'ясуванню когнітивних засад існування декількох значень, що має знак.

Метою дослідження є визначення особливостей змістового наповнення концепту «business».

Одним із завдань нашого дослідження було: розглянути методику лінгвокогнітивного аналізу концепту «business» та з'ясувати архетипні засади концепту business.

У першому розділі нами була розглянута когнітивна лінгвістика як наука, мовленнєва картину світу, а також концепт як базове поняття когнітивної лінгвістики і типологія концептів.

Когнітивна лінгвістика успадкувала набутки всіх мовознавчих парадигм, що існували до неї, та розвиває разом із філософією та психологією проблематику зв'язків між мовою та мисленням, але розглядає їх у таких категоріях як знання, мовні різновиди знань, мовні способи репрезентації знань, процедури оперування знаннями, ментальні структури. Когнітивна лінгвістика наголошує на тому, що частиною когнітивної здатності особистості є її мовна здатність. Таким чином, можна дійти висновків про те, що для когнітивної лінгвістики притаманні такі настанови: виходи в інші науки, вивчення мови з метою пізнання її носіїв, вивчення різноманіття функцій мови, пояснення мовних явищ. Когнітивна лінгвістика досліджує ментальні процеси, що відбуваються під час сприйняття, осмислення, пізнання дійсності свідомістю, а також види і форми їх ментальних репрезентацій. Вона входить як складова частина до когнітології – інтегральної науки про когнітивні процеси у свідомості людини, що забезпечують оперативне мислення та пізнання світу [1, с. 7].

Концептосфера мови постійно збагачується. Особливе значення у створенні концептосфери належить письменникам, поетам, носіям фольклору, представникам окремих професій. Тому концептосфера мови – це, по суті, концептосфера культури. С. Шафіков у своїй монографії відзначає мінливість як одну з найважливіших особливостей концептосфери: “Багатство мови визначається не лише багатством “словникового запасу” та граматичними

можливостями, але і багатством концептуального світу, концептуальної сфери, носіями якої є мова людини та її нації. Процес пізнання нескінченний, і безмежно різноманітно виявляється мовна енергія, спрямована на репрезентацію пізнаного світу. Джерелом цієї мовної енергії служить творча діяльність суб'єкта, що пізнає, який, співтворюючись з неосяжною кількістю умов-стимулів у його спрямованому пізнанні, обирає та закріплює в мовній формі кожен раз одну з незчисленних властивостей навколишнього середовища” [2, с. 18].

Концепт – глобальна одиниця мисленнєвої діяльності, він є квантом структурованого знання. Люди мислять концептами, їхня парадигматика виливається у синтагматичні вияви у мовленнєвій діяльності. Упорядкована сукупність концептів у людській свідомості утворює концептосферу свідомості. Завдяки мові можна простежити закономірності структурації концепту, дозволяє експлікувати його змістові обшири, специфіку змістової ємності концепту. Мовні засоби розкривають ступінь вербалізованості концепту, а через множинність мовно-виявлюваних засобів окреслити закономірності національно-мовного вираження концепту, простежити його частотність і регулярність. У мові концепт індукований через значення, що є одним із його виявів (найрегулярніших і найчастотніших). Напрацювання в когнітивній лінгвістиці, зокрема у висвітленні тих чи інших концептів, опис концептосфери загалом актуалізують питання рівнів концептів, типології концептів і структурованості концептосфери [3, с. 393].

Література

1. Арутюнова Н.Д. Логический анализ языка. Ментальные действия / Н.Д. Арутюнова. – М., 1993. – 176 с.
2. Аскольдів С. А. Концепт і слово / С. А. Аскольдів. – М., 1997. – С. 267-279.

3. Іващенко В. Л. Функціональна топологія концептивних одиниць культури / В.Л. Іващенко // Вісник Львів. ун-ту. Сер. філол.. – 2004. – Вип. 34. – Ч. 1. – С. 390-397.

4. Никитин М.В. Развернутые тезисы о концептах / М.В. Никитин. – М., 2004. – С. 53-64.

Овчарова Л.А., магістрант
Науковий керівник – Шаповалова Л.В., к. пед. н., доцент
ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», Старобільськ

КОНЦЕПТ «КОХАННЯ» У ТВОРІ А.ГАВАЛЬДИ « JE L'AIMAIS »

Цікавим в наш час є дослідження французької концептосфери, а також розвідки творів окремих французьких письменників для розуміння їх картини світу. Анна Гавальда є однією з тих сучасних письменниць, у творах якої ми можемо побачити сучасні риси, які має концепт «КОХАННЯ» у французькій концептосфері, що і зумовило актуальність нашого дослідження. Матеріалом для цієї лінгвістичної розвідки є твір А.Гавальди « Je l'aimais » («Я його кохала. Я її кохав»).

Найбільш поширеним визначенням концепту є «сукупність вербалізованих і невербалізованих образів предметів і ситуацій, які утворюють концептосферу людини» [1, с.19]. Вперше у вітчизняній науці термін концепт був ужитий С.Аскольдовим-Алексєєвим у 1928 р.. Вчений визначив концепт як «уявне утворення, яке заміщає в процесі думки невизначену безліч предметів, дій, розумових функцій одного і того ж роду (концепти рослина, справедливність, математичні концепти)» [2]. Серед сучасних дослідників концепту можна назвати А.Вежбицьку, І. Голубовську, С. Жаботинську, В. Жайворонка, В.Карасика, О.Кубрякову, Д.Лихачова, В.Маслову, М.Піменову, З.Попову, О. Селіванову, Ю. Степанова, Й. Стернина та ін.

Концепти поділяються на вербалізовані (стійкі, мають закріплені за ними мовні засоби репрезентації, комунікативно

затребувані) і приховані (нестійкі, глибоко особистісні, невербалізовані) [1, с.28].

Вчені, які займаються питанням концепту, пропонують власні класифікації та типології концептів. Ми дотримуємося класифікації концептів М. Болдирева, яка включає:

1) розумові картинки, які є результатом чуттєво-перцептивної діяльності;

2) схему – ментальний просторово-контурний образ предмета або явища;

3) поняття – концепт, який містить найбільш загальні, істотні ознаки предмета або явища, їх об'єктивні, логічно конструюються характеристики;

4) прототип - категоріальний концепт, що дає уявлення про типовий члені певної категорії;

5) пропозицію - складний конструктор, утворений базовим предикатом і його аргументами;

6) фрейм – об'ємний, багатокомпонентний концепт, який представляє собою «пакет» інформації; знання про стереотипної ситуації як результат асоціативних зв'язків;

7) сценарій (скрипт) – динамічно представлений фрейм як розгортається в часі певна послідовність етапів, епізодів;

8) гештальт – концептуальна структура, цілісний образ, який поєднує в собі чуттєві і раціональні компоненти в їх єдності і цілісності як результат нерозчленування сприйняття ситуації [3, с.36-38]

Ми також користуємось розвідкою О.Фофіна, який дослідив фрейм «КОХАННЯ» у французькій мові, але в нашій роботі ми розглядаємо асоціативні зв'язки, які вносять додаткові нюанси, та розкривають різні аспекти фрейму «КОХАННЯ», та описові структури, які вербалізують фрейм «КОХАННЯ» опосередковано та дають йому додаткові конотації.

Тож під час розвідки твору нами були знайдені такі асоціативні зв'язки із концептом «КОХАННЯ»: «La dernière fois que nous nous sommes enlacés, c'était moi qui l'embrassais. C'était dans l'ascenseur de la rue de Flandre.» - «Коли ми обіймалися в останній раз, я сама його поцілувала. Це було в ліфті будинку на вулиці

Фландр.»); «Je sais qu'il va revenir dans ce lit avec une autre que moi» - «Я знаю, що він повернеться в це ліжко з іншою жінкою...»; «Mais Paul en était fou. Il l'adorait. Il la connaissait depuis qu'elle avait douze ans, lui écrivait des lettres qu'elle ne devait même pas comprendre» - «А Поль з розуму сходив. Він її любив. Він знав її з дванадцяти років, писав їй листи, які вона навряд чи розуміла.»

Таким чином, оглянувши текст твору А.Гавальди, яка є однією з представниць сучасної французької літератури, ми можемо зробити висновок, концепт «КОХАННЯ» у творі позначений значною кількістю негативних конотацій.

Література

1. Попова З.Д., Стернин И.А. Когнитивная лингвистика: Учебное издание. М., 2007
2. Аскольдов С.А. Концепт и слово.// Русская словесность. От теории словесности к структуре текста. Антология. М., 1997. – С.267-279.
3. Болдырев Н. Н. Когнитивная семантика. — Тамбов : Изд-во Тамб. гос. ун-та, 2000. 140 с.

Кудінова П.Р., студент

Науковий керівник – Степикіна Т.В., к.філол.н., доцент
ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка», Старобільськ

КОНЦЕПТИ «ДОБРО» ТА «ЗЛО» В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВНІЙ КАРТИНІ СВІТУ

Головним напрямком в еволюції концептології був поступовий відхід від трактування концепту як суворо індивідуальної, суб'єктивної форми схоплення сенсу в бік все більшого загострення функціонального боку концепту як якоїсь універсальної, інтерсуб'єктивності форми зберігання і трансляції загальнокультурної інформації, що функціонує на тлі інших подібних форм.

Лінгвокогнітивний і лінгвокультурний підходи до розуміння концепту не є взаємовиключними: концепт як ментальне утворення в свідомості індивіда пов'язаний з концептосферою соціуму, тобто в кінцевому рахунку, з культурою, а концепт як одиниця культури є фіксація колективного досвіду, який стає надбанням індивіда.

Концепт у даній роботі розуміється і розглядається в рамках лінгвокультурологічного напрямку як згусток або одиниця культури у свідомості людини; те, у вигляді чого культура входить в ментальний світ людини, і те, за допомогою чого людина сама входить у культуру, а в деяких випадках і впливає на неї.

Основні ознаки концепту як лінгвокультурологічного феномена, можуть бути сформульовані наступним чином: універсальність, спільність, абстрактність уявлення про що-небудь; симетричність розуміння користувачами, що володіють загальним менталітетом; культурно-етична, історико-культурологічна значимість для носіїв мови; здатність впливати на формування концептосфери в рамках колективної свідомості;

Сукупність концептів, характерних для конкретної нації становлять національну концептосферу, відмінну від концептосфер інших національних культур.

Мовна картина світу відображає національну картину світу і може бути виявлена в мовних одиницях різних рівнів. Саме мовна картина світу формує концептуальну картину і є базовою для сприйняття й усвідомлення людиною тих подій і явищ, що відбуваються навколо неї. Мовною картиною світу постає деяка модель світу, що складається в результаті взаємодії людини зі світом, його уявлень про світ. Картина світу - це те, що описує наше буття, це певне бачення і конструювання світу відповідно до логіки нашого світорозуміння.

Набуваючи досвіду, людина трансформує його в певні концепти, які утворюють концептуальну систему, яка видозмінюється і уточнюється людиною безперервно. Різні культури мають риси подібності та відмінності, які знаходять своє вираження в мовних системах.

Об'єктом даного дослідження є багатовимірні концепти Добро (Kindness) та Зло (Evil), які репрезентуються різними засобами англійської мови. У роботі поняття добро і зло

розглядаються як універсальні багатопланові нормативно-оціночні категорії, які властиві різним культурам і товариствам. Великий інтерес дослідників і мислителів до проблеми добра і зла обумовлен неоднозначністю аналізованих понять.

Добро позначає належне й морально-позитивне, зло - морально-негативне і негоже. З розробкою проблеми діалектики добра і зла пов'язані праці таких філософів, як Аристотель, Платон, Дж. Бруно, Гегель, В. С. Соловйов та інших.

Лингвокультурологічний аналіз бінарних протиставлень «Добро» і «Зло» включає в себе розгляд еволюції дуалістичних уявлень і питань, пов'язаних з лексичними опозиціями.

На основі переліку ключових концептуальних ознак концептів «Evil - Kindness», «Зло - Добро», виділених з допомогою тлумачних словників та словників синонімів нами було відібрано 208 англійських фразеологічних одиниць і прислів'їв.

Концепт «Evil» в нашому дослідженні представлений на матеріалі 98 фразеологічних одиниць і прислів'їв. Найбільш часто лингвокультурний концепт «Evil» в фразеологічних одиницях представлений такими лексемами: «evil», «ill», «idleness», «mischief», «misfortune», «bad», «devil», «hell», «black», «poison», «anger»; У теж час, нами виявлена група фразеологічних одиниць, де концепт не виражений експліцитно перерахованими компонентами, а виводиться із загального сенсу фразеологічної одиниці.

Концепт «Kindness» у нашому дослідженні представлений на матеріалі 101 фразеологічної одиниці і прислів'їв. Лингвокультурний концепт «Kindness» в фразеологічних одиницях представлений наступними компонентами: «kindness», «kind», «good», «good name», «virtue», «милосердя», «well», «true»; також у дослідженні представлена група фразеологічних одиниць, де концепт представлений імпліцитно

Література

1. Апресян Ю. Д. Образ людини за даними мови: Спроба системного опису / Ю. Д. Апресян.- М.: ВЯ, 1995. - 390 с. 2.
2. Вежбицкая А. Семантичні універсали і опис мов / А. Вежбицкая.- М.: Мови російської словесності, 1998. - 275 с.

3. Воркачев С. Г. Лінгвокультурологія, мовна особистість, концепт: становлення антропоцентричної парадигми в мовознавстві / С. Г. Воркачев.- М.: Філологічні науки, 2001. - 72 с.

4. Карасик, В. І. Мовні концепти як виміру культури (субкатегоріальний кластер темпоральності) / В. І. Карасик.- Архангельськ: Концепти. Випуск 2, 1997. - 416 с.

5. Маслова В. А. Когнітивна лінгвістика / В. А. Маслова.- Мінськ: Тетра Системс, 2005. - 255 с.

6. Стернин І. А. Методика дослідження культури концепту / І. А. Стернин.- Воронеж: Методологічні проблеми сучасної лінгвістики, 2001. - 288 с.

Бондаревська С.С, студент
Науковий керівник – Кокнова Т.А., к. пед. н., доцент
ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка», Полтава

АРАБСЬКІ ЗАПОЗИЧЕННЯ У СУЧАСНІЙ АНГЛОМОВНІЙ ПРЕСІ

Кожна мова збагачує свій словниковий фонд шляхом запозичень з інших мов, і англійська мова не виняток. От так, сотні слів було запозичено з арабської мови. Але, не всі з них були запозичені прямо з арабської оскільки через відсутність безпосереднього контакту з арабомовними країнами багато запозичень проходили через мови-посередники, то здебільшого вони проникли в англійську мову, замаскувавшись під французькі, іспанські, італійські та латинські слова. Слова французького і латинського походження становлять в даний час більше половини словникового запасу сучасної англійської мови, про що свідчать словникові статті в «Новому короткому Оксфордському словнику англійської мови», виданому у видавництві Оксфордського університету в 1993 році. [1]

Актуальність дослідження запозичень в англійській мові пов'язана, по-перше, з важливістю вивчення розвитку англійської мови, який в процесі тривалої історії свого розвитку сприйняв значну кількість іноземних слів, по-друге, з можливістю спростування думки деяких лінгвістів, які стверджують про втрату англійською мовою своєї самобутності, по-третє, з важливістю аналізу його окремих словотворчих морфем. Такого роду явища постійно знаходяться під пильною увагою лінгвістів. Зокрема, вивченням процесу запозичення займалися Н. Арапова, В. Арістова, С. Беляєва, О. Бондарець, М. Брейтер, Е. Володарська, В. Костомаров, Е. Сенько, Ю. Сорокін та ін.

Мета цього дослідження полягає у визначенні тематики арабських запозичень у сучасній англійській пресі. Англійська мова це живий процес що постійно розвивається. Запозичення, у загальному розумінні, це процес, в результаті якого в мові з'являється і закріплюється певний іншомовний елемент. Запозичення – невід'ємна складова процесу функціонування та історичної зміни мови, один з основних джерел поповнення словникового запасу. Запозичена лексика відображає факти етнічних контактів, соціальні, економічні та культурні зв'язки між мовними колективами [2].

У нашому дослідженні було проаналізовано особливості арабських запозичень у публіцистичному дискурсі. От так під публіцистичним дискурсом розуміється – актуальний текст, викликаний у житті конкретною ситуацією і конкретними явищами, пов'язаний з подіями навколишнього світу і існуючий в певному часовому просторі. Одним з головних властивостей дискурсу – в даному випадку публіцистичного – є його динамічний початок, інтерактивність, відкритість для інтерпретаторів, суб'єктів сприйняття, його діалогічність: провідним принципом організації дискурсу є «таке структурування тексту, яке робить його відкритим для різних рівнів інтерпретації в залежності від тих практик кодування, якими володіють різні групи адресатів». Будь-якому публіцистичному тексту властиві документалізм, чіткий прояв

авторської позиції і авторського «я», діалогічність і полемізм, інтерактивність, інтертекстуальність [3].

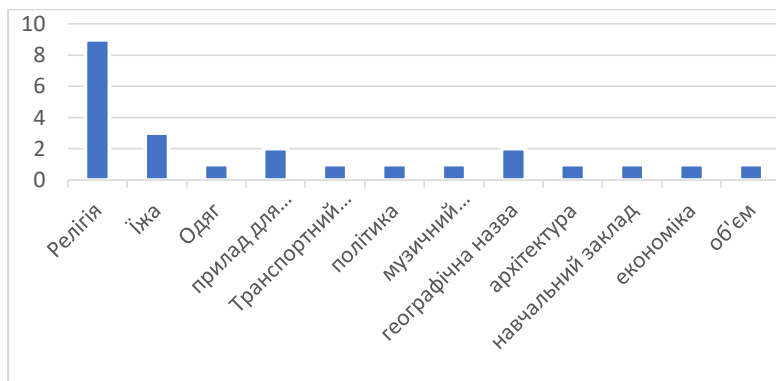
Якщо заглибитися в історію, то можна дізнатися причини запозичення арабських слів. Наприклад, захоплення Іспанії арабами і їх перебування на іспанській території протягом VIII-XV століть, походи хрестоносців на Святу Землю XI-XIII століть, відкриття Індії і поява абсолютно нового морського шляху, грандіозна перемога над Великою армадою в кінці XVI століття, а також колонізація деяких арабських країн і їх тотальне підпорядкування англійській короні незвичайно оживили торгівні відносини Англії зі Сходом. Все це, відповідно, значно збагатило і англійську мову, яка сприйняла в свій склад безліч запозичень, що належать до сфери торгівлі, а також до способу життя і природних умов країн арабського Сходу.

Через стрімкий розвиток науки на Сході, араби досягли переваги в таких науках як астрономія, математика, медицина, а епоха Відродження в Європі пробудила непереборне бажання доторкнутися до цієї спадщини і вивчити наукові досягнення арабського Сходу.

Для Стародавнього Сходу арабський мова була основною в середовищі наукового співтовариства. Так, частина арабських слів, серед яких були і наукові терміни, в Середні віки була запозичена спочатку латиною, а вже з латині перекочувала в англійську мову. До того ж, подібним чином в англійську мову потрапив і ряд слів, які в свій час араби самі запозичили - з перського та індійських мов. Аналогічним чином склалася ситуація і з деякими запозиченнями грецького походження. Безліч арабських слів потрапило в англійську мову за допомогою інших європейських мов, наприклад, французького, італійського, іспанського, португальського або голландського [4].

Матеріалом дослідження стали газети (80%), такі як «The New England Journal of Medicine», «The Astronomical Journal», «American Journal of Botany», «Agricultural and Forest Entomology»; та путівники «Russia. Culinary guidebook», «The Ladybird Book of London» (20%). Переглянувши газети можна помітити, що досить велика кількість слів запозичених з арабської мови відносяться до

Збірник матеріалів II Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції «Романо-геманські мови в сучасному міжкультурному просторі»
медицини, математики, астрономії, релігії, а також торгівлі, способу життя і природним умовам країн арабського Сходу.

Під час проведення дослідження було виокремлено з двадцять чотири англійських слова арабського походження різної тематики, такої як релігія (*hadith*), їжа (*falafel*), одяг (*dishdashi*), політика (*Al-Shabaab*), економіка (*souk*), архітектура (*zellige*) і т.д. Слів, що відносяться до релігії, виявилось найбільше (38%), після чого їжа (12%), географічна назва (8,3%). Слів, які відносяться до політики, економіки, одягу – по 4%.

Таким чином, в спотвореному або неспотвореному вигляді слова, що прийшли з арабської мови, неабияк збагатили словниковий фонд англійської мови. Неоднаковий вплив арабської мови на різні мови в силу відмінностей географічних та історичних умов. Арабські слова, що увійшли в англійську мову, зазнали фонетичних і семантичних змін, що пов'язано, очевидно, з двома факторами: перший – при запозиченні був приведений прийом транслітерації; друге – використовувався спосіб транскрипції. Головною причиною проникнення розглянутих слів в англійську мову є, очевидно, відсутність денотатів цих слів за часи їх запозичення.

Література

1. Мирсаминова Г.М. «Ученые записки». Арабские заимствования в английском языке, 2017. - 184 с.

2. Грошева Н.И. Проникновение иностранных слов в английский язык и их влияние на развитие языка, 2012. - 8 с.
3. Зализняк А. Универсальная научно-популярная энциклопедия «Кругосвет». 2013. - 95 с.
4. Павлушкина Н.А. Дискурс, как фактор коррелирования редакции и аудитории, 2010. - 12 с.
5. Чаллюб А. Арабские заимствования в русском языке, 2010. - 75 с.

Murzich M. U., student
Scientific supervisor – Koknova T. A., PhD, Associate professor
Luhansk Taras Shevchenko National University, Poltava

**THE PHENOMENON OF ONOMATOPOEIA
(BASED ON THE NOVEL “THE GREAT GATSBY”
BY F.S. FITZGERALD)**

The relevance of the chosen research topic is caused by several factors. First of all, onomatopoeia is widely used in fiction. But during the study of lexicology, it is usually paid a little attention to the phenomenon of onomatopoeia. And it can be very difficult to find it in the text, because it is not always easily recognizable. That is why our current research was aimed at the phenomenon of onomatopoeia found in the novel ‘The Great Gatsby’ by Francis Scott Fitzgerald. It is interesting to know in what way the author creates and uses this phenomenon.

The problem of onomatopoeia and its formation and manifestation have been investigated by East Slavic linguists L. I. Matsko, O. Germanovych, Y. F. Qasim and others. In their works well-known home (L. A. Gorokhova, L. P. Yefimov, E. G. Megrabova, O. M. Tikhonov,) and foreign linguists (David Crystal David, Herbert Weir Smyth, Linda Mawhinney, Arnaud Dessein and others) have made their contribution into the research of the etymology of onomatopoeia, its assignment features, communicative functions, classifications, peculiarities of interpretation and comparative characteristics.

Thus in this research we would like to show the usage of onomatopoeia in literature to make it easier for young professionals to find and use it.

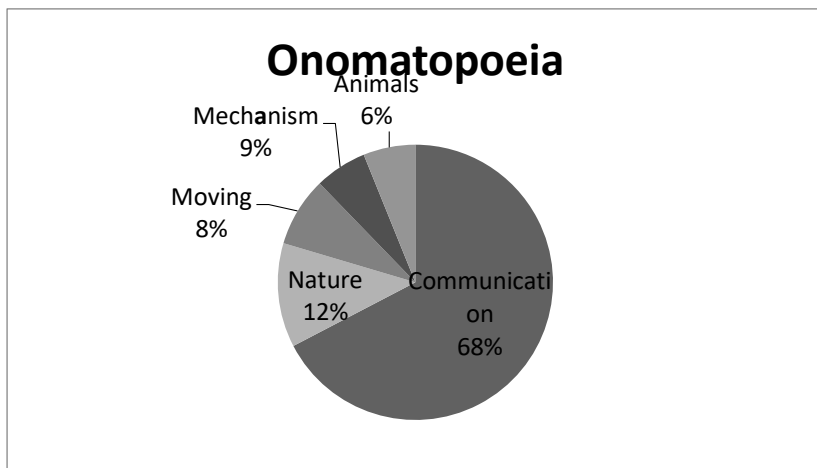
Firstly, in order to fulfill the purpose of our research, we will explain what onomatopoeia is. The concept of “onomatopoeia” is a word that imitates or suggests the source of the sound that it describes. Every language assimilates external world sounds in its own way, and onomatopoeia is different in its manifestations in different languages, though, sometimes, sound imitations are very similar. Famous linguists I.V. Arnold and I.R. Halperin thoroughly investigated the semantic classification of onomatopoeic words. According to I.V. Arnold's investigation we distinguish the following groups of onomatopoeic words relating to the source of the sound:

- 1) the verbs that are created in the process of communication and expression of feelings;
- 2) the sounds created by living but non-person beings such as animals, birds, insects;
- 3) the sounds of noisy movement;
- 4) the sounds of nature;
- 5) the sounds that imitate clanking metal things, the sounds of bells, clocks and some mechanisms.

After thorough reading of the novel "The Great Gatsby" by F.S. Fitzgerald 50 examples of onomatopoeia were extracted and analyzed. Analysis of the extracted materials enabled to single out the most typical vehicles for F.S. Fitzgerald's onomatopoeia. We have grouped them into five distinct categories. The first category involves the verbs created by living beings in the communication process or in expressing their feelings (33 words). For example, *to mumble, to roar, to babble etc.* F.S. Fitzgerald's human language turned out to be extremely rich in creating wide numbers of onomatopoeia. The second category is represented by the sounds created by living but non-person beings such as animals, birds, and insects (3 words). For example, *growl, yelp, croak etc.* The third category comprises the sounds of nature (6 words). For instance, *to flutter, to bubble, to thunder etc.* The fourth category was formed by the sounds of noisy movement (4 words). Such as *crash, crunch, slap etc.* The last category contains the sounds that imitate

clanking metal things, the sounds of bells, clocks and some mechanisms (4 words). For example, *to clap*, *to click*, *to split etc.*

Below is a diagram for a better display of the results of the research.

Looking at this percentage, we can see that examples of onomatopoeia were found in dialogues more often than in the other cases. It means that explaining of people's feelings was more important for author than the other aspects.

References

1. Соколовська С.В., Веклич Ю.І. Theoretical English Course (Теоретичний курс англійської мови): навч.-метод. посіб. для студ. напрямку «Початкова освіта» зі спеціаліз. «Англійська мова» / С.В. Соколовська, Ю.І. Веклич. – К.: Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка, 2012. – 364 с.

2. Longman Dictionary of English Language and Culture / Dictionary. – Pearson Education Limited, Third Edition, 2005 (LDEL). – 1620 p.

3. The list of onomatopoeia [Електроний ресурс]. – Режим доступу: (<http://www.onomatopoeialist.com/>)

СУЧАСНІ СТРАТЕГІЇ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ПРОСТОРІ

Григоренко В.Л., мігістрант
Науковий керівник – Кокнова Т.А., к.пед.н., доцент
ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса
Шевченка», Старобільськ

ЗАПОЗИЧЕННЯ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ ЯК ЗАСІБ СТИЛІСТИЧНОГО ЗАБАРВЛЕННЯ ТЕКСТІВ ПУБЛІЦИСТИЧНОГО ЖАНРУ

У сучасному інформаційному суспільстві все більшу роль відіграє міжкультурна комунікація, що забезпечує активізацію процесів лінгвістичного взаємообміну між країнами світу й діалектично обумовлює взаємозбагачення мовних систем різних народів завдяки зростанню запозичених одиниць. Публіцистика є однією з найбільш гнучких та мобільних сфер застосування лінгвістичних новоутворень, оскільки безпосередньо відображає процеси, що відбуваються у громадсько-політичній, суспільно-виробничій, культурно-освітній галузях суспільства певної країни та світової спільноти в цілому. Публіцистичний жанр характеризується одночасно достовірністю, точністю відображення певних подій та їх емоційним забарвленням, спорідненістю з існуючою живою мовою певного соціуму.

Сказане вище детермінується основним призначенням публіцистичного жанру, що полягає в спрямованості на розв'язання специфічними інформаційно-пропагандистськими засобами важливих та актуальних, суспільно-політичних проблем, активізації отримувача інформаційних послуг, збудження в нього потреби зайняти певну громадянську позицію, сприянні зміні його поглядів чи формуванню нових, активній агітації, пропаганді певних суджень, переконань, ідей.

Зважаючи на значення публіцистичного жанру для формування суспільної свідомості, вивчення сучасних способів його оновлення та збагачення викликає сьогодні великий науковий

інтерес. Підґрунтям для розуміння шляхів та засобів стилістичного забарвлення творів публіцистичного жанру є сучасні дослідження, в яких розкрито специфіку публіцистичної мови (В. Зайцева, І. Семенюк, Г. Солганик та ін.). Лінгвістичний аспект сучасної англійської публіцистики, прагматичні, семантичні і структурні виміри професійної лексики англійських засобів масової інформації висвітлювали А. Левицький, Л. Молчкова, С. Потапенко, О. Сидоренко, І. Смотров, А. Худолій та ін.

Аналіз праць вчених дає підстави стверджувати, що запозичення в англійській мові розглядаються як важливий засіб збагачення сучасного публіцистичного стилю, що зумовлює зростання наукового інтересу до вивчення особливостей запозичень, що виникають і змінюються в сучасних дискурсивних практиках масмедіа. Розвідки вчених (В. Акуленко, Г. Антрушина, В. Аристова, І. Арнольд, Ю. Жлуктенко, Ю. Зацний, О. Клименко, В. Конецка, Ю. Михайленко, І. Мурко, Ю. Реутовіч, А. Смирницький та ін.) присвячені й безпосередньо проблемі збагачення словникового складу сучасної англійської мови та значенню запозичень у сучасному публіцистичному дискурсі.

Метою дослідження є вивчення ролі запозичень в англійській мові як засобу стилістичного забарвлення текстах публіцистичного жанру.

Орієнтуючись на думку вчених (І. Арнольд, Ф. Бацевич, А. Вежбицька, Є. Верещагин, В. Костомаров, Ю. Зацний, В. Кабакчі, Є. Фалькова, О. Чередниченко, Л. Щерба, J. Jenkins, В. Kachru, K. Wales, U. Weinreich та ін.), відзначимо, що англійська мова відповідно до її словникового складу належить до мов міжнародного походження, або, принаймні, до родини романських мов, оскільки в ній переважають французькі та латинські слова, хоча, зважаючи на відносну частоту розповсюдження слів, велике значення має й власне англо-саксонське коріння мови, її місцевий елемент, що містить величезну кількість часто повторюваних слів, таких, як артиклі, прийменники, сполучники, допоміжні дієслова, а також слова, що позначають предмети побуту.

Зважаючи на міжнародне походження та лінгвістичну лабільність, в англійській мові кількість запозичень значно вище,

ніж у багатьох інших мовах. За даними сучасної дослідниці Т. Головач, запозичення в текстах публіцистичного жанру та путівниках походять із 32 мов, які належать до 9 мовних сімей (індоевропейської, сино-тибетської, семіто-хамітської, кушитської, конго-кордофанської, тюркської, уральської, ізольованої та австронезійської) і 17 мовних груп [1, с. 8].

Розповсюдженість запозичень саме у текстах публіцистичного жанру багато в чому пояснюється особливостями публіцистичного стилю, що полягають у доступності мови масмедіа, орієнтованості її формулювань на широкий загал, що зумовлює синтез складників наукового, офіційно-ділового, художнього й розмовного стилів; поєднанні логічності доводів і полемічності викладу, точних найменувань, дат і подій з емоційно-експресивною образністю їх подання споживачу інформації, що визначає насичення публіцистичних текстів спеціальними суспільно-політичними й соціально-економічними та науковими термінами, категоріями, тезами й, одночасно, використання багатозначної образної лексики, емоційно-оцінних слів, експресивних сталих словосполук, мовленнєвих «експериментів».

Необхідність збагатити тексти яскравими засобами позитивного чи негативного авторського тлумачення для кращого сприйняття інформації читачами зумовлює потребу у забарвленні мовлення словами із чужомовними суфіксами та префіксами або взагалі словами іншомовного походження.

Таким чином, можемо зробити висновок, що англійська мова є лінгвістично лабільною, що відкриває значні можливості для інтегрування до неї слів іншомовного походження. Особливо сприятливим полем для такої інтеграції є тексти публіцистичного жанру, де запозичення застосовуються як засіб стилістичного забарвлення творів.

Вивчення результату інтеграції слів іншомовного походження у текстах публіцистичного жанру дозволяє глибше зрозуміти причини та тенденції розвитку соціальної свідомості народу, оцінити ступінь та характер його взаємозв'язку з іншими народами світу, а тому становить перспективний напрям подальшого дослідження порушеної проблеми.

Література

1. Головач Т.М. Екзотизми як маркери міжкультурної комунікації (на матеріалі сучасних англійських медіатекстів) : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04 / Т.М.Головач. – Львівський національний університет імені Івана Франка, Львів – 2016. – 239 с.

Панченко Ю.В., студентка

Науковий керівник – Шехавцова С.О.

ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», Старобільськ

НАВЧАННЯ ГОВОРІННЮ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Як ми знаємо, іноземна мова стає доступною для все більшого кола людей, це посилює їх мотивацію до вивчення англійської як основного засобу міжнародного спілкування та наукових досліджень. Перед учителями постає необхідність організації навчального процесу так, щоб учні були здатні використовувати англійську мову у реальних життєвих ситуаціях, у процесі навчання і набуття знань.

Учителі іноземних мов сьогодні є тією ланкою, яка може будувати мости взаєморозуміння, оскільки основною метою навчання іноземної мови є формування в учнів комунікативної компетенції, що означає оволодіння мовою як засобом міжкультурного спілкування, розвиток умінь використання іноземної мови як інструменту у діалозі культур і цивілізацій сучасного світу. Ця мета передбачає досягнення школярами такого рівня комунікативної компетенції, який був би достатнім для здійснення спілкування в усній (говоріння, аудіювання) та писемній (читання, письмо) формах у межах визначених комунікативних сфер, тематики ситуативного мовлення та на основі вивченого мовного і мовленнєвого матеріалу.

Мета моєї роботи - визначити дидактичні умови формування загальнопізнавальних умінь і навичок школярів 5-8 класів на прикладі уроків іноземної мови. Відповідно до державних стандартів середньої загальної освіти передбачається уведення вивчення іноземної мови з початкової школи. Тому важливо визначити ті умови, які будуть сприяти її засвоєнню, серед яких важливими є сформованість загальнопізнавальних умінь і навичок. Бо, міжкультурна компетенція – це знання культурних особливостей різних носіїв мови, їх традицій, норм поведінки і етикету, уміння розуміти і адекватно використовувати їх у процесі спілкування, залишаючись при цьому носієм іншої культури. Це основний орієнтир для формування комунікативної лінгвістичної компетенції.

Основними принципами розвитку міжкультурної компетенції учнів є:

- принцип комунікативності, який передбачає побудову процесу навчання іноземної мови як моделі процесу реальної комунікації;

- принцип домінуючої ролі вправ – навчання іноземної мови передбачає формування мовленнєвих навичок і вмінь, в основі яких лежать певні мовленнєво-розумові операції;

- принцип взаємопов'язаного навчання видів мовленнєвої діяльності забезпечує розвиток навичок і вмінь мовлення в комплексі;

- принцип урахування рідної мови дозволяє спрогнозувати труднощі у навчанні вимовної, лексичної і граматичної сторін іншомовного мовлення, у навчанні графіки, орфографії, при семантизації [2, с.18].

Процеси породження і сприймання мовлення вивчалися такими вченими-психолінгвістами, психофізіологами, психологами як Л.С.Виготський, А.Р.Лурія, М.І.Жинкін, О.О.Леонтьєв, Т.В.Рябова, І.О.Зимня та ін.

Важливо враховувати і дидактичні фактори, зокрема потенційні можливості міжкультурного мовленнєвого матеріалу для здійснення виховання дитини його засобами: вчити її бути ввічливою, чемною, толерантною, стриманою в оцінках, дати їй можливість користуватися необхідним мінімумом мовленнєвих формул етикету для висловлювання деяких соціолінгвістичних

нюансів мовлення в ситуаціях, що моделюються на уроках, навчити її адекватно реалізовувати мовленнєві наміри. Наприклад:

- Привітання: – Good morning! Good afternoon! Good evening! Hello! How do you do? How are you?
- Прощання: Good-bye! See you tomorrow! Bye-bye! See you soon!
- Знайомство: My name is... What's your name? This is... Meet... Nice to meet you. I'm so glad to meet you.
- Вдячність: Thank you. Thank you very much. Thanks. You are welcome. Not at all. Don't mention it.
- Вибачення: Sorry. Are you OK? I'm sorry. I'm really sorry. That's alright. Nevermind.
- Схвалення: Well done. Good. Great. Wonderful. Fine. Nice. Lovely [3, с.34].

Для навчання англійської мови дуже важливо брати до уваги структуру мовної діяльності і її змісту. Це означає, що в навчанні усному спілкуванню важливо створити мотив, тобто поставити учня в таку ситуацію, щоб у нього виникла необхідність, потреба, бажання долучитися до спілкування на англійській мові. А для цього треба, щоб була мета: щось дізнатися, повідомити, когось спонукати до дій і т.п.

Т.І. Олійник стверджує, що: «Введення елементів культури у процес викладання англійської мови є необхідною потребою сьогодення, оскільки усвідомлення та відокремлення ознак відмінностей різних культур, толерантне ставлення до цих відмінностей стимулює лінгвістичний, когнітивний та соціальний розвиток учнів» [1, с. 127].

Отже, розвиток міжкультурної компетенції учнів на уроках англійської мови є однією з найефективніших методик навчання іноземних мов, що ставить за мету формування в учнів змістовного сприйняття та розуміння іноземної мови, володіння мовним матеріалом для побудови власних висловлювань.

Література

1. Олійник В.В. Практикум педагогічної майстерності: Навчальний посібник /Л.М. Сергеева, А.О. Молчанова, О.В. Пащенко та ін. – К.:ТОВ «Етіс Плюс», 2008.- 184 с.

2. Веніг Н. Мовленнєва культура учнів / Н. Веніг // Обдарована дитина. – 2000.– № 4. – С. 18–20.
3. Гін А.О. Прийоми педагогічної техніки : Вільний вибір. Відкритість. Діяльність. Зворотний зв'язок. Ідеальність : [посібник для вчителів] / А. О. Гін. – 2-ге вид., доп. – Луганськ: СПД Резников В.С., 2007.– С. 34-56.

Рукша Л. О., магістрант
Науковий керівник – Кіреєнко К. В., к. філ. н., доцент
ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», Старобільськ

АВТЕНТИЧНА СОЦІАЛЬНА РЕКЛАМА ЯК ДЖЕРЕЛО РОЗВИТКУ ІНШОМОВНОЇ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ

Формування соціокультурної компетенції виступає головним пріоритетом сучасної освіти, особливо це актуально для навчання студентів мовних спеціальностей, які знаходяться безпосередньо в контакті з іноземною мовою і культурою.

Соціокультурна компетенція передбачає знайомство тих, хто навчається, з національно-культурною специфікою мовленнєвої поведінки та здатністю користуватися елементами соціокультурного контексту, релевантними для породження і сприйняття мовлення з точки зору носіїв мови. Ці елементи – звичаї, правила, норми, соціальні умовності, ритуали, соціальні стереотипи, країнознавчі знання та ін. [1, с. 286].

Проблема формування соціокультурної компетенції знаходить своє відображення в працях багатьох як вітчизняних, так і закордонних учених (Н. Бориско, Х. Браун, Є. Верещагін, Н. Ішханян, С. Ніколаєва, Ю. Пассов та ін.).

Незважаючи на наявність різних підходів, теза про необхідність і важливість навчання іноземної мови як компоненту культури є загально визнаною. Відомо, що використання автентичних текстів різних функціональних стилів сприяє розумінню іншої соціокультурної дійсності.

Стосовно поняття «автентичний» існують різні тлумачення. Більшість дослідників вважає, що «автентичним» називається текст, котрий первісно не був розрахований на навчальні цілі.

Унікальні можливості в оволодінні іншомовною культурою, особливо в плані формування соціокультурної компетенції відкриває автентична соціальна реклама.

Соціальна реклама – інформаційний феномен і важливий інструмент у формуванні цивілізованого суспільства. За її допомогою можна окреслити проблеми соціуму й визначити шляхи їх розв'язання. Особливість соціальної реклами полягає ще й у тому, що вона одночасно є видом мистецтва, компонентом соціальної політики та механізмом впливу на формування громадської думки. Через систему образів, мовних засобів рекламні ідеї висвітлюють те, що хвилює суспільно-активних членів держави [2, с. 123].

За змістом автентична соціальна реклама являє собою цікаві, захопливі відео фрагменти або тексти, що привертають увагу яскравим відеорядом, лексичним забарвленням, які допомагають пізнати культуру іншомовних країн.

Практично всі тексти соціальної реклами є «креолізованими» [3, с. 135], тобто складаються з візуального образу і вербального посилення. Візуальна частина, як правило, ілюструє вербальну інформацію соціальної реклами, привносить образність в повідомлення, в результаті чого нерідко з'являються додаткові смисли, що викликають у адресата певні емоції.

В англomовній соціальній рекламі найчастіше використовуються такі лексично-стилістичні прийоми, як метафора, повтори, гра слів і рима. Організуючи роботу

з такими текстами, необхідно підкреслювати зв'язок між соціальними явищами та їх відображенням у мовних одиницях.

Спеціально підібрані вправи з використанням автентичної соціальної реклами сприяють не лише запам'ятовуванню та відтворенню лексики, а й формуванню соціокультурного простору студентів. Студенти мають можливість зіставити та порівняти різні явища соціально-проблемної сфери життя в Україні та за кордоном, що посилює їх відчуття сучасників і співгромадян єдиного світу, об'єднаного спільними цінностями, інтересами, проблемами та шляхами їх вирішення.

Особливістю використання рекламного автентичного матеріалу може бути формування міжкультурної компетентності на основі розвитку різних видів мовленнєвої діяльності. Зокрема, розвиток мовленнєвих навичок та набуття соціокультурних знань, порівняння видів стереотипів різних культур та ін.

Такі групи навчальних матеріалів можуть використовуватися як додатковий матеріал і не варто перенасичувати ними процес навчання.

Перспективним у подальшому є створення комплексу вправ з використанням автентичних рекламних текстів, що спрямовані на формування соціокультурної компетенції.

Література

1. Азимов Э. Г. Новый словарь методических терминов и понятий (теория и практика обучения языкам) / Э. Г. Азимов, А. Н. Щукин. – М. : Издательство ИКАР, 2009. – 448 с.
2. Бугайова О. І. Соціальна реклама як особливий жанр / О. І. Бугайова // Міжнародний вісник. – 2013. – № 1. – С. 123 – 127.
3. Науменко Е. Э. Композиционные и лексико-стилистические особенности англоязычной социальной

рекламы / Е. Э. Науменко // Филологические науки. Вопросы теории и практики. – Тамбов : Грамота, 2016. – № 1. – Ч. 2. – С. 134 – 139.

4. Гусак Т. Робота з автентичними навчальними текстами / Т. Гусак, Т. Гужва // Рідна школа. – 2004. – №3. – С. 64 – 65.

Волкова Т.О., студентка
Науковий керівник – Биндас О.М., к.п.н., доцент
ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», Старобільськ

ПЕРСПЕКТИВИ АКАДЕМІЧНОЇ МОБІЛЬНОСТІ ДЛЯ СТУДЕНТІВ УКРАЇНИ

В умовах сучасного світу одним з найактуальніших питань залишається процес модернізації освіти в усьому світі. І на рівні з поняттям «модернізація освіти» широко використовується поняття «академічна мобільність».

Під академічною мобільністю розуміють можливість упродовж періоду навчання провчитись один або більше семестрів в іншому вищому навчальному закладі своєї країни або за кордоном, де готують фахівців з цієї ж спеціальності із зарахуванням дисциплін (кредитів) та періодів навчання.

Натомість, міжнародну академічну мобільність розглядають як важливу складову розвитку загальноєвропейського ринку фахівців і кваліфікованих працівників. Роботодавці в багатьох країнах Європи при прийомі на роботу випускників ВНЗ все більше уваги звертають на досвід навчання, життя і роботи у країнах Європи, оскільки це свідчить про наявність та розвиток у кандидатів адаптивних можливостей, широти кругозору, навичок спілкування з представниками різних культур. Для усвідомлення і затвердження конкурентоспроможності своїх знань і умінь кожен студент або викладач повинен мати можливість хоча б короткий час навчатися і стажуватися за кордоном. Тому ВНЗ різних країн пропонують свої

послуги всім студентам, не обмежуючи себе національними кордонами. За даними ЮНЕСКО рівень міжнародної мобільності студентів зріс за останні 25 років на 300 %. На думку експертів, до 2025 року кількість студентів, які навчаються в іноземних закладах освіти, становитиме 4,9 мільйона. Мобільність студентів стимулюється різними державними та регіональними програмами [2, с. 104].

Останнім часом саме академічна студентська мобільність є пріоритетним напрямком при розробці стратегії сучасного розвитку вищої освіти багатьох країн, в тому числі й України.

В провадженні «академічної мобільності» можна виявити як перспективи так і проблеми, з якими зіштовхується Україна на своєму шляху.

Серед **перспектив** можна виокремити такі: *вільний доступ до більш якісних освітніх програм; сприяння досягненню студентами успіхів в обраній професії; поліпшення системи працевлаштування випускників університетів; підвищення статусу країни у сфері освіти; можливість набуття не тільки академічного, але й нового культурного досвіду.*

Не можна не погодитися з тим фактом, що академічна мобільність її учасників – це виключно важливий для особистого і професійного розвитку процес, оскільки кожен з них стикається з необхідністю вирішення життєвих ситуацій і одночасного аналізу їх з позиції власної і «чужої» культури. Це автоматично і найчастіше підсвідомо розвиває в них певні якості, про які ми вважаємо за потрібне згадати: *уміння вибирати шляхи взаємодії з навколишнім світом, здатність мислити в порівняльному аспекті; здатність до міжкультурної комунікації; здатність визнавати недостатність знання, тобто знання про нестачу знання, яке визначає мотивацію до навчання; здатність змінювати самосприйняття; здатність розглядати свою країну в кроскультурному аспекті та інше.*

Запровадження мобільності в Україні передбачає виконання таких головних завдань:

1) створення системи кваліфікаційних ступенів вищої освіти (дворівнева система «бакалавр-магістр»); 2) створення системи накопичення та переведення залікових одиниць або «кредитів», які даватимуть змогу продовжувати навчання в іншій країні; 3)

співробітництво в галузі управління якістю; 4) створення європейського стандарту вищої освіти; 5) мобільність студентів, викладачів, дослідників [3, с. 80].

Слід зазначити, що існує низка негативних факторів для розвитку процесу академічної мобільності, такі як недосконала законодавча база в галузі освіти, прийняті нові освітні реформи не враховують інтереси та потреби молоді, економічні характеристики країни (різниця між рівнем життя в Україні та країнах європейського союзу), якість та вартість навчання і проживання, доступність побутових послуг, відповідність до європейських освітніх стандартів тощо.

Щодо студентів-українців, то найбільш бажаними для навчання країнами, як і раніше, залишаються Польща, Німеччина, Росія, Канада, Італія, Чехія, США, Іспанія, Австрія, Франція та Угорщина [1].

Отже, підсумовуючи все вищесказане, можна зробити висновок, що академічна мобільність в Україні стає невід'ємною складовою сучасної освіти і зростатиме надалі. Ми вважаємо, що українську освіту не варто повністю змінювати, а лише порівняти з європейськими стандартами та визначити шляхи вдосконалення. Тобто вища освіта України повинна розглядати академічну мобільність як важливе завдання міжнародних інтересів і розробляти шляхи перетворення навчання за кордоном у невід'ємну складову вищої освіти.

Література

1. Аналітичний центр CEDOS. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.cedos.org.ua/uk/osvita>.
2. Бражник Е. И. Перспективы развития высшего образования в европейских странах и в России в контексте Болонского процесса // Философский век. Альманах. История университетского образования в России и международные традиции просвещения / Е. И. Бражник; отв. ред. Т. В. Артемьева, М. И. Микешин. – Спб, 2005. – Т. 2. – Вып. 29. – С. 100–113.
3. Гуляева Н. М. Мобільність викладачів і студентів: проблеми та орієнтири / М. Гуляева // Матеріали VI щорічної міжнародної конференції «Розбудова менеджмент-освіти в Україні»

Збірник матеріалів II Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції «Романо-германські мови в сучасному міжкультурному просторі»
(17–19 лютого 2005 року, м. Дніпропетровськ). – К. : Навч.-метод. центр «Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні», 2005. – С. 76–81.

Воробйова В.В., студентка
Науковий керівник – Биндас О.М., к.п.н., доцент
ДЗ «Луганський Національний університет
імені Тараса Шевченка», Старобільськ

ОСВІТНІ ПРОГРАМИ ОБМІНУ В КРАЇНАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Початок ХХІ століття характеризується в цілому не скороченням, а значним збільшенням кількості студентів, які отримали вищу освіту закордоном. У контексті реформування вищої освіти провідним аспектом запровадження положень Закону України «Про вищу освіту» в 2014 р. є реалізація міжнародних проектів шляхом активної участі навчальних закладів вищої освіти України в конкурсах та грантах міжнародних освітніх програм, які відкриті для українських студентів у багатьох країнах Європи.

Вважаємо, що аналіз пріоритетних напрямів освітніх програм, які відкриті для України та їх відповідність національним пріоритетам розвитку вищої освіти є досить актуальним. Також актуальність проблеми підтверджується необхідністю виконання положень Угоди про Асоціацію між Україною і Європейським Союзом та Стратегії реформ 2020 щодо забезпечення якості вищої освіти, конкурентоздатність і зрозумілість системи вищої освіти для міжнародної спільноти.

Проблеми модернізації вищої освіти України в рамках міжнародної співпраці досліджувалися українськими науковцями, зокрема В. Луговим, І. Сікорською, О. Козієвською, В. Токаревою, Н. Смолікевич та ін. [1; 12].

Інформація щодо пріоритетів міжнародних освітніх конкурсів представлена на веб-сайтах відповідних донорських

організацій, таких як Європейський Союз, Посольства держав-членів ЄС, Норвегії, Шведського Інституту, Уряди Канади, Сполучених Штатів Америки, Міжнародний фонд Відродження, Вишеградський фонд тощо.

Сьогодні Європейський Союз всіляко сприяє розвитку потенціалу вищих навчальних закладів у рамках освітніх і дослідницьких програм таких, як **Темпус**, **ЕразмусМундус**, **Еразмус+**, **Жан Моне**, **Рамкова програма і Горизонт 2020**. В рамках навчальних візитів студенти мають змогу пройти стажування, познайомитися з культурою інших країн, з методиками навчання в країнах-партнерах даних проєктів. Також учасники мають чудову нагоду познайомитися з передовими розробками навчально-методичних комплексів, попрацювати з сучасним відео-обладнанням для конференцій та вебінарів, застосувати різне програмне забезпечення для вивчення іноземних мов. Є можливість придбати сучасну літературу для студентів, підписатися на фахові видання бібліотеки [2].

Разом з розвитком грантових програм, стають вагомими освітні програми навчальних закладів Європи.

Спільна ступенева програма (*jointdegreeprogramme*) – „після завершення спільної ступеневої програми присуджується одна спільна кваліфікація як результат досягнення спільних програмних вимог, встановлених навчальними установами-партнерами”.

Подвоєна/групова ступенева програма (*double/multipldegreeprogramme*) – „після завершення подвоєної ступеневої програми присуджується дві окремі еквівалентні кваліфікації як результат досягнення спільних програмних вимог, встановлених двома навчальними установами-партнерами”. Групова ступенева програма по суті така ж, як і подвоєна ступенева програма, за винятком кількості присуджених кваліфікацій, а саме: „після завершення групової ступеневої програми присуджується три або більше окремих еквівалентних кваліфікацій”.

Комбінована/поєднана ступенева програма (*combineddegreeprogramme*) – „комбінована ступенева програма присуджує дві різні кваліфікації на підставі послідовного виконання вимог, встановлених навчальними установами-партнерами”.

Комбіновані ступеневі програми набувають популярності на міжнародному ринку освітніх послуг. В основному такі програми передбачають отримання двох послідовних ступенів (бакалавр/магістр або магістр/доктор), що присуджуються за умови успішного завершення навчальних програм, як це передбачено всіма навчальними установами-партнерами, розташованими в різних країнах [4, с. 14].

Варто зазначити, що програми обміну передбачають і практику вчителів. Фахівці мають змогу почерпнути передовий досвід, познайомитися з найсучаснішими методиками викладання та методичною літературою, а також порівняти структуру закордонних вищих навчальних закладів та організацію навчального процесу в цілому [3, с. 29].

Отже, сучасна освіта продовжує активно розвиватися та набувати нових рис. Вважаємо, що вищезгадані особливості глобалізації світового освітнього простору мають істотний вплив на інтернаціоналізацію вищої освіти. Адже кількість спільних міжнародних проєктів, зростання студентської та викладацької активності в умовах стрімкого розвитку світового освітнього простору є необхідними у наш час та сприяють розвитку гармонійно розвиненої нації.

Література

1. Кульчицька О. Міжнародна співпраця України з ЮНЕСКО у галузі освіти: досвід проблеми, пошуки рішень. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://library.udpu.org/library_files/poriv_ped_stydii/2012/2012_3_1_5.pdf.
2. Національний Еразмус+ офіс в Україні(проєкт ЄС– веб-портал). [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.erasmusplus.org.ua/>.
3. Долішній Б. Ринок освітніх послуг: основні тенденції та шляхи модернізації / Б. Долішній, В. Куценко // Україна: аспекти праці. – 2005. – № 8. – С. 28–34.
4. Knight J. Joint and Double Degree Programmes: Vexing Questions and Issues: Report / Jane Knight // The Observatory on Borderless Higher Education. – 2008. – P. 15.

Ладаміна А.С., студентка
Науковий керівник – Биндас О.М., к.п.н., доцент
ДЗ «Луганський національний університет імені
Тараса Шевченка», Старобільськ

ВИКОРИСТАННЯ ДІАЛЕКТІВ У СУЧАСНОМУ АНГЛОМОВНОМУ ПРОСТОРИ

Дослідження діалектів в історії різних мов надає значний матеріал не лише для досконалого аналізу витоків мови, її історичного минулого, але також дає можливість оцінити і зрозуміти своєрідність становлення та розвитку літературної норми, різноманітних соціальних та професійних мов. Дослідження діалектів та їх особливостей дозволяє вивчати становлення та розвиток значення слів.

Вивченню діалектів приділяли увагу багато вчених (В. Аракін, І.Іванова, Б.Льїш, Ю. Костюченко, Т.Расторгуєва та ін.). У їхніх роботах висвітлювалися питання особливостей діалектів англійської мови протягом XI - XV століття.

Проаналізувавши деякі наявні наукові дослідження ми виявили, що, не дивлячись на достатню вивченість різновидів сучасних діалектів англійської мови у Сполученому Королівстві Великобританії, тема залишається достатньо привабливою та пізнавальною для майбутнього лінгвіста, через те, що в даному питанні присутня велика кількість як лінгвокраїнознавчого, географічного так і історичного матеріалу.

Мета нашого дослідження полягає у тому, щоб вивчити характерні риси існуючих діалектів Сполученого Королівства Великобританії.

Більшості людей, які майже не контактують з проблемами мови, дана тема здаватиметься незрозумілою: всім відомо, що англійська мова вважається єдиною державною мовою Великобританії. Це правильно, та не все так просто. Великобританія не є однорідною державою.

Вона складається з Англії, Шотландії, Уельса та Північної Ірландії. Історичні умови цих князівств чи королівств відрізнялися. Завойовники англо-сакси принесли з півночі континентальної Європи свою мову у 5-6 століттях нашої ери і успішно запровадили її серед місцевого кельтського населення сучасної Англії, нижньої частини Шотландії, північної Ірландії та східного Уельсу [3, с. 23].

Сучасні діалекти можна розподілити на територіальні та соціальні. Спираючись на схему А. Елліса, сучасні територіальні англійські діалекти можна класифікувати наступним чином:

- *Північні діалекти;*
- *Середні діалекти;*
- *Східні діалекти;*
- *Західні діалекти;*
- *Південні діалекти* [1, с. 37].

Однією з основних особливостей сучасних англійських територіальних діалектів (як і діалектів інших мов) є їх консерватизм. Ті чи інші відхилення від літературного стандарту обумовлені в більшості своїй не еволюцією, а саме відсутністю еволюції: у діалектах зберігаються багато мовних явищ різних періодів історії мови, а також різного роду іншомовного нашарування – скандинавські, норманські та ін. Іншою особливістю сучасних англійських діалектів є їх варіантність на всіх мовних рівнях (фонетика, граматики і особливо лексика) [1, с. 41].

Щодо соціальних діалектів, то вони поділяються на:

1. Професійні діалекти:

-*жаргони*. Відзначають наступні різновиди англійської жаргону: а) «зворотний сленг»: наприклад, *yob* замість *boy*, б) «центральный сленг»: наприклад, *ilkem* замість *milk*; в) «примуючий сленг»: наприклад, *artful dodger* замість *lodger*; г) так званий «*medical Greek*»: наприклад, *douse-hog* замість *house-dog* [2, с. 211]. Характерними рисами жаргону є не лише спотворення існуючих слів мови, але й значна кількість запозичень, чий зовнішній

вигляд часто змінюється таким чином, що вони нічим не різняться від будь-яких лексем даної мови.

2. *Сленг*. Сленги вважаються свідомим, навмисним вживанням елементів загальнолітературного словника в розмовній мові в чисто стилістичних цілях: для створення ефекту новизни, незвичайності, відмінності від визнаних зразків, для передачі певного настрою мовця, для додання висловленню конкретності, жвавості, виразності, точності, а також, щоб уникнути штампів, кліше [2, с. 214]. Це можливо, за думкою дослідників, завдяки використанню таких стилістичних засобів, як метафора, синекдоха, метонімія, евфемізм, литота.

Отже, аналізуючи наведені вище приклади, можна зробити висновок, наскільки велика різниця між стандартною і діалектною вимовою, через це стає зрозумілим і те, що люди з різних місць однієї і тієї ж англійської країни, що володіють різними діалектами, можуть зовсім не розуміти один одного, хоча англійська мова для них є рідною.

Але виникає необхідність наголосити, що з часом територіальних діалектів нараховується все менше і менше, змішуючись між собою, вони все більше наближаються до літературного стандарту. Така ситуація відбувається через географічну мобільність, підвищення рівня освіти серед населення, відтік населення в крупні міста. Ось, наприклад, 50-60 років тому населення англійських країн користувалися десятками різних діалектів, у порівнянні з сьогоднішнім ці цифри значно зменшилися. Проте неможна говорити, що діалекти коли-небудь зовсім зникнуть. Вони продовжуватимуть існувати і розвиватися, тому їх вивчення вкрай важливе для всіх, хто говорить англійською мовою.

Література

1. Аракин В.Д. История английского языка: Учеб. пособие. – 2-е изд. – М.: ФИЗМАТЛИТ, 2003. – 272 с.

2. Расторгуєва Т.А., Історія англійської мови. М.: Айрис Пресс, 2003. – 536 с.

3. Смирницький А.І. Лекції з історії англійської мови. - М.: «Добросвет», 2000. – 156 с.

Майоренко В.І., студентка
Науковий керівник — Шаповалова Л.В., к.ф.н., доцент
ДЗ “Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка”, Старобільськ

ВІДОБРАЖЕННЯ МЕНТАЛЬНИХ РИС У ФРАНЦУЗЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМАХ

У сучасному світі, яким керує глобалізація майже немає кордонів. Люди вільно пересуваються територіями держав з різною метою. Опиняючись в іншій країні, ми потрапляємо у нове середовище і наша ментальність мусить стикатися з іншою, намагаючись знайти при цьому найбільш відповідні точки дотику. Раптове зростання наукових та економічних контактів країн і їх народів призводить до порушення соціально-культурних тем. Є очевидним, що проблеми мови, культури і національного характеру потрібно ставити в основу. У праях Потебні О.О. простежуємо думку, що мова “мотивована характером народу” [1, с. 32]. Мова є дзеркалом ментальності народу [2, с. 38], а особливо тісно пов’язані із душевним складом фразеологізми, які живуть у мові, не змінюючись віками. Відомо, що саме фразеологія найбільш яскраво відображає мовну картину світу носіїв, а фразеологічні одиниці частіше за все містять інформацію про національно-специфічні особливості сприйняття навколишнього світу, оскільки оціночно-емоційне світосприйняття є невід’ємною частиною національного характеру.

Тому **актуальність** теми зумовлена потребою у дослідженні ментальності французького народу задля кращого розуміння французького національного характеру. Також це дасть

зможу подивитися на питання французької ментальності під мовним аспектом.

Метою дослідження було розглянути значення та історію виникнення французьких фразеологізмів, класифікувати їх за темами та виділити найбільш поширені компоненти і проаналізувати їх як складові французької ментальності.

Шляхом вибірки проаналізовано 1001 фразеологізм. Ми класифікували стійкі словосполучення за декількома критеріями: явище, дія, дійова особа аби подивитися який концепт найбільш цікавить французів. Аналіз показав, що велика частина французьких фразеологізмів містить анімалістичний компонент (наприклад, “Vendre chat en poche” - продавати kota у мішку [3, с. 249] при чому значна кількість таких фразеологізмів містить зооніми для надання негативного значення стійкому словосполученню (наприклад, Avaler des cauleuvres - ковтати змії [3, с. 348] (мовчки переносити образи)). Концептуалізація тваринного світу в межах фразеологічної системи мови ґрунтується насамперед на засадах співвіднесення стереотипів тваринного світу та світу людини. Також бачимо неповторну французьку кухню, яка, безперечно, знаходить відображення у засобах мови як одна із основних реалій французького життя. Особливе місце у національних традиціях французів займає вино, що відбилося у фразеології, доволі часто використовуванім, концептом “vin” (наприклад, Vin de lion - як вип’є, лізе битися (досл. “левове вино”)), але більшість фразеологізмів з таким концептом спрямовані на характеристику і опис вина, що говорить про особливе схильне ставлення нації до цього продукту, але при цьому не дає достатньо підстав вважати французьку націю легковажними гуляками. Багато фразеологізмів, які містять у собі опис певної дії передають рішучість, готовність долати труднощі і йти до перемоги, долаючи всі перешкоди (наприклад, Faire avancer le schmilblick – продвигати свою справу [3, с. 1010]). Із фразеологізмів помітно, що французи схильні бачити життя з усіма його труднощами і випробуваннями, простежується відсутність ілюзорності і великих надій на безтурботне життя (наприклад, Il y a anguille sous roche – тут щось нечисто [3, с. 47]; S'en tourner en eau de boudin – потерпіти нещастя [3, с. 151]). Фразеологізми, які мають посилення на інші народи або культури інших націй додають штрих до французького характеру і їхнього сприйняття себе у світі, як особливої нації. Такі фразеологізми у своїй переважній більшості мають негативну оцінку і використовуються на позначення неприємностей (наприклад, Aller se faire voir chez les Grecs – наскандалити і бути виведеним із ганьбою; Une querelle d'Allemand – пуста сварка). Але останнє є скоріше підставою для сприйняття французького

народу як задоволеного собою і зосередженого на собі [4, с. 3] проте аж ніяк не може говорити про сформовану у ментальності неприязнь щодо інших націй.

Отже, поданий матеріал підтверджує думку, щодо наявності рис народної ментальності у таких мовних формах як фразеологізми і розкриває лише деякі найбільш яскраво виражені у проаналізованих стійких словосполученнях риси французького народного характеру. Французька фразеологія дуже багата із багатовіковою історією і її більш ширший і досконалий аналіз дасть змогу краще розкрити і зрозуміти ментальність французької нації і пролити світло на вічні питання культури, мови і єднання народів.

Література

1. Потебня А. А. Мысль и язык. — Киев: СИНТО, 1993. — 157 с.
2. Тер-Мінасова С.Г. Мова і міжкультурна комунікація. — М.: Слово, 2000. — 146 с.
3. Georges Planelles LES 1001 EXPRESSIONS PRÉFÉRÉES DES FRANÇAIS. — Paris: Les Éditions de l'Opportun. — 1182с.
4. Ник Япц, Мишель Сиретт Эти странные французы. — М.: Эгмонт РоссияЛтд, 1999. — 34 с.

Русакова О. О., магістрант
Науковий керівник – Цвет Л.Я., к. філол. н., доцент
Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського,
Київ

ДО ПИТАННЯ ПРО СПЕЦИФІКУ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ВАРІАНТУ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Актуальність дослідження обумовлена відсутністю цілісного і системного висвітлення проблеми варіантів англійської мови. Область дослідження: контактна варіантологія англійської мови в тій її частині, яка розкриває специфіку європейського варіанту англійської мови. У відомій нам літературі не повністю вирішується питання про статус європейського варіанту.

Метою дослідження є обґрунтування критеріїв статусу англійської як другої мови, та встановлення тенденції її нормалізації та кодифікації в англійському європейському континуумі.

Проблематика дослідження полягає у визначенні типології європейського варіанту англійської мови та місце українського варіанту в регіональній європейській англійській мові. Досліджуючи це питання, використовується зіставно-типологічний метод, а саме досліджуються структури варіантів англійської мови, які порівнюються між собою з метою виявлення їх специфіки.

Глобалізація в усіх сферах життя так чи інакше впливає і на мову. Функціонування англійської як другої мови в певних регіонах, призводить до виникнення в ній нових сталих характерних особливостей, які можуть вживатися місцевим соціумом. Оскільки Україна є частиною Європи, український варіант англійської мови є компонентом європейського регіонального варіанту.

Англійська мова набула міжнародного статусу, лінґва франка, через використання її в якості академічної, громадсько-політичної чи побутової комунікації у крос-культурному просторі. Як вважає дослідниця Дж. Дженкінс, попри широке визнання ролі англійської мови як міжнародної лінґва франка, майже однаково широко існує протистояння формам лінґва франка. З урахуванням соціолінгвістичного факту, що мову формують її користувачі, при викладанні англійської мови не її носіям, було б доречно відійти від зосередженості на здобутті варіанту англійської мови як рідної. Проте ця пропозиція стикається із сильним опором з багатьох сторін і особливо це стосується акценту. [2, с. 10]

Науковець Н. Пожидаєва стверджує, що соціолінгвістичний термін «лінґва франка» характеризує англійську мову як універсальну і вирізняється від визначення «англійська лінґва франка», що вживається саме на території Європи. Особливість дослідження англійської мови як «лінґва франка» зумовлена тим, що вона слугує засобом комунікації між індивідуумами, які не є представниками однієї національної культури чи спільної мовної групи. [1, с. 222]

Наше дослідження ґрунтується на гіпотезі що в Україні складається свій національний варіант англійської мови і для цього дослідження припускається необхідним розглянути шляхи розвитку

українського варіанту англійської мови на лексико-семантичному рівні, оскільки англійська лексика всюди проникає в українську мову, як наприклад: маркетинг, імідж, імідж-мейкер, спонсор, трафік, лобіювати, брифінг, укенд, шейпінг, мікрочіп тощо.

Література

1. Пожидаєва Н. Англійська лінгва франка як мова спілкування в європейському адміністративному дискурсі / Пожидаєва Надія // Лінгвістичні студії. –2011. – № 23. – С. 221–225.

2. Jenkins J. (Un)pleasant? (In)correct? (Un)intelligible? ELF Speakers' Perceptions of Their Accents / Jennifer Jenkins // English as a Lingua Franca: Studies and Findings / by A. Mauranen and E. Ranta. – Cambridge Scholars Publishing, 2009. – P. 10–36.

Телитченко М.В., магістрант
Науковий керівник – Кіресенко К.В., к. філол. н., доцент
ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка», Старобільськ

ВИХОВАННЯ ТОЛЕРАНТНОЇ ОСОБИСТОСТІ СТУДЕНТА НА УРОКАХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Проблема толерантності у сучасному суспільстві є однією з найактуальніших. Це пов'язано з тим, що нині глобалізаційні процеси, активний розвиток інформаційних технологій зумовили зростаючу потребу у міжкультурному спілкуванні. Для здійснення успішного міжкультурного спілкування важливим є формування толерантного відношення у студентів на уроках іноземних мов до чужої культури країни, мова якої вивчається.

При цьому одного лише вивчення іноземної мови для того, щоб здійснювати ефективне спілкування з представниками інших народів, недостатньо. Умовами, які дозволять навчити ефективному міжкультурному спілкуванню студентів на уроках іноземної мови є вивчення культури у поєднанні з мовою певної країни, а також інтегроване вивчення рідної і іноземної мови і культури.

Питання співвивчення мови і культури досліджується вченими у рамках лінгвокраїнознавчого (Є. М. Верещагін, В. Г. Костомаров), соціокультурного (О. А. Денисенко, К. Ю. Колесіна, С. Ю. Ніколаєва, В. В. Сафонова, П. В. Сисоєв, С. А. Строкова) та міжкультурного підходів (В. В. Сафонова, С. Г. Тер-Мінасова, В. П. Фурманова, М. Brandt, L. Bredella M. Vygam, J. Roche, St. Müller). В основі з кожного з цих підходів лежить формування вмінь та навичків міжкультурного спілкування у студентів на уроках іноземних мов.

Важливість виховання толерантної особистості студента як необхідної умови його адаптації до полікультурного середовища підкреслюють В. В. Сафонова, П. В. Сисоєв. Вони наголошують на тому, що завдяки вивченню іноземної мови відбувається вторинна соціалізація особистості тих, хто навчається [1, с. 101; 2, с. 176].

Завдяки толерантному відношенню можливий ефективний міжкультурний діалог, оскільки бути толерантним означає враховувати культурні особливості іншого народу, поважати його національну історію, адекватно здійснювати свою комунікативну діяльність відповідно до притаманних поведінкових установок даного народу.

Беручи до уваги формування толерантної особистості на уроках іноземної мови, слід вказати на такий вид толерантності як соціокультурна толерантність. Д. В. Зинов'єв дає наступне визначення поняттю «соціокультурна толерантність»: «Соціокультурна толерантність – це моральна якість людини, яка характеризує терпиме ставлення до інших людей, незалежно від їхньої етнічної, національної або культурної належності, терпиме ставлення до іншого роду поглядів, звичок; необхідна стосовно особливостей різноманітних культурних груп чи до їх представників» [3].

На думку Л. А. Завірюхи, формування засад толерантної особистості може здійснюватися на таких передумовах:

- самопізнання та пізнання іншого, рефлексія;
- самооцінка власного інтелекту, взаємин з іншими;
- базові знання труднощів, бар'єрів у спілкуванні [4, с. 78].

На нашу думку, без врахування цих передумов неможливо виховати якості толерантної особистості студента, а самим

студентам навчитись розуміти специфіку іншого народу, об'єктивно порівнювати рідну культуру і мову з іноземною, знаходити ефективні рішення щодо подолання міжкультурного нерозуміння та конфліктів.

Ми погоджуємося з думкою С. О. Шехавцової про те, що для успішної міжкультурної комунікації студентам необхідно не тільки мати «знання конкретних правил поведінки, готового алгоритму дій і простого відтворення такої поведінки із представниками іншої мови та культури, а здатності правильно дати оцінку ситуації, спроектувати свої дії та поведінку стосовно певної ситуації, для подальшого взаємопорозуміння зі співбесідником, при цьому використовуючи соціокультурний особистісний досвід» [5, с. 17].

Таким чином, набуття такого досвіду можливе тільки за відповідних умов формування засад толерантної особистості. Отже, ми робимо висновок про те, що виховання толерантної особистості студента на уроках іноземної мови досягається завдяки інтегрованому вивченню культури і мови іншої країни, а також вивченню рідної культури і мови разом з іноземною. Використання таких підходів до вивчення іноземної мови дають змогу студентів отримати цілісне уявлення про соціокультурну ситуацію країни, мова якої вивчається. При цьому саме вміння поводити себе толерантно є стримуючим фактором конфліктних ситуацій. Таким чином, за допомогою співвивчення мови і культури іншої країни студент вчиться об'єктивно розрізняти спільні та відмінні риси між рідною та іноземною мовою та культурою, вчасно вбачати та тлумачити міжкультурні неспівпадиння між ними. Завдяки співвивченню рідної і іноземної мови та культури у студента виховується повага до своєї культури, формується національно-патріотична свідомість та толерантне ставлення до національно-культурної специфіки та мови іншої країни. Відчуття цінності власної культури і мови дозволяє студентам у майбутньому ефективно спілкуватися у полікультурному середовищі, запобігати конфліктів та шукати ефективні шляхи їх вирішення, спираючись на набутий соціокультурний досвід.

Література

1. Сысоев П. В. Языковое поликультурное образование в XXI веке / П. В. Сысоев // Язык и культура. – 2009. – № 2 (6). – С. 96 – 110.
2. Сафонова В. В. Культуроведение и социология в языковой педагогике / В. В. Сафонова. – Воронеж : Истоки, 1992. – 430 с.
3. Зиновьев Д. В. Социокультурная толерантность – ее сущностные характеристики / Д. В. Зиновьев // Парадигма. – 1998. – № 1. – Режим доступу до статті : <http://res.krasu.ru/paradigma/1/11.htm>
4. Завірюха Л. А. Оволодіння засадами толерантності у студентському середовищі / Л. А. Завірюха // Педагогіка толерантності. – 2003. – № 2. – С. 76 – 87.
5. Шехавцова С. О. Міжкультурна комунікація як соціально-педагогічна умова формування соціокультурної толерантності у майбутніх вчителів іноземних мов / С. О. Шехавцова // Вісн. Житомир. держ. ун-ту імені Івана Франка. – 2007. – № 36. – С. 16 – 20.

Онипченко О. І., магістрант
Науковий керівник – Кокнова Т. А, к. пед. н., доцент
ДЗ «Луганський національний університет
Імені Тараса Шевченка», Старобільськ

ІНТЕРВ'Ю ЯК ІНТЕРАКТИВНИЙ МОВНИЙ ЖАНР У СФЕРІ МАСОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Актуальність. Як показали останні лінгвістичні дослідження, серед вчених зріс попит до різноманітних жанрів масмедіа. Інтерв'ю розрізняють і як метод одержання інформації і як жанр. Дослідження сучасного журналістського інтерв'ю засноване на теорії міжособистісного спілкування, у рамках якого розглядаються проблеми людської комунікації і їх успішних стратегій. Як сфера масової комунікації сфера функціонування

журналістського інтерв'ю, виділяє його у особливий вид інтеракції серед аналогічних різновидів цієї комунікативної події.

Серед багатьох визначень поняття «інтерв'ю», зупинимось на визначенні його як цілісного акті комунікації у вигляді діалогічного спілкування між журналістом та респондентом під час отримання необхідної інформації, думок, поглядів, що мають суспільний інтерес.

В сучасній англомовній пресі тексти-інтерв'ю, що ґрунтується на безпосередній взаємодії його учасників (face-to-face discourse type) вивчали: Н. Ананьєва, Н. Архіпов, М. Лукіна, Р. Мальцевич, В. Пельт, Т. Шумиліна тощо.

Мета нашого дослідження – показати інтерв'ю як форму міжособистісного спілкування, джерело первинної інформації, його види, класифікації та визначення причин популярності цього жанру.

Різноманітні жанри інтерв'ю, як форма міжособистісного спілкування, залишаються у журналістиці джерелом первинної інформації через свою мобільність, конкретність та оперативність. Ознакою сьогодення є занадто швидкий потік інформації, який одержують люди, тому сучасна журналістика спрямовується на передачу інформації, фактів читачам, телеглядачам, ніж на глибокий їх аналіз. Через це усе більшою популярністю в мас-медіа користується саме жанр інтерв'ю як джерело нової інформації споживачам.

Виділимо причин, що обумовлюють популярність жанру інтерв'ю:

– завжди була проблема вірогідності інформації, через що зростає відповідальність журналіста у точності цитування думки того в кого беруть інтерв'ю;

– швидкоплинність часу вимагає якнайшвидшого реагування на різноманітні події, у зв'язку з чим корисна така якість, що притаманна інтерв'ю як оперативність;

– ознака сьогодення в тому, що віртуальне спілкування заміщує міжособистісне, а ЗМІ заміщують співрозмовника, отже інтерв'ю в цьому випадку виступає посередником між споживачем інформації та тим хто дає інтерв'ю;

– інтерв'ю одночасно виступає як інформаційний жанр та аналіз (наприклад, беручи інтерв'ю в учасників і очевидців

надзвичайних подій, журналіст додає власні спостереження через опис манери промови учасника подій, а також коментарями фахівця для одержання повноцінного різнобічного повідомлення в найкоротшій термін.

Надамо класифікацію інтерв'ю залежно від ознак, які можуть бути покладені в її основу: інтерв'ю-монолог, інтерв'ю-повідомлення, інтерв'ю-замальовка, інтерв'ю-думка [2, с.427]. Друга класифікація – класифікація по формі організації інтерв'ю: прес-конференції, вихід до преси, брифінги, круглий стіл, інтерв'ю по телефону, інтерв'ю за допомогою різних служб Інтернету [3, с.20-28]. Третій вид класифікації – це мета конкретного типу інтерв'ю: а) інформаційне інтерв'ю (мета – повідомлення новини); б) оперативне інтерв'ю (більш стислий різновид інформаційного інтерв'ю); в) бліцопитування, або опитування на вулиці (мета – збір різних думок по якому-небудь конкретному питанню); г) інтерв'ю-розслідування (мета – глибоке вивчення якої-небудь події або проблеми); д) інтерв'ю-портрет, або персональне інтерв'ю (мета – розкриття особистості, яка виявила себе в якій-небудь сфері суспільного життя); е) креативне інтерв'ю (ціль – імітація бесіди, у якій журналіст виступає на рівні зі своїм співрозмовником у процесі спільної творчості) [2, с.16-17].

Інтерв'ю класифікують за такими критеріями: а) за кількістю співрозмовників: інтерв'ю-монолог, інтерв'ю-діалог, інтерв'ю-полілог; б) за характером організації: опитування, анкета, прес-конференція; за типом матеріалу: інформаційні, особистісні; в) за характером, тематикою бесіди: політика, подія; за характером спілкування: безпосереднє спілкування (обличчя до обличчя), опосередковане спілкування (по телефону) і через Інтернет.

Отже, різноманітні підходи до визначення типів інтерв'ю, вказує, що цей жанр є особливим чином організованим типом тексту, який призначено для виявлення точки зору співрозмовника щодо певного питання або події.

Висновки. В сучасному мас-медійному просторі спостерігається попит на інтерв'ю як різновид інформаційного жанру з метою отримання певної інформації, що представляє суспільний інтерес, як джерело нової інформації, що відрізняється мобільністю, оперативністю.

Можливість зіткнення протилежних точок зору, думок, уявлень в інтерв'ю пояснює особливу популярність цього типу інтеракції в масовій комунікації, а також пояснює популярність інтерв'ю через миттєве реагування на різноманітні події (оперативність), переважання віртуального спілкування, можливість додавання власних спостережень журналістів та учасників надзвичайних подій.

Література

1. Ильченко С. Н. Интервью в журналистском творчестве : [учеб. пособие] / С. Н. Ильченко. – СПб. : СПбГУ, 2003. – 93 с.
2. Голанова Е. И. Устный публицистический диалог: жанр интервью // Русский язык конца XX столетия. – М., 1996. – С. 427-453.
3. Лукина М. Технология интервью: учеб. пособие для вузов. – М.: Аспект Пресс. – 2003. – 191 с.
4. Пельт В. Д. Дифференциация жанров газетной публицистики : [учеб.-метод. пособие для студентов фак. и отделений журналистики гос. ун-тов] / В. Д. Пельт. – М. : Изд-во МГУ, 1984. – 48 с.

Овчарова Л.А., магістрант
Науковий керівник – Кокнова Т.А., к. пед. н., доцент
ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка», Старобільськ

МОВА, ГЕНДЕР ТА МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ

В останні десятиліття у мовознавстві відзначається бурхливе зростання інтересу до лінгвістичної складової гендерних досліджень: проводяться наукові семінари та конференції, з'являються періодичні видання, збільшується кількість дисертаційних досліджень.

Проблемою гендеру займалися такі дослідники, як Дж.Корбет, С. МакКоннел-Джинет, А. Лівія, Д. Танен, Дж. Вуд, Л. Чемберлен, А. Пауелз, С. Ромен та багато інших. Тож мета статті – дослідити гендерні аспекти мови та комунікації.

Як стверджують багато дослідників, «постсучасність» – це час знаку. Вчені-постмодерністи увійшли в другу половину ХХ століття потужною критикою сучасної фундаменталістської епістемології, викриваючи випадковий, умовний і історично обумовлений характер того, що розглядалося в головному напрямку культури як необхідна універсальна і позаісторична істина. Світова наукова думка визнає сьогодні значну стурбованість проблемами знака і, перш за все, мови [1].

Надаючи величезне значення центральному положенню мови (знаку, сигніфікації, символу), постмодерністи і зараз акцентують свою увагу на підставах і методах пояснення і інтегруванні людського досвіду, привносячи нові теми в сучасну філософію мови, що стосуються, перш за все, відношення мови до світу і сутності значення. Так, одним з головних питань гендерних досліджень у філософії мови є можливість самого існування феміністської лінгвістики.

Чи існує деяка жіноча мова, що руйнує семантику і синтаксис, які історично пов'язані з підлеглим становищем жінки? Піднімаючи подібні питання, такі філософи постмодерністи, як Л.Ірігаре, Е. Сікс, М. Віттіг пропонували порушити жорсткий символічний порядок, який підтримує чоловіче домінування, і звільнити місце для жінок [2]. Розробляючи теорію Ж.Лакана про мовний характер людської свідомості і несвідомого, «структурованого, як мова», Л.Ірігаре заявляє, що сам конструкт автономного суб'єкта – це маскулінна культурна прерогатива, з якої жінка виключена. Тому для Ірігаре немає сенсу посилатися на жінок як суб'єкт, оскільки це конструкт суб'єкта, який робить необхідними відносини ієрархії виключення і домінування.

Слід зауважити, що дискурсивність вбачається в багатьох працях феміністських критиків, які нерідко вживають поняття «дискурс» як близьке за значенням до поняття «стиль». Звідси використання в сучасній науці таких термінів, як, наприклад, гендерний дискурс, феміністський дискурс або широко вживається

в феміністської критики термін «Genderlect» – свого роду гендерне «нарікання», що стало предметом пильної уваги не тільки в гендерних дослідженнях, лінгвістиці, але і в теорії комунікацій (М.Віттіг, Т. де Лауретіс, Л. Теллер, М. Фрай, А.Най, Д. Спендер, Д. Таннен та ін.). Ця тема була настільки гострою в кінці ХХ століття, що її не обійшла увагою і популярна література, що має, як відомо, досить міцні зв'язки з масовою свідомістю. Так, психолог Дж.Грей у своєму бестселері «Чоловік з Марса, жінка з Венери» доводить, що чоловік і жінка не тільки по-різному чують один одного, але також по-різному думають, відчувають, сприймають і оцінюють один одного. Вчені, в цілому, починають досліджувати спілкування між чоловіком і жінкою в термінах міжкультурної комунікації (С.Бем, Д.Таннен, ін.). В академічних дослідженнях обґрунтовується теорія про те, що нерозуміння як проблема комунікації між чоловіками і жінками полягає в тому, що вони, використовуючи одні й ті ж слова і форми, вкладають в них різний зміст. Наприклад, Р. Лакофф в своїй роботі «Мова і місце жінки» представляє вражаючу кількість прикладів гендерної асиметрії в мові, кращим поясненням яких, на думку дослідниці, є домінуюче становище однієї із статей у культурі [3].

Досліджуючи спілкування дітей в процесі гри, вчені дійшли висновку, що дівчатка вчаться за допомогою слів створювати і підтримувати відносини близькості і рівності, критикувати інших в прийнятній формі, тонко і точно інтерпретувати мову інших дівчаток. Хлопчики ж вчаться стверджувати позицію переваги, залучати та утримувати увагу аудиторії, захищати свої права, коли говорить інший. На думку дослідників, гендерна сегрегація в дитинстві призводить до вироблення у чоловіків і жінок різних моделей спілкування, що потенційно загрожує взаємним нерозумінням, оскільки кожен з комунікантів виходить зі своїх очікувань. Подібну думку наводить Д.Таннен, яка описує відмінності між комунікативними стилями чоловіків і жінок в термінах бінарних опозицій: *sympathy – problem – solving; rapport – report; listening – lecturing; private – public; connection – status; supportive – oppositional; intimacy – independence* і т.д. [4].

На великому фактичному матеріалі доводиться, що немає фундаментальних вроджених відмінностей в психологічних

особливостях чоловіків і жінок, що було надзвичайно важливо, оскільки в боротьбі за чоловіче домінування головні «козири» завжди діставалися з «колоди» біологічного детермінізму [5]. Але все ж таки хотілося б підкреслити: однозначних доказів – теоретичних або експериментальних – різної функціональності півкуль мозку або різної когнітивної діяльності чоловіків і жінок на даний момент немає.

Вчені акцентують увагу на тому, що гендер – це сфера думок, почуттів, фантазій, які мають культурну конотацію і інтерпретуються як родова сутність людини. Культурні коди містять в собі основні параметри ціннісного сприйняття чоловічого і жіночого, що свідчить про необхідність подальших досліджень особливостей функціонування гендерних категорій в літературі і мові. Наука не може посылатися на «даний» гендер без того, щоб спочатку вивчити, як і ким цей гендер був «даний», за допомогою чого він був сформований.

Необхідно при цьому відповісти на питання, чи має даний гендер «свою історію», як він репрезентований в мові, літературі, в цілому, культурі, як «Genderlect», що вводиться різними дискурсами, впливає на формування інтелігібільних гендерних «Я», і, в цілому, як лінгвістичні «умовності» конституюють ідентичність.

Отже, у ході дослідження було встановлено, що гендерні теорії лінгвістики і комунікації народжувалися в умовах загостреної уваги дослідників до вивчення масової свідомості, з одного боку, і, з іншого, – загального відходу філософської думки від біологічної зумовленості чоловічого і жіночого. У цьому, як видається, – перспектива подальших досліджень гендеру в лінгвістиці, оскільки гендер – це лінгвістичний індекс політичної опозиції між статями.

Література

1. Hutcheon L. A Poetics of Postmodernism. History, Theory, Fiction. – New York and London : Routledge, 2012. – 268 p.
2. Irigaray L. This sex which is not one // New French Feminism – Brighton: Harvester, 2015. – P.245-264.
3. Lakoff R. Language and Woman`s Place//Language in Society. – 2013. – P.45-80.

4. Tannen D. You just don't understand. – Ballantine Books, 2011. – №2. – 336 p.

5. Бем С. Линзы гендера. Трансформация взглядов на проблему неравенства полов. – М.: РОССПЭН, 2014. – 329с.

Склярова А. О., магістрант
Науковий керівник – Кокнова Т.А., к. пед. н., доцент
ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка», Старобільськ

ПОЛІТИЧНИЙ ДИСКУРС У КОНТЕКСТІ СУЧАСНОЇ ЛІНГВІСТИКИ

Політичний дискурс, сучасного будучи невід'ємною визначають частиною життя Ільїн суспільства, найповніше вбирає та Фуко відображає багатство поняття мовних тенденцій, є вбирає відкритою зоною Лакофлінгвістичних досліджень, корелятивні саме тому ван його вивченню складається та аналізу найповніше присвячено багато наукових розвідок як закордонних спеціалістів (Е.Бенвеніст, Р. Водак, Ю. Габермас, М. Гайдегер, Д. Грейбер, Т. ван Дейк, Дж. Лакофф, Д. Мак-Кеуїл, А. Маколкін, Я. Торфінг, Н. Ферклоу, Дж. Фіске), так і вітчизняних вчених-лінгвістів (В. Аміров, С. Андрусів, А. Баранов, Є. Бистрицький, О. Білий, В. Вовк, Т.Гундарова, В. Дем'янков, Т. Добросклонська, М. Ільїн, В. Карасик, А.Клепиков, Н. Костенко, С. Павличко та інші).

Що становить собою поняття «дискурс»? У перекладі з англійської «discourse» означає «мова», «бесіда», «промова», «діалогічна мова» тощо. Але життя терміну «дискурс» дав З. Харрис, котрий упроваджує дистрибутивний метод, на основі якого розглядає дискурс як «певну надфразну єдність у контексті інших одиниць». На сьогодні не існує єдиного підходу до визначення поняття «дискурс».

Політичний дискурс є феноменом, який можна розглядати як мінімум в трьох аспектах: філологічному, як і будь-який інший текст; соціопсихолінгвістичному – при оцінюванні досягнення прихованих чи чітко виражених цілей мовця; індивідуально-

герменевтичному – при виявленні особистісних смислів автора та/чи інтерпретатора дискурсу в певних умовах. Окрім цього, з культурологічної точки зору, політичний дискурс виявляється найважливішим соціальним ідентифікатором та ретранслятором суспільних цінностей [6, с.112]. Тому зрозуміло, що дослідження політичного дискурсу є перетином різних дисциплін і пов'язано з аналізом форми, завдань та змісту дискурсу, що вживається в певних («політичних») ситуаціях [14, с. 58]. Концепти політичного простору утворюються не з особистого досвіду індивідуумів, а з інформації ЗМІ.

До найважливіших характеристик дискурсу в його сучасному розумінні можна віднести такі: дискурс являє собою складне комунікативне явище, що містить у собі і соціальний контекст, який дає уявлення як про учасників комунікації (їхні характеристики), так і про процеси виробництва і сприйняття повідомлень [7, с. 89]; дискурс відображає суб'єктивну психологію людини, і отже, він не може бути відчужений від того, хто говорить [3, с.42]; за самою своєю суттю дискурс – явище когнітивне, тобто таке, що має справу з передачею знань, з оперуванням знаннями особливого роду і, головне, зі створенням нових знань [9, с.25]; дискурс – це «зв'язаний текст у сукупності» зв'язаний текст у сукупності з екстралінгвістичними, прагматичними й іншими факторами; текст, взятий у подійєвому аспекті; мовлення, розглянуте як цілеспрямована соціальна дія, як компонент, що бере участь у взаємодії людей і в механізмах їхньої свідомості (когнітивних процесах)» [2, с. 137].

Найбільш живими сучасній лінгвістиці є чотири визначення поняття «дискурс». У першому визначенні дискурс розглядається як текст, висловлення, занурені в певну соціокультурну ситуацію [12, с.36]. Вважається, що першим це визначення запропонував З. Харріс у 1952 році. Він вважав, що дискурс виступає в якості надфразової одиниці в контексті інших одиниць, таких як фрази та послідовність фраз, і яка пов'язана з певною комунікативною ситуацією [4, с. 78]. Друге визначення дискурсу є похідним від першого. Воно додає до складу дискурсу такі аспекти як екстралінгвістичні соціальні фактори, когнітивні складники, що передують дискурсу та є результатом

комунікативного акту [8, с. 203]. Основними рисами дискурсу в світлі другого визначення є контекстуальність, особистісні характеристики, процесуальність, ситуативність, замкнутість [15, с. 194]. Третє визначення ототожнює дискурс з усним мовленням [12, с. 38]. Четверте визначення розглядає дискурс як комунікативно-прагматичний зразок мовленнєвої поведінки, що реалізується в певній соціальній сфері, і характеризується певним набором змінних складових, а саме, соціальних норм, відносин, соціальних ролей, конвенцій, показників інтерактивності [16, с. 256]. Якщо узагальнити вищенаведені визначення, дискурс можна визначити як своєрідний текст чи його парадигму, побудований на міркуваннях, що складається з послідовного ряду логічних мовних ланок, усних або письмових, діалогічних або монологічних, різножанрової категорії, у якому є корелятивні зв'язки лінгвістичного або екстралінгвістичного змісту, і як наслідок, логічність і змістовність структурної будови, здатної реалізувати прагматику аргументації, полеміки та наукової доказовості [11, с.84].

Поширені тлумачення суті політичного дискурсу базуються на теоретичних засадах центрального поняття «дискурс», зокрема: «політичний дискурс – це комплекс мовленнєвих структур у певному лінгвістичному контексті – контексті політичної діяльності, політичних поглядів і переконань разом з її негативними проявами» (Є. Опаріна) [10, с.20]; «політичний дискурс – це будь-які мовленнєві утворення, суб'єкт, адресат або зміст яких корелює зі сферою політики» (Е. Шегайл) [13, с.23]; «політичний дискурс – це також сукупність дискурсивних практик, що ідентифікують учасників політичної комунікації або формують її конкретну тематику» (А. Баранов) [5, с.246]; «політичний дискурс може бути визначений як сукупність усіх мовленнєвих актів у політичних дискусіях, а також правил публічної політики, які оформилися відповідно до існуючих традицій і отримали перевірку досвідом» (А. Баранов) [4, с. 6].

Узагальнюючи вищенаведені тлумачення терміну «політичний дискурс», ми розуміємо під цим терміном складний соціопсихолінгвістичний комплекс мовленнєвих дій, який включає лінгвістичні та екстралінгвістичні складові комунікації, і який

спрямований на досягнення певної комунікативно-прагматичної мети.

Головним наміром політичного дискурсу виявляється потреба, по-перше, висловити своє бачення світу, та, по-друге, переконати адресатів в тому, що бачення мовця є єдиним правильним, тобто, змусити адресатів повірити мовцю. Лінгвісти, які досліджували політичну риторику, неодноразово наголошували на тому, що мовець найчастіше оперує подіями майбутнього, тому вибір мовних засобів відіграє важливу роль.

В ході історичного розвитку мова розглядається як «найважливіший чинник для встановлення політичного придушення, економічної та соціальної дискримінації». Мова використовується з метою інформування людей про політичні проблеми і для переконання в необхідності взяти участь у діях, пов'язаних з даними проблемами [2, с. 29]. Мова необхідна для того, щоб переконати, дати необхідну інформацію, пропагувати ідеї політичних інститутів. Основне призначення мови у політичному дискурсі - встановити зв'язок між владою та електоратом. Саме тому будь-який політичний режим не може обійтися без комунікації.

Метою політичного дискурсу є спонукання до «політично правильних» дій або оцінок. В. Дем'янков стверджує, що політичний дискурс – «своєрідна театралізована агресія» [1, с. 36].

Політичний дискурс спрямований на переконання, спонукання до дії слухачів, і в певній мірі маніпулювання їхньою свідомістю, включає нав'ювання та пропаганду певного набору цінностей, позицій, ідеалів та поглядів промовцем з метою досягнення політичних цілей.

Література

1. Арутюнова Н.Д. Дискурс / Н.Д. Арутюнова // Лингвистический энциклопедический словарь / Гл. ред. В. Н. Ярцева – М.: Сов. Энциклопедия, 2010. – С. 136– 137.
2. Алефиренко Н.Ф. Спорные проблемы семантики.– М.: Гнозис, 2005. – 326 с.
3. Арутюнова Н.Д., Падучева Е.В. Истоки, проблемы и категории прагматики / Новое в зарубежной лингвистике - М.: Прогресс, 2015. - Вып. 16. – С. 3-42

4. Балли Ш. Общая лингвистика и вопросы французского языка / Ш. Балли. – М. : Изд-во иностр. лит., 2005. – 416 с.
5. Баранов А.Н. Введение в прикладную лингвистику / МГУ им. М.В. Ломоносова. Филос. фак. – М.: Эдиториал УРСС, 2011. – 360 с.
6. Безугла Л.Р. Мовленнєві акти перформативної форми у німецькомовному дискурсі // Проблеми загального, германського та слов'янського мовознавства. До 70-річчя професора В.В. Левицького: зб. наук. праць. – Чернівці : Книги – ХХІ, 2008. – С. 344–350.
7. Бисмалиева М.К. О понятиях «текст»и «дискурс». Филологические науки. – 2009. – №2. – С.12-19.
8. Бондаренко В.Н. Виды модальных значений и их выражение в языке / В. Н. Бондаренко // Науч. докл. высш. школы. Филологические науки. – 2009. – № 2. – С. 54–61.
9. Виноградов В.В. Избранные труды. Исследования по русской грамматике / В. В. Виноградов. – М.: Наука, 2015. – 558 с.
10. Выготский Л.С. Мышление и речь: избр. психол. исследования / Л.С. Выготский. – М.: Педагогика, 2006. – 416 с.
11. Гак В.Г. Теоретическая грамматика французского языка: Синтаксис / В. Г. Гак. – Изд. втор., испр. и доп. – М.: Высшая школа, 2008. – 221 с.
12. Гальперин И. Р. Текст как объект лингвистического исследования / И. Р. Гальперин. – М.: Наука, 2011. – 139 с.
13. Грищенко А.П. Модальність і часова віднесеність як зовнішньо- синтаксичні ознаки речення / А. П. Грищенко // Синтаксис словосполучення і простого речення. – К.: Наук. думка, 2015. – С. 16–29.
14. Дейк Т.А., ван. Язык, познание, коммуникация: Пер. с англ. - М.: Прогресс, 2009. – 312с.
15. Демьянков В.З. Интерпретация политического дискурса в СМИ // Язык СМИ как объект междисциплинарного исследования: Учебное пособие / Отв. ред. М.Н. Володина. М.: Изд-во Московского государственного университета им. М.В. Ломоносова, 2013. – С. 116-133

Збірник матеріалів II Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції «Романо-германські мови в сучасному міжкультурному просторі»

16. Колшанский Г. В. К вопросу о содержании языковой категории модальности / Г. В. Колшанский // Вопросы языкознания. – 2001. – № 1. – С. 94–98.

СВОЄРІДНІСТЬ РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Боровська В.А., студентка

Науковий керівник – Плотнікова-Лісайчук А. А., к. філол. н.

**ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка», Старобільськ**

БІБЛІЙНІ ТА МІФОЛОГІЧНІ ОБРАЗИ У РОМАНІ ДЖ. КЕРУАКА «В ДОРОЗІ»

На сучасному етапі розвитку літературного процесу Біблійні та міфологічні образи в романі Дж. Керуака «В дорозі» вивчені недостатньо. У той же час цей аспект праці є, безсумнівно, важливим для розуміння художніх особливостей твору, його складної внутрішньої структури. Дослідження образів ставить перед собою завдання розкрити сутність духовних пошуків героїв оповіді, показати зв'язок географічної подорожі реальних людей із життям біблійних та міфологічних персоналій. Саме у цих факторах ми і вбачаємо актуальність роботи.

Мета цієї роботи – розкрити біблійні та міфологічні образи у романі Дж. Керуака «В дорозі», розібрати міфологічний аспект та проілюструвати релігійну складову ідеології бітників на прикладі твору.

Сюжет роману має міфопоетичний підтекст. Центральне місце займає образ головного героя оповіді – Діна Моріарті. Притаманні йому енергія, пристрасть, азарт, жага до життя йдуть поруч з простотою, наївністю та навіть деякою юродивістю («Ось ким був Дін – Святим Дурнем» [1, с. 116]). Або в іншому місці: «Я раптом зрозумів, що Дін завдяки надзвичайно великій кількості гріхів ставав Дурнем, Блаженим і Святим» [1, с. 116]. Оповідач Сал Парадайз називає Діна також «святий пройдисвіт зі світлим розумом» [1, с. 4], порівнює енергію Діна з «енергією новоявленого американського святого...» [1, с. 49]. Ще одне іменування Діна – ангел: «Я став чекати, коли прокинеться бідне дитя, Ангел Дін» [1, с. 146]. Для повторної номінації використовуються також імена біблійних персонажів: «цей божевільний Ахав за кермом» [1, с. 88].

Нарешті, Дін порівнюється з Богом: «Дін був схожий на Бога» [1, с.183].

Другу Діна відводиться роль учня, який робить записи про святого: «Сал Парадайз, був учнем того, кого він визнає святим, повинен записувати події його життя і духовний досвід» (переклад автора)[2, с. 3].

Одним з найцікавіших образів у романі є образ напівміфічного батька Діна Моріарті. «Старий Дін Моріарті» [1, с. 71], «Сумний Бляхар» [1, с.149] – так називає його оповідач. Моріарті-старший не тільки людина, яка опинилася на самому дні життя, юродивий. Це образ втраченого всім «розбитим поколінням» Бога-Отця, якого вони неодмінно повинні знайти. Бітники повинні переконатися в існуванні якоїсь вищої сили для того, щоб знайти точку опори для подальших пошуків любові та домашнього вогнища.

Улюблене місто оповідача – Денвер – названий у творі «священним» [1, с. 94]. Він асоціюється із Землею Обітованою – з бажаним місцем, де Сала Парадайз чекають друзі, свобода та щастя. Поїздка до Денвера пов'язана з особливою паломницькою місією: «Я уявляв собі, як уже ввечері буду сидіти в денверському барі разом з усією зграєю, і в їхніх очах я буду виглядати дивакуватим голодранцем, і вони вважатимуть, що я – пророк, який перетнув пішки всю країну, щоб принести їм таємне Слово...»[1, с. 20]

Героїв, які вирушили до Мексики, надзвичайно цікавить історія життя мексиканських індіанців. Їх звичаї, обряди й навіть зовнішній вигляд заворожують. Жага повернення до своїх витоків була характерна для бітників чи не більше, ніж для представників інших контркультур. Саме у Мексиці чоловіки досягають найвищого злиття з Богом та природою. Для них печери Мексики – місце, «де все почалось і де Адама вигодували та навчили знати» [1, с. 170]. Саме у фінальній частині оповіді виникає один з найяскравіших образів – індіанки, закутані в шалі, які продають гірський кришталь. Найпримітнішими у них виявляються очі: «Вони були, немов очі Діви Марії, коли та була дитиною. У них ми побачили ніжний пробачливий погляд Ісуса. Вони незворушно дивилися в наші душі» [1, с. 181]. Це ключові біблійні образи, які є центральними у християнській картині світу. Міфологізації

піддаються у романі музичні мотиви. Ось як Дін Моріарті реагує на гру джазового піаніста Джорджа Ширінга: «Ось він! Це він! Старий Бог! Старий Бог Ширінг!» Коли він пішов, Дін вказав на спорожнілий фортепіанний табурет. «Порожній трон Господній» [1, с. 82]. У Мексиці друзі слухають музику, Сал Парадайз зауважує: «...всі ці фантастичні номери звучали й розлітались крізь золотий таємничий день, немов звуки, які хотілося б почути в останній день світу та під час Другого Пришестя» [1, с.174].

Таким чином, твір Дж. Керуака «В дорозі» являє собою надзвичайно цікавий симбіоз роману автобіографічного (опис реальної подорожі) з елементами біблійних та міфологічних сюжетів. Автор роману показує вагомість подорожі своїх героїв - це духовні пошуки себе, своїх коренів, розшукування вічних цінностей: любові та свободи. Саме ці непорушні цінності лягли в основу світогляду усього «розбитого покоління».

Література

1. Керуак Дж. На дорозі [Електронний ресурс] / Керуак Джек – Режим доступу: https://royallib.com/book/keruak_dgek/na_doroz.html
2. Круп А. Дин Мориарти как герой-праведник/ Круп А. // На дороге. Мэгги Кэссиди. Эссе. – М. : Просодия, 2002. – С. 3–14.

Прилепський О.О., студент
Науковий керівник – Плотнікова-Лісайчук А.А., к.ф.н.,
асистент

ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка», Старобільськ

ОБРАЗ САТАНИ У ТВОРЧОСТІ Д. МІЛЬТОНА І Д. Р. БАЙРОНА «КАЙН»

Під багатівковим впливом християнства в суспільній свідомості устоявся образ Сатани як втілення зла, однак така точка зору поверхнева й однобічна. Поняття добра і зла суб'єктивні. Якщо

відкинути релігійні забобони і тверезо поглянути на речі, можна помітити, що багато злих вчинків які приписувані Сатані зовсім не мають негативної спрямованості. Вони продиктовані його прагненням до незалежності, волі, бажанням самому розпоряджатися своєю долею, йти власним шляхом, не оглядаючись на загально визнаний авторитет Бога [1].

Одним із перших до проблеми переосмислення біблійної історії та біблійних образів підійшов Мільтон в поемі «Втрачений рай». Як згодом писав романтик П. Шеллі, аналізуючи значення, яке справила ця поема на світовий літературний процес: «Ніщо не може перевершити енергію і велич образу Сатани... у Втраченому раю. Помилково вважати, ніби він був призначений стати загальнодоступною ілюстрацією втіленого зла... Мільтон настільки спотворив поширене переконання, що не дав своєму богу ніякої моральної переваги над своїм дияволом» [2, с. 426].

Створений Мільтоном образ Сатани, як непримиренного бунтівника, вражає і приваблює до себе читача. Велич Сатани в тому, що він повстав проти самого Бога. Завдяки Сатані, нехай і ціною втрати Едему, людство отримало можливість самому обирати свій шлях. Не варто вважати його ворогом, що діє проти людства.

Ничем,
Помимо правды, я не соблазняю.
Ведь вы вкусили знания, ведь были
Плоды на древе жизни? Разве я
Давал запрет вкушать от них? И я ли
Растил плоды запретные к соблазну
Существ, душой невинных, любопытных
В своей святой невинности? Я б создал
Богами вас, а он лишил вас рая,
«Чтоб вы от древа жизни не вкусили
И не были, как боги». – Таковы
Его слова [4, с. 4].

З його слів до Каїна видно, що не Сатана створив спокусу забороненого древа пізнання і древа життя, він лише відкрив Єві правду про них. Пізнавши добро і зло, тепер люди самостійно визначають для себе ці поняття, а також мають можливість досліджувати світ, набувати, накопичувати і використовувати знання.

Сатана Мільтона це не умовна фігура, а яскрава особистість, яка наділена рисами історичного обличчя: він бунтар, він егоїстичний в свої домагання на владу. Але його обурення ґрунтується на самосвідомості особистості і природному небажанні підкорятися авторитету. Образ втілює справжнє прагнення розумної, мислячої істоти до знання, сили, вдосконалення себе і постійного зростання. Сатана наважився піти проти досі незаперечного авторитету Творця задля здобуття незалежності. Він оголосив, здавалося б, безнадійну війну, протиставляючи свою волю сліпому поклонінню Творцю і піддаючи сумнівам звичний уклад небесного життя. Так ним був створений прецедент непокори деспота.

Звертаючись до соратників, Сатана показує себе лідером і майстерним оратором, який оперує зрозумілими і притаманними людині категоріями слави, волі, ненависті і помсти.

Не согнусь

И не раскауось, пусть мой блеск померк...

Ещё во мне решимость не иссякла

В сознанье попрадного моего

Достоинства, и гордый гнев кипит,

Велевший мне поднять на битву с Ним

Мятежных Духов буйные полки,

Тех, что Его презрели произвол,

Вождём избрав меня [3, с. 2].

В цей момент ми бачимо в ньому особистість, що не просто народилася в уяві автора, але і бути може, що відображає точку зору самого революціонера Мільтона, як творця цього образу. Так казав Сатана, будучи запротореним у пекло ангельськими рятями. Також

міг сказати про себе і сам автор, який і після відновлення монархії, яке супроводжувалося оскверненням тіл Кромвеля і його прихильників і їх публічного повішення, залишався прихильником республіканських поглядів, та народної влади.

Звичайно, він не збирався ототожнювати себе з Сатаною. Для нього Бог є втіленням вищого блага, а Сатана – осереддя зла, все вірно з точки зору догматів християнства, але бог для Мільтона це в першу чергу цар, і в зв'язку з цим він легко провів паралелі з королями своєї батьківщини – туманного Альбіону і іншими правителями. У Мільтона скупчився багаж тверезих і найчастіше гірких спостережень. Але до його інтересів входили не стільки приватні і окремі випадки, скільки людина в цілому, і свою думку він висловив, спілітаючи релігійний сюжет з філософською поемою. Якщо на початку оповідання протистояння небесних і пекельних воїнств символізує боротьбу добра і зла в житті, то основною темою «Втраченого Раю» є відображення цього протистояння в душі людини.

У роздумах про свою долю і душевних стражданнях Сатана усвідомлює цінність внутрішнього спокою і рівноваги. Так грізний воїн набуває все більш людські риси, що поряд з безнадійним і гордою впертістю налаштовує читача на свою користь і налаштовує проти бога – деспота, який назавжди відмовив Сатані у прощенні. Процес перетворення образу Сатани відображається так само і в його портреті. На початку твору, після вигнання з неба, це монструозна фігура титану, розпростерта серед пекельного вогню:

Отступник, опираєсь на копьё,
Перед которым высочайший ствол
Сосны Норвежской, срубленной на мачту,
Для величайшего из кораблей,
Казался бы тростинкой [3, с. 3].

З розвитком сюжету в поемі «Втрачений рай» і далі в п'єсі «Кайн» Сатана стає все більш людяним у своєму прагненні зробити людину союзником у боротьбі з Творцем і діючи все більш хитрістю ніж грубою силою.

Перетворившись у змія, він відкрив Єві правду про заборонених плодах, посіявши сумнів у її думках тим самим порушивши визначений Творцем уклад життя в Едемі і захопивши плацдарм для своєї молодій імперії. Сатана в поемі Д. Мільтона «Втрачений рай» і містерії Д. Р. Байрона «Каїн» є не стільки втіленням зла, скільки відчайдушним і непохитним борцем проти деспотизму. Він виступає за право кожної мислячої істоти самій визначати свою долю і при належному старанні мати можливість досягти у своєму розвитку рівня бога.

Література

1. Романчук Л. «Метаморфози образу Сатани» Біблія і культура. Вип.1. – Черновці: «Рута», 2000. – С.156 – 161
2. Шелли П. Б. Защита поэзии // Шелли П. Б. Письма. Статьи. Фрагменты [пер. З. Е. Александровой]. – М. : «Наука», 1972. – 533 с.
3. Мильтон Д. Потерянный рай / Джон Мильтон. [Электронный ресурс] – Режим доступа: http://loveread.ec/read_book.php?id=16064&p=1 [01.12.2017].

Кудінова П.Р., студент
Науковий керівник – Шаповалова Л.В., к.п.н., доцент
ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка», Старобільськ

ЖАНРОВО-СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ МАКСИМ ФРАНСУА ДЕ ЛАРОШФУКО

Традиційно вважається , що складові духовного життя – це цінності, норми, звичаї, знання, уявлення, значення, смисли, і навіть символи. Але хочеться відзначити, що будь-якій з цих форм чогось не вистачає, що повинен існувати такий концепт, який би синтезував зміст всіх цих понять, але в той же час не зводився до них. Максима.

Франсуа де Ларошфуко в «Максимах і моральних роздумах» репрезентував «на суд читачів зображення людського серця» [5, с.120].

Афористичність максими досягається за допомогою функціонально ємних стилістичних і риторичних фігур, як антитеза, паралелізм та ін.

Життєвий і політичний досвід Ларошфуко став основою його філософських поглядів. Психологія феодала здалася йому типовою для людини взагалі: приватне історичне явище перетворюється у загальний закон. Ларошфуко нітрохи не відмовляється від моральної оцінки вчинків, однак принцип оцінки визначається не абстрактним, а тому формальним поняттям чесноти, а суспільним змістом вчинку. Так виникає у філософії Ларошфуко поняття середовища, громадського так само, як матеріального. Себелюбство, або інстинкт самозбереження, — єдине, що можна знайти в фізіології, але форма поведінки, завжди егоїстична, визначається середовищем. Отже, мораль — категорія похідна, вона залежить від суспільних умов, у яких людина живе.

Так розумів Ларошфуко закони, за якими має будуватися життя людини. Але обставини, в яких він опинився, ніяк не збіглися з цією ідеальною мірою: нова абсолютна влада, на його думку, поставила людей у незвичні умови і тим самим спотворила їх природу.

Ми проаналізували максими Ларошфуко, які послідовно пронумеровані. Основний зміст тексту не містить окремих структурних елементів. Замість цього автор, торкаючись певної теми, присвячує їй ряд афоризмів, після чого переходить до розгляду суміжної теми.

У Ларошфуко дотепність в стилі не тільки винесена, але і строго, логічно витримана майже у всіх максимах, стала справжньою аргументацією, глибокою і важко заперечною.

З чудовим психологічним і художньою майстерністю Ларошфуко оголює виворіт людських почуттів, який прихован від очей того, хто їх переживає. Ларошфуко користується парадоксом, щоб розкрити істину: «Корисливість говорить на всіх мовах і розігрує будь-які ролі — навіть роль безкорисливості» - «L'intérêt parle toutes sortes de langues, et joue toutes sortes de personnages, même celui de désintéressé» (39) [16. с. 83].

Ларошфуко і не може, і не хоче давати поради, практично корисні, «розсудливі» поради.

«Les passions sont les seuls orateurs qui persuadent toujours. Elles sont comme un art de la nature dont les règles sont infaillibles; et l'homme le plus simple qui a de la passion persuade mieux que le plus éloquent qui n'en a point» [16, с.78].

«Пристрасті - то єдині промовці, які завжди нас переконують. Вони наче мистецтво природи зі своїми непорушними правилами; найпростіша людина сповнена пристрасті, переконує швидше, аніж найкрасномовніший промовець, позбавлений пристрасті» (8) [4, с.121].

Сучасники часто дорікали Ларошфуко в мізантропії, похмуро-песимістичному погляді на людину. Він передбачав таку оцінку (надруковано посмертно):

«Всі люблять розгадувати інших, але ніхто не любить бути розгаданим» (632) [4, с.138].

Література

1. Давиденко Г.Й. Історія зарубіжної літератури XVII-XVIII століття.: навч. посібник. [для студ. вищ. навч. закл.]/ Г.Й. Давиденко, М.О. Величко - [2-ге видання]. -Київ: Центр учбової літератури, 2009. – 292 с.

2. Лабрюйер Ж. Характеры, или нравы нынешнего века // Франсуа де Ларошфуко. Максими. Блез Паскаль. Мысли. - Жан де Лабрюйер. Характеры: Пер. с фр. Э. Линецкой. - Москва: Худож.лит., 1974. – 514 с.

3. Ларошфуко і Україна/Я. Кравець//Всесвіт. –1993.–№11/12.– С. 120-138.

4. Розум, або висловлювання і моральні максими// Всесвіт. 1993. № 11-12.

5. Разумовская М.В. Жизнь и творчество Франсуа де Ларошфуко// Ларошфуко Фр. Мемуары. Максими.- Москва: Лит. памятники, 1993, - 255 с.

6. Стогова А. В. Загадочный Ларошфуко//Новая и новейшая история. – 1999. - №3. – С. 124-132.

7. Шаповалова Л. В. «Максими» Ф. Ларошфуко як відображення мовної картини світу автора та духу французької

аристократії XVII століття /Вісник Харківського національного університету ім.В.Н.Каразіна . – Харків : Видавництво ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 1964. - №954, Вип.66 . – 2011 (-1460 а) . – С.115-121

14.Франсуа де Ларошфуко. Роздуми, або Висловлювання і моральні максими. З французької переклав Ярема Кравець// Всесвіт . – 1993 . – №11/12 . – С. 138.

8. Maximes La Rochefoucauld Издательство: «Le Livre de Poche» 2007 г.

Димитрієва О.О., магістрант
Науковий керівник – Дмитренко В.І., д.філ.н., проф.
ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка, Старобільськ

СПЕЦИФІКА РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ ДВОСВІТТЯ В ДРАМІ В. НАБОКОВА «СМЕРТЬ»

Творчість В. Набокова є надбанням російської й американської літератури, тобто в його особі ми маємо унікальне явище світової культури, митець виступає одразу як носій кількох культурних парадигм. Це, безсумнівно, позначилось на тематиці й проблематиці його творчості. Витоки цього явища знаходимо ще в родинному середовищі. Поєднання представників різних національностей стало однією з причин того, що в родині майбутнього письменника розмовляли російською, англійською й французькою мовами. Сам письменник зазначав, що навчився спершу читати англійською, а вже потім російською. Пізніше, у складний життєвий період він заробляв на життя уроками англійської мови в Берліні. У 1937 році В. Набоков разом із дружиною був змушений виїхати до Франції, а дещо пізніше – до Америки. Починаючи з 1938 року й до самої смерті він не написав більше жодного роману російською мовою. Славнозвісна «Лоліта» була написана англійською, а вже потім вийшла російською в авторському перекладі. Можливо саме така мовна несталість стала причиною репрезентації концепції двосвіття, що домінує в його творчості. Аналіз цієї концепції в драматургії

письменника є сьогодні актуальною проблемою, адже драматургія так і залишається малодослідженою в сучасному літературознавстві.

Мета публікації – дослідити специфіку реалізації концепції двосвіття в драмі В. Набокова «Смерть».

Концепція художнього двосвіття, що створює нову, а не відображає існуючу реальність є домінантною ознакою справжнього мистецтва. Різною мірою вони представлені в драматургії В. Набокова. «Світ Набокова розколотий надвоє – на реальність і на вимисел. У реальності, у цьому «умовному плані земного буття», змушена жити людина, емігрант Володимир Набоков. Але його серце й душа – там, у світі вигадки, в координатах фантазії» [3, с. 28].

У драмі у віршах «Смерть» (Берлін, 1923) реальність переосмислюється в діалогах і монологів діючих осіб. Концепція двосвіття реалізується в ній за допомогою співвіднесеності питань і відповідей. Питання діючих осіб у драмі мають потрібну адресацію: вони адресовані іншим героям, читачеві, а також мають само адресацію. Усі вони змушують задуматися над вічними філософськими проблемами.

Дія двоактної драми відбувається в університетському містечку Кембріджі навесні 1806 року, саме тоді, коли там навчався Байрон. Гонвіл, один із головних персонажів п'єси, переміщує свого студента Едмонта в «ілюзію смерті», напівжиття-напівсон, з метою дізнатися про його любов до Стелли, дружини Гонвіла. Читач так і не дізнається чи дійсно Гонвіл отруїв Едмонта і їхня розмова є «рухом думки» після смерті людини, чи Гонвіл підстроїв це «отруєння» і «смерть», щоб за допомогою запаморочливої для шлунка рідини змусити студента говорити про стосунки зі Стеллою. Таким чином письменник створює подвійну реальність, розкриваючи ключові поняття у напівжитті-напівсмерті Едмонда. Стелла – ім'я-характеристика, що в з латини означає зірка, у контексті драми набуває конотації «недосяжна».

У той момент, коли магістр розуміє, що Едмонда й Стеллу пов'язує лише один погляд, він зізнається у всьому вдавнаному умираючому. Едмонд не припускає навіть можливості обману й приймає слова Гонвіла за свою думку. Драма має відкритий фінал. Автор залишає читача без відповіді на питання: «Чи помер Едмонд?», «Те, що відбувалось було реальністю чи вигадкою?». Це визначає

специфіку поетики В. Набокова, який захоплено до самозабуття грає з творцем у запропоновані ігри на запропонованих умовах, дозволяючи тим самим автору перетворити процес написання книги» [1, с. 62] «у створення красивої задачі – створення й одночасно вирішення, тому що одне є дзеркальним відбиттям іншого, усе залежить від того, з якого боку дивитись» [2, с. 562].

Тобто перед читачем автор створює дві реальності Перша, зрозуміла нам, репрезентує нам Гонвіла, магістра наук, з багатим життєвим досвідом і всесильного, який вирішив обдурити студента Едмонта, щоб змусити його зізнатися в коханні до Стелли, дружини Гонвіла. Промлема вирішується іронічно: увесь драматизм безгрунтовний і штучний. Життя – це життя й смерті в драмі немає. Є любов, удавана отрута, обман (за шекспіром). А назва драми – жарт, як і склянка з отрутою.

Друга реальність, прихована, але від цього не менш «реальна», ніж перша, й відкривається лише читачеві, який здатний прикласти свідомі зусилля, інтуїтивні й інтелектуальні, проводить «шукачаовий «за поверховий поетичний прошарок – в епічний і філософський зміст твору» [1, 62]. У цій реальності Гонвіл – Демірга, що вихваляє Думку, яка набуває статусу діючого персонажа драми. Думка, яка є вищою за життя і серць, стає альфою й омегою. Едмонд – жертва отрути – Любові – Стелли. Тоді і Стелла, і Едмонд мертві. Живі тільки Гонвіл, черствий учений, який згубив молодого чоловіка заради якогось признання, і Думка, яка приречена на смерть. Тоді назва твору стає роковою, а не жартівливою, як у першому випадку.

Дві реальності, створені В. Набоковим, сперечаються, переживаються, змагаються за право володіння сприйняттям читача, який має змиритися з іронією, рокіровками й несподіваними ходами майстра. «Угадувати й помилятися» – це спосіб прочитання драми «Смерть». Виключення однієї з двох реальностей з поля сприйняття читача приведе до поверхового осмислення змісту твору й позбавить драму значної частини її художньої цінності й морально-філософського змісту.

Література

1. Злочевская А.В. Поэтика Владимира Набокова: новации и традиции / А.В. Злочевская // Русская литература. – 2000. – № 1. – С. 40–62.
2. Набоков В.В. Собр. соч. американского периода: В 5 т. / В.В. Набоков – СПб., 1997. – Т. 3. – 696 с.

3. Толстой Ив. Набоков и его театральное наследие / Иван Толстой // В. Набоков. Пьесы. – М. : Искусство, 1990. – С. 5–42..

Сергієнко Н.О.

Науковий керівник – Дмитренко В.І., д. філ. н, професор,
ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка», Старобільськ

РОМАН Ф. М. ДОСТОЄВСЬКОГО «БІСИ» В РЕЦЕПЦІЇ РІЗНИХ ВИДІВ МИСТЕЦТВА: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

«Біси» Ф. М. Достоевського не раз були перекладені на різні мови мистецтва – кінематографа, театру, живопису. Інтерес до цього твору не слабшає і до цього дня, тому роман «перероджується» в різних іпостасях. Ці «іпостасі», створені вже іншими авторами, можуть носити вже свій характер, мати свою структуру, але при цьому незмінно повинні передавати ідейний задум першоджерела і його головну думку, що лежить в основі твору – оригіналу. Все це обумовлює актуальність нашої статті. Мета роботи полягає у вивченні теоретичного аспекту рецепції різними видами мистецтва роману Ф.Достоевського «Біси».

Режисери, художники, актори, іншими словами – співавтори Достоевського – роблять переклад його роману з мови одного виду мистецтва на мову іншого, утворюючи таким чином взаємодію мистецтв або інтермедіальність, яка пронизує і як би «зшиває» всі ці твори в одне ціле, при цьому залишаючи індивідуальність кожного з них. Не викликає сумніву той факт, що всі інтерпретатори, «перекладачі» роману на мови інших видів мистецтва, «співавтори» Достоевського, є, в першу чергу, його читачами, які передають власну рецепцію твору найбільш близькими для них і доступними засобами художньої виразності. Іншими словами, художній текст дає читачеві безмежний простір для власних думок, втілення письмових образів в ті, які існують в його власному художньому арсеналі.

Тут йде колосальна робота свідомості читача. Він, читач, є не тільки приймаючим текст суб'єктом, але він й створює його. Будь-який авторський опис, слово, знак вже сприймаються тільки індивідуально. І це сприйняття ґрунтується на основі життєвого досвіду і соціального оточення особистості читача. Так кожен читач вибудовує, завдяки авторському тексту і художньої дійсності, що знаходиться в цьому тексті, свою реальність і образи, що належать тільки йому, – читачеві. Будь-яке перевтілення літературного твору будує вже абсолютно нові зв'язки.

Скажімо, при передачі літературного тексту «Біси» пензлем художника, ми сприймаємо рецепцію роману безпосередньо цього художника, що пройшла через багатомільйонні зв'язку його психологічного досвіду. Але, якщо в цій картині, в цьому зображенні, в цьому візуально оформленому тексті, ми побачимо ту думку, ту ідею, яка стала і нашої при читанні тексту-оригіналу (в нашому випадку «Бісів» Достоевського), значить саме тут були збудовані врата мистецтва, в які увійшла початкова ідея, задум твору. Авторська думка передається і перекодирується іншими засобами культурної виразності. Тут незаперечний вплив соціальних, культурних та історичних контекстів, які протягом певного часу можуть збагачуватися більш новими смислами та цінностями, або зовсім втрачати їх по своїй неактуальності.

Ми вважаємо за необхідне враховувати той факт, що «розуміння» і відображення кодів мистецтв може по-різному інтерпретуватися в різні історичні епохи. Художник, що сприймає роман, переробляє авторську думку через призму суб'єктивізму, який зумовлюють конкретні обставини і ситуації, в яких він, суб'єкт, знаходиться, а також ті соціокультурні пласти перебування, які на даний момент відображаються на сприйнятті реципієнта. Перекладення літературних творів Ф.М. Достоевського в інші види мистецтва не є легким завданням. Сюжетна лінія, обстановка і образи героїв письменника – все це виключно в повній мірі передається художниками реципієнтами, але то є Вищим в творі і носить ім'я «Ідея». І це розумів сам Достоевський.

В одній певній точці відбувається кульмінація, де зіткнення думок автора і думок реципієнта породжує нову думку, що і є авторською метою – розвиток духовного діалогу з читачем. На наш

погляд, це і є найважливіша визначальна в будь-якому виді мистецтва. Не випадково, в своєму полемічному творі «Генеалогія моралі» Ніцше звертався до читачів, називаючи їх «мої невідомі друзі», вказуючи таким чином на важливість діалогу автора і читача [1]. Тому що тут, в тексті, як артефакті культури, і відбувається зв'язок мистецтва з реципієнтом на найвищому – психологічному, духовному рівні.

Таким чином, можемо зазначити, що, наступна за прочитанням тексту рефлексія, – і є успішним і продуктивним видом діяльності особистості; ідентифікація з соціокультурним кодом тексту є підсумком розуміння і осмислення культурного твору.

Література

1. Ницше Ф. Генеалогія моралі / Фридрих Ницше . – М. : Азбука-Аттикус, Азбука , 2011. – 224 с.

Тюрічев П.В., магістрант
Науковий керівник – Дмитренко В.І., д. філ. н., професор
ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка», Старобільськ

ПЕТЕРБУРГ ГЕОРГІЯ ІВАНОВА ТА ОСИПА МАНДЕЛЬШТАМА: ІНТЕРТЕКСТУАЛЬНІ ЗВ'ЯЗКИ

Проблема «петербурзького тексту» є однією з основних в літературознавстві. Феномен міста, який виник на негостинній північній землі, відразу ж спричинив появу легенд і міфів, пов'язаних з його чудовим виникненням і неординарною особистістю засновника. Остаточно так званий «петербурзький міф», що розповідає про містичне появі прекрасного міста серед боліт і таких же містичних прогнозах його загибелі, сформувався в другій половині XIX століття. Дослідженням даної проблеми займалися А. Бенуа, В. Я. Курбатов, Г. К. Лукомський, П. Н. Столпянського – в своїх роботах вони приділяли увагу історії та архітектурі міста, художньо-історичному багатству Петербурга.

Термін «петербурзький текст» був введений в 1984 році, коли побачила світ стаття В. Топорова «Петербург і «петербурзький текст» російської літератури».

Образ Петербурга присутній в творах М. Ломоносова, Г. Державіна, особливе місце петербурзький текст займає в творчості О. С. Пушкіна. Краса Петербурга була оспівана поетом К. Батюшковим; про свою дивну любов до «творінню Петра» говорили Герцен і Белінський; образ міста на Неві створює в своїх творах М. В. Гоголь. З плином часу образ Петербурга змінювався: А. Григор'єв вперше в російській літературі застосував епітет «вulgарний», Некрасов створив урбаністичну панораму міста. Свого апогею образ Петербурга досяг в творах Ф. М. Достоевського. Серед поетів рубежу століть слід зазначити петербурзький текст М. Волошина, В. Брюсова, О. Блока, до образу Петербурга зверталися В. Маяковський, А. Ахматова, М. Гумільов, Б. Пастернак та багато інших.

Всі вірші Георгія Іванова, присвячені Петербургу, пронизані любов'ю до рідного міста, в період еміграції автор особливо сильно відчуває свій зв'язок з містом, тугу.

...И сердце понимает вновь:
Мой Петербург – моя свобода,
Моя последняя любовь.
Мое единственное счастье
Адмиралтейство, ночь, тоска
И угасающие снасти,
И над Невою – облака [1, с. 430].

Таким чином, образ Петербурга в поезії Георгія Іванова представлений як чуттєвий образ міста, який є для автора втіленням цілої держави, цілої країни. Цей образ змінювався протягом життя автора – змінювалися образи, колірні характеристики, але незмінною залишалася любов Георгія Володимировича до «гранітного місту на Неві».

Перш ніж перейти до характеристики петербурзького тексту Мандельштама, необхідно відзначити, що Георгій Іванов був знайомий з Осипом Емільовичем, їх познайомив Микола Гумільов, і з першої ж зустрічі Іванов був зачарований віршами Мандельштама. Осип Мандельштам виріс і довгі роки жив в

Петербурзі, тому петербурзька тема займає одне з провідних місць в творчості автора. У 1913 році було написано вірш «Петербурзькі строфи» – з перших же рядків автор відтворює неповторну атмосферу північної столиці, малює пейзажі міста, його чудову класичну архітектуру: перед читачем виникають урядові будівлі, Адміралтейство, Сенатська площа, чути плескіт Неви. Образ «дивака Євгенія», типового жителя міста на Неві, мимоволі відсилає до особистості Пушкіна, одного з творців петербурзького міфу.

У вірші «Адміралтейство» (1913) простежується архітектурність в описі: в чотирьох строфах автор відтворює вигляд будинку, створеного п'ятою стихією – красою [2, с. 290].

У вірші «На площу вибігши, вільний ...», написаному в 1914 році в зв'язку зі сторіччям від дня смерті архітектора А. Н. Вороніхіна, за проектом якого був побудований Казанський собор в Петербурзі, Осип Мандельштам знову звертається до теми архітектурної краси Петербурга:

...И распластался храм господень,
Как легкий крестовик-паук...
...И храма маленькое тело
Одушевленное стократ
Гиганта, что скалою целой
К земле беспомощно прижат! [2, с. 290]

Тут крім Казанського собору перед читачем постає Ісаакіївський собор, названий Осипом Емільовичем «Гігантом». У більш пізніх віршах Петербург Мандельштам називає Петрополь («В Петрополе прозорому ми помремо ...» (1916), «Мені холодно. Прозора весна ...» (1916). Але, не дивлячись на це, місто залишається колишнім – Мандельштам показує красу Петербурга, все ту ж буденність, плескіт хвиль Неви, але з'являється епітет «прозорий» (прозорий Петрополь, прозора весна) – настрій цих віршів передає хвилювання, тривогу автора за майбутнє Росії, якусь песимістичність, страх:

В Петрополе прозрачном мы умрем,
Где властвует над нами Прозерпина.
Мы в каждом вздохе смертный воздух пьем,
И каждый час над нами смертная година [2, с. 291].

Таким чином, петербурзький текст Мандельштама має якусь подвійність в зображенні: автор зближує образ сучасного міста і місто в минулому, Петербург пушкінської епохи. Крім того, важливою характеристикою образу Петербурга в поезії Мандельштама є архітектурність – словесне відтворення архітектури міста, його пейзажів, ландшафтів.

Отже, проаналізувавши образ Петербурга в поезії Георгія Іванова та Осипа Мандельштама, можна виділити подібні риси петербурзького тексту цих поетів. По-перше, використання колірної гами – переважання в описі міста жовтого, сірого, чорного кольорів. По-друге, використання схожих образів туманності, примарності, прозорості. Третьою спільною рисою петербурзького тексту Георгія Іванова та Осипа Мандельштама є архітектурність зображення міста. Необхідно відзначити також факт еволюції образу Петербурга у обох поетів.

Література

1. Іванов Г. Стихотворения / Георгий Иванов – СПб. – М.: Издательство ДНК, Прогресс-Плеяда, 2010. – 768 с. – (Новая Библиотека поэта)

2. Петербург в русской поэзии (XVIII – начало XX века): Поэтическая антология / Сост., авт. Вступит. Статьи и комментарии М. В. Отрадин – Л.: Изд-во Ленингр. ун-та, 1988. – 384 с.

Шаповал М.О., доцент
Науковий керівник – Степикіна Т.В., к.філ.н.,
доцент
ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка», Київ

Літературна репутація п'єси «Амадей» П.Шеффера у контексті метажанру художньої біографії

Нещодавно відійшов у вічність відомий чеський і американський кінорежисер і сценарист Мілош Форман, який

зняв не лише культові фільми «Політ над гніздом зозулі», «Людина на Місяці», «Привиди Гойї». Серед його робіт ключове місце займає оscarоносний «Амадей» створений за однойменною п'єсою Пітера Шеффера, англійського драматурга, який помер двома роками раніше, у 2016 році. Три з чотирьох названих фільмів об'єднані жанром байопік (англ. biopic — biographical picture), який стає усе популярнішим останнім часом і причини злету популярності, на нашу думку, варто дослідити.

Пітер Шеффер на момент написання п'єси про Вольфганга Амадея Моцарта уже мав двадцятирічний досвід роботи в драматургії. Але саме ця біографічна п'єса принесла йому премію «Оскар» (1985) за найкращий авторизований сценарій. Ще до цього кіновтілення п'єси «Амадей» була поставлена на сцені Королівського національного театру Великобританії, потім на Бродвеї, в СРСР (у столичних театрах за режисурою М.Розовського, Г.Товстоногова та Ю.Аксьонова), де з успіхом пройшла 20 сезонів (незмінний Сальєрі протягом цього періоду – Олег Табаков). П'єса-біографія «Амадей» висунула англійського драматурга в коло письменників світового рівня і стала яскравою сторінкою сучасної англійської літератури.

Складно вичерпно проаналізувати причини популярності художніх творів, основою яких стали біографії видатних і знаменитих, але для роботи письменника тема біографії видатної особи буде вдячним матеріалом і безпрограшним предметом докладання зусиль – життєпис відомої людини приваблює читача завжди.

Спостереження над біографічним письмом закорінене в античній епосі («Порівняльні життєписи» Плутарха), але з того часу кожен літературний рід поповнився творами, які можна віднести до художньої біографіки. Роман і повість є найпродуктивнішими жанрами художньої біографії, зрідка трапляється біографічна поема, драматичний рід також має

свої біографічні жанрові різновиди – мелодраму, комедію, трагікомедію, драмедію (сучасний жанр). Одним словом, говорячи про біографічну художню літературу, маємо прийняти до вживання термін, застосовний до різножанрової і різнородової творчості – доречно буде об'єднати згадану літературу терміном «метажанр художньої біографії», ознаками якого дослідники називали психологічність, наявність художнього домислу і вимислу, наративне представлення, історичну закоріненість [2].

Біографічна драма, підлягаючи власним родовим законам, на відміну від інших жанрових різновидів, найдовільнішим чином поєднує біографічне та автобіографічне, факт і вимисел, редукує історичний контекст, інтенсивніше загострює конфлікти, глибше структурує дію та характери.

Література біографічного спрямування виникла ще в античності, а її сюжети передбачали персонажів, як зауважує С.Аверінцев, «що належали до сфери духовної культури», «книжної вченості», або «вуличної сенсації» [1]. Політичні діячі, монархи, тирані викликали непідробний інтерес нарівні з митцями, людьми творчими, які здатні на вчинок, здатні піднятися над рутинним поведінковим стереотипом. Саме в цьому, ймовірно, полягає секрет популярності художньої біографії в драматичних жанрах – у можливості опрацьовувати сюжети непідробно цікаві.

Драма, щоб бути природною, має зображувати конфлікт, що змінює життя персонажів, а персонажі, приймаючи виклик, демонструють боротьбу-дію, адже людина, що підлягає соціальній структурі, не може бути протагоністом п'єси. Головний персонаж має помітно змінитися протягом дії, а щоб цю дію розтягнути на триваліший час вистави, змін має зазнати і сама соціальна структура.

Більше ніж інших різновидів метажанру художньої біографії, біографічної драми стосується звернення до зображення революційних персонажів, бунтарів, правдолюбів, нонконформістів, носіїв незручної життєвої правди, що мають відвагу цю правду відстоювати. Саме тому, як і зазначав С.Аверінцев, «в основі європейської класики закладено ставлення до біографічного шляху індивіда як до найцікавішого із сюжетів».

Протагоніст драми повинен порушити світопорядок, здійснити вчинок: уся дія драми витікає з його вольового рішення, яке рухає сюжет, впливає на зовнішні обставини. Обираючи тему п'єси, драматург звертається до такого сюжету і обставини, де б вчинок, вольовий імпульс персонажа, його боротьба несла помітну зміну зовнішньої структури.

Усвідомлюючи, що в сучасну епоху є мало часопросторових лакун, де можлива вольова реалізація персонажа, письменники ностальгійно оглядаються в минуле, коли політики вершили історію, а особисте протистояло суспільному і змінювало його, але й придивляються до слабких ланок сучасного суспільства, які можна деформувати вольовим зусиллям дещо збірною, дещо міфологізованого літературного героя.

Трохи іншу функцію спостерігаємо у персонажів, що дотичні до сфери духовної культури (митців, письменників, акторів), які завжди є деміургами художнього світу, який вони створюють, які легше змінюють правила комунікації у тих соціальних прошарках, до яких вони належать – їх вольові зусилля завжди призводять до структурних змін. У цьому полягає ще одна з причин, чому сучасна біографічна драма, яка є переважно драмою моделюючою, вдається до розробки життєписів представників культурних еліт. До цього типу драми приєднуються життєписи видатних спортсменів, науковців, релігійних лідерів, досягнення яких змінили життя людства, але їхні соціуми уже є певною мірою

відформатованими, організованими навколо вузьких інтересів. На нашу думку, такі біографії, опираючись на змодельовані обставини насправді варіюють мономіф, що був досліджений Дж.Кемпбеллом.

«Амадей» П.Шеффера ввібрав найуспішніші стратегії підвищення літературної репутації: в основу п'єси лягли біографії двох композиторів, стосунки між якими стали «вуличною сенсацією», в центрі зображення - мотиви розкутої творчої свободи (антагоніст і протагоніст символізують структуру та позаструктурне), інтертекстуальність (О.Пушкін) та інтермедіальність (В.А.Моцарт) розмикають лінійність драматургічного тексту.

Література:

1.Аверинцев С.С. Добрый Плутарх рассказывает о героях, или Счастливый брак биографического жанра и моральной философии // Плутарх. Сравнительные жизнеописания: В 2 тт. – Т.1. – М.: Издательство "Наука", 1994. – С.637–653.

2.Марінеско В. Ю. Літературна біографія як жанрова модель: особливості еволюції, атрибутивні та модусні ознаки / В. Ю. Марінеско // Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу "Києво-Могилянська академія"]. Сер. : Філологія. Літературознавство. - 2012. - Т. 193, Вип. 181. - С. 59-63. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npchdufl_2012_193_181_14.

3.Shaffer, Peter. "Amadeus ". London: Penguin, 1981.

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИКЛАДАННЯ РОМАНО-ГЕРМАНСЬКИХ МОВ

Протопопова К. О., студентка
Науковий керівник – Шехавцова С. О.,
д. п. н., професор
ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка», Старобільськ

МОТИВАЦІЯ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ УЧНІВ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ШЛЯХОМ ПОЗАНАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Успіх будь-якої діяльності залежить не лише від здібностей і знань, а й від мотивації. Педагоги знають, що учнів не можна успішно навчати, якщо вони байдуже відносяться до навчання, без інтересу та ентузіазму і, не усвідомлюючи потреби. Тому перед школою стоїть задача сформувати й розвинути в учнів позитивну мотивацію до навчальної та позанавчальної діяльності. Треба пам'ятати, що позакласна робота є невід'ємним складником навчально-виховного процесу з іноземної мови в загальноосвітньому навчальному закладі і також потребує плідної та ґрунтовної роботи та підготовки.

Багато вчених-методистів (Н. Гез, Ю. Пасов, Г. Рогова, С. Савіна) приділяють велику увагу постановці цілей і завдань, визначенню форм та методів позакласної роботи з іноземної мови. Вони вважають, що така діяльність сприяє значному розширенню потенційного словника учнів, охоплює велике коло проблем і питань, які виходять за межі шкільної програми, поглиблює соціокультурні знання учнів [1].

Мета нашої статті полягає в тому, щоб схарактеризувати мотиваційні позанавчальні аспекти, а також обґрунтувати думку про те, що під час позанавчальної діяльності удосконалюється не лише усне іноземне мовлення, а й відбувається успішне виховання творчої особистості.

Основним принципом навчання іноземної мови є принцип забезпечення мотиваційної достатності. При цьому важливим є те,

щоб провідними були внутрішні, а не зовнішні стимули, оскільки саме вони забезпечують формування більш стійких зв'язків мотиваційної сфери, необхідних для досягнення високих результатів. Достатній рівень внутрішньої мотивації – головна передумова успішної взаємодії педагога і учнів [2].

На думку зарубіжних науковців, мотиваційна складова є головним складником у досягненні високих результатів [3].

Чим більше різноманітних потреб, мотивів, цілей в людини, тим більш розвинена її мотиваційна сфера. Чим різноманітніші способи задоволення потреб, тим гнучкіше мотивація. Отже, мотивація виступає як регулятор життєдіяльності людини – її поведінки, діяльності, вищим рівнем якого є свідомо-вольовий. Мотивацію розглядають як складну, багаторівневу, неоднорідну систему спонукань, яка включає в себе потреби, мотиви, інтереси, ідеали, устремління, установки, емоції, норми, цінності тощо [4].

Таким чином, «правильна» мотивація сприяє більш активному залученню учнів у позаурочну роботу.

Значення позанавчальної діяльності визначається формуванням цілісної, соціально-активної особистості, яка прагне до самоактуалізації, відкрита для сприйняття нового, здатна на відповідальний та усвідомлений вибір у різноманітних життєвих ситуаціях.

Позанавчальна робота з іноземної мови вирішує такі завдання: удосконалення знань, навичок і вмінь, набутих на уроках; розширення світогляду учнів, розвиток їхніх творчих здібностей, самостійності, естетичних смаків. В позанавчальній діяльності з англійської мови важливим є те, що учні вчаться не тільки слухати, але чути і розуміти іноземну мову. Позаурочна робота є так само важливою для оволодіння англійською мовою, як і урок.

Позанавчальна робота дає змогу застосовувати іноземну мову в реальному спілкуванні, що значно підвищує мотивацію учнів під час навчання [5, с. 270]. Основними засадами вивчення англійської мови в позанавчальній діяльності є: можливість навчатися за кордоном, відсутність мовного бар'єра під час подорожей, можливість насолоджуватися творами мистецтва в оригіналі (музика, література, кінематограф), необмежене

користування англomовними сайтами, змога спілкування online з однолітками з-за кордону та волонтерами.

В процесі позакласної роботи з англійської мови значну увагу треба приділяти усному мовленню. Під удосконаленням усного мовлення учнів в умовах позакласної роботи розуміють не збільшення обсягу мовного матеріалу, а навчання вміння гнучко використовувати наявний мовний запас, комбiнувати його в більш широких межах та переносити в різні мовні ситуації.

Усне мовлення вдосконалюється через специфічні комунікативні вправи, які будуються завдяки відповідним видам позакласної роботи. При цьому основним стилем спілкування між учителем та учнем повинен бути демократичний стиль.

Проте основне місце в позакласній діяльності відведене формуванню й вихованню творчої особистості.

Поняття «творча особистість» доцільно розглядати як внутрішній вияв людської неповторності, індивідуальності, унікальності, таланту, непересічності, здатності до створення самої себе, до самосприяння як найголовнішої ознаки у ланцюгу «самостей», до самореалізації, самоздійснення, готовності до самоуправління як власного перетворювача зовнішніх вимог у контрольовану рівновагу внутрішнього світу, до накопичення досвіду індивідуальної поведінки та вміння усувати протиріччя між внутрішнім і зовнішнім світом суб'єкта [6, с. 15].

Саме тому сучасні вчителі повинні намагатись використовувати такі методи та технології у своїй практиці, які б забезпечили інтерес учнів до вивчення мови, саме навчання їй було ненав'язливим, а головне – щоб у навчанні була результативність. Лише те заняття буде цікавим, де немає усталених шаблонів, завжди має місце креативність та відсутнє обмеження творчого мислення.

Сьогодні, щоб самореалізуватися в професійному плані, необхідно володіти лідерськими якостями, уміти працювати в команді, бути мобільним, мати унікальне неординарне мислення, гнучко сприймати зміни, швидко й адекватно реагувати на них, виробляти здатність учитися все життя і, головне, не зупинятися у своєму розвитку, тому потрібно приділяти належну увагу творчому вихованню особистості не лише навчальною, але й виховною позанавчальною діяльністю.

Найбільш інтенсивний розвиток учня як творчої особистості відбувається в процесі позакласної роботи. Особливого значення набувають гнучкість і мобільність, урізноманітнення цілей, методів і форм роботи, доцільність їх добору, які, залежно від педагогічних ситуацій та настрою учнів, можуть змінюватися і перероблятися. Це означає, що педагог у позакласній роботі теж має право, можливість змінювати свої професійні наміри та дії, що передбачають підтримку і допомогу підліткови в інтенсивному розвитку, зокрема, такі: творчий, інноваційний підхід до розв'язання педагогічних проблем, свідома відмова від шаблонів, стереотипів; допитливість у ставленні до світу в усіх його виявах; саногенний тип мислення і педагогічного впливу; сміливість у прийнятті ризикованих творчих рішень, готовність відповідати за їх наслідки; оперативність і здатність до передбачення та моделювання, розробка оптимальної для кожного підлітка методики [6, с. 18].

Отже, результатом уміло організованої та вмотивованої позанавчальної діяльності є вміння та навички, які учні набувають у процесі: зникнення мовного бар'єру, значне покращення усного іноземного мовлення, виявлення самостійності та ініціативності; планування своєї роботи. Продуктивність діяльності, її процес і результат визначаються, по-перше, спрямованістю мотивів і змістом, по-друге, силою, активністю мотивів. Так як позанавчальна діяльність містить в собі одну з найголовніших цілей – виховання, то в результаті цієї діяльності ми отримуємо особистість, яка здатна самостійно мислити, генерувати оригінальні ідеї, приймати сміливі, нестандартні рішення. Творча особистість володіє високим рівнем знань, потягом до нового, оригінального, вміє відкинути звичайне, шаблонне, їй притаманні творчі здібності, які відповідають творчій діяльності та є умовою її успішного здійснення.

Література

1. Гуліда С. М. Формування комунікативної компетентності учнів засобами позакласної роботи / С. М. Гуліда // Англійська мова та література. – 2014. – № 27. – С. 10-12.
2. Бокшань Г. І. Створення «ситуації успіху» як засіб забезпечення мотиваційної достатності на заняттях з іноземної мови / Г. І. Бокшань // Гуманізм та освіта: X Міжнар. наук.- практ. конф. –

Вінниця, 2010. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://conf.vntu.edu.ua/humed/2010/txt/Vokshan.php>

3. Бойченко М. А. Розвиток мотивації до навчання обдарованих учнів у США, Канаді та Великій Британії: теоретичний та практичний аспекти / М. А. Бойченко // Навчання і виховання обдарованої дитини. – 2015. – Вип. 2. – С. 35-41.

4. Обмачевская С. В. Особенности учебной мотивации школьников 5-6-х классов / С. В. Обмачевская, В. А. Скрипова, М. С. Ухова и др. // Журнал «Ментор». – 2009. – № 1. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://iem.adm.nov.ru/mentor/0109_obmanchevskaya.html

5. Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах: підручник / Л. С. Панова, І. Ф. Андрійко, С. В. Тезікова та ін. – К.: ВЦ «Академія», 2010. – 328 с.

6. Вайновська М. К. Формування творчої особистості підлітка у навчально-виховному процесі: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.07 – теорія та методика виховання / М. К. Вайновська. – Херсон, 2004. – 32 с.

Романенко А.В, магістрант;

Науковий керівник - Кокнова Т.А. к.пед.н., доцент

ДЗ "Луганський національний університет імені Тараса Шевченка",
Старобільськ

ТЕАТРАЛІЗАЦІЯ ЯК ЗАСОБИ ВДОСКОНАЛЕННЯ НАВЧАЛЬНО- ПІЗНАВАЛЬНОЇ МОТИВАЦІЇ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Сучасна школа набагато відрізняється від шкіл, які були у минулому. З кожним століттям, з кожним роком, або навіть з кожним днем вона розвивається та удосконалюється. Знаходяться нові методи та засоби навчання, які педагоги використовують у своїй практиці.

Досвідчений вчитель майже на кожному уроці повинен вигадувати нові прийоми навчання чимось мотивувати та заохочувати учнів до роботи. Результативність навчально-виховної

роботи вчителя іноземної мови значною мірою залежить від знання і врахування ним вікових психологічних особливостей своїх учнів.[4, с.6] Учителю необхідно зрозуміти психологічну сутність і витоки цього стану, всіляко підтримувати й активізувати в інтересах успішного вивчення англійської мови. [1,с.50]

Тому **метою** даної статті є аналіз прийому театралізації як засобу вдосконаленні навчально-пізнавальної діяльності у процесі вивчення іноземної мови.

Існує безліч технологій які допомагають учневі оволодіти іноземною мовою. Одна з них це - театралізація. Саме поняття "театралізація" означає "надання чому-небудь театральних властивостей". Воно тісно пов'язане з театром.[2, с.16]

Сучасний вчитель повинен формувати в учнів здатність до продуктивної творчої діяльності, культурної самореалізації в доступній для школярів художньо-ігровій формі. Синтетичним видом художньо-ігрової діяльності учнів загальноосвітньої школи є театральне мистецтво. Проте спостереження за навчально-виховним процесом в школі свідчать, що унікальні евристичні можливості театральної педагогіки, використовуються вчителями недостатньою мірою. [1, с.53] Можливо це відбувається саме через не знання вчителів про примінення театралізації до педагогічної діяльності.

Адже театральна та педагогічна діяльність подібні між собою. Як і для актора, так і для педагога головною умовою для розкриття здібностей та можливостей є публічність. Педагог виходить один на один з аудиторією, впливає на розум і серце своїх вихованців усіма психофізичними засобами, торкаючись думок, почуттів, волі, уяви та пам'яті слухачів. Заразливність, чарівність, переконливість – це ті якості, без яких не може обійтись ані справжній актор, ані справжній педагог. Серед спільних рис, що зближують педагогічну та акторсько-режисерську діяльність, можна також назвати; взаємодію найрізноманітніших індивідуальностей, колективність творчої діяльності, регламентованість у часі, узгодженість переживань почуттів актора й глядача, педагога та учня.

На своїх уроках педагог повинен прагнути не лише того, щоб його дії, вчинки та слова набували видимості театального дійства, але й формувати в учнів такі властивості з метою плідного вивчення

англійської мови. [1, с.51] Адже театралізована діяльність з її синтезом мовленнєво-творчих здібностей може мати плідний результат у вивченні англійської мови.

Але перш ніж застосовувати прийом театралізації на своїх уроках педагогу необхідно проаналізувати поведінку учнів. З'ясувати саме те, як вони поставляться до такого новшества, як театралізація. Відомо, що не всі сприймають не повсякденні заняття як належне. Для когось вони будуть цікавими, а для когось нудними. Тому перед вчителем постає задача заохотити учнів до театральної діяльності на уроці. Потрібно створити справжню творчу атмосферу. Життя на сцені проходить у іншому шарі буття порівняно зі звичайним життям (сцена, декорації, костюми тощо). Діяльність педагога відбувається в межах реально існуючого та актуального світу. Оскільки стрижнем професійної діяльності вчителя є не лише його високий рівень професійних якостей, а й педагогічний та театральний артистизм.

Використання театралізації під час навчання іноземної мови ставить перед собою наступні цілі:

- формування у дітей навичок спілкування іноземною мовою;
- вміння користуватися іноземною мовою для досягнення своїх цілей, вираження думок і почуттів, в реально виникаючих ситуаціях спілкування;
- виховання активно - творчого і емоційно-естетичного ставлення до слова через підготовку та постановку вистав [3, с. 2].

Театральні постановки на іноземній мові - один з напрямків поза навчальної діяльності, основне завдання якої - підвищення інтересу, мотивації, активізація бажання вивчати іноземну мову. Театральна діяльність сприяє вирішенню цього завдання, діти знайомляться з літературними творами англійської мови, реалізують себе в мовленні іноземною мовою, емоційна атмосфера театру створює позитивну мотивацію.

Тому застосування елементів театралізації на уроках іноземної мови сприяє перетворенню навчальної діяльності в творчий процес, спрямований на засвоєння матеріалу за допомогою гри, художніх образів [4, с.29]. Елементи театральної педагогіки не

тільки урізноманітнюють навчальний процес, а й збагачують його, створюючи на уроці творчий психологічний клімат. Театральна діяльність - найточніша модель спілкування, так як вона наслідують дійсності, і в ній, як і в житті, переплітаються мовна і немовна поведінка партнерів.

Діти добре і швидко запам'ятовують те, що цікаво і викликає у них емоційний відгук. Тому театр близький і зрозумілий дітям. Однією з причин близькості драматичної форми є зв'язок театралізації з грою - учні з величезним задоволенням грають в театральних постановках. В процесі захоплюючої взаємодії один з одним створюються умови вільного засвоєння матеріалу [3, с.4]. Освоєння нового відбувається в творчій та дружній атмосфері.

Таким чином, театральні постановки на уроці - сильна мотивація до вивчення англійської мови, вона допомагає створити мовне середовище, наближене до природного. З'являються можливості активізувати на цій основі практично весь програмний лексико-граматичний матеріал початкового і наступних етапів навчання. [4, с.26] Учні швидко опановують мовні конструкціями і формами (в рамках певної ситуації), потім автоматично оперують ними при виконанні комунікативних завдань іншого роду.

Література

1. Захаркін С.В. Театрально-мовної соціум як засіб підвищення мотивації школярів під час навчання англійської мови [Текст] / С.В.Захаркіна, Е. Л. Ерхов, Е. С. Атаманчук // Іноземні мови в школі. - 2006. - №8. - С. 49-56
2. Гордєєва, А.Й. Організація інформаційної підтримки рольової гри на уроках англійської мови у старшій школі [Текст] / А. Й. Гордєєва // Іноземні мови. - 2007. - №4. - Р. 16-19.
3. Пługатарьова, О. І. Ситуативно-проблемне навчання з елементами театралізації на уроках іноземної мови [Текст] / О. І. Пługатарьова // Англійська мова та література. - 2010. - Січ. (№1). - С. 2-5
4. Кумпан, М. Б. Театрально - ігрова діяльність як невід'ємний аспект успішного навчання [Текст] / М. Б.

Шалацька Г.М., магістрант
Науковий керівник – Шехавцова С.О., д.п.н, професор
ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка», Старобільськ

СПЕЦИФІКА ВИКОРИСТАННЯ ІКТ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ

Епоха загальної комп'ютеризації всіх сфер людської діяльності, потреба інтеграції вітчизняної науки у міжнародний простір вимагає підготовки висококваліфікованих конкурентоспроможних фахівців, які, володіючи іноземною мовою на фаховому рівні, змогли б гідно представити Україну на світовій арені. Тому використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у процесі вивчення іноземної мови надасть можливість осучаснити процес навчання, мотивувати студентів до оволодіння мовою на професійному рівні.

Метою тез є визначення особливостей використання ІКТ під час вивчення іноземної мови за професійним спрямуванням.

Питанню впровадження ІКТ у навчальний процес присвячені праці таких науковців, як І. Артеменко, В. Безпалько, Л. Богдановська, Н. Кіяновська, С. Онищенко, Л. Романишина, І. Савченко та інші. Дослідженням застосування мультимедійних засобів під час викладання іноземної мови займалися Л. Бойків, О. Бондаренко, Л. Карпинець, А. Комарова, Н. Фролова. Однак питанню щодо використання ІКТ під час вивчення іноземної мови за професійним спрямуванням науковці приділяли недостатньо уваги, що й зумовлює актуальність порушеної проблеми. Більшість дослідників до засобів ІКТ відносять сучасні системи трансляції інформації, інформаційного обміну, що забезпечують операції збору, продукування, зберігання та можливість доступу до інформаційних ресурсів електронних мереж. І. Артеменко виокремлює три підходи до тлумачення поняття ІКТ:

1) інформаційний – сукупність методів, прийомів, способів роботи з інформацією (обробка, зберігання, передача) за допомогою технічних засобів (аудіо-, кіно-, відеоапаратура, радіо-, комп'ютер, пристрої й обладнання зв'язку та телекомунікацій тощо) і засобів масової інформації (друк, преса, телебачення, Інтернет тощо); 2) діяльнісний – сукупність засобів (програмного й технічного забезпечення, теоретичних знань, методичних прийомів) і способів їх застосування для ефективної діяльності студентів і викладачів під час виконання самостійної роботи на лекціях, практичних та лабораторних заняттях і т.п.; 3) інтеграційний – нові (перспективні) способи роботи з інформацією (науковою, навчальною, комунікаційною та ін.) в освіті з використанням сучасних комп'ютерних засобів [1, с. 8]. О. Бондаренко у своєму дослідженні акцентує увагу на тому, що застосування ІКТ у процесі навчання іноземної мови сприяє зростанню інформативності та репрезентативної цінності навчального матеріалу, підвищенню мотивації студентів до оволодіння навчальним предметом та сприяє підвищенню готовності до майбутньої професійної діяльності [2, с. 418].

Спираючись на думку провідних дослідників, можемо виокремити найбільш поширені ІКТ, які ефективно впроваджені у процес вивчення іноземної мови за професійним спрямуванням та вказати на їх можливості та переваги: 1. Інтернет-ресурси надають доступ до широкого спектру інформації та можливість працювати з аутентичними матеріалами професійної орієнтації. Використання неадаптованих текстів з сайтів зарубіжних газет та наукових журналів дозволяє вивчати мову в її сучасному функціонуванні. Інтернет-телефонія (Skype), програми "миттєвих повідомлень" (ICQ), форуми, e-mail листування, "соціальні мережі" (Facebook), а також відеоконференції надають можливість спілкуватись з носіями мови, з фахівцями різних професійних сфер, що сприяє формуванню комунікативної компетенції майбутнього фахівця. 2. Масові відкриті он-лайн курси (МВОК) надають можливість обрати курс за професійними інтересами та уподобаннями, застосувати знання з іноземної мови на практиці, працювати з матеріалом диференційованим за рівнем складності та тривалістю, у зручному для студента темпі та в будь-який час, спілкуватися з іноземними колегами та викладачами. 3. Мультимедійне програмне забезпечення дозволяє створювати презентації. Враховуючи специфіку предмета іноземні мови за професійним спрямуванням, доцільним є застосування ІКТ з метою виконання проектних завдань. У процесі роботи над проектами студенти мають можливість працювати з різними видами програмного забезпечення, зокрема, текстовими редакторами, програмами

створення та редагування малюнків та ін. Так, користуючись матеріалом, отриманим з мультимедійних енциклопедій, студенти можуть створювати власні анімаційні слайд-шоу, завдяки комп'ютерним тестам – самостійно проконтролювати ступінь засвоєння вивченого матеріалу. 4. Використання програм відеопрогравачів надає можливість переглядати фільми з субтитрами для заохочення вивчення іноземної мови, обговорювати навчальні відеосюжети, в яких показані конкретні проблемні ситуації зі сфери майбутньої професійної діяльності студентів. Використання навчальних фільмів з різною тематичною спрямованістю, програм новин, телепередач дозволяє шпучно створити мовне середовище, що розвиває соціокультурну компетенцію.

Все це сприятиме формуванню комунікативної культури майбутніх фахівців, ефективності засвоєння матеріалу та дозволить покращити рівень володіння іноземною мовою на професійному рівні.

Література

1. Артеменко І. Е. Використання інформаційно-комунікаційних технологій у професійній підготовці майбутніх менеджерів соціальної роботи / І. Е. Артеменко // Збірник наукових праць Хмельницького інституту соціальних технологій Університету "Україна". – 2013. – № 1. – С. 7-10.
2. Бондаренко О. М. Інформаційно-комунікаційні технології як засіб формування іншомовної комунікативної компетенції / О. М. Бондаренко // Наукові записки [Національного університету "Острозька академія"]. Сер.: Філологічна. – 2011. – Вип. 19. – С. 413-419.

Мамиченко С. А., аспірант
Курило В. С., д. пед. н., професор, дійсний член
НАПН України,
ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка», Старобільськ

ПРАКТИКО-ОРІЄНТОВАНЕ НАВЧАННЯ В СИСТЕМІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Як відомо, сучасні підходи до виконання освітніх завдань повинні пов'язувати традиційні й інноваційні

складові навчального процесу. Це, насамперед, стосується підготовки майбутніх фахівців до виявлення й активізації свого ціннісного потенціалу в майбутній професійній діяльності. Однак, незважаючи на перехід до багаторівневої підготовки фахівців, підвищення фундаментальності освіти, зростання обсягу спеціалізованих дисциплін і елективних курсів, зберігаються істотні недоліки в освітньому процесі сучасного ВНЗ. Подолати які допоможе практико-орієнтоване спрямованість навчання майбутніх фахівців.

Дослідженням педагогічних умов реалізації практико-орієнтованого навчання, моделей його впровадження, обґрунтуванням практико-орієнтованого підходу в професійній підготовці займалися С. Берліна, І. Петрова, І. Руднева та інші.

Мета дослідження – розглянути основні характеристики й особливості використання практико-орієнтованої моделі навчання студентів у навчальному процесі сучасного ВНЗ.

Існує декілька підходів до використання практико-орієнтованого навчання в системі вищої освіти. Перший підхід зв'язує його з організацією навчальної, виробничої й переддипломної практики студента таким чином, щоб відбулося його занурення в професійне середовище [1]. Прихильники другого підходу розуміють практико-орієнтовану освіту як систему професійно-орієнтованих технологій, у тому числі й технології контекстного навчання [3]. Проаналізувавши педагогічну й методичну літературу по даному питанню, ми дійшли до висновку: практико-орієнтоване навчання можливе при організації навчально-пізнавальної діяльності як при реалізації виробничої практики студентів (Р. А. Кубанов [4]), так і при вивченні навчальних дисциплін (О. Вербицький [1]).

Практико-орієнтоване навчання спрямоване на оволодіння як психічної, так і предметною діяльністю; воно не тільки сприяє збагаченню досвіду, але формує такі особистісні якості, які дозволять індивідові активно

ввімкнутися в професійну діяльність. Важливою характеристикою практико-орієнтованого навчання є вмотивованість навчально-пізнавальної діяльності, метою якої є формування у майбутніх фахівців готовності до професійної діяльності на компетентностном рівні. Крім того, як система, практико-орієнтована освіта складається з безлічі підсистем, включає дії й операції, сприяє максимальному зближенню навчальної й професійної діяльності.

Принципами організації практико-орієнтованого навчання є: мотиваційне забезпечення навчального процесу; зв'язок навчання з практикою; свідомість і активність студентів у навчанні. Таким чином, в рамках практико-орієнтованого навчання на кожному навчальному занятті повинна розвиватися внутрішня мотивація навчання, оскільки з'являється можливість вільного вибору способів вирішення обговорюваної проблеми; студенти відчують власну компетентність; переживають власну автономію.

Фундаментальною основою практико-орієнтованого навчання є акмеологічний похід. Згідно з дослідженнями А. Деркача [2], одного з основоположників акмеології як науки, саме при акмеологічному підході домінує проблематика розвитку творчих здібностей професіоналів, що враховує ряд аспектів (віковий, освітній, професійний, креативний і рефлексивний) підготовки кадрів у системі вищої освіти. При цьому віковий аспект він пов'язує з діагностикою задатків; стверджує, що освітній аспект спрямований на розвиток знань і вмінь у системі освіти; професійний аспект націлений на визначення можливостей і результатів здійснення трудової діяльності; креативний аспект визначає затрачувані зусилля й гарантує успішність їх реалізації через виявлення рівня професіоналізму; рефлексивний аспект забезпечує оптимальну взаємодію всіх акмеологічних аспектів професіоналізації людини.

Таким чином, можна зробити кілька висновків.

По-перше, незважаючи на перехід до багаторівневої підготовки фахівців, зберігаються істотні недоліки в освітньому процесі сучасного ВНЗ. Подолати які допоможе практико-орієнтована спрямованість навчання майбутніх фахівців. Практико-орієнтоване навчання можливе при організації навчально-пізнавальної діяльності, як при реалізації виробничої практики студентів, так і при вивченні навчальних дисциплін.

По-друге, практико-орієнтоване навчання спрямоване на оволодіння як психічної, так і предметною діяльністю; воно не тільки сприяє збагаченню досвіду, але формує такі особистісні якості, які дозволять індивідові активно ввімкнутися в професійну діяльність.

Література

1. Вербицкий А. А. Проблемы проектно-контекстной подготовки специалиста / А. А. Вербицкий // Высшее образование сегодня. – 2015. – № 4. – С. 2-8.
2. Деркач А. А. Оптимизация личностно-профессионального развития студентов на основе акмеологического потенциала профессиональных дисциплин / А. А. Деркач // Акмеология. – 2014, №1-2. – С. 15-18.
3. Петрова И. В. Формирование профессиональных компетенций у студентов вузов в ходе практико-ориентированного обучения: на примере строительных специальностей : автореф. дис. канд. пед.наук / И. В. Петрова. – Ульяновск, 2010. – 30 с.
4. Кубанов Р. А. Теоретико-практические механизмы достижения удовлетворенности заинтересованных сторон на основ теории социального партнерства в системе обеспечения качества высшего образования / Р. А. Кубанов // Бизнес-образование в экономике знаний : межд. науч. эл. жур. ; ФГБОУ ВПО «Иркутский государственный университет», Байкальская международная бизнес-школа ИГУ. – Иркутск : Изд-во ИГУ, 2016. – № 2 : [Электронный ресурс]. – С. 24 – 30. –

Режим

доступа: http://bibs-science.ru/archive/sbornik_16/2/bibs_science_2016_2_4.pdf.,

(дата обращения: 16.05.2016).

Соболь А.Б., студент
Науковий керівник - Степикіна Т.В., к.філ.н. доцент
ДЗ „Луганський національний університет імені Тараса Шевченка”, Старобільськ

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ НАВЧАННЯ НАВИЧОК ЧИТАННЯ І РОЗУМІННЯ ТЕКСТУ УЧНІВ НА СЕРЕДНЬОМУ ЕТАПІ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В СЕРЕДНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Навчання читання набуло широкого висвітлення в попередні етапи розвитку методики викладання іноземних мов. В українській науковій літературі присвячено багато публікацій саме проблемі формування навичок читання під час роботи з учнями. Викликано це зрозумілою необхідністю навчати не просто читати тексти іноземною мовою, але й розуміти та усвідомлювати їх зміст із різними рівнями проникнення в інформацію, що міститься в них.

Аналізуючи сучасну науково-методичну літературу, наголосимо, що, на жаль, ставлення науковців до цієї проблеми потребує сучасного переосмислення. Так, існують наукові напрацювання, що вдосконалюють методику навчання читання в початковій школі (М. Денисенко, О. Коломінова, О. Копил, І. Шастова, О. Бігич та ін.), відомі роботи для підготовки до зовнішнього незалежного тестування, зорієнтованих на старших школярів (Л. Сажко, Л. Зеня, О. Бирюк, І. Ісаєва, І. Самойлюкевич та ін.), але уваги щодо навчання читання на середньому етапі вкрай не вистачає.

Дивлячись на дітей, які навчаються в середній школі, слід неодмінно враховувати сучасні психолого-педагогічні особливості їхньої підготовки. Світ змінюється, і, в ідеалі навчання читання має стати для учнів самостійним, цікавим та інформативним видом діяльності. Змушуючи учнів читати те, що їм не цікаво, призводить тільки до протилежного ефекту: вони втрачають і інтерес до читання взагалі, і інтерес до дисципліни загалом. Саме тому **мета** дослідження полягає у визначенні психолого-педагогічних передумов навчання читання на середньому етапі вивчення англійської мови.

У методичних рекомендаціях Міністерства освіти і науки України про викладання навчальних предметів у загальноосвітніх закладах у 2017/2018 навчальному році пропонується вчителям ЗОШ планувати навчально-виховний процес із орієнтацією на психолого-педагогічні особливості учнів, що неодмінно призведе до підвищення мотивації до навчання та здобуття нової інформації, підвищить загальнокультурний рівень і стане, для останніх, джерелом задоволення [1].

На думку В. Філатова, головною особливістю під час роботи з учнями середньої школи є орієнтація на виховання в них самостійності та самоствердження [2]. Та це і помітно, оскільки діти в цьому віці постійно прагнуть бути на «рівні» з дорослими та дуже негативно ставляться до жорстких вимог. Саме тому постійний контроль з боку вчителя або все те, що обмежує його самостійність, призводять до негативної реакції. Окрім цього, науковець відзначає, що в підлітків цього віку розвивається критичний підхід до змісту, прийомів, форм навчання, розширюються інтереси, помітно зростає потреба в спілкуванні з однолітками, проявляються нові мотиви учіння, пов'язані з формуванням життєвої перспективи та ідеалів; проте одночасно спостерігається й інша крайність – відсутність широких пізнавальних інтересів, зацікавленості в розширенні своїх знань [2, с. 351].

Така сама думка відображена й у роботі О. Мещерякової, яка вказує на достатній рівень розвитку в учнів цього віку таких якостей мислення, як: більша критичність, самостійність, цілеспрямованість, зростання свідомості, контроль за власною діяльністю [3, с. 127]. Комунікативний розвиток учнів цього періоду також характеризується формуванням і вдосконаленням механізму відбору мовних засобів, способів формування та формулювання думки, розвивається індивідуальний стиль мовлення [4, с. 60]. У концепції нової української школи зазначено, що на цьому етапі вкрай важливим є розвиток зацікавленості один одним, поваги до почуттів, думок та інтересів своїх однокласників, таким чином реалізуючи принцип комунікативної спрямованості (атмосфера взаємоповаги в класі сприяє щирому, справжньому процесу спілкування та обміну думками, що майже виключає можливість неправильного інтерпретування думок, висловлювань або бути привселюдно висміяним) [5].

Українська ефективна технологія роботи з учнями середнього рівня, яку вже давно використовують у США та Канаді, набула поширеності в Україні близько п'ятнадцяти років завдяки доктору педагогічних наук О. Пометун [6], яка вперше в Україні ознайомила з інноваційним досвідом використання технології критичного мислення. Така технологія не тільки сприятиме більш умотивованому навчанню школярів, але й навчить їх використовувати знання, що формуються під час занять у майбутньому [7, с. 2].

Аналіз наукових розвідок американських учених-дослідників (Д. Стіл, К. Хобарт, В. Сміт, С. Волтер) указує на високу ефективність використання такої технології під час роботи зі школярами, що описана в межах проекту „Читання та письмо для критичного мислення” [8, с. 100]. Таку ефективність пояснює М. Ліпман, фундатор Інституту критичного читання, який указує на взаємозв'язок критичного

мислення та завдання вдосконалення середньої школи за рахунок відмови від спрямування на запам'ятовування матеріалу школярами на користь його осмислення [9, с. 23].

Ще одна цікава думка, яка переконує в ефективності практичного використання критичного мислення, відображена в роботі Д. Клуґера. Дослідник критичне мислення розуміє як явище й зазначає, що воно має п'ять характеристик, які визначають його як мислення самостійне, мислення узагальнене, мислення проблемне й оцінне, мислення аргументоване, мислення соціальне [10, с. 15].

З психологічного погляду, ця технологія ще в 1950-х роках була обґрунтована та апробована Бенджаміном Блумом, який пояснив процес навчання та мислення, що містить шість навичок мислення, які структуровані від базового до найбільш просунутого рівня [9, с. 118]. «Таксономія Блума» (або Bloom's Taxonomy) у сучасній педагогіці розуміється як система чіткої системи педагогічних цілей, у якій установлені відповідні категорії та послідовні рівні [11, с. 30]. У ході дослідження Блумом було доведено, що цілі навчання залежать від ієрархії розумових процесів, які мають пірамідальну структуру, яка складається з таких сходинок: знання/запам'ятовування (knowledge/remembering), розуміння (comprehension/understanding), застосування (application), аналіз (analysis), оцінка (evaluation) та синтез (creating/synthesis) [12, с. 45].

Таким чином бачимо, що основною метою навчання іноземних мов є оволодіння учнями іноземною мовою як засобом спілкування. Під час навчання читання передбачається розвиток умінь читати тексти з різними рівнями розуміння та проникнення в інформацію, що міститься в них. Проте під час навчання читання не менш важливим моментом є прищеплювання інтересу до цього процесу. Досвід психологів та педагогів під час роботи з учнями на середньому етапі говорить про необхідність урахування їхніх сучасних читацьких уподобань, індивідуальність та ініціативність; забезпечення постійної комунікації під час проведення заняття. Аналіз зарубіжного та

сучасного інноваційного українського досвіду вказує на ефективність роботи з учнями середньої школи із використанням технології розвитку критичного мислення на основі таксономії Б. Блума. Перспектива подальшого дослідження вбачається в аналізі можливостей впровадження цієї технології у навчальний процес для формування навичок читання в учнів середніх класів середньої школи.

Література

1. Вукіна Н. В. Критичне мислення: як цього навчати / Н. В. Вукіна, Н. П. Дементієвська. – Х. : „Основа”, 2007. – 108 с.
2. Концепція нова українська школа [Електронний ресурс]. – Режим доступу :
<https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf>
3. Методика обучения иностранным языкам в начальной и основной общеобразовательной школе : учеб. пособие для студентов пед. колледжей / под ред. В. М. Филатова. – Ростов н/Д. : Феникс, 2004. – 416 с.
4. Методичні рекомендації про викладання навчальних предметів у загальноосвітніх навчальних закладах у 2017/2018 навчальному році [Електронний ресурс]. – Режим доступу :
https://osvita.ua/doc/files/news/568/56860/metod_rekom_2017.pdf
5. Мещерякова Е. В. Педагогическое взаимодействие в образовательном пространстве: методологические основы профессиональной подготовки учителя : монография / Е. В. Мещерякова. – Волгоград : Перемена, 2011. – С. 126 – 127.
6. Терно С. О. Критичне мислення – сучасний вимір суспільствознавчої освіти / С. Терно. – Запоріжжя : Просвіта, 2009. – 274 с.
7. Терно С. Чому важливо розвивати критичне мислення учнів? / С. Терно // Історія в шк. України. – 2011. – № 10. – С. 30 – 34.
8. Технології розвитку критичного мислення учнів / Кроуфорд А., Саул В., Метьюз С., Макінстер Д. ; наук. ред., передм. О. І. Пометун. – К. : Вид-во „Плянди”, 2006. – 220 с.
9. Технологія сучасного уроку рідної мови : навч-метод. посіб. / за ред. Н. М. Остапенко. – Черкаси : Відлуння, 2010. – 127 с.
10. Формування критичного мислення на уроках мови : монографія / В. Ф. Дороз, Л. Я. Романова, О. Б. Ярова, В. А. Нищета, Г. А. Удовиченко;

Збірник матеріалів II Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції «Романо-германські мови в сучасному міжкультурному просторі»
передм. К. О. Баханова ; за заг. ред. В. Ф. Дороз. – К. : „Освіта України”, 2008.
– 336 с.

11. Шимон Л. Розвиток критичного мислення учнів початкових класів / Л. Шимон // Вісн. ЖДУ ім. І. Франка. – 2009. – № 44. – С. 1–3.

12. Individualization and Autonomy in Language Learning : ELT documents / ed. by A. Brooks and P. Grundy. – British Council, 2015. – 150 p.

Розенбліт А.І., магістрант
Науковий керівник – Биндас О.М. к.п.н., доцент
ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка», Старобільськ

ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА В СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ-ФІЛОЛОГІВ ДО ДІЯЛЬНОСТІ В ОСВІТНІЙ СФЕРІ

Серед різних чинників професійного становлення студентів-філологів факультету іноземних мов особливе місце займає педагогічна практика. В силу своєї специфіки вона служить сполучною ланкою між теоретичним навчанням студента і його майбутньою самостійною діяльністю в освітній сфері. У той же час процес реалізації навчальних і виробничих практик супроводжується рядом труднощів: різний рівень мотивації студентів і як результат – різний ступінь змін, що відбуваються в професійній самосвідомості практикантів; різна ступінь зацікавленості і особистої включеності в даний вид роботи викладачів та психологів, які керують процесом практики, і як результат – відсутність належної і необхідної допомоги студентам.

Вирішення цієї проблеми ми бачимо в дослідженні педагогічної практики в системі підготовки студентів-філологів до діяльності в освітній сфері, тому звертаємося до теоретичних досліджень вітчизняних учених, зокрема Л. Аврамчук, М. Аuzuна, О. Блінова, І. Котик, Т. Кузьома, Л. Кравець, Р. Попелюшко, Г. Черкас та ін.

Так, Л. Кравець [1, с. 81] зазначає, що студенти-філологи мають усвідомити головне значення педагогічної практики, яке

полягає в тому, що майбутній філолог уперше засвоює ту рольову поведінку, яка стане визначальною у його подальшій професійній діяльності.

На думку Г. Черкас [3, с. 155], специфікою практичної діяльності студентів-філологів є те, що в ній у більшій мірі (порівняно з навчально-пізнавальною) здійснюється ідентифікація з професійною діяльністю вчителя, практика проводиться в умовах, адекватних умовам майбутньої самостійної педагогічної діяльності. Робота студента-філолога в період практики характеризується тією ж різноманітністю функцій, що й робота педагога. Вона – ланка в системі підготовки вчителя і виступає у якості самостійного, важливого джерела актуалізації педагогічної освіти, створення її життєвої цінності для поліпшення відносин.

Т. Кузьома зазначає [2, с. 48], що педагогічна практика – це своєрідна реальна зустріч майбутніх учителів іноземної мови з відповідним соціальним середовищем і з різними аспектами обраної спеціальності. На основі безпосередньої участі студентів-філологів у навчально-виховному процесі педагогічна практика спрямована на оволодіння майбутніми вчителями іноземної мови формами, способами, методами, прийомами, засобами роботи сучасного викладача, новітніми технологіями організації навчання і виховання, спрямована на практичне вирішення важливих дидактичних і методологічних завдань, закріплення спеціальних практичних умінь педагогічної діяльності.

Таким чином, педагогічна практика є важливою складовою у підготовці студентів-філологів до подальшої незалежної освітньої діяльності. Саме вона дає можливість реалізувати набуті знання у самостійній діяльності, здійснити аналіз реального шкільного життя, набуті досвіду організації навчально-виховного процесу, позакласної й позашкільної роботи, а також поглибити ставлення до професії тощо.

Література

1. Кравець Л. Педагогічна практика як чинник професійного становлення майбутнього вчителя / Л. Кравець // Педагогічні науки. – 2012. – Вип. 55. – С. 80-86.

2. Кузёма Т. Б. Педагогическая практика как фактор формирования педагогической культуры будущего учителя иностранного языка / Т. Б. Кузёма // Вісник СевНТУ: зб. наук. пр. – Севастополь, 2013. – Вип. 144/2013. – С. 48–52.

3. Черкас Г.В. Педагогічна практика в системі підготовки вчителя / Г.В. Черкас // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: наукова монографія за редакцією проф. Єрмакова С.С. – Харків: ХДАДМ (ХХП), 2008. №1. – С. 155-157.

Бондар А.І., магістрант
Науковий керівник – Гавриляк В.В., старший викладач
ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка», Старобільськ

МЕТОДИЧНИЙ АСПЕКТ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ СТАРШИХ КЛАСАХ ЗА ДОПОМОГОЮ КОМІКСІВ

Світ змінюється, і це призводить до того, що педагогам потрібно шукати нові, більш ефективні шляхи донесення інформації до учнів. Це, напевно, є однією з основних проблем сучасної педагогіки. Зараз, більш важливим для педагога є не саме навчання дітей, а мотивація до самостійного навчання, самостійного пошуку рішення проблеми. Завдання педагога, дати базовий матеріал, поставити завдання, і проблемні питання, направити дітей в потрібному напрямку.

Методика викладання іноземної мови – це педагогічна наука, що вивчає цілі, зміст, методи, засоби навчання, а також способи навчання, виховання та розвитку на матеріалі іноземної мови [2, с. 59]. Об'єктом методики викладання іноземної мови є навчання (акт взаємодії того, хто навчає з тим, кого навчають, з метою передачі одним і засвоєння іншим соціального досвіду), предметом – мовний зміст освіти, а також теорія навчання конкретної іноземної мови.

Актуальність теми полягає у тому, що викладання іноземної мови є важливим у сучасному світі, тому що іноземні мови,

особливо англійська, стала вже невід'ємною частиною нашого життя. Тому вчителям потрібно знайти, або винайти нові методики викладання мови у школі, які дозволять навчити учнів не тільки розуміти іноземну мову, але й розмовляти нею, та залучати до її навчання інших.

Комікс (від англ. *Comic* – комедійний, комічний, смішний; рідше вживається термін англ. *sequential art* – дослівно «послідовне мистецтво», яке використовує прийом «далі буде») – послідовність малюнків, зазвичай з короткими текстами, які створюють певну зв'язну розповідь. Тексти, зазвичай, мають специфічну форму «мовної бульки» («мовної хмарки», «мовного димка», виноски; англ. *speech balloon*), яка передає мову чи думку персонажу, заголовків і титрів [1, с. 55]. Спочатку комікси використовували як карикатури для ілюстрації і розважали цікавими і простими історіями, пізніше вони розвинулись в літературне середовище з багатьма піджанрами. З розвитком Інтернету у період з 2009 почали з'являтися, як їх тоді називали «смішні малюнки», які у наслідок і отримали назву «меми» [там само].

На даний момент наше суспільство тільки починає правильно інтерпретувати поняття мемів. Вони увірвалися в наше життя як смішні картинки, приколи, смішні відео і фрази, але мета їх набагато глобальніше! Новизна цієї методики полягає в тому, що на відміну від звичайних малюнків з написами, комікси або «меми», як їх зараз називають, діти кожен день бачать в Інтернеті, і це сприяє мимовільному повторенню того, що їм розповідають та показують на уроці за допомогою цього коміксу.

У школярів найкраще розвинена візуальна та емоційна пам'ять. Дітям навіть не потрібно запам'ятовувати ці «меми» – вони їх і так добре знають. Тож застосовуючи метод «мемів» на уроках іноземної мови, ми можемо:

- 1) зацікавити дітей до вивчення іноземної мови;
- 2) розвивати вміння візуального сприйняття та осмислення не тільки стандартної англійської мови, але й живої англійської мови, тому що у великій кількості коміксів вживаються слова сленгу або розмовні слова;
- 3) використовуючи метод коміксів, ми одразу задіємо дві найбільш розвинені, на це період, види пам'яті: емоційну та

візуальну. Емоційну – комікси частіше за все викликають сміх, а візуальну – діти можуть бачити «мем» перед собою на дошці [3, с. 42].

Для того, щоб використання коміксів на уроках іноземної мови було найбільш ефективним, треба притримуватись декількох важливих правил.

Перш за все, перед використанням коміксів та «мемів» на уроках іноземної мови педагогу потрібно вивчити історію того чи іншого «мему», тому що деякі з них можуть нести в собі негативний характер та спонукати або нагадувати дітям про щось негативне. Іншими словами, педагогові треба бути обачним при виборі мемів для учнів старших класів [1, с. 34].

По-друге, для того щоб використовувати «меми» на уроках, треба добре вміти контролювати клас. Це пов'язано з тим, що головна мета коміксів та «мемів» це візуальна демонстрація та сміх. Часом молодим педагогам буває складно заспокоїти клас, особливо складно заспокоїти дітей, коли вони сміються.

По-третє, цю методику краще використовувати на уроках граматики та мовлення, демонструючи правила за допомогою коміксів. Найкраще для цього підійдуть «меми» на основі сучасних мультфільмів.

На вибір методики викладання іноземної мови у старших класах впливає три основні фактори: рівень зацікавленості та мотивації дітей, вік, розвиненість уваги та пам'яті. В залежності від того чи іншого фактора вчитель повинен вибрати більш доцільну методику [2, с. 98].

Отже, можна сказати, що методика викладання іноземної мови за допомогою коміксів є універсальною. Її можна застосовувати як для мотивації дітей до вивчення іноземної мови, так і для подальшого розвитку навичок письма, говоріння та читання.

Література

1. До проблеми змісту коміксів як ефективного засобу навчання іноземних мов // Наука і сучасність. Частина I. – К.: Національний педагогічний університет ім. М.П. Драгоманова, 2012. – 89 с.

2. Колкер, Я. М. Практическая методика обучения иностранному языку: уч. пособие / Я. М. Колкер, Е. С. Устинова, Г. М. Еналиева – М., 2012. – 181 с.

3. Комікс як засіб формування мовленнєвих механізмів в учнів старших класів під час вивчення іноземної мови // Педагогіка і психологія. 2011. №3 (28). – с. 36-44

Кириченко А.А., студентка

Биндас О.М., к.п.н., доцент

ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», Старобільськ

ЗАСТОСУВАННЯ ТАНДЕМ-МЕТОДУ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ

В умовах інтенсивного розвитку сучасного суспільства однією з найголовніших вимог соціуму до людини і кожної людини до самої себе є вивчення іноземних мов. При цьому знання однієї іноземної мови вже вважається недостатньою умовою для успішного кар'єрного зросту і розвитку. Тому все більше поглядів учених, викладачів та людей, які вивчають іноземну мову, звертаються до методів, що дозволяють швидше і якісніше опанувати англійською, французької і німецькою. Одним із сучасних методів вивчення іноземних мов є «ТАНДЕМ-метод», який широко відомий за кордоном (в таких країнах як Великобританія, Ірландія, Шеффілд). Даний метод включає в себе безпосереднє спілкування з носієм мови, що вивчається.

Метою тандем-методу є оволодіння рідною мовою свого партнера в ситуації реального або віртуального спілкування, знайомство з його особистістю, культурою країни, мова якої досліджується, а також отримання інформації з потрібних галузей знань. Крім того, в процесі навчання в тандемі досягається мета, дуже важлива для вільного володіння іноземною мовою, особливо для тих, хто має намір в подальшому користуватися отриманими знаннями на практиці, а саме – формування комунікативної

компетенції: здатності і готовності здійснювати іншомовне міжособистісне і міжкультурне спілкування з носієм мови [1, с. 36].

Тандем-метод сформувався в 60-і роки ХХ століття в Німеччині, на базі німецько-французьких студентських зустрічей, в процесі яких студенти, носії різних мов – німецької та французької, вивчали мови один одного.

В 1980-х роках, в університетах Європи почали з'являтися перші тандем-курси. У 1992-1994 роках розпочалася робота по створенню міжнародної тандем-мережі в Інтернеті [2, с. 53].

Важливо, що учасники тандем-пар підбираються на основі опитувальників, розроблених спеціально з метою, де враховуються особливості кожного, хто бажає знайти тандем-партнера, наприклад, стать, вік, інтереси і захоплення, місце роботи або навчання, рівень володіння мовою, що вивчається, особиста мотивація та ін..

Існують дві основні форми роботи в тандемі – *індивідуальна і колективна*. Оволодіння мовою, що вивчається, в індивідуальному тандемі є автономним, природним і часто спонтанним процесом; колективна форма тандему має дидактично керований, структурований і усвідомлений характер. Міжособистісне спілкування стає основним елементом процесу вивчення іноземної мови. Відмінністю тандем-методу від традиційного процесу навчання є умови природної, реальної, а не штучно створеної комунікації.

Переваги даного методу очевидні: наприклад, тандем-метод може зіграти дуже важливу роль у формуванні фонетичних навичок учнів чи студентів, в постановці вимови і сприйняття іноземної мови на слух, у формуванні лінгвістичної компетенції – систематичного знання граматичних правил, словникових одиниць і фонології. Тандем-метод допомагає скорегувати можливі помилки при вивченні мови, сформувати дискурсивну компетенцію – здатність побудови цілісних, зв'язкових і логічних висловлювань різних функціональних стилів усного та писемного мовлення.

Щодо переваг тандем-методу при вивченні іноземної мови в навчальному закладі вищої освіти, можемо сказати, що даний метод має великий вплив на процес навчання, оскільки за допомогою тандему заповнюються прогалини в складових комунікативної компетенції. Також відбувається процес застосування засвоєних

знань на практиці. Доведено, що сучасні методи навчання іноземним мовам істотно відрізняються від традиційних і сприяють появі та розвитку у студентів пізнавального інтересу до вивчення іноземних мов.

Отже, ми вважаємо, що у процесі вивчення іноземних мов зі застосуванням тандем-методу студенти вдосконалюють свої навички усного спілкування та вміння писемного мовлення, навички в роботі з комп'ютером та Інтернетом, розширюють свій кругозір. Завдяки тандем- методу можна виправити найгрубіші і часто повторювані помилки при спілкуванні, враховуючи вікові та психологічні особливості студентів, їх інформаційний запас.

Література

1. Соловова Е. Н. Методика обучения иностранным языкам: продвинутый курс // Е. Н.Соловова. – М. : АСТ : Астрель, 2008. – С. 36-37.
2. Солонцова, Л. П. История методов обучения иностранным языкам [Текст] : учебник для студентов языковых специальностей педагогических вузов и преподавателей иностранных языков средних и высших образовательных учреждений различного типа // Л. П. Солонцова. – Павлодар : ЭКО, 2009. – 104 с.

Отрошенко В.К., студентка
Науковий керівник – Шехавцова С.О, д. п. н, професор
ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», Старобільськ

НАВЧАЛЬНА ЛІТЕРАТУРА З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ДЛЯ УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ ЗАКЛАДІВ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ У КОНТЕКСТІ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Заклад середньої освіти як державна установа – це важливий соціальний інститут, де виникає, поширюється та збагачується інтелектуальний ресурс країни. Саме тут в учнів формуються базові іншомовні комунікативні механізми, що в майбутньому можуть

набувати нових якостей відповідно до життєвих потреб. В останні роки багато уваги приділяється покращенню якості освітніх послуг. Однією з ключових реформ в цій сфері є «Нова українська школа».

Нова українська школа – це ключова реформа Міністерства освіти і науки. Головна мета – створити школу, у якій буде приємно навчатись і яка даватиме учням не тільки знання, як це відбувається зараз, а й вміння застосовувати їх у житті [3].

Модернізація змісту навчання іноземної мови у закладах середньої освіти безпосередньо дотикається до змін в стратегічних напрямках розвитку сучасної прогресивної особистості школяра, яка, в тому числі, базується і на іншомовній шкільній освіті. У першу чергу, це пов'язано зі спрямуванням навчальної діяльності на вироблення в учнів необхідних життєвих компетентностей, які давали б можливість випускникам школи комфортно почуватися в сучасному глобалізованому світовому просторі. Навчання іноземної мови у школі нового типу слід розглядати як комплексний інтегрований процес оволодіння предметом. Його зміст має бути сконструйований на таких основних дидактичних і методичних принципах: комунікативного спрямування навчальної діяльності; особистісно-орієнтованого навчання, що зумовлюється психофізіологічними особливостями дітей старшого шкільного віку; ситуативності та тематичної організації навчального матеріалу; діяльнісного характеру видів навчальної роботи.

Важливе місце у навчальному процесі належить шкільному підручнику як основному засобу реалізації оновленого змісту. Першочергово це зумовлюється активною переорієнтацією парадигми шкільної іншомовної освіти на компетентнісне, комунікативно-діяльнісне, особистісно орієнтоване та культурологічне спрямування навчального процесу. Саме цей аспект вимагає не тільки різнобічно переосмислити наукові підходи до визначення змісту навчання, але й знайти ефективні форми і способи його презентації у навчальній літературі. Детальний аналіз рекомендованих МОН України підручників та комплексів з англійської мови є першим кроком до переосмислення структури, компонентів, змісту, текстових, поза текстових матеріалів з метою їх вдосконалення та оптимізації навчального процесу. Проблема аналізу шкільних підручників з іноземних мов в цілому та з англійської зокрема, цікавила вітчизняних та зарубіжних науковців упродовж тривалого часу та почала привертати ще більшу увагу у другій половині ХХ

століття. Це пояснюється тим, що проблема підручникотворення набуває актуальності, що природно зумовлено трансформаційними, євроінтеграційними та глобалізаційними процесами в галузі освіти. Так, серед відомих дослідників цього питання можна виділити таких науковців, як І. Бім, Н. Басай, Н. Бібік, Л. Величко, Г. Віддоусон, К. Віллінг, В. Мадзігон, В. Плахотник, В. Редько, Л. Калініна, І. Самоїллокевич, які у своїх працях зверталися до проблем змісту, структури, критеріїв та способів оцінювання підручників з іноземних мов, апробації навчальних матеріалів тощо [1].

За результатами проведеного аналізу публікацій останніх років, які з'явилися у зарубіжній та вітчизняній науковій пресі, доходимо висновку про те, що окреслилися такі основні об'єкти в дослідженні проблеми підручникотворення: добір змісту навчання та особливості його методичної організації у підручнику, апробація навчальних матеріалів, методи і способи реалізації комунікативного підходу у змісті підручників з іноземних 200 мов, система/комплекс вправ і завдань для засвоєння навчального матеріалу тощо. Об'єктивно, що саме ці проблеми стали актуальними і визначальними, оскільки вони виникли як наслідок трансформаційних процесів, які відбуваються у світовому освітньому просторі, а також в освіті України. На жаль, як зазначає В.Редько, не вдається знайти нових чітких і обґрунтованих публікацій з проблем аналізу та оцінювання підручників, взагалі, та з іноземних мов, зокрема [2].

Цілком очевидно, що розвиток реформування сфери освіти в Україні набирає дедалі динамічнішого характеру; зміна ідеї, сутності, внутрішньої та зовнішньої наповненості середніх закладів освіти відбувається швидше, ніж зміна людського покоління, а це означає, що при традиційній освіті навчити людину на все життя неможливо і вже тут нам на допомогу здатна прийти «Нова українська школа». Отже, слід звертати увагу на відповідність підручників з англійської мови як навчально-дидактичного ресурсу. На нашу думку, основне завдання сучасного підручника – реалізація цілей навчальної діяльності, забезпечення практичності знань, які набуваються у процесі вивчення мови, за допомогою двох типів завдань, що пропонуються у підручнику, широке застосування педагогічних завдань, які слугують психолінгвістичним базисом для опанування іноземною мовою. Все це необхідно для того, щоб підручник був єдиною цілісною системою чітко дібраних компонентів для навчання усного і писемного мовлення у визначених навчальною програмою межах.

Література

1. Редько В. Г. Об'єкти та критерії оцінювання шкільних підручників з іноземної мови / В. Г. Редько // Рідна школа. – Київ: Преса України, 2007. – № 7/8. – С. 5–9.
2. Редько В. Г. Яким бути шкільному підручнику з іноземної мови? / В. Г. Редько // Іноземні мови в навчальних закладах. – 2007. – № 1. – С. 75–83.
3. Міністерство освіти і науки України [Електронний ресурс] : [Веб-сайт]. – Нова українська школа. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola> – Назва з екрана.

Павлова І.Ю., студентка

Південноукраїнський національний педагогічний
університет ім. К. Д. Ушинського, м. Одеса

ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ «ВЕБ-КВЕСТУ» НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНИХ МОВ У ВНЗ

В теперішній час завдання викладача полягають не тільки в тому, щоб дати студентам сучасні знання, але й навчити їх самостійно здобувати ці знання та вміти сприймати їх, спираючись на вже вивчене. В досягненні цих цілей допомагає інноваційна технологія «веб-квест». Актуальність обраної теми полягає в проблематиці використання технології веб-квесту в іншомовній професійній підготовці студентів ВНЗ України.

Метою наукової праці є аналіз використання технології «веб-квесту» в іншомовній професійній підготовці студентів ВНЗ.

Веб-квест – це дидактична структура, в межах якої планується цікава пошукова діяльність студента за допомогою Інтернету та інших засобів інформації.

Після дослідження наукової літератури, бачимо, що різні викладачі, по різному вивчають дану технологію. Наприклад, Садовська Ж.І. використовує технологію веб-квесту як мотиваційну діяльність студентів[1, с. 287]. Ісаєва А.В. вивчає здійснення веб-квесту, як форми організації самостійної роботи студентів[2, с. 44].

У ході роботи над веб-квестом викладач створює умови для самостійної розумової та творчої діяльності студентів, а також підтримує їх ініціативу. Викладач стає консультантом, організатором та координатором проблемно-орієнтованої, дослідницької, навчально-пізнавальної діяльності студентів. У свою чергу, студенти стають рівноправними «співучасниками процесу навчання», поділяючи зі своїм викладачем відповідальність за його процес і результати[3, с. 236-243].

Веб-квест умовно поділяють на 4 кроки: вступ, завдання, процес, оцінювання.

Дійсними формами роботи із веб-квестами є:

- створення короткочасних веб-квестів на лінгвістичні та проблематичні теми (круглі столи, дискусії);
- створення середньотривалих та багато тривалих веб-квестів, які можуть виконуватися студентами, як в аудиторії, так і поза її межами, при самостійній роботі в комп'ютерному класі;
- створення веб-квесту самими студентами (старші курси, магістранти).

Технологія веб-квесту має низку переваг у іншомовній підготовці, а саме:

- забезпечує автономність і самостійність студентів, дає можливість реалізувати індивідуальний підхід;
- робить осмисленим і доцільним систематичне використання на уроці Інтернет-ресурсів, мультимедійних та традиційних засобів навчання;
- мотивує студентів до застосування мовних знань і вивчення нового мовного матеріалу;
- дозволяє використовувати актуальну автентичну інформацію;
- має можливість для введення лінгвокраїнознавчого компоненту;
- допомагає організувати активну самостійну або групову пошукову діяльність студентів, якою вони самі управляють;
- організовує роботу над будь-яку тему у формі цілеспрямованого дослідження, як протягом кількох годин, так і декількох тижнів[4, с. 32-34].

Отже, методика використання веб-квестів у навчальному процесі, розвиває пізнавальну активність студентів та навички самостійного отримання знань, активізує навчальний процес, сприяє підвищенню індивідуалізації навчання та його якості. Існує чимало доказів на користь використання веб-квестів у процесі вивчення іноземної мови. Квести дозволяють включати в самостійну роботу як окремого студента, так і колектив студентів. Такий вид сайтів сприяє розвитку критичного мислення, вміння порівнювати, аналізувати, знаходити і класифікувати інформацію. У студентів підвищується мотивація, що, у свою чергу, веде до підвищення ефективності іншомовного навчання.

Процес такого іншомовного професійного навчання дає можливість формувати навички самостійної роботи з матеріалами, а навчальний процес при цьому інтенсифікується.

Література

1. Использование технологи веб-квеста как способа повышения мотивационной деятельности студентов. – Садовская Ж.И. – Современные тенденции в обучении иностранными языками и межкультурной коммуникации: Материалы Международной заочной научно-практической конференции (24 марта 2011 г.) – Электросталь: Новый гуманитарный институт, 2011 (с.287).

2. Веб-квест как форма организации самостоятельной работы студентов. – Исаева А.В. // Организация самостоятельной работы студентов: Материалы докладов II Всероссийской научно-практической интернет-конференции «Организация самостоятельной работы студентов» (6-9 декабря 2013 г.) – Саратов: Изд-во «Новый проект», 2013 (с.44).

3. Використання технології веб-квесту в іншомовній підготовці. – О.Е. Можаровська, - Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології, № 1 (35), 2014 (с.236-243).

4. Компьютеризация обучения преподавания английского языка, - Т. Н. Белая. - Иностранные языки в школе. № 1, 1998 (с. 32–34).

Тарасова К. М., студентка

Бахмет М. Ю., викладач

ВП«Лисичанський педагогічний коледж
Луганського національного університету
імені Тараса Шевченка», Лисичанськ

АУДІОКАЗКА ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ЗАСІБ ЗБАГАЧЕННЯ СЛОВНИКОВОГО ЗАПАСУ ДІТЕЙ

Розвиток мови дошкільників – найвідповідальніший період у розвитку мови у дітей. У програмі з дошкільного виховання велику роль відводять саме розвитку мовлення дитини. Основне завдання виховання у дитячому садку – навчити дитину користуватися рідною мовою, розвинути усне мовлення. Методика розвитку мовлення також вирішує такі мовні завдання:

1. Виховання звукової культури мови.
2. Розвиток словника дітей.
3. Формування граматичного ладу мови.
4. Розвиток розмовної мови дітей.
5. Навчання дітей розповіді.
6. Ознайомлення з художньої літератури.
7. Навчання грамоти. [1,с.69- 73]

Ці завдання вирішуються за допомогою спеціальних методів, засобів і прийомів. Так само як і в методиці навчання дітей рідної мови, так і в методиці навчання дітей іноземної мови велику увагу приділяють розвитку словника дитини, бо словник – це фундамент усного мовлення. В методиці навчання дітей іноземної мови відносно новим засобом збагачення словника дитини – є слухання аудіоказок.

Аудіоказка – це художній чи пізнавальний твір, зазвичай начитаний людиною або групою людей і записаний на будь-який звуковий носій. [2,с. 23]

Освітню діяльність можна урізноманітнити аудіоказкою на англійській мові лише тоді, коли словник дитини досягне декількох десятків слів.

Аудіоказки умовно поділяють на такі типи:

Аудіоказки «в чистому вигляді». Такі казки є відмінним засобом для вивчення англійської мови дітьми. Розпочати слухання аудіоказок можна

з маленьких англійських розповідей. Наприклад, з дітьми можна слухати такі казки як «Three little kittens», «Three Little Pigs» та ін.

Суть аудіоказок повинна бути зрозумілою, адже в іншому випадку діти втраять інтерес до казок. А внаслідок цього освітня діяльність, без зацікавленості дітей, не буде плідною та ефективною.

Аудіоказки з використанням ілюстративного матеріалу. Під час слухання аудіоказки вихователь демонструє дітям картинки і разом з ними промовляє відповідні слова.

Аудіоказки і метод «повного занурення». Для того щоб слухання аудіоказок на англійській мові було більш цікавим, використовують один з методів казкотерапії – малювання казки. Але цей метод можна використовувати лише тоді, коли сюжет казки вже знайомий дитині. Малювання починається на другому або третьому слуханні казки.

Малювання під час слухання – це процес, який зачіпає навички одночасного сприйняття і відтворення інформації. Під час малювання у дитини утворюються асоціативні зв'язки з тим, що вона почула. Свідомо чи несвідомо, іноземні слова запам'ятовуються, асоціюючись із зображенням на малюнку сюжетом. Слід звернути увагу на те, чи вдається дитині одночасно слухати й малювати. В чотири-п'ять років діти ще не вміють швидко відтворювати почуту інформацію. Але вже в шість років у дітей, які регулярно слухають і відтворюють щойно почуту інформацію у вигляді малюнка, аплікації, переказу розвивається вміння одночасно слухати й розуміти інформацію, а потім інтерпретувати її. [3]

Слухання аудіоказки є дуже корисним для дітей, тому що через органи слуху людина здатна отримати велику кількість інформації про навколишнє середовище. Саме сприйняття на слух у багатьох викликає велику проблему при вивченні англійської мови, але аудіоказка здатна подолати цю перешкоду.

Та окрім вищезазначених переваг використання аудіоказки на заняттях з іноземної мови, за допомогою аудіоказки можна:

1. Розширити словниковий запас дитини.
2. Організувати навчальний процес в цікавій для дитини формі, що є гарною мотивацією для подальшого навчання.
3. Ознайомити в ранньому дитинстві з класичними творами і відомими авторами з різних країн світу.
4. Розвивати посидючість і вміння концентрувати увагу.
5. Розширювати кругозір, уяву.

Велика кількість аудіоказок налічується в інтернеті. В сучасному світі навіть діти проводять онлайн багато часу, тому цей процес можна зробити більш корисним, слухаючи аудіоказки. Науковцями доведено, що навіть в фоновому режимі англійське мовлення благойдно впливає на вивчення цієї мови. [4].

Дивлячись на всі переваги аудіоказок можна зробити такий висновок: аудіоказка – це ефективний засіб збагачення словникового запасу дошкільника.

Література

1. Богуш А. М. Методика розвитку рідної мови і ознайомлення з навколишнім у дошкільному закладі / А.М.Богуш, Н.П. Орланова, Н.І. Зеленко, Н.А. Лихолетова; за ред. А.М. Богуш. – К.: Вища шк., 1992 – 414 с.

2. Ніколаєва С. Ю. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах: Підручник./ Кол. авторів під керівн. С. Ю. Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2002. – 328 с.

3. Pink School. Аудіоказки для вивчення іноземної мови. [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <https://pinkschool73.ru/stati/item/20-audio-skazki-dly-izucheniya-anglijskogo-yazyka>

4. Швидке вивчення англійської мови. Дитячі казки на англійській мові. [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <http://eng911.ru/beginners/skazki-na-anglijskom-yazyke.html#audioskazki-dlya-detey-na-anglijskom-onlayn>.

Хрипун О. О., студентка

Степикіна Т. В. к.ф.н., доцент

ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», Старобільськ

АКТИВІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ НА УРОКАХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЗА ДОПОМОГОЮ ЗАСТОСУВАННЯ ІГРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Поняття «ігрові педагогічні технології» включає групу методів і прийомів організації педагогічного процесу у формі різних

педагогічних ігор. Гра як один із найдивовижніших явищ у житті людини привертала до себе увагу філософів та науковців ще з давнини. Платон вважав гру одним із найкорисніших занять, а Аристотель бачив у грі джерело душевної рівноваги, гармонії і тіла. Ігрові технології є складовою частиною педагогічних технологій. Проблема застосування ігрових технологій в освітньому процесі в педагогічній теорії і практиці не нова, однак для підвищення ефективності навчального процесу іноземної мови, необхідно вдосконалювати вже відомі технології та розробляти нові, а тому дана тема й надалі залишається актуальною. Метою даного дослідження є спроба розглянути питання активізації навчального процесу на уроках іноземної мови за допомогою застосування ігрових технологій.

Розробкою теорії гри, її методологічних основ, з'ясуванням її соціального значення для розвитку учня займалися С. Ю. Ніколаєва, В. В. Самовник, Ю. І. Федусенко та ін. Гра – простір «внутрішньої соціалізації» дитини, засіб засвоєння соціальних установок [1]. В. В. Самовник наділяє гру чотирма важливими для людини функціями: засіб розвитку мотиваційно-потребностної сфери, засіб пізнання, засіб розвитку розумових дій і засіб розвитку довільної поведінки [2].

Роль гри на уроках іноземної мови величезна, оскільки вона дозволяє зробити навчальний процес привабливим і цікавим для кожної дитини. При використанні ігрових технологій на уроках необхідно дотримуватись таких умов:

- 1) відповідність гри навчально-виховним цілям уроку;
- 2) доступність для учнів даного віку;
- 3) помірність у використанні ігор на уроках [3].

Гра – різновид суспільної практики, дієве відтворення життєвих явищ поза реальної практичної установки. Ігрова діяльність на уроці іноземної мови не тільки організовує процес спілкування, а й максимально наближає його до природної комунікації. Завданням вчителя є пробудити цікавість учнів, щоб у подальшому її задовольнити. Ігри повинні відповідати рівню підготовки учнів і бути необхідними для проходження певного граматичного або лексичного матеріалу. За допомогою гри добре відпрацьовується вимова, активізується лексичний і граматичний

матеріал, розвиваються навички аудіювання, усного мовлення. Також можна зняти психологічну втому; її можна використовувати для мобілізації розумових зусиль учнів, для розвитку у них організаторських здатностей, прищеплення навичок самодисципліни, створення атмосфери радості на заняттях [2].

Цілями ігрового навчання школярів є:

- розвиток мислення засобами іноземної мови;
- підвищення мотивації вивчення предмета;
- забезпечення особистісного зростання кожного учасника гри;
- сприяння вдосконаленню умінь активно і доброзичливо взаємодіяти один з другом.

Використання різноманітних прийомів навчання сприяє закріпленню мовних явищ у пам'яті, створенню більш стійких зорових і слухових образів, підтримці інтересу і активності учнів [1].

Ігрові форми навчання іноземної мови актуальні не лише на початковому, але і на старшому етапі, оскільки вони зумовлені особливостями розвитку і світосприйняття старших підлітків. Але що особливо важливо – ігрові методики створюють цілком природні ситуації спілкування між учасниками. На вищому щаблі навчання активний розвиток отримують читання, монологічна і письмова мова, значно зростає словниковий запас. Провідним видом діяльності підлітків стає міжособистісне спілкування. У грі активізуються розумові процеси, і зростає мотивація до вивчення іноземної мови, а мотивація учнів і їх інтерес є основним фактором ефективного вивчення іноземної мови. Ігровий метод має великий навчальний і психотерапевтичний потенціал, оскільки гра створює розумове напруження, без якого неможливий активний процес навчання в середній школі.

Ігрові форми і методи навчання забезпечують досягнення ряду найважливіших освітніх цілей:

- стимулювання мотивації та інтересу;
- підтримка і посилення значення отриманої раніше інформації в іншій формі;
- розвиток навичок критичного мислення та аналізу, прийняття рішень, взаємодії, комунікації, конкретних умінь;
- саморозвиток або розвиток завдяки іншим учасникам.

Таким чином, як показало дослідження даної проблематики, використання ігрових технологій на уроках іноземної мови сприяє активізації пізнавальної і творчої діяльності учнів, виховує ініціативність, розвиває організаторські здібності, позитивно впливає на якість навчання, підвищує його ефективність.

Література

1. Ніколаєва С.Ю. Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах/ С. Ю. Ніколаєва: Підручник для студентів вищих навчальних закладів. - К.: Ленвіт, 1999. - 320 с.
2. Самовник В. В. Значення та роль гри як інтерактивної технології навчання/ В. В. Самовник// Англійська мова та література. – 2012. – № 27. – С. 2-7.
3. Федусенко Ю. І. Пізнавати світ у грі/ Ю. І. Федусенко// Іноземні мови в навчальних закладах. – 2003. – №1. – 78–91с.

Бахмет М. Ю., магістрант
Науковий керівник – Шехавцова С. О., д. пед. н., професор
ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка», Старобільськ

ВИКОРИСТАННЯ SMART-ТЕХНОЛОГІЙ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Освітній процес XXI століття підкреслює стрімку тенденцію до переорієнтації системи вищої освіти на нові цінності, на чолі яких стає гуманізація педагогічного процесу та демократизація міжособистісних відносин.

На сьогодні студент-випускник повинен бути конкурентноспроможним на ринку праці задля можливої ефективною реалізації себе у сучасному суспільстві: мати високий рівень загального розвитку, володіти інформаційно-комунікаційною компетенцією, бути здатним приймати самостійні рішення, відрізнятися нестандартним мисленням і здатністю адаптуватися до нових вимог та умов.

Перспективний розвиток вищого навчального закладу в умовах сучасної освіти, таким чином, повинен передбачати ефективну педагогічну взаємодію учасників навчального процесу вищої школи, адже суб'єктний аспект педагогічної взаємодії є важливим фактором підвищення рівня ефективності та якості навчально-виховного процесу, тому що характер взаємодії між учасниками навчального процесу сприяє саморозвитку і самореалізації особистості не лише студента, а й викладача; дозволяє розкрити потенціальні можливості кожного до самовдосконалення; забезпечує сприятливий мікроклімат, що характеризується відкритістю, довірою та підтримкою [2].

Все це призводить до того, що педагогічна діяльність сучасного викладача повинна мати інноваційний характер, через що збільшується використання інформаційних технологій у вищих навчальних закладах. Але слід зазначити, що на зміну звичним для всіх інформаційно-комунікаційним технологіям приходять SMART-технології, тобто новітні «розумні» технології, які на відмуну від попередніх, що раніше базувалися на інформації і знаннях, базуються на взаємодії і обміні досвідом.

Проте SMART-технології передбачають не лише використання технічних засобів, а і нових підходів та методів навчання, за допомогою яких забезпечується розвиток комунікаційної компетенції студентів, зокрема під час вивчення іноземних мов.

Застосування новітніх SMART-технологій (форумів, блогів, вебінарів, аудіо- та відеоподкастів тощо) в процесі вивчення іноземної мови все частіше доповнюють традиційні методи навчання та забезпечують формування базових навичок іншомовного спілкування від усвідомлення власної здатності виражати свої думки іноземною мовою до навичок та вмій самостійно вирішувати комунікативні завдання.

У роботі зі SMART-технологіями зростає роль викладача як тьютора, тобто як організатора та координатора навчальної діяльності, який отримує можливість більш гнучко керувати навчальним процесом, враховуючи індивідуальні особливості кожного студента [1].

Серед головних переваг використання SMART-технологій під час вивчення іноземної мови можна виокремити наступні:

- постійне перебування в автентичному мовному середовищі;
- різноманітність освітнього контенту;
- доступ до великих джерел інформації;
- можливості спілкування із зовнішнім світом;
- особистісно-орієнтований підхід до навчання;
- розвиток у студентів вмінь самостійної роботи;
- нові умови для самоосвіти та самовдосконалення;
- співтворчість та співпраця викладача зі студентами; усунення обмежень, притаманних традиційному методу навчання [1].

Як відомо, методика навчання іноземної мови спрямована на комунікативний підхід до навчання, тому головна задача викладача організувати навчальний процес у вигляді комунікації. Для цього йому необхідно знайти таку форму роботи, яка б передбачала процес спілкування в усіх чотирьох видах мовленнєвої ситуації. Реалізувати ці завдання можна під час використання наступних технологій.

Форум – асинхронний інструмент спілкування, що дозволяє вести змістовні бесіди, спонукає студентів до активного використання та розширення свого словникового запасу та розвиває навички письмового іншомовного спілкування, які згодом студенти можуть перенести і в усне мовлення [3].

Вебінар – онлайн-семінар, який надає широкі можливості віддаленого навчання із застосуванням широкого спектра демонстраційних засобів [3]. Цю технологію можна вважати альтернативою очної зустрічі, без якої донедавна неможливо було увести вивчення іноземних мов.

Навчальний блог – асинхронний інструмент спілкування викладача зі студентами, через який може відбуватися інтерактивний обмін інформацією між викладачем та студентами; викладач може надавати студентам матеріали для самостійного опрацювання, ресурси для самоосвіти, тощо.

Але слід пам'ятати, що комп'ютер не є механічним педагогом чи його заміником. Він є лише засобом, який розширює освітні можливості задля забезпечення ефективності освітнього процесу та формування ключових компетенцій.

Література

1. Герасименко Т. Л., Грубин И. В., Гулая Т. М. SMART-технологии (вебинар и социальные сети) в преподавании иностранного языка в неязыковом вузе. [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <https://cyberleninka.ru/article/n/smart-tehnologii-vebinar-i-sotsialnye-seti-v-prepodavanii-inostrannogo-yazyuka-v-neyazykovom-vuze>
2. Гончар О. В. Новітні технології суб'єкт-суб'єктної взаємодії учасників навчального процесу вищої школи. [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: https://www.google.com.ua/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=7&cad=rja&uact=8&ved=0ahUKEwi45P62waXaAhWpLMAKHe7DDjwQFghfMAY&url=https%3A%2F%2Fcyberleninka.ru%2Farticle%2Fn%2Fnoveyshie-tehnologii-subekt-subektnogo-vzaimodeystviya-uchastnikov-uchebnogo-protssessa-vysshey-shkoly.pdf&usq=AOvVaw1V_gyKSxw5conh44ds6sC2
3. Инновационные технологии обучения иностранному языку в вузе. [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <https://www.science-education.ru/ru/article/view?id=17983>

Жалдакова Ю.В., магістрант

Науковий керівник – Шехавцова С.О., д.п.н., професор
ДЗ „Луганський національний університет імені Тараса Шевченка”, Старобільськ

ЗНАЧЕННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОГО ПІДХОДУ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Іноземна мова відіграє вирішальну роль у адаптації людини у світовому соціумі та є одним з критеріїв високоосвіченого фахівця. Так як зараз освіта знаходиться на порозі нових змін, реформ, то беззаперечно перед майбутнім вчителем стоять певні цілі та задачі, а саме: розвиток якостей учня, формування ключових компетенцій.

Зміни в суспільстві потребують нових вимог, які вдосконалять систему навчання предмету «іноземна мова»:

введення новітніх технологій викладання, нових навчальних курсів та факультетів, зміна навчальних програм відповідно методичним рекомендаціям. Але для того щоб досягти поставленої мети, викладач перш за все звертається до підходів викладання іноземною мовою.

На сьогоднішній день не існує єдиної класифікації та типології підходів у навчанні іноземної мови. В процесі розвитку теорії і практики навчання іноземним мовам поява і розробка нових підходів до навчання завжди була пов'язана з науковими тенденціями в лінгвістиці, психології, педагогіці, психолінгвістиці.

Соціокультурний підхід почав свій розвиток з другої половини 80-х років. Бере свій початок на базі комунікативного методу із залученням країнознавчих матеріалів, які створюють соціокультурний фон, контекст іншомовного спілкування. Логічно доповнюючи й удосконалюючи комунікативний підхід, соціокультурний підхід орієнтує комунікантів на зіставлення картин світу в контексті національної та світової цивілізацій і тим самим підводить учня до рефлексії власних цінностей, до усвідомлення національного надбання своєї країни, свого народу [3, с. 166].

Необхідність наповнення змісту освіти соціокультурними аспектами на сьогодні це головне завдання на загальноєвропейському й національних рівнях. Проблеми соціальної адаптації в іноземному середовищі значну увагу приділили такі вчені-методисти: С. Ніколаєва, М. Топалова, В. Сафонова, П. Сисоєв, Ю. Пасов [1, с. 215].

На відміну від інших підходів, саме завдяки соціокультурному підходу вчитель на уроці приділяє головну увагу навчанню культурам різних країн [2, с. 102].

Використовуючи соціокультурний підхід, вчитель спонукає учнів до міжкультурної взаємодії, оскільки пов'язаний не тільки з поняттями загальної та національної культури, але і з звичаями соціальної сфери, стереотипами повсякденному житті. Ігнорування соціокультурного аспекту

комунікації в процесі навчання призводить до появи помилок, основні категорії яких виділяються на рівні соціокультурних фонових знань, мовної поведінки комунікантів і культури мовлення.

Специфіка реалізації соціокультурного аспекту в різних сферах комунікації передбачає певні вимоги до навчальних матеріалів, які вчитель використовує при навчанні іноземним мовам в контексті діалогу культур, такі як освітня та пізнавальна цінність, відповідність віку та інтересам учнів, а також рівня їх володіння іноземною мовою.

Використання іноземної мови як засобу соціокультурного розвитку школярів дозволяє досягти якісних результатів в освоєнні мови, сприяє підвищенню внутрішньої мотивації і дозволяє повніше реалізувати стратегічну мету навчання як засобу розвитку здатності учнів до міжкультурної комунікації [1, с. 218].

Отже, соціокультурний підхід є важливим засобом для формування комунікативної та соціокультурної компетенції і реалізації головної мети навчання іноземними мовами. Соціокультурний підхід збагачує культурологічні та соціолінгвістичні знання учнів та поступово готує їх до міжкультурного спілкування у майбутньому.

Література

1. Максимець М. Формування соціокультурної компетенції у процесі вивчення іноземної мови / М. Максимець // Вісник Львівського університету. Серія педагогічна. – 2006. – Випуск 21. – С. 211-218.
2. Сафонова, В.В. Соціокультурний підхід к обучению иностранным языкам : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.01 / Сафонова В.В. - М., 1993.
3. Чернуха Н.М., Мурзіна А.В. Умови формування соціокультурної компетентності майбутніх учителів філологів / Н.М. Чернуха, А.В. Мурзіна // Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. – 2009 – № 9 (172). – С. 165 – 173.

Хрипун К.О., студентка

Мигович І.В., к.ф.н., доцент

ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка», Старобільськ

ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЛЮДЬМИ З ВАДАМИ СЛУХУ

В сучасному світі володіння іноземними мовами є одним з компонентів освіченості та успішності особистості, її духовного збагачення, розширення інтелектуальних здібностей. Англійська мова є однією з найбільш вживаних мов світу, на сьогодні її введено для вивчення у більшість шкільних програм, для всіх бажаючих існує безліч мовних центрів, спеціалізованих закладів, приватних репетиторів. Але в нашому суспільстві існують і такі категорії людей, які мають певні обмеження у фізичному, психічному, розумовому розвитку. Серед них – особи з вадами органів слуху – як часткова втрата здатності чути, так і повна.

Проблеми вивчення іноземної мови при порушеннях слуху у своїх наукових працях розглядали відомі вчені-дефектологи, філологи, сурдопедагоги Л.С. Виготський, В.І. Бельтюков, В.Д. Аракін, З.М. Цветкова та інші. Зокрема, на думку Л.С. Виготського, при нормально розвинених слухових здібностях засвоєння рідної мови проходить на автоматизмі, під впливом оточуючого середовища. Глухим та слабочуючим для оволодіння рідною, а тим паче іноземною мовою, треба прикласти немало зусиль, заняття повинні бути правильно вибудованими, систематичними [1].

Психологи наголошують, що на заняттях іноземної мови з групами осіб з вадами слуху виникає певна напруга, яка пов'язана з наявністю залишкових дефектів у рідній мові та почуття невпевненості і страху перед такою чужою іноземною мовою. Тому дуже важливим є індивідуальний підхід до кожного учня виходячи зі ступеню його здатності чути, говорити, читати. Диференціація навчального процесу базується на рівні «Elementary English». Лексичний та

граматичний матеріал підбирається для загально-побутового спілкування.

На думку вчених І.А. Зимньої, С.К. Фоломкіної, Ф.Ф. Рау, важливою передумовою успішного вивчення іноземної мови особами з вадами слуху є її введення на ранніх етапах навчання. Даний процес є довготривалим, його ефективність прослідковується в досить помірній динаміці, що потребує терпіння з боку і учнів, і вчителів. Один з ефективних прийомів на початковому етапі вивчення іноземної мови – проведення лексичних ігор. По-перше, ігрова форма уроку дещо пом'якшує психологічну напругу; по-друге, учні мотивуються бажанням виділитися серед інших учасників гри, спілкуються між собою. На уроках англійської мови з глухими та слабчучими особами можна проводити такі ігри: «Alien word» (для простоти завдання необхідно брати декілька слів з однієї групи та одне слово з абсолютно іншим змістом) – «Mom, dad, sister, water», «Funny pictures» - використання карток зі словом на англійській мові та його перекладом на рідну мову, повторення алфавіту та цифр.

Деякі вчителі англійської мови з багаторічним досвідом говорять, що діти, які мають порушення слухових функцій, часто не мають бажання читати. Здавалося б, це для них найбільш змістовна форма навчання. Проблема криється у тому, що така категорія учнів має значно менший словниковий запас, до того ж для них, наприклад, слова «tree», «oak», «birch», «apple tree», «wooden plate» асоціюються лише з одним загальним значенням – дерево, що росте на землі. Часто різновидність явищ, подій, предметів сприймається як синонімічний ряд.

З роботи О.Ю. Сіткіної бачимо, що на результативність процесу запам'ятовування зв'язного тексту впливає поетапне відпрацювання матеріалу з використанням наочних та вербальних засобів. В такому разі алгоритм вивчення англійської мови полягає в умовному ототожненні фонетичних елементів іноземної мови з вже сформованими навичками усного мовлення рідною мовою з максимальним

наближенням до точної вимови, а також забезпечення слухозорового сприйняття знайомої лексики [2].

Грамотичний матеріал з іноземної мови особами з вадами слуху засвоюється досить складно. Необхідно на кожному занятті використовувати методи хорového приговорювання слів, короткі діалоги. Глухі діти мають здатність зчитувати з вуст, тому в залежності від рівня знань іноземної мови в помірному темпі проговорювати слово спочатку рідною мовою, потім записувати його на дошці, далі це ж слово озвучувати іноземною мовою, знову записувати такий варіант.

А.В. Конишева у своїй праці наголошує на тому, що при викладанні іноземної мови для осіб з вадами слуху необхідно в першу чергу опиратися на зорові можливості аудиторії. Дійсно, різноманітні дидактичні матеріали, схеми, малюнки, пазли створюють ефект наглядності, переведення знань в об'ємний вимір [3].

Отже, під час уроків іноземної мови психоемоційне навантаження на учнів з вадами слуху значно більше, ніж у звичайних аудиторій, тому для ефективності та збереження мотивації необхідно постійно компонувати завдання за різними рівнями складності, формами; не вимагати від учнів швидких перемог та результатів, здійснювати постійний індивідуальний підхід, надавати моральну підтримку. Вчитель іноземної мови повинен одночасно бути і педагогом, і психологом, взаємодіяти з дефектологами та логопедами, а головне – не ставити на таких просто «інших» учнях кліше «Нездатний до англійської мови».

Література

1. Выготский Л. С. Принципы воспитания физически дефективных детей // Собр. соч. в 6-ти т. Т. 5 Основы дефектологии / Под ред. Т. А. Власовой. М.– 1983. С. 34-49.
2. Ситкина Е.Ю. Психолого-педагогические условия активизации словесной памяти глухих школьников /автореф., к.пед.н. Москва. – 1999. – 18 с.

3. «Современные методы обучения иностранному языку». Кобышева А.В., Минск «Терра-Системс» 2004 г.

Черних М.С., магістрант
Науковий керівник – Степикіна Т.В. к.ф.н., доцент
ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка», Старобільськ

ОСНОВИ ВИКЛАДАННЯ АКАДЕМІЧНОГО ПИСЕМНОГО МОВЛЕННЯ У СЕРЕДНІХ КЛАСАХ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

У середніх загальноосвітніх закладах письмо визнається основним видом мовленнєвої діяльності. У даній статті ми розглянемо яке важливе значення має навчання академічного писемного мовлення учнів середніх класів.

Об'єктом дослідження є процес навчання писемного мовлення у середній школі.

Предметом дослідження є методика навчання писемного мовлення учнів середніх класів середньої школи.

Мета дослідження – проаналізувати сучасні методи навчання письма англійською мовою учнів середніх класів та запропонувати прийоми навчання письма, які з огляду на вікові особливості учнів сприятимуть виробленню письмової компетенції.

Досягнення поставленої мети передбачає виконання таких завдань:

- провести аналіз літературних джерел за темою дослідження;
- дослідити психолого-лінгвістичні і дидактичні передумови навчання письма на середньому ступені середньої загальноосвітньої школи;
- розглянути труднощі, пов'язані з навчанням письма іншою мовою;
- проаналізувати методи та підходи навчання писемного мовлення старшокласників, рекомендовані провідними методистами.

У дослідженні використовуються такі методи: описовий –

для встановлення етапів навчання письма, як способу навчання іншомовної компетенції, метод вивчення й аналізу вітчизняної та зарубіжної методичної, педагогічної, психологічної літератури з проблеми дослідження, вивчення й узагальнення досвіду навчання учнів академічного письма в середніх класах, метод аналізу методичних рекомендацій, які використовуються для навчання письма іноземною мовою та метод критичного аналізу літературних джерел.

Формування навичок писемної компетенції та мовленнєвої культури у процесі вивчення англійської мови є одним із актуальних завдань методики навчання англійської мови.

Письмове оформлення думок – це процес уповільнений порівняно з усним мовленням, що дає можливість більше зосередити увагу на окремих етапах його здійснення, а це, у свою чергу, створює умови для вживання таких мовних форм, які ще недостатньо автоматизовані й тому в усній комунікації ще не можуть уживатися. Вживання цих форм у письмовій формі приводить до вільнішого оперування ними, що дає змогу використовувати їх в мовній формі. Коли учні не викладають своїх думок на письмі, а щось переписують або пишуть під диктовку, то за правильної організації цієї роботи мовний матеріал запам'ятовується, що, звичайно, сприяє розвитку інших видів мовної діяльності.

Наша робота присвячена тому, що навчання учнів середніх класів іншомовного писемного мовлення слід організувати з оглядом на вікові особливості учнів та на специфічні психолінгвістичні передумови навчально-виховного процесу.

Особливої уваги на наш погляд, потребує питання вчасного запуску та розвитку вагомих для реалізації писемного мовлення механізмів: психофізіологічного, психолінгвістичного та лінгвістичного. А також наскільки важливо педагогу знайти ту струнку в душі підлітка, за допомогою якої можна залучити його до навчання та наскільки важливо вміти в процесі викладання матеріалу пов'язувати навчальний матеріал із навколишнім життям.

Слід відзначити також, що письмове оформлення власних думок є ефективним засобом підтримування навичок висловлювання іноземною мовою тоді, коли немає умов для усної комунікації цією мовою.

Навчання письма будується на аналітичній роботі над звуком, словом, словосполученням, реченням, абзацом і письмовим повідомленням. Писемні дії виконуються, як правило, мимовільно, при постійній активності думки.

Раціональному розподілу інформаційного, емоційного і фізичного навантажень відповідають комплекси вправ, адекватні основним цілям навчання писемної комунікації.

С.П.Шатілов зазначав: «Вправа - це спеціально організоване в навчальних умовах багаторазове виконання окремих операцій, дій або діяльності з метою оволодіння ними або їх удосконалення».

Як вважає А.Р.Лурі, основна робота над лексико-граматичним матеріалом функціональних одиниць письма починається з введення тексту-полілога. Його специфічні характеристики (глобальність презентації навчального матеріалу, динамічність, ілюстративність, відповідність змісту комунікації інтелектуальному рівню учнів, емоційність, яка досягається за рахунок використання засобів особистісної оцінки, звертання до віршів, пісень, приказок, спортивно-танцювальних рухів тощо) уможливають стимулювання інтелектуального потенціалу, лінгвістичних здібностей учнів, активізацію лексико-граматичного матеріалу, необхідного для формування та вдосконалення мовленнєвих умінь.

У результаті набуття міцних орфографічних навичок у межах визначеної кількості слів учні більш упевнено почувають себе, коли їм доводиться писати слова, які не були об'єктом орфографічного тренування. Це пояснюється тим, що на основі твердо засвоєного орфографічного мінімуму учні добре запам'ятовують правила письма, які допомагають їм і під час написання нових слів. Успішне оволодіння орфографічними навичками можливе тільки тоді, коли учні чітко уявляють собі фонетичну структуру слів.

Сучасні педагогічні технології такі, як навчання в співробітництві, проектна методика, використання нових інформаційних технологій, Інтернет-ресурсів допомагають реалізувати особистісно-орієнтований підхід у навчанні, забезпечують індивідуалізацію та диференціацію навчання з

Збірник матеріалів II Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції «Романо-геманські мови в сучасному міжкультурному просторі»
урахуванням здібностей дітей, їхнього рівня навченості, схильностей і т.д.

Література

1. Глазунова Т.В. Види письмових висловлювань як об'єкт навчання / Т.В.Глазунова // Іноземні мови. - 1997. - №1. - С.61-62
2. Жицький Є.І. Самостійність і творча активність у процесі вивчення іноземної мови / Є.І.Жицький - К.: Школа, 1999. – 244 с.
3. Калініна Л.В. Навчання творчого письма іноземною мовою у старших класах середньої школи / Л.В.Калініна, І.В.Самойлюкевич // Іноземні мови.- 1996.-№1. - С.28-35
4. Литвин С.В. Навчання писемного спілкування учнів старшої загальноосвітньої школи / С.В.Литвин, Н.К.Скляренко. - К.: Ленвіт, 2001, - 48 с
5. Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах / за ред. С.Ю.Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 1999. – 320 с

Торгунакова Є.П., студентка
Науковий керівник – Соловйова Н.Д., к. філол. н., доцент
Криворізький Державний Педагогічний Університет,
м. Кривий Ріг

ФОРМУВАННЯ ГРАМАТИНИХ НАВИЧОК АУДІЮВАННЯ В УЧНІВ СЕРЕДНЬООСВІТНІХ ШКІЛ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Сьогодні учням дуже складно сприймати запропоновані програмою тексти для аудіювання, що в цілому впливає на рівень володіння мовою та її розуміння. Нажаль, сучасні підручники не пропонують достатньої кількості вправ для формування граматичних навичок аудіювання.

Аудіювання дуже важливе для вивчення іноземної мови. Воно дає можливість оволодіти звуковою стороною мови, яку ми вивчаємо (фонемним складом та інтонацією), сприяє засвоєнню

лексики та граматики, покращує оволодіння говорінням, читанням і письмом. Тому, доцільно буде казати, що без володіння навичками сприймання аудіотексту, а також усного мовлення, неможливо говорити про високий рівень володіння мовою. Але сьогодні учням дуже складно сприймати запропоновані програмою тексти для аудіювання, що в цілому впливає на рівень володіння мовою та її розуміння.

Актуальність даної проблеми полягає в тому, щоб через упровадження та застосування нових вправ формувати граматичні навички, полегшити сприймання учнями текстів та покращити їх навички аудіювання.

У процесі навчання іноземній мові, аудіювання, як вид мовленнєвої діяльності, є метою та засобом навчання, служить для досягнення практичної, освітньої, розвиваючої та виховної цілей навчання. Учень має розуміти зміст аудіотексту, прослухавши його один раз. Тексти для аудіювання містять нові слова, які не вивчалися раніше. За контекстом та звуковою формою слів учні мають розуміти загальний зміст повідомлення, не звертаючи увагу на несуттєву інформацію [1].

Звісно, сприймання мовлення на слух викликає в учнів певні труднощі, викликані такими факторами:

- індивідуально-психологічними особливостями слухача;
- умовами сприймання (пов'язані зі змістом);
- мовними особливостями повідомлення. [2]

Питанням труднощів аудіювання та стратегій їх подолання займалися багато дослідників, таких як: Н. В. Агеєва, З.О. Кочкіна, Н.В. Слухіна, Р. І. Вікович, Г. В. Гаврилова, Т. П. Леонтєва, А. Е. Міхіна, С. Ю. Ніколаєва та інші. У роботах зарубіжних авторів Гез Н.И, Джиллиан Р.Б., Н. Букка простежується деталізація, виокремлення кожного окремого аспекту у процесі сприйняття і розуміння іншомовного мовлення на слух і відповідне дослідження його ролі у цьому процесі, пов'язаних із цим аспектом труднощів, та шляхи їх подолання. У вітчизняних авторів ж, на відміну, усі труднощі згруповані за певними ознаками, а тільки потім даються загальні рекомендації щодо їх подолання.

В галузі граматики такі труднощі пов'язані із синтаксисом і морфологією. Щоб зрозуміти ту чи іншу фразу, учень має

розчленувати її на окремі частини, з'ясувати як вони пов'язані та яку роль грають у висловлюванні. Граматики української і англійської мови мають деякі схожі риси, але багато в чому відрізняються одна від іншої.

На початковому етапі вивчення іноземної мови учні навчаються сприймати на слух фрази, слова або речення, які промовляє вчитель. Згодом можна підключити і аудіозаписи. Це правило діє і з граматичними структурами. Щоб учні вміли сприймати ту чи іншу структуру при прослуховуванні, необхідно навчити їх сприймати її усно, вільно від контексту - навчити учнів вичленовувати цю структуру серед інших, вивчених ними раніше. На завершальному етапі учні розуміють фрази з незнайомими одиницями і багатьма різними, але, обов'язково, знайомими граматичними структурами.

Насамперед, важливо навчити учнів сприймати граматичні форми свідомо. Навчити учнів застосовувати граматичну структуру в усному мовленні, ще не означає, що ця навичка автоматично перейде в сприймання цієї структури під час аудіювання. Дуже часто учні зтикаються з проблемою невірною сприймання тієї чи іншої граматичної форми [3]. Наприклад, учні, які вміють за допомогою структур *there is, there are* розповідати про те, що є у них вдома, в школі, дуже часто не розуміють речень з цією структурою під час аудіювання. Часто вони сприймають такі структури лише як означення місцезнаходження предметів. Таку ж проблему можна побачити при сприйнятті дієслівних форм [4]. Навчившись наказувати один одному, розуміти інструкції вчителя, учні відчувають труднощі в сприйманні речень типу: *Water the flowers, air the room*. Використовуючи в усному мовленні часові форми Present Continuous, Present Perfect, Passive Voice, учні при прослуховуванні часто не сприймають допоміжне дієслово як частину простого дієслівного присудка і не співвідносять форму цього присудка з його значенням. Навіть форма Past Indefinite не завжди є показником минулої дії.

Такі труднощі під час аудіювання є наслідком того, що граматична структура розглядалася тільки в аспекті її вибору і оформленні в мовленні. Школяри не співвідносять значення структури зі значенням вміщеної в ній лексики, їм часто дуже важко

виокремити в тексті структуру по її формально-структурним ознакам [5]. Після введення граматичної структури, необхідно потренувати учнів в побудові речень з даною структурою, потім запропонувати по формальним ознакам виокремити дану структуру в реченнях. Тільки потім потренуватися сприймати її на слух у текстах.

Згодом, учні навчаться сприймати ту чи іншу структуру у реченні автоматично, не аналізуючи його. Для цього потрібно частіше давати учням завдання на сприймання граматичної структури. Наприклад: прослуховуючи речення потрібно з'ясувати в яких саме було використано цю структуру. Так закріплюється психологічна установка на закладання в пам'яті потрібного фразового стереотипу і подальше відпрацьовування буде стимулювати операцію його «виклику» за зовнішніми граматичними сигналами [6].

Все вищесказане дозволяє зробити висновок, що проблема формування граматичних навичок аудіювання є досі актуальною і потребує подальшого вивчення. Крім того, необхідно розглядати додаткові тексти, які пропонуються для аудіювання стосовно вживання найбільш вживаних граматичних структур.

Література:

1. Єпіфанцева Л. А. Аудіювання. Англійська мова: Методичні рекомендації / Л. А. Єпіфанцева. – Х. : Вид. група «Основа», 2010. – 78 с.
2. Карамишева І. Д. Контрастивна граматики англійської та української мов: Навч. Посібник / І. Д. Кармишева. – Львів: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2008. – 300 с.
3. Рогова Г.В. Методика обучения иностранным языкам в средней школе / Г. В. Рогова, Ф.М. Рабинович, Т.Е. Сахарова. – М. : Просвещение, 1991. – 287 с.
4. Склярєнко Н. К. Сучасні вимоги до вправ для формування іншомовних мовленнєвих навичок і вмінь /Н. К. Склярєнко // Іноземні мови. – 1999. – № 3. – С. 3 – 98.
5. Gillian Brown. Listening to Spoken English. – М.:Просвещение, 1984. – I – IV, 1 – 171 с.

6. Jones, L., V. Kimborough. 1987. Great Ideas. Teacher's Manual; listening and speaking activities for students of American English. Cambridge: Cambridge University Press

Воронько І. В., студент
Науковий керівник – Шехавцова С. О.,
професор кафедри романо-германської філології,
доктор педагогічних наук, доцент
ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка», Полтава

ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЗАСОБАМИ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ШКОЛІ

Становлення та розвиток інформаційного суспільства потребує використання інноваційних технологій у процесі навчання. Інтеграція України у світову спільноту потребує досконалого володіння іноземними мовами. Виходячи з цього, актуальним є питання використання педагогами новітніх освітніх технологій і методів викладання на уроках іноземної мови.

Основною метою вивчення іноземної мови є формування і розвиток комунікативної культури школярів, навчання практичному опануванню іноземної мови. Завдання вчителя полягає у створенні умов для практичного опанування мови кожним учнем, виборі таких методів і технологій навчання, які б дозволили кожному учневі проявити свою активність і творчість.

Впровадження інноваційних технологій сприяє посиленню навчальної мотивації вивчення іноземної мови й удосконалюванню знань учнів, активізує продуктивну діяльність учнів.

Інноваційні педагогічні технології включають в себе: інтерактивні технології, технології проектного навчання та інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ), які призвели до появи новітніх Smart-технологій для здійснення педагогами успішного навчання.

Інтерактивне навчання - це навчання основане на діалогічному мовленні, в ході якого здійснюється взаємодія вчителя та учня. Найефективнішими інноваційними формами роботи на

уроках іноземної мови є рольові ігри, робота в парах і групах, дискусії, такі вправи як «Мікрофон», «Незавершені речення», «Займи позицію», «Снігова куля», «Навчаючи-вчуся», «Асоціації». В процесі використання інтерактивної технології навчання в учнів розвивається зацікавленість у здобутті знань і практичного їх використання [1].

Особливо дієвим є метод проектів — освітня технологія, яка спрямована на здобуття учнями знань з іноземної мови у тісному зв'язку з реальною життєвою практикою, формування в них специфічних умінь і навичок завдяки системній організації проблемно-орієнтованого навчального пошуку. Проект – це вид навчальної діяльності, в якій задіяні досвід, уява, знання та величезне бажання поділитися з іншими.

Метод проектів формує в учнів комунікативні навички, культуру спілкування, вміння формулювати думки, відстоювати свою власну точку зору, водночас знаходячи компроміс, підтримувати інших під час виступу, розвивати вміння добувати інформацію з різних джерел, обробляти її за допомогою сучасних комп'ютерних технологій, створює мовне середовище, яке сприяє виникненню потреби в спілкуванні на іноземній мові.

Робота над проектом – це творчий процес, тому що учень самостійно або під керівництвом вчителя займається пошуком вирішення даної йому проблеми. Для цього потрібні знання мови, володіння творчими, комунікативними і інтелектуальними вміннями. Робота над проектами розвиває уяву, фантазію, творче мислення, самостійність та наполегливість у досягненні поставленої мети. Учні розширюють свій кругозір, вчать слухати іншомовну мову і чути, розуміти один одного при захисті проектів. Діти працюють з довідковою літературою, словниками, комп'ютером, тим самим створюється можливість прямого контакту з автентичною мовою. Результатом проекту може бути плакат, картки, словник в малюнках, індивідуальна розповідь, письмова розповідь з ілюстраціями, проведене свято [2].

Smart технології – це інтегровані засоби для навчання учнів, які включають в себе різні аспекти всіх видів інформаційних освітніх технологій, що допомагають педагогу організувати навчальний процес з різноманітними видами діяльності учнів під час

заняття та поза його межами. На сучасному етапі до Smart технологій належать такі засоби навчання, як: інтерактивна дошка, програмне забезпечення, документ-камера, система контролю знань учнів й персональний комп'ютер [3].

Використання Smart технологій на уроках іноземної мови допомагає «оживити» урок, зацікавити учнів, пробудити їх до активної співпраці з вчителем, створити іншомовне середовище на уроці, робить урок більш наочними та ефективними. Все це сприяє активізації пізнавальної та творчої діяльності учнів.

Найважливішим є те, що новітні Smart технології дозволяють поглиблено усвідомлювати та засвоювати учням навчальний матеріал. Це створює сприятливі умови для формування в учнів здатності сприймати предмети та явища різнобічно, системно, емоційно.

Навчання іноземній мові з використанням сучасних інноваційних технологій якісно перевищує традиційну освіту. Зростає зацікавленість учнів до навчання, що є головною умовою для подальшої успішності учні. Зв'язок процесу навчання з життям дозволяє через ситуації, предмети, обговорення, отримувати досвід, як мовний так і соціальний. Навчання іноземній мові буде ефективним саме завдяки комплексному застосуванню новітніх Smart технологій.

Література

1. Застосування інтерактивних технологій у навчанні молодших школярів: Методичний посібник для вчителів початкової школи / О. І. Пометун, Л. В. Пироженко, О. А. Біда та ін. — Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2011. — 304 с.
2. Олійник І. П. Використання методу проєктів на уроках англійської мови як один із шляхів формування комунікативної компетентності учня. Методична розробка: з досвіду роботи / І.П. Олійник. – Котовськ, 2012 – 21 с.
3. Твердохліб А. І. Смарт-технології як основа формування сучасних тенденцій освіти / А. І. Твердохліб // Вісник університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія». Педагогічні науки. – 2017. – № 1. – С. 301 – 305.

Наукове видання

Збірник матеріалів

II Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції «Романо-германські мови в сучасному міжкультурному просторі»

Редакційна колегія:

Савченко С.В., д-р пед. наук, професор, ректор (голова);
Шехавцова С.О., д-р пед. наук, професор, завідувач кафедри романо-германської філології;
Кокнова Т.А., канд.пед.наук, доцент (відпов. редактор);
Биндас О.М., канд.пед.наук, доцент (відпов. секретар);
Савельєва Н.О., канд. філ. наук, доцент;
Шаповалова Л.В., канд. пед. наук, доцент;
Кіреєнко К.В., канд.філ.наук, доцент;
Груненко Д.Ю., викладач.

За заг. ред. д-ра пед. наук, професора, завідувача кафедри романо-германської
філології

С.О. Шехавцової

Коректор – Т.А. Кокнова

Комп'ютерне макетування – Т.А. Кокнова.

Відповідальні за випуск:

Кокнова Т.А., канд.пед.наук, доцент.

Здано до склад. 25.04.2018 р. Підп. до друку 30.03.2018 р.

Формат 60x84 1/16. Папір офсет. Гарнітура Times New Roman. Друк
ризографічний. Ум. друк. арк. 15,92. Наклад 39 прим. Зам. № 67.

Видавець і виготовлювач

Видавництво Державного закладу

«Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»

пл. Гоголя, 1, м. Старобільськ, 92703. Тел./факс: (06461) 2-16-02.

e-mail: mail@luguniv.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3459 від 09.04.2009 р.